

C:\Users\Plazma\Desktop\304\Bulycov_Kirill-Zeme_je_prilis_daleko.pdb

PDB Name: Bulyčov - Země je příliš daleko
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

ZEMĚ JE PŘÍLIŠ DALEKO
Kirill Bulyčov

(1)

Obleva nastala o dva týdny později než obvykle.

Podle kalendáře to bylo na jaro zřejmě příliš brzy, všichni však věřili, že se mrazy už nevrátí.

V osadě vedli totiž dvojí kalendář: místní, který probíhal jednoduše podle plynoucích dní a podle něhož nastávalo léto a zima; druhý byl pozemský, ten byl spíš jen tak pro formu. Představoval zákon, kterým se tu nikdo neřídil.

Už je to dávno, devatenáct let podle pozemského času a něco přes šest let podle času místního, kdy zbytky těch, kteří se zachránili po havárii Pólu, dorazili až k lesu a kdy Sergejev udělal první zářez do sloupu za tím účelem postaveným za chatrčí na samém okraji osady. Jeden zářez rovná se jednomu pozemskému dni, třicet zářezů znamená měsíc na Zemi.

Za čas tento kalendář vyrostl v celý les sloupů se spoustou zářezů. Lidé nad ním postavili stříšku, která ho měla chránit před sněhem a deštěm. Zářezy tu byly všelijaké, jedny dlouhé, druhé krátké. U některých byla doplňující znamení. Když někdo zemřel nebo se narodil. Také když lidi přepadla epidemie nebo když byly zvlášť tuhé mrazy.

Olegovi, to byl ještě malý, sloupy připadaly jako živé a jako kdyby věděly docela všechno. Všechno si totiž pamatovaly: třeba když se špatně naučil zeměpis nebo když byl ošklivý na maminku. Mariana se jednou Olegovi přiznala, že z těch sloupů měla také strach. Oleg se zasmál a řekl, že z nich chtěl ta znamení vyříznout, ale Staršina ho přistihl a dal mu co proto.

Sergejevův kalendář ale lhal. Věděli to všichni. Lhal dokonce dvakrát. Jednak jsou tu dny o dvě hodiny delší než na Zemi, jednak bylo takových dní za rok přes tisíc. Krátké léto, dlouhý, deštivý podzim, čtyři sta dní zimy a studené, stejně dlouhé jaro. A právě tyhle náročné počty vytvořili hranici mezi staršími, kteří sem přišli z korábu, a mladými. Staří dělali, že těm sloupům pod střechem věří a že podle nich počítají pozemské roky. Ti mladší brali místní rok se vším, co k němu patřilo. Když to člověk vezme jinak, pak podzim znamená pomalu jeden rok a zima další...

Obleva tedy nastala o dva týdny později. Sníh se nakrabil, začala vykukovat holá místa. Svah táhnoucí se od hřbitova k osadě zhnědl, vyrazily a ve větru se kymácely mladé výhonky lišejníku, které uvěřily, že už nastalo pravé jaro. Jediná ulice osady, podél které stály jednospádové střechy chatrčí pokryté růžovými listy vodních tulipánů, se proměnila v rozbahněnou řeku. Za chatrčemi se ta řeka rozdvojila, užší koryto mířilo k vratům v ohradě, to široké končilo u dílny a skladů. Vpravo od dílny před kozím chlívkem se rozlila velká zelená louže. Vždycky ráno v ní kůzlata ostrými kopýtky rozbíjela led, hrabala v bahně a hledala tu červy. Pak si začala hrát, prát se, cákat kolem sebe, padala do té rozbahněné kaše, kopala nohama, to bylo jejich vítání jara. Jenom koza, nejstarší obyvatel této kozí sešlosti, příliš dobře věděla, že do jara je ještě daleko. Dlouhé hodiny postávala u dílny, odkud se linulo teplo, a když jí došla trpělivost, začala se opancéřovaným hřbetem třít o zeď. Dílna se rázem celá rozhoupala a Oleg musel pokaždé vyběhnout a klackem kozu zahnat. Jakmile ho však koza spatřila, postavila se na zadní, rozčileně mávala předníma nohama, byla tak vyšší než Oleg, a radostně při tom mečela. Vykládala si to po svém, byla totiž přesvědčena, že si s ní její oblíbenec chce hrát. V takových případech Oleg volal na pomoc Sergejeva. Jeho se koza bála. „Tak honem,“ hrozil jí vždycky výhružně Sergejev, „už ať vás tu, madam, nevidím a koukejte si plnit své mateřské povinnosti. Ty vaše děti jsou bezprizorné!“ Koza pomalu odcházela a vysoko nadhazovala svůj zelený zadek. K bezprizorným dětem se obvykle nevracela, namířila si to k ohradě a tam stála jako solný sloup. Pořád totiž čekala, že se objeví její druh, kozel, otec jejich kůzlat, který měl v kohoutku vyšperkovaném ostrými kostěnými výstupky dobře tři metry.

Kozel se občas objevil na kraji lesa a slabým hláskem zval kozu na procházku. Moc blízko k ohradě se nepouštěl, měl z lidí strach. Koza běžela k vratům a i když tam nikdo nebyl, sama si otevřela závoru a na pár dní vždycky zmizela. Z těch procházek měli už třikrát přírůstky v počtu kůzlat, proto v chlívku žilo pět různě starých kozích potomků.

Lidé měli z koz ještě jeden užitek, fungovaly jako dokonalý strážný. A tomu umění se naučila i kůzlata. Stačilo, aby se někdo neznámý přiblížil k plotu a stádo koz spustilo takový koncert, že celá osada byla rázem vzhůru. Pravda ovšem taky je, že když považovala koza přítomnost cizí bytosti za příliš velké nebezpečí, doslova vletěla do nejbližší chatrče, kde se schovala. Tady pak byla schopna rozbít všechno, co tu bylo v jejím dosahu, všechny misky a hrnce, pokud jen člověk včas nezasáhl.

Koza byla bytost dobrácká a společenská, jenom plivníka nesnášela. Nejspíš se s ním už někdy předtím setkala. Neodvážila se přijít blízko k jeho kleci, ale v patřičné vzdálenosti na něj dupala, výhružně hýbala hřbetem, mečela a

celým svým chováním dávala najevo přání, aby takový odporný obyvatel zmizel.

Jako první se seznámil s plivníkem chovanec velké Luisy Kazik.

S jarem mu bylo třináct, i když na první pohled by mu nikdo neřekl ani deset. Byl malý, hubený, snědou pokožku měl celou do modra podobenou od šáteru, ruce samý škrábanec, jizvu přes celé čelo. Všichni mu tu říkali Mauglí, les pro něho byl druhým domovem. Jestliže někteří stejně staří obyvatelé mohli chodit lesem a bylo-li zapotřebí dokonce tu i přenocovat, jestliže věděli, jak se ukrýt před dravci ve vidlici bílé borovice, Kazik mohl žít v lese celé týdny. V lese byl pánem on. Stromy mu poslušně ustupovaly z cesty, houby se ukrývaly v zemi, dravé liány zvedaly své ocasy. Z jeho pachu měli strach dokonce i šakali.

Kazik si do lesa nikdy nebral samostříl. Dovedl vrhnout nůž tak prudce a přesně, že dokázal přišpendlit ke stromu břichatého komára na vzdálenost padesáti metrů. Dick viděl, jak to udělal.

V osadě toho Kazik nikdy moc nenamluvil. Nikdy neplakal, nikdy se nepral. Nikdo se s ním ani prát nechtěl, protože při každém měření sil se Kazika zmocňovala chladná zuřivost. Neuměl si hrát.

Nejdřív měla Luisa obavy, že Kazik je zaostalé dítě. Do školy však chodil poslušně, a i když se nikdy nehlásil a nekladl žádné otázky, i když raději mlčel, když jiní něco hlasitě posuzovali, vždycky si všechno pamatoval. Stařešina tvrdil, že Kazik má dokonalou fotografickou paměť. „Na Zemi by z něho mohl být vynikající odborník. Tady pro něho není dost intelektuální potravy. Je to nejtalentovanější, avšak věčně hladový mozek.“ Luisa mu na to říkala: „Tak mu dej všechno, co mu dát můžeš. Až se vrátíme na Zemi, jiní mu předají to další.“ Stařešina byl přesvědčen, že osada je pro Kazika nezajímavá, proto že ho tolik láká les, který skrývá spoustu tajemství a dává mu potravu pro mozek. „Možná že ten jeho mozek je takhle uspořádán právě proto, že se narodil tady. A možná že tahle planeta se s ním podělila o svá tajemství.“

Kazikovým vzorem, ochráncem i věrným přítelem byl Dick. Zřejmě proto, že i on byl lesní člověk. A také proto, že oba byli sirotci. Dick si na své rodiče vůbec nepamatoval. Kazik rodiče ztratil při jedné epidemii, když byl ještě malý. Nikdy neřekl Luisě maminko. To druhý Luisin schovanec, děvče Fumiko, jí říkalo jenom maminko. Kazik ji oslovoval jenom Luiso.

Na podzim, krátce po návratu z hor, kde ležel poškozený Pól, byl Kazik s Dickem v lese. Šli na dlouhou výpravu k jihu, bylo to přes dvacet kilometrů. Na podzim sem táhnou stáda mustangů. Jejich maso se jíst nedá, mustanga se nedotkne dokonce ani šakal. Mustangové však v sobě mají podivuhodný vzduchový měchýř. Zvíře ho nafukuje ve chvíli, kdy se cítí ohroženo. Tehdy se šlachovitý mustang, který má něco společného s koněm i s hmyzem, promění v nádhernou kouli a vznese se do vzduchu. Tento měchýř je pružný a nesmírně pevný. V osadě z něj dělají okenní tabulky, pytle, tašky, měchy na vodu a obilí a spoustu dalších užitečných věcí. Děvčata v osadě dokonce zavedla módu — dělala si z měchýřů lehké duhové přehozy a pobíhala v nich jako vážky.

Oba lovci vyrazili za svítání. S ničím zajímavým se v lese nesetkali. Tehdy všichni ještě žili vyprávěním o skvělé cestě k průsmyku a v takových chvílích byl Kazik úplně jiný, doslova zasypával Dicka spoustou otázek. Pružně vedle něho vykračoval naprosto tiše, nedíval se pod nohy, a přesto přeskakoval živé kořeny, občas se shýbl, aby se tvrdou dlaní zmocnit sladké houby, kterou si hned hodil do úst, občas jako střela zmizel někde stranou, aby si přičichl ke stopě, hned se však vrátil a na rtech měl další otázku:

„A to je celý ze železa?“

„Ze slitiny.“

„Z železné?“

„Určitě.“

„A je větší než naše osada?“

„Jako naše ohrada. Ale ne, je ještě větší.“

„A je kulatý?“

„Sakra, vždyť ses na tohle už ptal.“

Dick neměl rád, když se v lese mluvilo. Každé slovo je slyšet široko daleko. A člověk musí slyšet především sám sebe. Kazik si s ničím takovým starosti nedělal, protože přesto slyšel každý zvuk lépe než kterýkoli zvíře.

„Ještě se na něco zeptám,“ umíněně pokračoval Kazik. „Strašně rád tě poslouchám. Vezmeš mě příští léto k Pólu?“

„Určitě. Když se ale budeš jaksepatří chovat.“

Kazik vyprskl. Choval se tak, jak to považoval za vhodné.

„Chci létat ke hvězdám,“ znovu spustil Kazik. „Hvězdy jsou mnohem větší než náš les, než tohle všechno kolem dokola. Víš, kam pojedou, až se vrátíme na Zemi? Do Indie.“

„A proč zrovna tam?“ podivil se Dick.

„Prostě jen tak,“ zrozpačitel najednou Kazik. „Chce se mi.“

Chvilí pokračovali mlčky.

„Já bych nejradši zůstal tady,“ prohlásil najednou Dick. Nikdy nikomu nic takového dosud neřekl. „Mám rád les.“

Kazik neodpověděl. Najednou se rozběhl, skočil na nízkou vodorovnou větev stromu, přitáhl se ke hnízdu připomínajícímu ořech, utrl je a hodil do tašky.

„Večer si to upečem,“ řekl a seskočil.

Dick se zamračil. Nebyl se sebou spokojen. To ořechové hnízdo měl vidět první on. Dick neměl rád podobné úvahy, bylo mu ale jasné, že mu Kazik rozumí. Pro Dicka byl les bojištěm, na němž chtěl vždycky zvítězit. V lese se skrývala nebezpečí, která byla nutno překonat nebo je nějak obejít, v lese byla i kořist, kterou bylo nutno dostihnout, dravci nebo smrtelné zrůdy, které musel zabít, jinak by oni zabili jeho. Pro Kazika byl les domovem, možná víc než celá osada, protože samotná existence osady byla tomuto světu cizí a les se s ní smířil jenom proto, že lidé byli moudřejší. Kazik si s lesem rozuměl, proto v něm neviděl nic strašného. Jestliže narazil na nepřitele slabšího, vycítil to a svého

nepřítele zahnal. Cestu však uvolnil tomu, kdo byl silnější. Žádnou zvláštní lásku k lesu ale nepocíťoval, byl pro něho asi jako pro jiného voda a vzduch. Všechny jeho sny, myšlenky a naděje se pojily se světem, který v něm žil z vyprávění dospělých, ze vzpomínek Luisy a Stařešiny. Tento svět, který byl domovem hvězd a kosmických korábů, svět, v němž ho očekávala Země, znal lépe než kterýkoli obyvatel osady. O tom však neměl nikdo ani potuchy. Kazik si totiž zapamatoval všechno, co vyprávěl o Zemi Stařešina, všechno, co zaslechl z vyprávění dospělých, věděl, jak je vysoký Everest, věděl, kdy se narodil a zemřel Alexandr Makedonský, znal z paměti atomové váhy všech minerálů, jak dlouhá je řeka Brahmaputra, jeho klukovská hlava byla doslova nacpaná čísly a informacemi, které nemají nic společného s ponurým osadním světem. Zvláště ho deptaly dějiny, nekonečná řada pokolení, z nichž každé žito, bojovalo, stavělo, vyměňovalo na Zemi jedno za druhé, miliardy lidí a milióny událostí spojených ve složité vztahy přeměňovaly les a osadu v něco neskutečného, co se podobalo nudnému snu, který je třeba dosnit do konce. Říkal si, že celý rok bude chodit jen po muzeích, věděl, jak se které jmenuje, znal Ermitáž, Londýnské muzeum, Prado, Pergamonské muzeum... Nikomu tohle ale neřikal. Proč taky?

(2)

Když se v létě Mariana, Dick a Oleg s Thomasem Hindem vypravili k průsmyku, aby se konečně dostali k Pólu, který je přenesl na tuto planetu a málem je nechal zahynout, než zahynul sám, Kazik v duchu prošel s těmi všemi cestu po horách. A dlouho předtím, než se vrátili, přestal jíst, spát, jenom naslouchal. Naslouchal, kdy se budou vracet. Právě on je přivítal dobrých deset kilometrů od osady, když z posledních sil táhli po rozblácené zemi vlastnoručně vyrobené sáně naložené poklady z korábu.

Jednoho po druhém se dopodrobna vyptal, co kdo v korábu viděl. A když se dozvěděl, že budou muset další tři roky čekat, vůbec ho to nevyvedlo z míry, tři roky nepovažoval za příliš dlouhou dobu, zima uplyne, Oleg se Sergejevem se domluví, jak se dá opravit spojení, pak se vrátí ke korábu, naladí rádio a Země jim jednoduše pošle pomoc.

Sešelfo se, tak tomu bylo vždycky už ve čtyři hodiny, rozhodli se přenocovat v háji páchnoucího ploštičníku. Hadi i zvířata se takovému místu vyhýbají, a když to člověk chvíli vydrží, přestane pach vnímat. Hned ráno Dick s Kazikem narazili na stádo mustangů, přikradli se k němu tak, že je zvířata neucítla, podle svého uvážení zabili několik starých samců. Vůbec jim jich nebylo líto, protože až nastane zima, březí samice je sežerou, tak už je tady ten svět uspořádaný. Dick střílel ze samostřilu, paprskomet z korábu nosil s sebou, ale nepoužíval ho, šetřit si náboje. Kazik zabil jenom jednoho mustanga, měl při lovu jiný úkol — nahnat zvířata k Dickovi tak, aby nemohla vzlétnout. Toho jednoho zabil svým nožem. Nůž mu vyrobil Sergejev, udělal nože pro všechny v osadě z kovového schodiště, které s sebou přivlekli od Pólu.

Dick začal mustangy kucht a vyřízl z nich měchýř, což nebylo nic jednoduchého.

Kazik chvíli neposeděl, vydal se podél potoka, aby se podíval, jestli tam nejsou hlemýždi. Z ulit dělali výtečné škrabky a talířky, ženy v osadě jim za to poděkují. Ušel asi tři sta metrů. Přemýšlel o Indii, kde v době svého mládí žila teta Luisa, vcházel bránou do města s pohádkovým jménem Hajdarabád. Najednou zaslechl hvizd, něco se mu před očima mihlo a v následující chvíli zjistil, že stojí uprostřed louže, která tu ještě před okamžikem nebyla.

Byla dokonale kulatá a měla v průměru tři metry, hluboká byla dva tři centimetry, ne víc, protože z ní vyčnívala tráva i kamínky. Zato byla hustá, naprosto hladká a zrcadlila se v něm obloha zatažená fialovými mraky. Jako kdyby sem odněkud spadla tak velká kapka.

Kazik znehybněl. Jako každý obyvatel lesa neměl rád nic nenadálého.

Nastalo ticho. Les ostražitě vyčkával.

Kazik se z té louže chtěl dostat. Opatrně chtěl zvednout nohu, ale nepodařilo se mu to. Tekutina ho pevně držela za boty ušité z tlusté rybí kůže. Rovnou před očima mu tvrdla, skelnatěla.

Nejdřív ho napadlo zahvízdat a přivolat na pomoc Dicka. Neuvědomil si však, že se tolik vzdálil a že ho Dick nemusí slyšet.

Znovu stál nehybně, uvažoval, co má dělat, když vtom se hustý, temný závěs z listů v křoví pohnul a pomalu, jako kdyby šlo o pouhou zvědavost, vylezla odtud zrůda podobající se krabovi, kterému někdo odcizil pancíř a vpředu mu přilepil chobot. Něco takového tu ještě neviděli, takže zvíře nemělo jméno. Číslo z něho však nebezpečí a Kazik ho pojmenoval netvor.

Po obou stranách chobotu pod tupýma kovovýma očima měl otvory zakryté membránami. Ty se trochu chvěly a Kazik rázem pochopil, že se musí bát právě jich, i když se s ničím podobným dosud nesetkal.

Proto když se membrány otevřely a z otvorů, které zakrývaly, vytryskly dva proudy žluté tekutiny, Kazik už byl připraven, a i když měl nohy jako přikované, obratně uhnul. Tekutina s hlasitým plesknutím dopadla na zatvrdlou louži a roztekla se po ní jako voda po ledě.

Netvor se nesmírně podivil tomu, co se stalo. Zřejmě nebyl u svých obětí na takové chování zvyklý. Potřásl hlavou, zvedl k obloze chobot a zadupal tenkýma nohama, dával tím najevo svůj vztek.

Kazik se dokonce usmál, když viděl, že útočník zakryl otvory membránami a začal se nafukovat, napínat, nadouvat, až znovu membrány uvolnil, ale místo proudu tekutiny z otvorů ukáply dvě ubohé kapky. Netvor usedl na zadní nohy, podle všeho se rozhodl vyčkávat a přemýšlet, pokud toho byl schopen. Kazik musel vyřešit problém, jak se dostat z pasti.

Lepidlo uschlo a uvěznilo mu nohy. Bylo jasné, že boty musí obětovat. Zkusil se vyzout, což nebylo nic těžkého, pak mu zbývalo skočit asi půldruhého metru stranou a nedotknout se bosýma nohama lepidla, jehož horní vrstva ještě neuschla. Zneklidněný netvor ho sledoval. Sáhl jedním svým pařátem do lepidla, a když zjistil, že ještě nezaschlo a že

obět jen tak svými tlapami nedostane, vydal se pomalu kolem pasti, aby našel místo, odkud by na Kazika dosáhl svým chobotem.

Vtom Kazik skočil na opačnou stranu od netvora tak, že dopadl na ruce a nohy přitáhl k sobě. Skoro se mu to podařilo, jenomže se pravou nohou chodidlem dotkl okraje lepidlové louže. Nesmírně bolestivě to páliło. Snažil se nohu uvolnit a vykřikl tak, že to muselo být slyšet snad až v osadě. Netvor dospěl k závěru, že se oběť konečně chytla a rychle k ní zamířil.

Kazik se přikrčil a vytáhl nůž, už ho chtěl na netvora hodit, pak si ale uvědomil, že důležitější je uvolnit si nohu, co kdyby mu nůž proti takové bytosti nepomohl?

Rychlými pohyby se pokusil seříznout vrstvu lepidla, ale nůž po skelné hmotě jenom sjížděl.

Když ucítil, jak k němu netvor vztahuje chobot, zvedl nůž, aby ho bodl. Z chobotu, který už byl kousek od něho, čpěl nakyslý studený pach.

V tom okamžiku Dick vystřelil z paprskometu.

Hvizdání neslyšel, zaslechl však volání o pomoc, a když doběhl, lekl se víc než Kazik. Vytáhl paprskomet a vystřelil do netvora skoro celý zásobník, až se nafouklé tělo proměnilo v černý kouř a nohy se rozsypaly jako ulámané větve. Kolem dokola voněl ozón.

Kazik udiveně pohlédl na spálené zbytky obklopené suchými větvemi a řekl:

„Proč jsi to udělal? Škoda nábojů.“

Nikdy neviděl paprskomet v činnosti, věděl jenom, že střelami je třeba šetřit.

„Troubo,“ odpověděl mu už klidně Dick. „Vycucal by tě. Co chodíš po lese s nosem nahoru? Už jsi zas byl v Indii?“

Kazik na to nic neřikal. Nakonec se mu podařilo uvolnit chodidlo z lepidla. Tekla mu krev. Hrabal se v tašce a hledal balzám. Pak prohlásil:

„Škoda těch bot.“

Společně pak ošetřili nohu, převázali ji a do osady Kazik dorazil na Dickových zádech. Dick to neměl snadné. Vlekl s sebou ještě pytel s měchýři mustangů, ale byl silný a všichni to věděli. Proto to dokázal. Kazik ani nepromluvil, i když ho noha hrozně bolela a v osadě proležel dva týdny v posteli. Mariana ho léčila nějakými bylinkami. Další týden pak ještě skákal po jedné.

Tohle Kazikovo dobrodružství bylo počátkem důležitých událostí. První impuls vyšel od něho. Seděl tehdy na posteli a sledoval, jak mu jeho nevlastní matka šije boty. Hned ráno Vajtkus přinesl nastříhanou kůži, kterou velká Luisa sešívala. Byla to piplavá práce, i když Mariana z Pólu přinesla opravdové jehly. Nítě tam nenašla, a proto se v osadě pořád používalo nití ze stébel vodních rostlin, které byly tlusté, navíc se pořád musely navazovat, protože byly příliš krátké. Luisa jako vždycky hubovala, protože šití nenáviděla a tady mu museli věnovat spoustu času. Kazik ji pozoroval a nakonec řekl:

„Až se uzdravím, půjdu do lesa a přivleču sem toho netvora.“

„Jakého netvora? A proč, prosím tě?“

„Na šití.“

„Ten tvůj netvor bude za nás šít?“

„Tomu ty nerozumíš,“ řekl Kazik. „On totiž nebude šít, ale bude lepit.“

Luise šla ta slova kolem uší, ale když Kazik něco řekl, vždycky to myslel vážně. Jak jen mohl vstát z postele, dobelhal se ke Stařešinovi a požádal ho o nějakou zbytečnou síť. Stařešina do sítě chytal ryby v jezírkách za bažinami, sítě se mu často trhaly a Stařešina, který považoval pletení sítí za nejdokonalejší ukladňující prostředek, vybral tu největší a nejpevnější a dokonce souhlasil se svou účastí při výpravě na netvora.

Na tu výpravu se vydala i Fumiko, nevlastní Kazikova sestra, a nejstarší z Vajtkusových dětí dobrák Pjatrás. A šel s nimi samozřejmě Dick.

Tři dny se trmáceli houštinami, než narazili na netvora plivajícího lepidlo. Dick ho vydráždil a netvor vychrlil celou svou zásobu. Pak už bylo hračkou hodit přes něj síť a dopravit ho do osady.

Pro netvora postavili klec, krmili ho červy a hlemýždi. Cítil se skvěle, zevnitř si své obydlí omotal pavučinou a považoval je za své doupě. Byl však nesmírně hloupý a pomalý, a tak nijak nebezpečný, a pokud jde o jeho odporný vzhled, v osadě si zvykli na mnohem horší zrůdy.

Začali mu říkat plivník. Byla to výjimka z pravidla, které zavedl Thomas Hind a podle kterého všechno kolem dostávalo jména běžně známá na Zemi. Tak třeba zelenou srstí porostlé šestinohé zvíře, na zádech opancéřované, které hlasitě mečí, dostalo jméno koza. Huňatá obluda doslova obrostlá šáterem se jmenuje medvěd. Ze země lezoucí piščí měkkýši jsou houby. A tak dále. Plivníkovi by bylo možno říkat pavouk nebo krab, ale tak byla pojmenována už jiná zvířata.

Stařešina si už dlouho všiml, jak se pozemský jazyk začíná měnit, jak se přizpůsobuje nové skutečnosti. Slovní zásoba dětí se obohacovala jenom z jazyka malé skupiny dospělých, zbytek planety jim nic neřikal. Proto jazyk zcela zákonitě chudl bez ohledu na to, že Stařešina ve škole ukládal dětem, aby se učily nazpaměť verše, které si pamatoval, a pokud si je nepamatoval celé, svolával dospělé a společně pak doplňovali zapomenutý text. „Na Zemi je dítěti výborně,“ říkával, „rodiče jenom žasnou, kolik zbytečných slov jejich ratolest pochytila ve škole nebo venku, případně když se dívá na vizor nebo když cestuje. Dítě na Zemi je šťastné. Má nadměrné množství informací, které se k němu sbíhají ze všech stran. A to všechno je vyjádřeno slovy. Ale u nás? Půl tuctu dospělých, kteří si vystačí s tisícovkou slov.“

Jméno plivník vymyslela Irina, Olegova matka, a hned se vžilo. Malý rozdíl tu však přece jen byl: plivníkovo lepidlo bylo pro dospělé skutečně lepidlem, zatímco pro děti to byly plivance.

Objevení plivníka skutečně značně usnadnilo život všem krejčím. Teď bylo možno slepit jakýkoli oblek. Využití bylo

ještě širší, když Vajtkus objevil, že plivníkové lepidlo tvrdne o něco pomaleji, smísí-li se se slinami, které mu vytékaly z chobotu, a dále že lepidlo přilne i k vyleštěnému kovu. A Sergejev přišel na to, že ze zaschlého lepidla je možno vysoustružit misky, talíře a vyrobil takhle dokonce šachové figurky. A když se do lepidla přimísí barva, kterou je možno získat z barevných druhů hlíny poblíž bažin, pak jsou nádoby a všechny další věci různobarevné a mnohem hezčí.

Na zimu plivník usnul, téměř nepřijímal potravu a získat od něho lepidlo bylo velmi obtížné. Ještě že Vajtkuse napadlo udělat si zásoby v uzavřených nádobách. Jakmile však nastalo jarní tání, plivník se probudil, zneklidněl, vrtěl se v kleci a plival — ovšem zbytečně.

(3)

Oleg přišel domů polomrtvý a strašně prostydý. Tohle nekonečné tání s sebou přineslo rýmy, bronchitidy, zhoršení revmatismu. Matka ležela se zánětem nervových kořenů, takže Oleg sám musel ohřívat kaši a chlebovou polévku.

Už se přesvědčil, že léky nepůsobí na každého stejně. Ti, kdo jim věří, se uzdraví, ti kdo ne, jsou stále nemocní. Tyhle závěry ovšem neudělal na základě léků, které přinesl z korábu. Ty léky byly na ‚opravdové‘ nemoci, na které lidé dříve umírali — na otravu krve, na zápal plic. Léků z korábů měli málo, nesmírně jimi šetřili. Egli Vajtkusová je měla uložené ve speciální skříňce.

Matku zánět nervových kořenů trápil už dlouho. Musela užívat prostředky připravené Marianou, která znala všechny místní houby a rostliny. Matka měla zásobu všelijakých misek, dřevěných nádobek a krabiček obsahujících sušené rostliny a různé směsi.

I teď, i když už měl pořádný hlad, Oleg nejdříve ohřál vodu a rozpouštěl v ní směs na mazání. V chatrči byla už skoro tma, jenom miska hořela na stole. Matka přikrytá kožešinami řekla:

„Najez se, já to vydržím. Když už jsem to vydržela celý den. Seděla jsem doma a trpěla. Myslela jsem, že přijdeš dřív.“

„Hned to bude, mami,“ odvětil Oleg, „za chvíli se to rozpustí a já tě namažu.“

„Ne, najez se,“ odporovala matka. „Teď tě tu všichni moc potřebujeme, všechno na tobě leží. Jsi celý pohublý a takový bledý. Co se mi v nejhorsím může stát, je to přece jen zánět nervových kořenů, na to ještě nikdo neumřel, tady se umíralo na jiné věci.“

Za tenkou stěnou něco upadlo, bydlel tam Stařešina a byla tam taky škola. Mohl se už dávno přestěhovat, buď si mohl postavit novou chatrč, nebo se mohl přestěhovat do prázdné chatrče proti Vajtkusům. Zvykli si už ale na společný život ti tři, Stařešina, Irina a Oleg, byli jako jedna rodina, často společně jedli, a když byl Stařešina s Irinou o samotě, dlouho si vyprávěli. Stařešina toho vždycky hodně napovídal, mluvil téměř nepřetržitě, bylo pro něho těžké mlčet. Možná že měl školu na starosti nejen proto, že se mu ta práce nejvíc dařila, ale i proto, že rád mluvil.

Matka si stěžovala a zlobila se na život. Celou svou bytostí zůstala tam v minulosti, kdy žila na korábu, kdy byla krásná a mladá, kdy měla krásného muže. Teď jí zbyl jen strach o Olega, aby nikam nespádl, aby ne onemocněl, aby ho neztratila. Olegovi táhlo už na jedenadvacátý rok, byl to dospělý člověk, celé dny vysedával se Sergejevem v dílně, kde spolu dělali věci potřebné pro osadu a kde se navíc ještě učil z knížek, které si přivlekl z Pólu. Oba byli posedlí šílenou myšlenkou — naučit Olega navázat spojení. Pak bude možno z korábu oznámit na Zemi, kde je jejich koráb a lidé, kteří zůstali naživu. Devatenáct let osada žije nadějí, že se jim podaří vrátit na Zemi, dřív to byla naděje spíš bázlivá, neskutečná, teď však, když se mladým lidem podařilo dostat se k Pólu, stala se ta naděje reálnou. Olegova matka neustále opakovala, že když nemohli navázat spojení odborníci, kteří byli naživu před osmnácti lety, co může dokázat nějaký kluk se starým invalidou? Ve skutečnosti se bála, že Oleg bude muset znovu k průsmyku, kde čeká nebezpečí a smrt. Copak na té cestě nezahynul Thomas Hind? Jednou se Olegovi podařilo vrátit, ale podruhé se už nevrátil. Copak je ale lepší strávit život v téhle páchnoucí osadě mezi sépiemi a mouchami, kde rovnou za humny je strašný les plný všelijakých zrůd a vrahů? Ne, ve skutečnosti nevěděla, co je horší, strašné bylo vlastně všechno, ať se tady člověk poděl kam chtěl. A nejhorsí ze všeho bylo přesvědčení, že se nedočká návratu na Zemi, že neuvidí opravdové modré nebe, neuslyší šelestění listů na opravdových stromech, kterých se člověk mohl dotknout tváří. Často plakala, brala do rukou fotografii, na níž byla ona, mladá, krásná, stála vedle muže v uniformě, který byl zdravý a veselý a jí se po jeho boku nemohlo nic zlého přihodit.

Oleg přinesl mazání, přece jen to byl hodný chlapec, milý, nejlepší z celé osady, hodně vyrostl za poslední zimu. Otec by měl radost, kdyby viděl, jakého pěkného syna vychovala.

Oleg natíral matce záda. Už jenom dotyk horké směsi působil blahodárně, protože připomínal život, připomínal, že její tělo ještě vnímá, že syn má pevné, teplé dlaně a dovede namasírovat záda, dělal to už tolikrát za poslední roky a je to obrovské štěstí, že existují takové ruce, které člověku mohou udělat dobře. Irina se tiše rozplakala z nenadálé radosti. Za tenkou zdí se ozval Stařešinův hlas:

„Potřebuješ něco Olegu?“

„Ne děkuju,“ odpověděl Oleg. „Ale pojďte, už jsem ohřál polévku, poobědváme společně.“

„Děkuju, nemám hlad,“ na to Stařešina a Irina se přes slzy usmála, měla nesmírně vytříbený sluch a zaslechla, jak se Stařešina chystá na návštěvu, jak si myje svou misku, převléká se. Velice si vážil toho výrazu ‚chodit na návštěvu‘, dokonce i když šlo jen o sousední místnost za tenkou zdí.

Všichni tři usedli ke stolu, Irina se cítila lépe, protože měla lepší náladu. Věřila na ten horký odvar a právě proto jí pomáhal. Stařešina přinesl k polévce sušené ořechy, které sám nasbíral a usušil v teplárně. Oblékl si novou bundu s jedním rukávem. Oleg se často divil, jak si člověk může vystačit s jednou rukou. Stařešina totiž všechno dělal, jako kdyby ani nebyl invalida.

„Až půjdeš příště ke korábu,“ promluvil a sledoval, jak Oleg nabírá polévku, „musíš mi určitě přinést spoustu papíru. To byla chyba, žeš ho přinesl tak málo.“

„Já vím,“ přikývl Oleg, protože to už slyšel mnohokrát.

„Dokud jsme neměli žádný papír,“ pokračoval Stařešina, „dokázali jsme se bez něj obejít, jako nekouří lidé, kteří neznají tabák. A my jsme, jak se sluší a patří, uspořádali pro narkomany papírovou hostinu, já sám nesu vinu, že jsem dětem ve škole dával papír, aby na něj psali úkoly. Můžeš mě ale kvůli tomu vinit?“

„Ne nemůžu,“ uklidnila ho Irina, „já tě chápu.“

„A Linda Hindová napsala celou poému o Thomasovi,“ na to Oleg.

„Jí přece také nemůžeš klást vinu. Lidé si zvykli přenášet na papír své myšlenky a já si myslím, že právě proto mikrofilmy nemohly nahradit papír. Na Zemi mám docela slušnou knihovnu, mám tam opravdové papírové knihy. A nikdo se tomu nediví. Takže určitě přines papír. Moc bílého papíru, na němž člověk chce vyjádřit své myšlenky, představy, které ho naplňují, je obrovská. I děti se budou dočista jinak učit!“

„Do léta ještě můžeme žít a žít,“ promluvila matka. Seděla napjatá jako struna, ani se nepohnula, aby se nedostala do polohy, při níž ji přepadala bolest, „a mě udivuje, jak vy všichni, dospělí lidé, teď běháte za Oležkem a jste samé to mi dej, to mi přines...“

„Kdybych já mohl jít ke korábu,“ Stařešina na to, „líp než Oleg bych věděl, co se má vzít a bez čeho se obejdeme. Mám zkušenosti.“

„Jenže já mám intuici,“ odpověděl líně Oleg. Po teplé polévce se mu chtělo spát.

„Můžeš mi říct, jak ti napoví intuice, co je to mikroskop?“ obrátil se na něho Stařešina. „Jsem ti nesmírně zavázán, že jsi ho přinesl. Víme toho teď desetkrát víc. Kdybych ti ale neřekl, abys ho přinesl, jak bys na to přišel?“

„Dobrá, pokud se nedokážeme spojit se Zemí,“ odpověděl Oleg, „pak sem z korábu přivlečeme celý vagón užitečných věcí. Nenapadlo mě, že se všechno tak rychle doslova vypaří.“

„Ono se to ani tak nevypařilo, jako to bylo použito ve prospěch osady,“ protestoval Stařešina.

„Skoro půlka se toho nahromadila u Egli a Sergejeva,“ přidala se matka a nebylo možno z toho vyrozumět, jestli to považuje za dobré.

„Aby taky ne!“ řekl Oleg. „Sergejev má dílnu, všechno udělá. A Egli zase léčí.“

„Dal jsem jí dokonce mikroskop. Na nějakou dobu,“ přidal Stařešina. Byl na tuto svou obět' hrdý.

Oleg vypláchl všechny misky a každému naložil kaši. Stařešina si ji posypal ořechy. Oleg přinesl sladký sirup, letos byl zvlášť dobrý, protože do něj Vajtkus přidal jablka.

„Já pevně věřím, že se nám podaří opravit spojení,“ promluvil Oleg. „A pak sem nebudeme muset tahat žádné věci. Stačí, když si vzpomenu, co nás to stálo sil, než jsme dovedli ty sáně do osady.“

„Musíme zvážit všechny varianty,“ kýval hlavou Stařešina. „Dřív nebo později nás samozřejmě najdou. Musíme však být připraveni na nejhorší.“

„Na to jsme připraveni pořád. Vždyť hůř už ani nemůže být,“ kroutila hlavou Irina.

„To raději ani neříkej,“ suše se usmál Stařešina.

„Škoda že se rozbily planetární čluny,“ řekl Oleg. „Pásová vozidla se do hor nedostanou. Já si myslím, že kdyby se nám nepodařilo opravit spojení, opravíme se Sergejevem jeden planetární člun. Aspoň jeden.“

„To by bylo dobře,“ přitakal stařec. „Bude to ale chtít několik cest ke korábu.“

„Co byste tomu řekl,“ uvažoval Oleg, „se Sergejevem jsme o tom už mockrát uvažovali, kdyby v korábu dva tři lidé přezimovali?“

„To nepřipadá v úvahu!“ odmítla nápad matka. „Něco takového nikdy nedovolím!“

„Kdyby bylo teplo a světlo...“

„Teplota kolem průsmyku klesá na šedesát pod nulou,“ řekl stařec. „Nedělej si velké naděje. Já jsem v těch svých požadavcích naprosto konkrétní — velikou hromadu papíru, to mi stačí.“

„Kdybychom tak měli nějaký dopravní prostředek,“ povzdchl si Oleg a nalil si sirup do kaše. „Alespoň malinkaté letadélko.“

„Musíme projít obtížnou cestou, kterou prošel člověk na Zemi,“ odpověděl mu vážně Stařešina. „Nejdřív vyrobíme kolo...“

„Kolo skoro nepotřebujeme,“ namítl Oleg. „V lese žádné cesty nejsou. Kdybychom měli dvě osady...“

„Kolo už bylo vynalezeno a my máme káru,“ řekl Stařešina. „Jestli Mariana dodrží slovo, do léta budeme mít kozu místo koně.“

„Co vás to napadá, koza je na to moc hloupá.“

„Tak budeme mít jednu káru a k ní vyrobíme parní stroj.“

„Už je nejvyšší čas,“ vložila se do řeči matka. „Je to strašné pořád topit v kamnech. Celou zimu. Kolik se spotřebuje dříví! A stejně je nám zima.“

„Potřebovali bychom kotel,“ uvažoval Stařešina.

„Se Sergejevem ho vyrobíme,“ prohlásil Oleg. „Už jsme to promysleli. Uděláme ho z lepidla.“

„A po parním stroji vyrobíme třeba... balón.“

„O něčem takovém jsem už uvažoval,“ řekl Oleg. „Mockrát jsem už myslel na balón. Co kdybychom ho udělali?“

„Z tebe doslova čouhají představy člověka, který v životě žádný balón neudělal,“ vrtěl hlavou Stařešina. „Musel by to být moc velký balón, aby unesl aspoň jednoho člověka.“

„Jak velký asi?“

„Takových třicet metrů vysoký. Dá se to spočítat. A za druhé — balóny se plní heliem nebo vodíkem. Kde to vezmeš?“

„Vy sám jste přece vyprávěl, že bratři Mono...“
„Montgolfierové.“
„Ti přece létali balónem naplněným horkým vzduchem.“
Oleg přistoupil ke kamnům a přiložil polínko. To se hned rozhořelo namodralým žhnoucím plamenem. Ohnivé záblesky se rozehrály ve tvářích.
„Měli speciální hořák. A palivo.“
„Jaké palivo?“ zeptal se Oleg.
„Docela určitě ne dříví.“
„Půjdu si lehnout,“ řekla matka. „Pomoz mi, Olegu.“
Stařešina Olega předešel, zvedl matku k posteli a uložil ji.
„Oleg to umí líp,“ konstatovala matka. „Nezlob se, Borjo.“
„Co bych se zlobil.“
Oleg dělal, že nic neslyšel. Díval se do ohně.
„To palivo můžeme promyslet,“ prohlásil nakonec. „A hořák uděláme.“
„Ty to myslíš vážně?“
„Naprosto,“ odpověděl Oleg. „Kdyby se nám podařilo dostat k průsmyku balónem, znamenalo by to obrovskou úsporu času a sil. Jenom vzletět. A pak taky sestoupit. Nebo udělat takové balóny dva tři. Jeden pro lidi, další pro náklad.“
„Mám dojem, že jsi na něco zapomněl,“ řekl Stařešina a sklízel přitom nádobí se stolu, aby je umyl, „že balón je hříčka ve větru. Nedá se řídit.“
„Počkáme, až vítr povane k horám.“
„Kdy? Větry vanou převážně z hor, těžký, studený vzduch klesá do údolí.“
„V létě vane teplý vítr k horám, to přece dobře víte. No je to tak? Neznáme jenom zákonitosti. Proč jsme se už nezabývali místním klimatem?“
„Nebyl na to čas,“ ozvala se matka z postele. „Myslíš že jsme sem přijeli jako expedice? Kdyby to tak byla pravda! A na ten balón přestaň myslet. Rozbil by ses na kousky...“
„Jen se neboj, Irino,“ odpověděl jí Stařešina z kuchyně. „Balón se nám nepodaří udělat. To je jen takové blouznění.“
„Ten balón uděláme,“ trval na svém Oleg.
Náhle se otočil a vyrazil ven.
„Vem si něco na sebe!“ volala za ním matka.
Už ji však neslyšel.

(4)

Venku se ochladilo. Drobně popadával sníh, byl zmrzlý, krupičkový. Krupičky bubnovaly do louží a kutálely se po kluzké zemi. Zvedl se vítr od severu, kde se tyčily hory.

Byla tma. Sněhovou krupicí svítila kývající se lucerna. Její světlo se odráželo od opancéřovaného blyštivého kozího hřbetu, koza trpělivě vyčkávala u plotu.

Oleg přeskočil louží a šikmo přes cestu se rozběhl k Sergejevově chatrči. Oknem chráněným blanou z mustanga se prodíralo slabé světlo z misky.

Oleg zaklepal a okamžitě vstoupil, zabouchl za sebou dveře, aby neuteklo moc tepla.

„Nezlob se, Sergeje,“ promluvil Oleg hned na prahu, „něco mě napadlo.“

Sergejev seděl u stolu a popíjel čaj, vlastně horkou vodu zbarvenou sušenými bylinami. Proti němu seděla Linda Hindová, vdova po Thomasovi. Mariana v čele stolu v pološeru něco kutila, rozkládala misky se sušenými bylinami.

„Sedni si,“ vybídl ho Sergejev.

Linda se s Olegem taky pozdravila, i když se viděli nejméně pětkrát. Přinášela do dílny jídlo. V poslední době za Sergejevem chodila často a nikdo se tomu nedivil. Všichni si mysleli, že se k Sergejovi odstěhuje. Olegova matka říkala, že by to měla udělat co nejdříve, že nechápe, na co čekají, Lindě že musí být bez muže a se dvěma dětmi hodně těžko, já přece vím, co je to osamělá ženská.

„Něco ti povím,“ promluvil Oleg. „Rozhodl jsem se udělat balón.“

„A proč?“ zeptal se Sergejev.

Byl nejsilnějším, nejspolehlivějším mužem v osadě, jakýmsi vůdcem lidského stáda. Byl silný a „poměrně celý“, jak o něm říkala matka. Scházely mu jen dva prsty na pravé ruce. S Marianou si byli podobní jen šedýma očima a světlým, dlouhým, hustým obočím. Obličej měl Sergejev do čtverce, byla to taková složitá a docela určitě nepohledná tvář, když se na něho člověk díval cizíma očima. Ve tváři však měl klid. Nejdříve byl Olegovým ideálem Stařešina, který všechno věděl a který byl učitelem. Když se Oleg vrátil z hor, stále víc ho to táhlo k Sergejevovi. Nebyl jen učitel, byl mistr, se kterým měli spoustu společného.

„Uděláme veliký balón,“ opakoval Oleg. „A tím balónem poletíme ke korábu. Chápeš to?“

„No tak si sedni. Mariano, udělej mu trochu čaje.“

„Já jsem už čaj měl,“ odmítl Oleg, ale sedl si.

Linda vstala a řekla, že už musí jít, protože se děti samy bojí a neusnou. Olegovi vždycky připadalo, že Linda je k němu chladná, protože kvůli němu zahynul v horách její muž. Nemůže mu to odpustit.

Sergejev kývl na Lindu, beze slova si porozuměli.

„Děkuju ti, žes přišla,“ řekl jenom.
Oleg se odmlčel. Díval se za Lindou, Mariana ji sledovala taky.
„Tak pokračuj,“ přerušil Olegovy myšlenky Sergejev.
„Když uděláme velký balón a počkáme, až bude vát příhodný vítr, můžeme v něm vystoupit do hor a doletět až k Pólu. Dovedeš si představit, co tím všechno ušetříme?“
„To je zajímavé,“ řekl Sergejev, který nikdy nedělal závěry dřív, než si sám všechno promyslel. „Říkáš velký balón. A když si počkáme na obrácený vítr, můžeme letět zpátky.“
„A během léta můžeme zaletět ke korábu třeba pětkrát!“
Sergejev se chraptivě zasmál, jako kdyby se rozkašlal.
„Pětkrát?“
„Samozřejmě.“ Olegovi připadalo, že v něm už našel spojence, a jestli je to pravda, pak jako kdyby ten balón už odstartoval.
„Můžu teď uvažovat nahlas?“ zeptal se Sergejev.
„Raději ne,“ měl chuť odpovědět Oleg. Teď se to všechno zhroutí. Sergejev není Stařešina, který o všem uvažuje jenom obecně. Teď odhalí skutečně slabá místa.
„Kdybychom udělali balón,“ řekl Sergejev, „a ten balón by doopravdy letěl, byl by z toho užitek. Jenomže balón se nedá ovládat. Dejme tomu, že odstartujeme, když vane vítr potřebným směrem, a letíme k horám. Pak se ale vítr změní a odnáší nás ke sněhovým hřebenům, kde nikdo z nás ještě nebyl. Buď se tam rozbijeme, my zahyneme, nebo přistaneme, jenomže pak se nedokážeme vrátit. Jak větru přikážeme, aby nás zanesl právě do údolí, kam se potřebujeme dostat?“
„Jestliže se náhle změní vítr,“ odpověděl Oleg pohotově, „je zapotřebí v balónu udělat takové zařízení, které by mu umožnilo rychle se dostat na zem. A pak ho žádný vítr nemůže odnést nikam stranou. Jednoduše na půlce cesty sestoupíme a dál půjdeme pěšky nebo počkáme na příhodný vítr.“
„To je chytré,“ přikývl Sergejev, „ovšem jen tehdy, když se nám podaří sestoupit na rovném místě a ne nad skalami, o které se rozbijeme.“
„Potřebujeme se dostat na náhorní plošinu,“ pokračoval Oleg, „dál už žádné skály nejsou, jenom samá rovina. To si přece pamatuješ.“
„Pamatuju,“ přitakal Sergejev. Pamatoval si to, protože po té náhorní plošině šel, umírali tu lidé ztrápení hladem a jen málo z nich se dostalo do nížiny.
„Vezmeš mě s sebou?“ zeptala se Mariana. Upřeně se při tom na Olega dívala. Vždycky tak upřeně na člověka hleděla, když s ním mluvila, některým lidem to dokonce vadilo.
„To nevím,“ odpověděl jí Oleg. „Třeba poletíme se Sergejevem.“
„A ještě je tu druhý problém,“ uvažoval dál Sergejev, „jak ten balón udělat. Já to tedy zatím nevím.“
„Já to zatím taky nevím, ale přijdu na to.“
„Takový balón by musel být obrovský, v průměru by musel mít nejméně třicet metrů. Kde vezmeme takové plátno?“
„A co kdybychom spojili dohromady hodně měchýřů z mustangů?“ řekla Mariana. „Udělali bychom takový hrozen malých balónů.“
„To ne,“ vrtěl hlavou Sergejev, „takové balóny nepoletí. Mustang je přece naplňuje teplým vzduchem ze svého těla, který ho pak zvedne.“
„Správně,“ souhlasil Oleg. „Vezmeme spoustu měchýřů z mustangů a sešijeme z nich velký balón.“
„Nitěmi?“
„Lepidlem. Máme přece plivníka.“
„Dobře,“ souhlasil Sergejev, „řekněme, že tuhle verzi vezmeme. Jak ale připevníš k balónu gondolu?“
„Cože?“ zeptal se nechápavě Oleg, protože takové slovo dosud neslyšel.
„Kabinu, koš, ve kterém budou lidé.“
„A jak se to dělalo na Zemi?“ chtěl vědět Oleg. „Určitě by se to dalo nějak přišít k dolnímu konci balónu. Vždyť tam dole musí být otvor, aby se tam dostal horký vzduch.“
„Ne,“ vzpomínal Sergejev. „Jako dneska vidím ten obrázek z knihy Julese Verna — přes balón byla síť a k ní byl připevněn koš.“
„Tak tu síť uděláme,“ hnal se za svým cílem Oleg. „Stařešina má přece spoustu sítí.“
„To musí být síť mnohem pevnější. A pak jak ohřejeme vzduch?“
„Jako bratři Montgolfierové,“ odpověděl Oleg a cítil, že začíná vyhrávat. „Uděláme kamínka... no copak tohle nevyřešíme?“
„Třeba i vyřešíme,“ usmál se Sergejev.
Dopil čaj, chvíli přemýšlel a pak dodal: „Uvědom si ale, že teď vystupuješ v roli novátora. Ta myšlenka musí narazit na odpor.“
„A proč?“
„Protože přicházíš s něčím novým, co nikdo nečeká.“
Vtom zamečela od brány koza, něco se stalo. Bylo to však mečení docela mírumilovné. Kdyby hrozilo nějaké nebezpečí, koza by se ozvala mnohem výrazněji. Nikdo si tedy nedělal starosti. Ovšem zkontrolovat se to muselo. Sergejev vyčkávavě pohlédl na Olega a ten prohlásil:
„Já se tam podívám.“
„Dobře,“ kývl Sergejev, „jsem dneska unavený. Pokud jde o ten balón, zítra to ještě promyslíme.“
Oleg se rozloučil a vydal se k bráně. Mariana šla s ním.

„Vymyslel sis to pěkně,“ řekla mu. Šli po okraji dlouhé louže. Obloha trochu svítila, takže oči rychle přivykly šeru. Okna všech chatrčí byla žlutá, všude svítily misky. Nikdo ven nevyšel, i když koza nepřestávala dělat rámus. Všichni věděli, že nejde o nic nebezpečného. Navíc měl dnes službu Sergejev, a kdyby bylo třeba, vyjde ven sám.

Mariana uklouzla a chytila se Olega za ruku. Měla pevné prsty. Oleg se na ni ze strany podíval, nos a plné rty jako kdyby měla přesně vysoustružené. Najednou ho napadla otázka, jestli je Mariana vůbec hezká. Matka o ní říkala, že je to ošklivé kačátko, ze kterého nikdy nevyroste labuť. Pořád bude dospívat. A navíc si matka myslí, že ta pravá ženská krása je v Liz. Snad to říká proto, že se mu Liz na rozdíl od Mariany vůbec nelíbí. Ne, nedokázal by říct, proč se mu Mariana líbí, vždycky si to uvědomil spíš v záporném smyslu. Třeba když Mariana odcházela s Dickem do lesa. Nedokázal by to vyjádřit přesně, nešlo o žárlivost, spíš Dickovi záviděl. Protože Dick byl vyšší, odvážnější, silnější, byl to dokonalý lovec.

Čas od času se Olegovi po Marianě stýskalo, chtěl slyšet její hlas nebo se setkávat s jejím šedivým upřeným pohledem. Avšak v posledních dnech spolu skoro vůbec nebyli, protože Oleg měl spoustu práce a za krátký pošmourný den byl unaven.

V osadě byli všichni zaneprázdněni, dokonce i děti, všichni byli vždycky a pořád unaveni, nepočítáme-li Kristýnu, především ovšem Liz, které práce nevoněla, i když i ona byla občas unavena. Oleg musel pochopit všechno, co stálo v knihách o spojení, které přinesl z korábu. Musel se tam vrátit a říct Zemi, že jsou tady. Byl to cíl, který musel splnit.

Koza pobíhala kolem ohrady a mečením se pokoušela zapudit osamělého šakala na opačné straně. Poradila by si s ním, kdyby se dostala za ohradu — jeden šakal nemůže kozu ohrozit, je dvakrát větší než on, dvakrát silnější, proto se šakal jen olizoval a k ohradě se raději víc nepřibližoval. Koza dupala a šakala zastražovala. Byl to souboj, který neměl smysl.

„Tak тихо,“ napomenul Oleg kozu, „jdi spát.“

Mariana zahнала kozu do chléva a tam ji zavřela. Oleg vzal poblíž brány z hromady kámen, kameny tu byly za tím účelem připraveny, a hodil ho po šakalovi. Zvířeti bylo zřejmě jasné, že tu mu žádné štěstí nepokvete a rozběhlo se k lesu.

Nastalo nepředstavitelné ticho. Sníh popadával líně a naprosto tiše. Oleg si uvědomil, že mu je zima.

„Dobrou noc,“ řekla Mariana. Měla smutný hlas, ale Oleg si toho nevšiml. Po blátě mu to klouzalo, když utíkal ke své chatrči, aby tu vynalézal vzduchoplavectví.

(5)

2. kapitola

Sergejev měl pravdu. Balón se v osadě stal jablkem sváru. Myšlenka všem připadala bláznivá a nepředstavitelně těžkopádná. Vyžadovala totiž, aby všichni obyvatelé osady obětovali svůj volný čas hloupému klukovskému nápadu, ze kterého stejně nic nebude. Oleg však měl i spojeníce.

První byl Sergejev. Nepletl se do sporů, souhlasil s tím, aby se vymyslel a udělal hořák. Naštěstí stonky sépiového stromu, kterými doma topili, se nejméně z poloviny skládaly z pryskyřice. Moc nevoněly, když se však rozhořely žhnoucím fialovým plamenem, téměř nic z nich nezbylo a nikdo si toho zápachu už ani nevšiml. Nejdřív nebylo vůbec zapotřebí něco s tím dřívím dělat, prostě si je nalámali a přitáhli do osady, nejdůležitější bylo, aby ho bylo na zimu dost. Nyní Sergejev vymyslel lis, kterým se ze stonků mohla získávat pryskyřice, což byla velká úspora hmotnosti. A Stařešina, i když se to neobešlo bez lamentování, jim dal starý mikroskop. I když už měl nový, který Oleg přinesl z Pólu, ten starý, přestože neměl čočku, neznámo proč schovával. Z mikroskopu tak vznikla trubice pro hořák a kolečky se seřizoval plamen.

Druhým spojencem se stal Kazik.

Balón byl pro něho obrovským dobrodružstvím. Ovšem dobrodružstvím pozemským, vždyť jen na Zemi se létá v balónech. Na jaře si vymodlil, patřičně vlídně a slušně, aby mu všichni dospělí vyprávěli obsah románu Julese Verna „Pět neděl v balónech“. Kazik totiž uvážil fakt, že všichni ten román četli kdysi dávno v dětství a zapomněli spoustu podrobností. Když si však popovídá s každým, když mu každý děj převypráví, vznikne tak víceméně úplný obraz. Dokonce na vyprávěcích vydyndal jména hlavních hrdinů a Stařešinu donutil, aby mu balón namaloval. Stařešina totiž maloval pro žáky ve škole obrázky ze života na Zemi. První pokolení žáků, těmi byli Dick, Liz, Mariana a Oleg, se muselo spokojit s kostrbatými kresbami na zemi nebo uhlem na borové kůře. V posledních letech měly děti štěstí — měly k dispozici papír přinesený z Pólu a Stařešina v tom období připomínal chudáka, který rychle zbohatl, spoustu papíru spotřeboval na neumělé, avšak realistické obrázky: namaloval Eiffelovu věž, moskevský Kreml, slona, první lokomotivu, Kolumbovu karavelu, takových obrázků vzniklo dobře půl stovky a po každé hodině si je děti mohly prohlížet. Tak vznikl i obrázek na Kazikovu zakázku a musel dokonce doznat řadu nejrůznějších oprav. Kazik sice neuměl moc malovat, ale z vyprávění toho o balónu věděl už víc než Stařešina. Na tomto obrázku balón klesal na africkou savanu a za ním utíkali sloni s žirafami.

Tenhle obrázek přinesl Kazik Olegovi, když už byl pevně rozhodnut, že balón postaví.

„Tumáš,“ řekl mu a zdola Olega pozoroval. „Je tu všechno.“

Oleg vzal obrázek a pečlivě si ho prohlížel. Všiml si, že z koše visí lano s kotvou na konci, a pomyslel si, že si ji taky budou muset udělat.

Nebýt Kazika, kdo ví, jak by to s balónem dopadlo. Bylo jaro a mustangové neměli potuchy, jak moc Oleg potřebuje jejich měchýře, ještě je ani nenapadlo vrátit se ze svého zimoviště. Nebylo jednoduché najít místo, kde zimují, a tak Kazik s věrnou Fumiko byli aspoň dvacetkrát v lese, než se jim podařilo mustangy objevit. Zjistili, že se na zimu ukrývali do velikých nor v borovém lese. Měkké pohyblivé kořeny je chránily před sněhem a mrazem.

A pak řešili problém se sítí, do které se musel vejít balón a která musela udržet koš. Vodní rostliny na ni sbírala Mariana se zrzavou Ruth. Ruce jim úplně opuchly zimou, až nakonec Linda své dceři zakázala potulovat se po bažinách, takže Oleg musel všeho nechat a začít sbírat vodní rostliny také. Je tedy pravda, že mu pomáhaly děti, dvojčata, která žila u Stařešiny, a Vajtkusovy děti, ovšem tahle práce je brzy přestala bavit a někam se vždycky ztratily.

Se svítáním odcházela Mariana s Olegem za hřbitov dobře vyšlapanou pěšinou až k bažinám. Den co den museli chodit dál, procházeli poblíž bahnitého břehu až po kolena v ledové vodě, před kterou je nechránily ani nepromokavé kalhoty z rybí kůže. Rostliny držely ve vodě pevně, museli je řezat. Pevné, bělavé vodní vlasce se jim vysmekávaly z rukou. Odřezávat je museli až u samého kořene, potřebovali vlákno co nejdelší. Nohy jim klouzaly, dravé, naštěstí však ještě malátné pijavice se v panice vrhaly na útěk, když mezi ně člověk najednou šlápl, po chvíli se však vracely a za pomoci svých drápků se škrábaly po kalhotách nahoru.

Oleg se snažil udělat víc než Mariana, přesto však pořád zaostával, až si začal myslet, že na tu jejich zatracenou síť nikdy dost vodních rostlin nenashromáď. Navíc rostliny bylo ještě třeba dopravit ke kůlně, tam je rozložit, aby vyschly, a to trvalo hodně dlouho, byla pořád zima a vzduch byl vlhký.

Nejvíce se jejich počínání stavělo na odpor matka. Perspektiva Olegovy cesty vzduchem jí nedávala spát.

„To je sebevražda,“ opakovala Sergejevovi, „a vy se k tomu stavíte tak lhostejně. Kdyby šlo o vaše děti, nikdy byste nic takového nedovolil.“

Matčina slova Olega jen dráždila.

„Vždyť je mi už přes dvacet,“ unaveně jí odpovídal. Vydával tolik sil, jako ještě nikdy, protože Sergejev mu lekce z elektroniky neodpustil a také práce v dílně bylo dost.

Když ho však začal přemlouvat Vajtkus, Oleg se postavil rozhodně na odpor:

„Copak dělám méně? Nestavím snad mlyn? Přestal jsem vyrábět pluh? Já k tomu nikoho nepřemlouvám. I kdybych ten balón musel dělat sám, budu v tom pokračovat. Bratrům Montgolfierovým určitě taky všichni říkali, že zbytečně ztrácejí čas. Nebýt jich, nepřiletěli bychom sem na kosmickém korábu. Všechno musí jednou začít.“

Vajtkus se zasmál. Měl smysl pro humor. Ten jeho smích začal klokotat někde v obrovském zrzavém plnovousu.

„Kdyby raději těch Montgolfierů nebylo,“ odpověděl nakonec. „I my bychom seděli v klidu doma na Zemi.“

„Jenže já si nedělám legraci,“ řekl Oleg.

„Škoda. Člověk si musí umět dělat legraci nejprve sám ze sebe.“

„Řekni mi, prosím tě, jak si můžu dělat legraci? Matka na mě křičí, Luisa říká, že takové pipání nemá smysl, Stařešina prohlašuje, že je to příliš riskantní, a všem ostatním připadá, že si na něco nebo s něčím jenom hraju. Proč to nedokážou pochopit?“

„Ve skutečnosti si doopravdy hraješ,“ řekl Vajtkus. „Je to ale správná hra, jenom pro nás, obyčejné smrtelníky je příliš nová, nezvyklá.“

„Copak vy se odtud nechcete dostat?“

„Chceme, a moc. My starší dokonce víc než ty. My totiž víme, co jsme ztratili, ty si to všechno jenom představuješ. Dokonce i v takové zvláštní společnosti, jako je naše osada, vznikají stereotypy v chování a ve vztahu ke všemu novému. Jen velmi málo se liší od toho, co se děje v nesmírně velkém městě. Jít ke korábu, to chápe každý, s tím souhlasí všichni. Zabíjet zvířata, to je taky pochopitelné. Bez toho bys nepřežil. Ale letět do hor balómem, to je šílenství. Jako kdyby si hrálo dítě. Možná že máš třeba i pravdu. O tom se s tebou nebudu dohadovat. Už jsem toho viděl strašně moc. Toho, co není nikde k vidění. Ale ta cesta, to je Kazikův sen, to není dílo pro člověka, se kterým osada počítá pro něco docela jiného.“

„Copak jedno vylučuje druhé? Copak se neučím elektroniku, copak neprobírám se Sergejevem ta zatracená schémata? Copak nestuduju různé varianty? Zdá se mi o tom i v noci.“

„Ty ses rozhodl, že se trochu rozptýlíš?“

„To není žádné rozptýlení, to ne! Vymyslel jsem si způsob, jak se dostat ke korábu rychleji a snáz.“

„První závan větru tě zanesou ke všem čertům! A kdo ví, koho ještě s tebou. Osada tím přijde o poslední naději na záchranu.“

„Pěšky to je ale taky nebezpečné.“

„Dobře víš, že pěšky máš desetkrát větší šanci, že dojdeš. Cestu už znáš. Vybaveni budete líp než před rokem. Zkušenosti máte taky víc. Ne, já jsem pro tradiční cestu, i když jde o tradici starou jen rok. Jinak je to příliš velké riziko.“

Žádné námítky Olega nezastavily. Všichni si to přirozeně uvědomovali, doufali však, že se objeví překážky, které stavbu balónu znemožní. Ovšem s výjimkou Sergejeva, ten poté co spočítal objem balónu a výkon hořáku došel k závěru, že balón letět může a stavba je reálná.

Dick ani teď Olegovi nezáviděl. Stačila mu převaha tam, kde byl neporazitelný. Měl vlastní bojiště — les. Jeho velikost spočívala ve vítězství nad lesem. To, co dělal Oleg, ho prostě nezajímalo. Sám by letěl balómem, nikoli však ke korábu, ale na opačnou stranu, k tajuplným lešům a řeckám, které se skrývaly za pahorky. Tam na něj čekala nová vítězství. Dick by chtěl vidět svět shora jako pták, nepovažoval však za nutné o tom mluvit. Oleg to nechápal a proto se divil, když Dick přinesl plný pytel měchýřů z objeveného zimoviště.

Zcela proti všemu očekávání se proti letu postavila Liz.

Oleg se jí vyhýbal, jak se jen člověk může vyhýbat v malé osadě. A když Liz přišla k nim, vymýšlel si důvody, proč musí okamžitě odejít do dílny nebo za přepážku ke Stařešinovi, aby si tam něco nastudoval a nemusel poslouchat ženské řeči. Udivila ho matka, která s Liz začala mluvit se značným zájmem o věcech, které nebyly vůbec důležité, šlo o hloupost, na něž vůbec nemělo smysl zavádět řeč.

Jednou se Oleg po odchodu Liz vrátil od Stařešiny, chystal se ke spánku a matka se ho zeptala, jestli by už neměl pomýšlet na rodinu. Oleg zpočátku nepochopil, jak to matka myslí. Aby ses oženil, vysvětlila mu to. Jenom se zasmál a zeptal se:

„Snad nemyslíš, že bych si měl vzít Liz?“

„Život jde dál,“ pokračovala matka. „I v takovém divokém prostředí. Dej pozor, abys o to děvče nepřišel. Nebo půjde k Dickovi.“

„Tak si myslí, že měl štěstí,“ odpověděl jí Oleg.

„Nemáš jinou volbu.“

„Odletím na Zemi a tam si tyhle problémy vyřeším.“

„Troubo,“ vyjela na něho matka. „Skončíš tím, že se zamiluješ do toho ošklivého kačátka.“

„Mariana není žádné ošklivé kačátko,“ řekl Oleg a otočil se ke zdi.

(6)

Teplé jaro přišlo poněkud dřív. Sergejev, který se neřídil jen kalendářem, ale podle přírody, prohlásil, že by letošní léto mělo být teplé. Nejprve deště spláchly zbytky sněhu, který se pak ještě držel nějakou dobu v hlubokém lese, pak začaly deště ustávat a přes den se vzduch stačil ohřát tak, že se děti vysvlékly do půl těla a vyrazily ven.

Léto teprve začínalo, avšak Oleg v sobě cítil podivný neklid a dokonce obavy, že mu zbývá málo času. Že nic nestihne. Nejvíce se bál, že se nestačí naučit a porozumět všemu, co potřebuje znát před příchodem na koráb. Nyní ho často všichni uvolňovali ze společných prací, už nechodil na lov, nemusel pracovat na zahradě. Dokonce i z dílny ho Sergejev vyhnal a řekl mu, aby se tu nepletl, ale už večer ho přísně zkoušel, co se naučil, dozvěděl, co pochopil, a přitom Oleg viděl, že Sergejev je podrážděný, protože on sám se už nedokázal orientovat v tom, čím se zabýval Oleg. Současně však měl radost a sám si občas ze sebe dělal legraci.

Balón přesto pomalu překonával odpor okolí a začal se měnit ve skutečnost. Když přešly deště a plivník, kterého Kazik s Fumiko krmili červy více než dost, začal plivat tak rozzlobeně, že se kolem jeho klece rozlilo skelné jezero, začali Oleg s Marianou stříhat a slepovat z měchýřů mustangů balón. Nejdříve spolu se Sergejevem na zemi namalovali jakýsi stříh, podobalo se to květu se špičatými lístky a bylo to tak veliké, že Fumiko málem nedohodila kamenem z jednoho konce na druhý. Sto dvacet kroků. Pak Mariana s Olegem začali slepovat jednotlivé díly balónu, ty okvětní lístky. Nejdříve se jim zdálo, že mají měchýřů příliš mnoho, ale nakonec jich bylo málo. Kazik s Dickem se znovu museli vydat na lov.

Bylo štěstí, že se vztah osady k balónu pomalu měnil, lidé si na něj podle všeho zvykli, smířili se s ním. Dokonce i matka přestala hubovat. I Liz několikrát přišla vystříhovat a slepovat měchýře. Společně s Kristýnou, která zjistila, že má nebývalé nadání na pletení sítí, stáčela provazy. Stařešina s Vajtkusem vyráběli koš, splétali ho z tenkých větví.

Přes to všechno však nikdo neměl o balón tak vážný zájem jako Oleg. Dokonce ani Mariana. Zbýval ještě Kazik, ale to bylo dítě, takový divoký človiček, který v koutku duše věřil, že se balónem nakonec rozletí do Indie. Nejednou se stalo, že v osadě všichni ještě spali, temná obloha teprve začala šednout, ale Olega poháněla stále větší netrpělivost, a tak tiše vyklouzl do zimy a vydal se k lesklým okvětním lístkům rozloženým po zemi. Kazik vedle něho pokaždé vyrostl jako stín. Rozběhl se hned k plivníkově kleci, aby ho probudil, a dál už měčky pomáhal Olegovi.

Pak bylo třeba slepovat jednotlivé díly na okrajích, aby tak vznikla koule nebo spíš hruška protažená směrem dolů. Ať dělali co dělali, vždycky si lepidlem umazali ruce a dokonce ani ředidlem je nebylo možno jen tak umýt, takže prsty jim dřevněly a byly jako ze skla. Takhle brzy po ránu si lidé museli dávat pozor na pichlavý šáter, který se vymršťoval do vzduchu, za letu hledal medvěda, do něhož by zabodl své jehličky a nechal v jeho kůži vyrůst novým výhonkům. Šátery mířily vždycky k jakémukoli teplému předmětu, takže Oleg s Kazikem museli několikrát padnout tváří k zemi a ochránit se tak před jehličkami.

Konečně byl balón slepen.

Pak dodělali i síť. Dokonce i lano s kotvou, aby se mohli na zemi něčeho zachytit. Hořák Sergejev dokončil včas a paliva měli připraveno celý sud. Koš byl také hotov, byl pěkně pružný i pevný. Bylo možno celý balón sestavit.

Stařešina chtěl nejdříve balón vypustit bez lidí. Ať tam nahoře nějakou dobu zůstane a pak sám klesne. Oleg byl proti tomu a podporoval ho v tom i Sergejev. Vždyť museli vyzkoušet nejen balón, ale i hořák, bylo třeba zjistit, jak to všechno bude člověka poslouchat.

Nejdříve zkusili balón naplnit na zemi. Tolik hlav bylo v osadě, ale nikoho nenapadlo v dolní části udělat pevný kruhový otvor kudy budou vhnát horký vzduch, aby se balón nezavíral, protože, když není balón plný, mohl by shořet.

Zatímco vyráběli široký dřevěný prstenec, došlo k dalším nepříjemnostem. Koze se zalíbilo přespání na měkkém obalu balónu, uložila se tam na jednu noc, protože ji zapomněli zavřít do chlívků. Chystala si pelech tak usilovně, že svými kopyty na několika místech balón protrhla. Na opravy pak potřebovali celý den. Poté po celé tři dny řádl takový liják, že se nedalo ani vyjít ven. Balón i s košem našťestí včas odvěklí do kůlny.

Oleg dobře věděl, že jako první balónem poletí on, a nikdo o tom nepochyboval, vždyť to bylo Olegovo dítě, bez jeho vytrvalosti by se nenarodilo. V posledních dnech chodil Kazik za Olegem jako stín bez jediného slova, nedokázal se smířit s myšlenkou, že si na svou cestu bude muset ještě počkat, pořád spoléhal na zázrak, který mu dopomůže k prvnímu letu. Oleg ho chápal, ale byl neústupný. Nebyly to jen rozumové důvody, které vyslovoval nahlas, byl v tom i kousek škodolibosti. Nikdo v ten balón nevěřil, nikdo ho nechtěl, a teď tu stojí v celé své kráse. Samozřejmě, patřil všem, všichni se na něm podíleli, přesto však byl jeho. A první poletí jen on.

Stalo se to následujícího rána.

Do místnosti nahlédl Kazik. Zastínil světlo, které sem proudilo zvenku. Jeho štíhlá pružná postava byla jako struna. Nedokázal se smířit s tím, že dnes nepoletí. Nechápal, že nejdůležitější je, aby balón vůbec letěl, třeba i bez něho. Protože když balón poletí dnes, určitě ho vezmou s sebou příště.

„Tak já jdu,“ oznámil Oleg. Byl připraven.

Spolu s Kazikem vyšli z domku. Za nimi se o holi belhal Stařešina. Nedošel však až k louce. Dvojčata vyběhla za ním, předběhla ho a začala se rozhlížet.

„Utíkejte,“ vybídl je.

Oleg už byl na louce. Ohlédl se na belhajícího se starce. Najednou mu ho bylo líto. Stařešina brzy zemře. Začalo se mu hůř chodit. Stále více zapomíná a často se stane, že se opakuje. Ještě dobře, že všechny děti už vyrostly a že brzy odletí na Zemi. Stařešina udělal pro všechny moc. Nebýt jeho školy, nikdo by nedokázal to všechno děti naučit. Jenomže Stařešina se také chtěl vrátit na Zemi, nechtěl zemřít tady a často to Olegovi říkal.

Na poli za kůlnami ležel jako nevzhledná hromada splasklý balón. Hořák syčel asi ze čtvrtiny své síly a vháněl do balónu horký vzduch. Sergejev to všechno řídil, nechtěl riskovat.

Balón se teď podobal velkému horskému slonovi, něčemu, co nemělo žádný tvar a jenom se líně pohybovalo ze spaní. Ještě na úsvitu byl balón velkým kusem plachty, zvlášť byla síť, zvlášť koš. Teď bylo všechno jinak. Balón začal ožít.

Koza s kůzlaty stála opodál a všechno pozorovala.

Když došel Oleg až sem, řekl Sergejev, který stál rovnou u koše:

„Zdá se, že to nikde neuniká. Zvýšíme výkon?“

Obracel se na Olega jako na sobě rovného, dokonce jako na staršího. Také uznával, že balón je Olegovo vlastnictví, podobně jako zrcátko Marianino. To však neznamenovalo, že zrcátko nepatří všem, že by Mariana mohla odmítnout někomu je půjčit.

„My tím taky poletíme?“ zeptala se zrzavá Ruth.

Všechny tváře teď Olegovi připadaly nesmírně výrazné, jako kdyby je viděl pod zvětšovacím sklem. Mariana právě přiběhla s nádobou plnou lepidla, všimla si, že balón přece jenom někde uniká.

Nebo třeba velká Luisa, hromotlucky velká ženská s oteklou tváří, teď stojí u koše a opravuje na něm větvičku, která se rozpletla.

Balón se zachvěl, jako kdyby se nadechl, a rázem se zakulatil.

Oleg se sklonil, aby zkontroloval, jestli je balón spolehlivě připevněn. Ke kůlům hluboko zaraženým do země byly uvázány provazy. A poblíž koše byl zaražen zahnutý kus železného stromu, to byla kotva.

Balón se ještě jednou nadechl. Teď už byl skoro kulatý a dotýkal se země jenom na jednom místě.

„Co kdybych vlezl do koše?“ zeptal se Oleg Sergejeva a z ničeho nic mu selhal hlas. Uvědomil si to a odmlčel se, protože dostal strach, že si ostatní všimnou jeho rozrušení a budou se mu smát.

„Ještě je brzo, neuleti ti,“ uklidnil ho Sergejev, ale nezasmál se.

Najednou se balón vznesl, odlepil se od země, ale hned zase klesl zpátky. Pevná síť se mu zařízla do těla a slabá blána se prodírala do ok a vytvářela bubliny.

„Ten materiál by měl být pevnější,“ uvažoval Vajtkus. „Příště těchhle zkušeností využijeme pro vzducholodi.“

„Jakých zkušeností?“ Olegovi bylo najednou jasné, že pojem vzducholodí mu nic neříká. Snad je to něco, co létá.

„Kdybychom natřeli slabou vrstvou lepidla povrch balónu,“ pokračoval Vajtkus a škrábat se ve vousech, „byl by pevnější.“

„Tak proč jsi mi neřekl dřív?!“ zlobil se Oleg, protože mu došlo, že je to dobrý nápad.

„Napadlo mě to teprve teď,“ hájil se Vajtkus.

„Zvýšilo by to hmotnost,“ řekl Sergejev.

Vtom se balón definitivně odlepil od země a zatím ještě celý nakřivo mířil vzhůru.

Oleg už nečekal. Přehoupł se přes okraj koše, postavil se v něm a pevně se chytil. Koš byl poměrně malý, nejvýš půldruhého metru v průměru a vysoký byl tak do pasu. Na dně byla ještě zásoba paliva a několik pytlů s pískem, v každém balónu musí být přece zátěž.

Koule se váhavě kymácela nad jeho hlavou a na spodní okraj, pod níž byl upevněn hořák, bylo možno dosáhnout rukou. Oleg zatahal za lana upevňující koš ke kruhu. Byla dostatečně pevná.

Koš seděl na zemi, nedalo žádnou námahu překročit okraj a postavit se na hebkou trávu, Oleg však cítil ke všem, kteří stáli kolem, takové zvláštní odcizení, jako kdyby ti lidé už byli někde hluboko pod ním.

Koš se zachvěl, balón napjal lana a dral se vzhůru.

„Poletí! On poletí! Odvažte ho!“ volala zrzavá Ruth.

„Buď zticha,“ přerušil ji Sergejev. „Ještě je brzo.“

Oleg zvrátil hlavu a pohlédl na balón. Byl tak veliký, že zakrýval půlku oblohy. Vůbec nebyl krásný, všelijak poslepovaný, samá bublina, spletené provazy ho nevzhledně a neobratně svíraly. V mírně průhledné bělavé bláně se zrcadlila tráva a pokřivené domečky osady. Současně však v tomhle přitroublém kolosu bylo možno vytušit obrovskou sílu, která o sobě dávala znát v pomalých, zato však paličatých pokusech vytrhnout se, odlepit se od země a také tím, jak se napínaly provazy přidržující koš, jak hučel hořák, jak jeho hučení sílilo a jak je pohlcovaly jeho vnitřnosti.

Teď už balón stál kolmo nad hlavou, lana byla napnuta k prasknutí. Oleg byl na balón soustředěn a nevěšl si Sergejevova pokynu pomocníkům u kůlů, k nimž byla přivázána lana.

„Tak se připrav, Olegu,“ řekl Sergejev. „Budeme povolovat. Pořádně se drž! Asi to pěkně trhne.“

„Držím se, jen se neboj!“ zvolal Oleg a sledoval, jak se Vajtkus sklonil a rozvazoval uzel.

Vtom však Oleg málem vypadl.

Ať se Sergejev snažil sebevíc, aby provazy všichni pustili najednou, síly pomocníků nebyly stejné. Vajtkus odvázel provaz a pevně ho držel, Luisa však měla ještě plno práce s uzly. Dick se napřímil, trochu se usmíval a dával najevo, že souhlasí se svou účastí v této nesmyslné zábavě. Své lano nedržel příliš pevně, balón byl sice velký, ale ani ho nenapadlo, že by mohl mít takovou sílu. Na protější straně se Luisa s Egli trochu opozdily při rozvazování uzlů. Jako kdyby balón na něco takového čekal, popotáhl za provazy, a když vycítil, že na jedné straně ještě pevně drží na zemi, zatímco na druhé straně už jsou provazy volné, počkal na slabý závan větru, který mu přispěchal na pomoc a jaksepatří se postavil na zadní.

Vajtkus cítil prudké trnutí, byl však na ně připraven, celým tělem se vzepřel, Dick však najednou vnímal jen prudkou bolest, jak mu dlaně rozdíral provaz, který se mu vzápětí vyškubl. Okamžitě se jako zvíře překulil přes hlavu, vyskočil a vrhl se k provazu, bylo však už pozdě. Koš, který balón prudce naklonil, se rozletěl do strany, převrhl se na bok, až se Oleg svalil na podlahu. Uhodil se o nádobu s palivem a sesypaly se na něho pytle se zátěží. Koš odhodil velkou Luisu, přitiskl Egli, pak se balón ještě jednou vzepjal ke skoku na opačnou stranu, odhodil Vajtkuse, vyrval ze země zbývající provazy i s kůly, které se teď kolébaly ve vzduchu, a prudce zamířil vzhůru.

Koš se pod balónem zmítal jako brouk ve stavu beztlíže.

Všechno to trvalo pár vteřin naplněných praskáním, voláním, syčením a hučením.

Pak nastalo ticho, krátká chvíle ticha, do něhož zazněl Fumičin pláč, protože Fumiko se rozplakala ještě před tím vším, měla totiž o Olega strach.

Ostatní mlčeli, dokonce i Egli, které koš rozedřel ruku, i Luisa, která stále ještě ležela na zemi, mlčel i Sergejev s Vajtkusem, dokonce i děti, všichni se však dívali vzhůru za Olegem.

Olegova matka jediná zavřela oči, protože s neomylnou jistotou už viděla padat svého syna z koše s roztaženými rukama.

Olegovi se zdálo, že všechno proběhlo neuvěřitelně rychle: padl na dno koše a jako zvíře, které ho chce udusit, ho zavalil pytel s pískem, v následujícím okamžiku pochopil, že letí, že pod ním je prázdno, že zem je někde daleko pod ním, protože koš se volně kolébá ze strany na stranu a škvírami v prouti proudilo světlo. Nesmírně opatrně, ještě celý zmámený strachem z výšky se zvedl na všechny čtyři, současně cítil, že koš se kymácí stále méně a balón ho táhne vzhůru.

Zatímco se Oleg vztyčoval, pomalu se vzpamatovával, jako kdyby se mu jeden po druhém vracely smysly a začaly mu sdělovat, co se děje kolem něho. Hořák stále syčel a hnal do balónu horký vzduch, provazy vrzaly, sjížděly po rámu, pod nohama mu skřípaly spletené větvičky koše. A zdola sem doléhal slabý dětský pláč.

Konečně si mohl stoupnout. Pevně se chytil okraje koše, už se chtěl napřímít, ale naštěstí to nestačil udělat, protože to košem prudce trhlo, až ho to málem vymrštilo vzhůru. Hned si neuvědomil, že se napjalo celé lano s kotvou.

Balón přestal stoupat, i když se pokoušel vytrhnout, až se chvěl koš, a celý se znovu rozhoupal.

Těm dole připadalo, že to všechno trvalo velice krátce. Chvilí všichni hleděli mlčky vzhůru. Balón vystoupal asi do sta metrů, dál už ho lano nepustilo, pak se začal pomalu posunovat k lesu, snad tím chtěl právě to lano oklamat.

Stále však Olega nebylo vidět.

Všichni však aspoň věděli, že Oleg určitě zůstal v koši.

Nejdřív se vzpamatoval Sergejev, už chtěl zavolat na Vajtkuse a Dicka, aby mu pomohli balón stáhnout, pak si však uvědomil, že je třeba nejdřív zavřít hořák, protože síla táhnoucí balón vzhůru je příliš velká. Vtom se ozvala Irina.

„Synáčku!“ křičela a porušila tím mlčenlivou důstojnost letu. „Synáčku, nestalo se ti nic? Oležku!“

Oleg to volání zaslechl a začal se stydět, protože na něho matka volala jako na malého kluka, pak ho ale napadlo, že i Napoleon měl jistě maminku a tak se naklonil z koše, pevně se přitom držel provazů a zavolal dolů:

„Všechno je v pořádku!“

Tmavé obrysy Olegovy postavy viděli všichni na zemi, rozkřičeli se, děti začaly skákat a Irina se hlasitě rozvzlykala.

Balón se pomalu pohyboval nad hlavami. Byl to opravdový vzdušný koráb, který dokáže letět k obloze.

Stařešina pomohl na nohy Vajtkusovi, který celou tu dobu proseděl na zemi, a řekl mu:

„A vzduchoplavectví pro ně pak přestalo být tajemstvím.“

Vajtkus se usmál.

„Stáhni plamen v hořáku!“ vykřikl Sergejev. „Zmenšíš tím stoupavost. Slyšíš mě?“

„Slyším bezvadně!“ ozval se Oleg a hlava mu zmizela. Otočil se k hořáku a opatrně stáhl plamen. Ne ale moc. Když už bylo po všem, neměl chuť vracet se dolů.

Ještě jednou pohlédl k zemi a zamával.

„Všechno je v pořádku!“

Shora viděl celou osadu. Dočista celou a najednou. Ulici, vlastně špinavou říčku, podél níž se táhly shora tak ubohé chatrče, křivé střechy kůlen, z nichž jedna se svažovala k ohradě.

Skupina roztroušených lidiček, musel by jen odhadnout, kolik jich je, protože někteří stáli rovnou pod balónem. Někdo na něj mával, děti skákaly, jako kdyby předváděly bláznivý tanec.

Oleg si všiml, že na prahu své chatrče sedí Kristýna. Možná, že ani nechtěla jít k balónu, možná na ni v tom zmatku zapomněli.

A tamhle stojí koza se zvrácenou zelenou tlamou. Ještě nikdy neviděla létající slony.

Olegův pohled sjel za ohradu, kde byl úzký pruh louky a hned za ní začínal les. Doposud ho neviděl shora.

Propletené bělavé větve, na některých místech hnědé a zelené skvrny lišejníků a lián, a tohle celé zmatené bludiště z

větví se táhne dál k bažinám. Odtud bažina vypadala jako malá plocha, ve skutečnosti však byla velmi rozsáhlá, za ní začínala růst křoviska, pak pokračoval znovu nepřerušovaný les bez jediného světlého místa, až celý zmizel v mlženém oparu.

Oleg opatrně přešel na druhou stranu koše. Viděl teď na první část cesty, kterou prošli, když mířili k Pólu. Pak zase les, za ním pusto a prázdná a červené skály vyčnívající mezi stromy. Posléze znovu mírně stoupající pustina mizící v nízkých mracích.

Znovu dva kroky vpravo.

I tady byl les. Jenomže tady byla holá místa, kusy stepi, kam chodili na jeleny, pak tmavá stěna dalšího lesa, k němuž se lovci a sběrači dostali jen málokdy. Není tam zvíř a ve vlhkém šeru číhají dravé květy a liány.

Začal vát vítr a pokoušel se balón odnést. Koš se zachvěl.

Oleg věděl, že musí ještě víc stáhnout hořák. Lidé dole čekají, až sestoupí. Nedokázal se však odtrhnout od prostoru, který se mu otevřel. Přestal být mravencem plazícím se mezi větvemi, vznesl se nad tento svět jako pták a docela jiná měřítka tohoto světa ho naplnila pocitem volnosti a mámivé síly i jistoty v sebe i v ty malé lidičky čekající dole. Byl to téměř stejný pocit, jako když za průsmkem prvně uviděl v horském údolí na sněhu obrovskou čoučku kosmického korábu. Koráb však byl pouhou vzpomínkou na sílu lidí. Tento let vykonal on sám. Pak si najednou uvědomil, že čím dál tím víc touží po tom, aby mohl uříznout lano a vystoupit vysoko, až k oblakům, aby viděl dál, aby letěl nad těmi lesy a nemusel se v nich skrývat a bát se.

Pak ho ještě napadlo, že bratři Montgolfierové se s ním nemohli rovnat, vždyť letěli nad svým rodným městem, kde je všichni měli rádi a nic jim nehrozilo smrtí. Museli zvítězit jenom nad vzduchem. Oleg musel zvítězit nad celou touhle planetou, která je chtěla zabít.

Nebyl příliš vysoko, ochlazení se tu nemohlo výrazně projevit, přesto mu byla najednou zima. Asi ze vzrušení. A když zavíral hořák, chvěly se mu prsty.

Balón pomalu ztrácel dech a nezměrnou touhu letět k oblakům.

Sergejev s Dickem dole začali přitahovat lano.

Svět pod ním byl stále menší, obzor se blížil. Cesta končila.

Začátkem léta se přípravy na cestu ke korábu trochu zpomalily. Její dva hlavní účastníci se často soustřeďovali na jiné záležitosti. Oleg pořád něco vylepšoval na balónu, vynalézal, kutil, téměř každý den vzlétal vzhůru nejčastěji ve dvojici s někým druhým. Sergejev měl jiné starosti. Přestěhovala se k němu přece jenom Linda Thomasová. Žádná svatba se nekonala, ani oslava, pokud ovšem za něco takového nepočítáme, že se u nich doma shromáždili všichni dospělí, i tak jich už moc nebylo, chvíli poseděli, zavzpomínali na Thomase a Sergejevovu zemřelou ženu, vypili trochu čaje a Lindě se Sergejevem popřáli, aby se spolu šťastně vrátili na Zemi. Pak se rozešli.

Na svůj druhý let Oleg s sebou vzal Kazíka. Bylo to spravedlivé. Kazík dobrovolně vykonával práce, do kterých nikdo neměl moc chuti. Neustále přinášel dříví pro balón a lisem z něj získávali pryskyřici. Chodil na lov mustangů, protože potřebovali balón opravovat.

Oleg si všiml, jak se mění vztah lidí k balónu. Možná že si to ostatní neuvědomovali, vždyť jen jiný člověk může postřehnout jako první slabosti druhého. Ti, kdo chtěli letět balónem, rádi pomáhali při jeho vypouštění, drželi provazy, balili ho a ukrývali pod stříšku, když let skončil. Když se už ale „sevezli“, jejich zájem opadl. Většina z těch, kdo s Olegem letěli, byli zklamaní. Chvilí se všichni báli, když balón stoupal, pak se začali zajímat o les a osadu shora. A tím to končilo. Takový průběh měl let s Lindou, Liz, která se třikrát zřekla svého pořadí, protože měla strašný strach, nakonec přece jenom vlezla do koše, a když balón začal stoupat, pištěla strachy, že děti dole mohly puknout smíchy. Vajtkus vyletěl nahoru, pozorně se rozhlédl a řekl, že se budou muset vypravit za bažiny, protože tam viděl v houští jabloňové zákrsky. Stařešina nahoře mlčel. To trvalo asi dvacet minut, pak jen řekl „děkuju“ a požádal, aby sestoupili. Třeba to bylo tím, že Stařešina v mládí plachtařil. Třeba se mu nelíbil les shora. Stejně jako Egli. Dívala se na osadu, pak si otřela oči, asi to bylo větrem nebo jí do nich něco spadlo. Řekla:

„To je k uzoufání, ta ubohost!“

Matka odmítla letět, a to bylo dobře. Pokaždé však, když měl Oleg letět, přišla na náměstíčko a pečlivě zkontrolovala, jestli poutací lano dobře drží.

Kazík s Fumiko lano ještě prodloužili o dobrých dvacet metrů. Víc to už nešlo. Bylo příliš těžké a stahovalo balón dolů, navíc se trhalo.

Dick letěl balónem jako jeden z posledních. Pár prvních dní se Olegovi vyhýbal, cítil se vinen za první let, který skončil bezmála nešťastně. Oleg se ho sám zeptal, jestli chce letět, a on souhlasil.

V ten den mrholilo, kapky stékaly po balónu, takže byla špatná viditelnost. Olegovi bylo jasné, že Dick má strach, protože se ocitl v neznámém prostředí, navíc si dobře pamatoval, jak se Dick choval v Pólu. Celý let prostál, držel se za lana na své straně koše a neměl ani trochu chuti přejít na druhou stranu. Vzal si s sebou samostříl, dokonce si zastrčil za opasek paprskomet, i když to bylo zbytečné, a Oleg dělal, že to nevidí. Najednou řekl:

„Vlétě budeme muset vyrazit do velké stepi. Mám dojem, že začíná někde tamhle.“ A ukázal prstem k jihu, kde les splýval s oblaky. „Musí tam být spousta jelenů,“ dodal.

A Olegovi bylo jasné, že Dick zůstane na zemi.

Neměl však pravdu. Dick si nebyl jistý v příliš křehkém a téměř průhledném koši. Hlavní tu však bylo něco jiného: prvně v životě Olegovi záviděl.

Oleg se zatím zabýval věcmi, které byly pro osadu potřebné, i když z Dickova hlediska to bylo zbytečné, navíc mu to bylo lhostejné. Měl svůj les a svá vítězství. A teprve teď, při pohledu na les shora, když viděl, jak se mezi větvemi kradou šakali, jak kmen obepíná nohatý had, jak se větve stříbrných boroviček nalévají jarními šťávami, když viděl to, co bylo nedostupné necvičenému Olegovu oku, uvědomil si moc, kterou mu balón nabízel. Probudila se v něm

nezkrotná touha letět povětrím k novým lesům, pronásledovat stáda zvěře, sestupovat na noc u neznámých říček...

Oleg s údivem pozoroval, jak si Dick připravuje paprskomet.

„Co se děje?“ podivil se.

„Ticho!“ zašeptal Dick. Tenouký zelený paprsek směřoval až ke stromům u bažin, které mlčely a ani se nepohnuly. Vzápětí se však tam dole v houští zaznívalo obrovské zvíře a nepředstavitelná hora se doslova sesunula na louku.

„Tak tohle jsem tu ještě neviděl,“ řekl Dick a schovával zbraň. „Leť dolů. Chci se podívat, co jsem to zabil.“

(8)

S Marianou Oleg letěl za tichého, teplého počasí.

„Je tu nádherně,“ pronesla. „Ani se člověku nechce dolů, vid?“

Oleg ji pozoroval. Připadal si jako štědrý pán, který hostu předvádí své panství. A protože nádhery svého panství znal a byl si jimi jist, všechny poklony přijímal jako samozřejmost. I jemu bylo příjemné, že Mariana dokázala ocenit nádhru letu.

„A to ticho,“ dodala.

„Děkuju,“ pověděl ji Oleg.

„Za co?“ Mariana se k němu otočila a pozorně si ho prohlédla, jako kdyby ho viděla prvně. „Tak za co mi děkuješ?“

Oleg natáhl ruku a dotkl se jejích prstů ležících na okraji koše. Koš se trochu zakymácel, ale Mariana se nepolekala.

„Vždyť to víš,“ řekl Oleg.

Mariana odtrhla ruku od okraje koše a vložila prsty do Olegovy dlaně. Bylo to naprosto přirozené a jeho dlaň už na ten dotyk čekala. Koš se znovu zakymácel a Mariana udělal krok kupředu, aby ho vyrovnala. Byli teď najednou těsně vedle sebe. Oleg ji políbil na tvář. Chtěl ji políbit na ústa, ale nepodařilo se mu to, políbil ji do koutku úst. Mariana se k němu přitiskla a znehybněla jako mládě zvířete. Pak přestala existovat obloha, balón, prostě se vznášeli tam, kde kromě nich nikdo nebyl.

„Hej, vy tam!“ zavolal na ně Kazik zdola. „Kde jste?“

Mariana zvedla hlavu, právě o ni byla menší, a usmála se.

„Co se děje?“ zeptal se nechápavě Oleg.

„Pojď, budeme sem létat každý den,“ řekla a zasmála se.

„Já jsem pro,“ zasmál se i Oleg. „Ráno sem vyletíme a večer se vrátíme dolů.“

„Jenom Kazika je mi líto. Nevezmeme ho s sebou?“

„Ne,“ prohlásil Oleg tiše a najednou se lekl, že je na zemi mohou slyšet. „Nikoho s sebou nevezmeme.“

„Hej!“ znovu volal Kazik. „Honem dolů! Blíží se bouřka.“

Kazik měl neuvěřitelný cit na počasí, snad jako zvíře. Nikdy se nezmýlil. Když ten cítil, že se blíží bouřka, pak byl nejvyšší čas se schovat.

Oleg beze spěchu zavřel hořák.

Zatímco balón chladl a klesal dolů, Oleg stále držel Marianiny dlaně.

Sestoupili v poslední chvíli, protože vítr cloumal balónem tak, až lano praskalo. Kromě Kazika tu nebyl nikdo, po třetím letu totiž zjistili, že se balón za lano nemusí stahovat, že jim nikam neuletí.

Pokoušel se zachytit Marianin pohled. Považoval za velice důležité, aby se na něho podívala. Jednou nebo dvakrát se mu to podařilo. Okamžitě se ho však zmocnily pochybnosti, co když si z něho dělala legraci? Co když necítí, co on?

Když už však byli v kůlně a když byl balón v bezpečí, Mariana pohlédla na Dicka a Sergejeva, kteří stáli u otevřených vrat a čekali, až přestane pršet, a zašeptala:

„To je strašně dobře, že jsme spolu letěli, vid?“

I v její otázce byla nejistota, jestli může věřit tomu, co se stalo. A právě z té nejistoty měl Oleg radost. Pověděl jenom:

„Je to báječné, že jsme spolu letěli.“

V den, kdy se prvně rozhodli vzlétnout bez lana, vzal s sebou Oleg Sergejeva.

Kvůli tomu dlouho čekali na bezvětří.

Balón sebevědomě stoupal, Oleg s ním už uměl zacházet a znal všechny drobné záludnosti. Když se dostali do obvyklé výšky, Oleg se vyklonil a zamával rukou na ty, kdo zůstali dole. Znovu se tam shromáždila celá osada, jako v den prvního letu. Oleg očima vyhledal Marianu. Mával teď jen na ni, ale kromě ní to vůbec nikdo netušil.

Dál balón stoupal líně, zato však usilovně, postupně nabíral na rychlosti a Oleg už podvědomě čekal, až to košem trhne, až lano zastaví další postup.

Let však stále pokračoval, obzor se pomalu a téměř nepozorovaně rozšiřoval, halil se do oparu. Osada už byla docela titěrná a les se proměnil v nekonečné moře.

Najednou se setmělo.

To jeden z mraků vyplázl jazyk k zemi a zatáhl oponu. Stoupání se zpomalilo.

„Nesestoupíme?“ zeptal se Sergejev.

„Ne,“ odpověděl Oleg. Sergejevova otázka ho udivila, protože od samotného začátku se chtěli dostat nad mraky a uvidět čistou oblohu. Sergejev neodpověděl.

Bylo naprosté ticho. Ticho prostě nepředstavitelné. Oleg měl dojem, že se ještě nikdy v životě s takovým tichem nesetkal.

Chvilími si nebyli jisti, jestli balón skutečně stoupá. Ten však neustále mířil vzhůru, stačilo si všimnout, jak

chuchvalce hustých mraků pomalu klesají dolů.

„Měli bychom vyrobit výškoměr,“ prohodil Sergejev.

„A jak ho chceš udělat?“

„Těžko.“

Byla tu větší zima než na zemi. Okraj koše byl mokrý.

„Podle mého názoru už nestoupáme,“ řekl Sergejev.

Oleg přistoupil k hořáku a zvětšil plamen.

Setmělo se ještě víc. Olegovi se do srdce vkládal strach. Sledoval Sergejeva a myslel si, že je to šťastný člověk, který neví, co je to strach. Já zatím nevím, kam letíme nebo zda se vůbec někdy z té mokré vaty dostaneme. Oleg ovšem nemohl tušit, že Sergejevovi je ještě hůř, protože teprve podruhé v životě letěl balónem a spíš než Oleg tušil, jak je tento dopravní prostředek nespolehlivý. Stačil náhlý závan větru, který se mohl skrývat v mraku, aby je to odmrštilo stranou a rozbilo je to na zemi nebo zaneslo k horám.

„Můžu odhodit zátěž?“ zeptal se Oleg.

Byla to vlastně řečnická otázka. Velitelem balónu byl on a Sergejev mu tu převahu ve vzduchu přiznával. Pytlíky se zátěží s sebou přece vzali právě proto. Dokonce bylo domluveno, že po odletu balónu všichni obyvatelé osady odejdou z louky, aby je pytlík se zátěží nezranil.

Sergejev pomohl Olegovi pytlíky shazovat. Po každém odlehčení se koš zachvěl, balón poskočil vzhůru jako unavený plavec, který se dere k vodní hladině, kde by se mohl nadechnout čerstvého vzduchu.

Najednou jako kdyby někdo rozsvítil. Bylo to zvláštní světlo, takové jiné. Oleg pochopil, že zanedlouho proniknou skrze mraky. A ta tma nahoře zalitá světlem jenom znamenala, že obloha, kterou zanedlouho spatří, bude stejně tmavá jako ta, kterou viděl v horách.

Z mraků vypluli v místě, kde jejich vrstva byla nižší. Kolem dokola byla ještě oblačná vata, nad hlavou už ale bylo vidět hvězdy a Oleg si všiml, jak silně to zapůsobilo na Sergejeva, který už hvězdy neviděl spoustu let.

Sergejev se ani nepohnul, díval se vzhůru, kde se mezi bokem balónu a mraky táhla hluboká modř a nekonečné množství hvězd.

Přitom však bylo světlo a vpravo od nich jako rozžhavený kotel zářilo slunce. Rázem byla zima jako v horách, chlad tady čišel svěžestí nekonečného prostoru i sálajícím sluncem.

Balón dál nepozorovaně stoupal, nechával pod sebou oblaka, která odtud vypadala hebounká, ale současně natolik pevná, že měli chuť vykročit z koše a projít se po nich a jenom tak trošinku se do nich zabořit, jako do bílého mechu.

Sergejev se vzpamatoval první a řekl:

„Stáhni hořák, nebo nás to ještě někam zanes.“

Oleg poslechl.

Mlčky se dívali na oblohu, na oblaka. Nechtělo se jim dolů, i když byli celí promrzlí.

V té chvíli si Oleg všiml podivné věci.

Po obloze se rychle a vytrvale pohyboval černý bod.

Objevil ho doslova koutkem oka a nejdřív vlastně neviděl právě ten bod, ale okázalý chvost, bílý a rovný, mířící za obzor, jako kdyby se z tenounké trubičky prodíral a rozšiřoval rovnoměrný sloup páry.

„Sergejeve!“ zavolal Oleg. „Podívej, co je to za zvíře?“

Sergejev se otočil, pohlédl na bod, který se blížil k balónu zakrývajícímú půlku oblohy a který mohl každou chvíli zmizet.

Sergejev vydechl:

„To není možné!“

„Co?“ Oleg zachytil v jeho hlase úžas.

„To je... to je letadlo nebo raketa... nebo... Něco takového mohl udělat jenom člověk!“

Černý bod zmizel a Sergejev spěchal na opačnou stranu koše, který se pod jeho vahou naklonil.

Přestali vnímat zimu, čekali, až se černý bod vynoří na opačném konci balónu a popluje si s jistotou dál a bude za sebou zanechávat nejprve tenounký, posléze se rozšiřující chvost.

„Jaký člověk?“ zeptal se Oleg skoro se strachem. „Tady přece nikdo není! Třeba je to nějaký pták.“

„Uvaž, jak rychle letí,“ odpověděl mu Sergejev. „A vezmi taky v úvahu tu výšku. Mám pocit, že je to sonda.“

„Cože?“

„Průzkumný atmosférický člun. Pohybuje se rychlostí kolem dvou tisíc kilometrů za hodinu ve výšce deseti patnácti kilometrů. Něco takového mívají v geologických expedicích.“

„Takže tu někdo je?“

„Je,“ přikývl Sergejev.

Kdovíproč se pořád díval na oblohu.

„Podívej se, jestli se pohybuje některá z hvězd.“

Oleg se zadíval vzhůru, ale jediná hvězda se nepohnula.

„Proč?“

„Třeba vypouštějí družice.“

„Kdo?“

„Lidé. Expedice.“

Sergejev pohlédl na slunce, aby určil směr letu sondy. Ta začala klesat. Bylo to zřetelné, že klesá a zpomaluje. Stope po páře se ztratila nedaleko oblačné vrstvy.

A to bylo všechno. Jenom rozplývající se bílá čára na tmavomodré obloze.

„Sestoupíme,“ řekl Sergejev.

„Ale rychle,“ souhlasil Oleg. „Nebo umřu zimou.“

Dosedli na bažinu a celá osada až do večera odtud balón vyprošťovala. Všichni byli umazaní a promoklí. To však nebylo tak důležité.

Na planetě byli lidé. Jiní lidé.

(9)

3. kapitola

Planeta neměla jméno.

Jenom číselný kód. Jakýkoli informační terminál o ní předával údaje a neměl potuchy, že lidem je bližší, když se planeta nějak jmenuje. Že je to běžnější.

To ale bývá běžné u planet, které jsou objeveny v dalekém vesmíru a které byly zařazeny do dlouhého seznamu pro průzkum.

Tuhle planetu objevili před několika lety. Přesně jak předepisoval program, byla zde nejdřív ustavena stanice Test. Automatická stanice, která se dostane na oběžnou dráhu, vypustí sondy, vyfotografuje povrch, shodí na ni zkušební sondy a ty shromáždí vzorky vzduchu a půdy. Posléze Test všechny své sluhý shromáždí a vydá se do prostoru, kde ho přijme na palubu mateřský koráb. Tentokrát takový shromážděný materiál prohlédl mladší vědecký pracovník Kirejko, udělal patřičné závěry a všechny materiály o planetě odeslal do archivu, aby se planeta dostala do pořadí.

Kirejko tak mohl posoudit, zda je na planetu třeba soustředit zvláštní pozornost třeba proto, že je na ní rozumný život, nebo že život na planetě je něčím výjimečný, nebo že má zvláštní podnebí a skvělé podmínky pro kolonizaci, či snad proto, že její nerostné bohatství ohromuje svou pestrostí a množstvím.

Kirejko nic takového neobjevil.

Na planetě rozumný život nebyl. V jejích horních šířkách byly vysoké zasněžené hory, v nížinách se prostíraly pod věčnou vrstvou mraků pralesy a v rovníkové oblasti se na tisíce kilometrů táhla rozžhavená poušť. Úhel sklonu osy byl nepatrný, doba oběhu trvala něco přes tisíc dní. Nic výjimečného.

V podstatě tu byly střední šířky, mlžné oblasti lesů a většina horských préríí vhodných pro člověka, ovšem vzdálenost planety od kosmických tras a nedostatek průzkumných skupin v tomto vzdáleném sektoru Galaxie způsobily, že se na ni dočasně zapomnělo.

Není-li na planetě rozumný život a není-li naděje, že se na ní v nejbližších tisíciletích objeví, proč by měla dostávat nějaké jméno?

V krajním případě, uvažoval Pavlyš, když po sobě sklízel pracovní stůl, můžeme planetu pokřtít podle vlastního uvážení, můžeme jí říkat třeba Fialka, pokud ovšem už jiná Fialka v katalogu galaktických těles není.

Uklízení mu nešlo vůbec od ruky. V soupravě chyběla dolní třetina nohy u stolu, bylo tu ovšem o jednu bedničku víc. Všechny bedničky Pavlyš uklidil na místo a z té, co mu zbyla, udělal koš na odpadky. Chybějící noha od stolu se ho už něco natrápila, až ho napadlo uzpůsobit k tomu účelu součást palandy.

Klaudie ten marný boj sledovala a ani trochu se jí to nelíbilo. Nesnášela nepořádek, ať jeho příčinou bylo cokoli.

Pavlyš postavil stůl k okénku tak, aby šedivé světlo věčného pološera na něj dopadalo zprava. Neměl rád, když mu světlo šlo rovnou do tváře.

Klaudie Sunová postavila svůj stůl tak, aby mohla pracovat tváří ke světlu. V její soupravě bylo všechno v naprostém pořádku, nic nescházelo. Pak si začala na stole rozkládat přístroje, byly čisté a leskly se novotou, i když některé z nich byly už na třech čtyřech planetách v podstatně komplikovanějším prostředí, než bylo tohle.

Třetí stůl patřil Sally Goskové, ta zatím nechala všechno v ploché skřínce. Odložila všechny osobní záležitosti na tak dlouho, dokud na stanici nevytvoří patřičné životní podmínky.

Musí být vidět, že tu jsou ženy.

Posádka Klaudie Sunové.

Klaudie Sunová, velitel a geolog expedice. Sally Gosková, radistka, elektronik a kuchařka. Srjobrina Talevová je biolog.

V takovém složení už pracovaly na čtyřech planetách.

Středisko pro kosmický výzkum počítá s tím, že musí zajistit všechny podmínky, aby v průzkumných skupinách nedocházelo k nějakým problémům. Proto sestavují posádky buď z manželských párů, nebo volí skupinu jednoho pohlaví. Kopule na stanici není příliš velká, sprcha a toaleta jsou odděleny od společné pracovny pouze přepážkami z umělé hmoty a mezi odděleními sloužícími jako ložnice jsou přepážky jen do výše dospělého člověka.

Jenomže Srjobrinu Talevovou nenapadlo nic jiného, než si den před výsádkem zlomit stehenní kost.

Kapitán Magellanu Gleb Bauer si jako starý přítel zavolal Pavlyše. Soucitně na něho pohlédl.

„Samořejmě chápeš,“ řekl, „že skupina Klaudie Sunové je na palubě jako poslední. Všichni ostatní jsou už vysazeni.“

„Srjobrinu můžu pustit nejdřív za měsíc. Je to ošklivá zlomenina,“ odpověděl Pavlyš.

„Tohle mě teď netrápí. Chtěl jsem se tě zeptat, jestli víš, co tam mohou dělat bez biologa.“

„Hm, bez biologa to budou mít těžké,“ kývl Pavlyš.

„Je ti jasné, že jsme jim znemožnili výsadek?“

„Jak to my?“

„Jsme za to odpovědní,“ řekl Bauer, jako kdyby největší díl odpovědnosti ležel právě na Pavlyšovi.

„To jí mám půjčit vlastní nohu?“

„Hele, Slavo, teď není vhodná chvíle na legrácky.“

Je zajímavé, jak rychle se kapitáni při setkání dovedou začít chovat jako kapitáni. Člověka by málem napadlo, že od doby, kdy Bauer chodil jako druhý navigátor po korábu Segeže, uplynula spousta let. Faktem ovšem je, že Pavlyš byl tehdy palubním lékařem a zůstal jím dodnes.

„Tak jak to chceš řešit?“ zeptal se Pavlyš. „Kapitán si vždycky musí vědět rady.“

Bauer se snažil, aby v těch slovech přeslechl ironii.

„Poslouchej, Slavo,“ řekl už v klidu. „Snad tisíckrát jsi mě prosil, abych tě poslal na nějakou expedici, kolikrát jsi říkal, že máš dost věčného vysedávání v téhle konzervě. Je to pravda?“

„To jako chceš, abych šel dělat Talevovou?“

„Ptám se tě, jestli bys nechtěl pomoci našim přátelům průzkumníkům.“

„Ne.“

„A proč?“

„Nedovedu si představit, jak bych pracoval ve skupině se dvěma ženskými.“

„Vždyť v té skupině bude třiatřicet procent mužů.“

„Klaudie Sunová by mě dokázala sežrat. Netušíš, co se o ní všechno říká.“

„Klaudie je ta nejpříjemnější žena na světě. Za to ručím.“

„Každý má právo myslet si své. Žádal jsem tě, abys mě pustil, když odcházela Satova skupina. Tam byla zajímavá planeta a ty lidi jsem dobře znal.“

„Máš strach z jedné ženské nebo z práce?“

„Řekněme, že z jedné ženské. Vždyť ani ona by s tím nesouhlasila.“

„Takže u tebe je to jasné. Sunová totiž poletí třeba s ďáblem, aby neznemožnila expedici.“

Samozřejmě Klaudie souhlasila, že poletí s Pavlyšem. Jinak by se musela vrátit na Zemi, víc biologů na palubě Magellanu nebylo. Byla skeptická a jak tomu často bývá, Pavlyš bezděčně začal naplňovat její nejhorší předtuchy. Už při vykládání na planetě se rozhodl, že rozbije infraskop, který je možné prakticky shodit z desátého patra a nic se mu nestane. A nikdy večer nedokáže udělat tu nejjednodušší věc, jako je uklidit si stůl.

V každé smečce, včetně té lidské, existuje zcela bezděčně stupnice hodností. Tři lidé stačí, aby to byla smečka. Pavlyšův příchod narušil podřízenost, která se tu vytvořila v průběhu několika let. Možná, že by všechno bylo jednodušší, kdyby Klaudie byla stará mužatka s basovým hlasem a nesnesitelnými zvyky. Klaudie Sunová však ani v nejmenším nepůsobila jako kosmický vlk a velitel průzkumné skupiny. Byla to pohádkově křehká a bezbranná bytost s velkýma trochu šikmýma očima a pevným uzlem černých vlasů rozdělených pěšinkou, které navíc měly tendenci vlnit se, pokud by jim to ovšem jejich majitelka dovolila.

Klaudie Sunová byla z těch žen, které za každých okolností začnou mezi ženami dělat maršála, před vysokými muži však kapitulují a tím se stávají agresivní a nadměrně sebevědomé. Navíc Klaudie občas postrádala smysl pro humor, zatímco Pavlyš tenhle smysl měl vždycky.

Vnitřně tedy před Pavlyšem ztratila odvalu, navenek se však její odpor vystupňoval a to hned, jakmile se jen ukázalo, že do jejího hnízdečka kukačka snesla vejce mužského pohlaví.

Pavlyš měl jako pokračovatel plnit úkoly Srjobriny Talevové, ženy romantické, nepředstavitelně náladové, ale otevřené, veselé, ovšem i neúspěšné. Normální člověk si totiž nemůže zlomit stehení kost v kosmickém korábu. Klaudie však začala hned od začátku srovnávat, někdy dokonce nespravedlivě, nešikovného Pavlyše s ideální pracovnící a dokonalým člověkem — Srjobrinou. Jako kdyby on byl jejím naprostým opakem.

Jenomže Pavlyš si uměl poradit i v těch takzvaných bezvýchodných situacích, čekaly ho čtyři měsíce na neprozkoumané planetě — tisíce vědců touží dostat se do průzkumné skupiny. Měl šanci zanechat na sebe ve vědě památku, mohl objevit dosud neprobádanou skupinu bakterií nebo nový druh symbiózy. Proč by ne? Co taky může být lákavějšího, když má člověk příležitost uniknout z otravného všedního života na korábu a vrhnout se vstříc dobrodružství? Sám přece Bauera žádal, aby ho poslal s nějakou expedicí, i když člověka ve všech informacích a pokynech ujišťují, že opravdová průzkumná stanice musí pracovat bez výjimečných událostí, že dobře zorganizovaná práce vylučuje neúspěch a každý výjimečný případ by se tím pádem stal obyčejným neúspěchem... Stručně řečeno, čtyřicetiletý palubní lékař Vladislav Pavlyš, v podstatě schopný s zvědavý, jen trochu víc ctižádostivý, který však neztratil chuť do života, opustil palubu kosmického křižníku brázdícího vesmírné moře a víceméně dobrovolně se vylodil na pevnině neobydleného ostrova ve společnosti dvou krásných dam. Jedna z nich — Sally Gosková — byla zpěvačkou, druhá se rozváděla. Teď už zbývalo jenom si ověřit, jestli jsou na neobydleném ostrově kokosové palmy, tygři a Pátkové.

V tomto místě jeho úvah součást postele použitá k opravě stolu zaskřípala, zasunula se do trubky nohy u stolu a nesmírně šikovně se přitom vyhnula všem Pavlyšovým pokusům zachytit stůl, který se dokonale složil uprostřed místnosti.

Klaudie trochu podrážděně sledovala, jak se její nový biolog plazí po zemi a sbírá své poklady. Sally mezitím vyhlédla z kuchyně a řekla hlasem trochu lítostivým, to Pavlyšovi, a trochu bázlivým, to bylo určeno pro Klaudii:

„Třeba bychom teď mohli tu nohu podložit skříňkou, Slava si pak uřízne nějakou větev a vyrobí novou nohu, ne?“

„To jistě,“ suše odpověděla Klaudie, aniž pohlédla na své podřízené, dívala se ven okénkem na les zahalený do zšeřelé mlhy. „Ještě tak na stanici zavléct místní mikroflóru.“

„Jeden kluk,“ ozval se Pavlyš, kterého nepodráždila ani tak Klaudiina slova, jako spíš tón, kterým byla vyslovena, „přivlekl domů krokodýla, který dědečkovi ukousl prostředníček.“

„Můj muž...“ řekla Klaudie z ničeho nic, pak se kousla do rtů a odmlčela se.

„Nech toho, Klaudie,“ řekla Sally.

„Proč bych toho měla nechávat? Ať to ví.“

Klaudie se podívala Pavlyšovi do očí. Panebože copak jsem mohl něco tušit? Měl dojem, že její muž snad zahynul na nějaké příšerné planetě.

„Můj muž,“ pokračovala Klaudie, „se kterým jsem se rozloučila před šesti lety, bezmála zlikvidoval expedici do souhvězdí Corrak, protože lehkomyšlně přivlekl na stanici místní zvíře.“

Poté jsem se s ním samozřejmě rozloučila, v duchu dokončil za ni další větu Pavlyš, protože ona sama nemohla přenést přes srdce tak do nebe volající porušení nařízení a předpisů. Nahlas však už jenom dodal:

„Slibuju vám, Klaudie, že v životě nepřinesu na stanici jediné místní zvíře.“

Klaudie trochu ulehčeně vydechla, zřejmě ten slib vzala nesmírně vážně.

Pavlyš vzal skříňku, kterou už Sally stačila vyprázdnit, a podložil jí stůl.

Pavlyš usedl ke stolu. Křeslo ho poslušně objalo. Pohlédl vpravo. Sklo výhledového okénka se orosilo. Pavlyš je otřel. Nestačil si však prohlédnout les, protože dešťová vlna se sněhem se opřela do skla a šedivé kmeny stromů se zachvěly.

„Na okna budeme muset dát stěrače,“ sdělil Pavlyš Klaudii. „Bez nich člověk ani nemůže obdivovat místní krajinu.“

„Uvažovala jsem o tom dávno,“ řekla Klaudie, „už při minulém výsadku. Jenomže my samy je neuděláme.“

Pavlyš si povzdechl. Měl štěstí na velitelku výsadku, která všechno bere vážně.

Sněžilo hustěji. Vločky odevzdaně narážely do okénka a stromy definitivně zmizely za špinavou clonou.

„Hlášení o počasí ještě nedávali?“ zeptal se Pavlyš.

„Jaké hlášení?“ divila se Klaudie a teprve po chvíli si uvědomila, že jde o vtip. „Nechte těch hloupostí!“

„Takhle člověk nemá ponětí, co si vzít na sebe, až půjde ven.“

„Vezměte si skafandr s biologickou ochranou,“ smrtelně vážně pronesla Klaudie. „A ten skafandr za hranicemi stanice nikdy nesundáte.“

„Hm, tak hlášení o počasí nebude.“ Pavlyš si v té chvíli uvědomil, že si nedokáže poručit, aby neprovokoval. Měl chut' Klaudii pořádně naštvat.

Sally se uchechtla. Vtom něco zasyčelo.

„Jé! Uteklo mi mléko,“ zahlaholila.

„Pavlyši, my dva máme naprosto odlišný názor na svět,“ řekla Klaudie. „Vy si musíte pořád z někoho dělat legraci, hraničit to s recesí. A recese je nepřipustné riziko. Riskovat v tomhle případě je nesmírně nebezpečné. Na vašem nepovedeném vtipku může záviset osud celé stanice.“

„Všechno začnu brát smrtelně vážně,“ povzdechl si Pavlyš.

Ozval se bzučák a přerušil rozhovor. Sally požádala Klaudii, aby ji vystřídala u plotny, a sama spěchala k vysílači. Volal koráb Magellan. Vzdaloval se po své dráze a na několik hodin, až dojde k velkému skoku k další planetě, bude spojení přerušeno. To bude trvat čtyři měsíce. Kosmické spojové stanice se dávají jen na velké koráby a velké stanice. Průzkumné expedice proto tak vybaveny nebyly. Znamenalo to i určité riziko. Výsadbáři se s tím museli smířit. Gravitační vysílač by zabral celou kopuli.

(10)

Pro mezní situace byl ve volném prostoru za hranicemi aktivního pole přitažlivosti celé soustavy maják. Kdyby se něco přihodilo, bylo možno k němu doletět planetárním člunem.

Od této chvíle se spojení dalo udržovat pouze zastaralým pomalým způsobem. Když tedy je třeba, signál postupuje běžnou rychlostí rádiových vln k majáku vzdálenému asi světelný měsíc od planety. Odtud jde signál na Zemi–14. Takže čekat odpověď dříve než za šest týdnů je marné.

V závěru spojení Bauer všechny pozdravil a popřál, aby se jim nestýskalo.

A na shledanou při příštím spojení!

Za několik hodin koráb Magellan zmizí z této části vesmíru a objeví se v jiné, vzdálené mnoho parseků.

Pavlyš slyšel, jak Sally ukončila vysílání a jak přebírala poslední pokyny. Přistoupil k oknu a pohlédl na oblohu. Nemusel to ani dělat. Clonou špinavých mraků nebylo nic vidět. Už aby se vyčísilo. To sem museli přiletět v takovou nevhodnou dobu?

Pavlyš samozřejmě věděl, že jejich člun přistál koncem jara na severní polokouli v mírném pásmu. Je tedy možno očekávat, že počasí se bude den ze dne zlepšovat. Toto místo bylo zvoleno podle údajů automatů. Bylo tu totiž nejvhodnější klima pro průzkum; severněji se táhla už pustá a nehostinná pásma hor, za nimi pak holá tundra. Jižněji je za oceánem poušť. Prostor zvolený pro práci expedice byl biologicky nejaktivnější, takže většina průzkumů bude probíhat v okolí kopule.

Okénkem bylo vidět na spojovací chodbu, na kulatý tunel vedoucí k menší kopuli, k laboratoři s biologickými sondami. Takové pomocné kopule byly tři. Ta s biologickými sondami patřila Pavlyšovi. Druhá s vybavením geologickým byla Klaudiina. Ve třetí byl sklad a garáž, v níž bylo uloženo univerzální vozidlo. Vlastní výsadbkový člun neboli planetární člun, který je sem dopravil, stál kousek stranou. Vypadal jako káča, se kterou si hrávaly děti, jenom místo zúženého špičatého konce, na němž se káča otáčela, člun spočíval na třech tenkých nohách.

„Jestli mě nepotřebujete,“ promluvil Pavlyš, „šel bych do skladu. Trochu to tam rozbálím.“

„Běžte,“ souhlasila Klaudie. „Odpoledne budete chystat biologické sondy. Zítra začneme podle programu.“

„Je mi to jasné,“ odpověděl Pavlyš.

Vydal se do druhého skladového oddělení. Kontejnery s vybavením a zásobami byly složeny podle přesně

stanoveného pořádku. Vykládání sledovala Klaudie, před kterou se třásl i roboti. Bylo tu dusno. Pavlyš přistoupil ke klimatizaci a knoflík pootočil o jeden dílek. Okamžitě se rozbzučela veseleji. Vzápětí se mu zdálo, že slyší, jak se pohybují nespočetné filtry a vylučují všechno, co by mohlo být škodlivé nebo neznámé.

Pro Pavlyše začínala nejsložitější část přípravných prací. Musel v těchto přesně sestavených bednách najít právě těch triadvacet, v nichž jsou rozloženy biologické sondy, analyzátoři, přijímače expresních laboratoří, diagnostická zařízení, přenosná operační a prosektorská laboratoř a kdo ví co ještě. Se smutným výrazem třímal tabulku se seznamem zařízení a měl pocit, že nejméně tři ze čtyř měsíců stráví při hledání a sestavování svého panství. Nejvíce ze všeho však chtěl najít bednu s mikrofilmy. Měl strach, že při kontrole nákladu mohla Klaudie tento balíček vyřadit a Pavlyš by byl bez detektivek a vědeckofantastických románů nešťastný. Věděl, že mikrofilmy leží v bedně číslo šestnáct, která je dokonale ukryta za šestkou a čtyřicítkou, tedy za nejtěžšími bednami. Nebude přece čekat, až Sally uvede do provozu pomocného robota na překládání těžkých předmětů a počítání mikročlánků.

Snažil se nedělat hluk při odtahování beden do volného kouta. Konečně se dostal až k hledané bedně, otevřel ji a nejhorší předtucha se naplnila. Začal Klaudii příšerně nenávidět. Samozřejmě že přišla na krabici s tím uměleckým odpadem a místo toho sem strčila svou krabici, která je pro vědu mnohem potřebnější. To rozčarování, i když něco podobného čekal, bylo nesmírně hluboké. Bylo mu jasné, že bez detektivek nevydrží ve společnosti takového lidumila ani měsíc.

Pavlyš usedl na bednu a zapálil si cigaretu, bylo to malinkaté vítězství nad Klaudií, která vůbec nechápala, že člověk může pěstovat takovou dobrovolnou a pomalou sebevraždu, snažil se proto teď sám sebe přesvědčit, že měl vlastně štěstí, protože bude moci věnovat podstatně víc času užitečné práci, a možnost, že se zapíše do vědy velkým objevem, se tím rázem stala pravděpodobnější.

Pořád se mu však to přesvědčování nedařilo, a tak začal sestavovat patetické prohlášení o odchodu kvůli sadistickým sklonům ze strany nadřízené ve stanici.

Vtom se otevřely dveře a Pavlyš si uvědomil, že porušil pravidla chování ve stanici, protože kouřil ve služební místnosti. Avšak vzhledem k tomu, že byl připraven rozpoutat občanskou válku právě v tomto okamžiku, chystal se vyfouknout kouř do tváře své velitelky, ale vstoupila Sally. Zavřela za sebou a řekla:

„Dejte mi taky cigaretu. Mám chuť si zakouřit. Prakticky vůbec nekouřím, takže se nebojte, že vás budu připravovat o cigarety.“

„Mám jich dost,“ uklidnil ji Pavlyš.

Sally usedla na vedlejší bednu. Byla to robustní žena se sklony k tloušťce, vlasy zrzavé, chytré zelené oči a plné rty dobře uzpůsobené k úsměvu.

„Mám strašně slabou vůli,“ oznámila mu. „Slíbila jsem Klaudii, že se to víckrát nebude opakovat, ale pak mě napadlo, proč já si mám vlastně odříkat slabosti?“

„Pokud vás k tomu nepřinutí druzí,“ řekl Pavlyš.

„Co se vám stalo?“ zeptala se s úsměvem Sally. „Třeba vám pomůžu.“

Vstala, přistoupila k narovnaným kontejnerům a řekla:

„Tak mi pomozte, Slavo.“

Vylovili druhý kontejner shora s označením 57, což znamenalo, že patří ke geologickému vybavení. Sally ho otevřela a vytáhla odtud hledanou zelenou krabičku s mikrofilmy.

„To jste udělala vy?“ zazářil Pavlyš a musel se držet, aby kouzelnou, hodnou a milou Sally neobjal. „Ona je vyřadila a vy jste je dala zpátky?“

„Ne tak docela,“ odpověděla Sally. „Klaudie by si nikdy nedovolila vyřadit něco, co jí nepatří, tím spíš bez dohody. Prostě jsme překládaly všechny věci a její mikrovrták se jinam nevešel. Tak jsme ta místa prostě vyměnily.“

„Přesto vám děkuju.“

„Já mám radši klasiku,“ řekla Sally.

„A Klaudie má nejradši geologickou encyklopedii, co?“

„Encyklopedii a Annu Kareninovou. Všude ji s sebou vozí. Když se necítí dobře, vždycky začne číst. Vynasnažte se, aby dneska číst nemusela. Všechny ty vaše řeči se jí nesmírně dotýkají.“

„A co s tím mám společného já?“

„Myslí si, že si z ní pořád střílíte.“

„Pořád? Pořád ne,“ odpověděl Pavlyš a tím Sally rozveselil.

Okénko ve skladu bylo malé, proto když k němu přistoupila ta obluda, nastala rázem ještě větší tma. Oba si té změny všimli.

Obluda mohla být téměř bílá a jestli měla nějaké oči, pak se skrývaly pod drsnou dlouhou srstí, zato zuby trčící dopředu a právě zkoušející odolnost skla, byly hnědé a Pavlyše napadlo, že si je obluda jistě nečistí. Mezi zuby jako za pradávnou kolovou hradbou seděly lesknoucí se malinkaté bytůstky připomínající nedozrálé citróny. Ty citróny měly také zuby. Vyrazily ze své pevnosti, kdo ví, čím se přichytily k hladkému povrchu, a rozběhly se po skle. Pohybovaly se tak rychle, že splývaly v nazelenalé mihotání. Obluda zavřela tlamu. Pavlyš si uvědomil, že ho Sally drží za ruku.

„Lekla jste se?“ zeptal se Pavlyš.

Sally ruku odtáhla.

„Z procházky nic nebude,“ řekla. „Tak jsem doufala, že tu budu moct chodit na procházky.“

„Tak to je můj první článek do Kosmozoologie,“ prohlásil Pavlyš. „Specifické symbiózy bytostí na planetě... Jak se ta planeta vlastně jmenuje?“

„Jak můžete myslet na takové detaily?“ divila se Sally. „Vás nic nevyvede z míry, Slavo. Já z toho snad hnusem umru.“

„Tak si třeba zkuste představit, jak jsme odporní my jim.“

Bílá tlama bez očí zmizela. Citrónky se rozkmitaly ještě větší rychlostí, zřejmě se polekaly, že jim odešel jejich domov. Sally zavolala Klaudii.

Klaudie jenom koutkem oka pohlédla na citrónky a přinesla si hned kameru. Měla ji už připravenou. To byla tvrdá výtka na Pavlyšovu adresu.

Na sklo narazil černý bič, rozťal jeden z citrónků, jehož žlutá šťáva se v praménkách rozstříkla po skle. Ostatní citrónky se ani nepohnuly. Bič se pomalu plazil po skle, nabýval na rozměrech, až se proměnil asi v deseticentimetrový pruh. Ten se pak stočil do trubičky a citrónky do ní poslušně nastupovaly. Po několika sekundách bylo sklo prázdné, jenom zbytky žluté skvrny připomínaly nedávnou tragédii.

„Doposud jsme nezapojili venkovní kamery,“ konstatovala Klaudie. „Ani nevíme, co se děje venku.“

„Děkuju, že jste nezapomněly na mé detektivky,“ řekl Pavlyš.

„Prosím,“ odpověděla Klaudie, „nezapomeňte občas taky na svou práci.“

„To já nezapomenu. Dokonce si pamatuju latinu. Představte si, že dovedu dávat jména všem netvorům, které uvidíme za oknem. K tomu se vybírají slova, která v latině znamenají ošklivý, strašný, odporný, a připojuje se k tomu jméno objevitele. Máte obrovskou šanci.“

Klaudie odešla.

Sally za ní pohlédla a řekla:

„Až se rozhodnete nazvat někoho mým jménem, pokuste se vyhledat pokud možno sympatické latinské slovo.“

„Vaším jménem tu budeme nazývat jenom motýlky,“ ujistil ji Pavlyš.

V Klaudiině oddělení zazvonilo nádobí.

„Může tu být rozumný život?“ zeptala se Sally.

„Sotva. Sondy nic takového nezjistily. A celková biologická vývojová úroveň je nízká.“

„Ale co kdyby?“

„Na to dokážeme odpovědět, až odtud poletíme.“

„Já mám nové planety strašně ráda,“ světovala se Sally. „Nejdřív je úplná tma. Jako kdyby se člověk právě narodil. Pak se začneme s tím světem sžívat. A pomalu se rozednává.“

Pavlyš znovu přistoupil k okénku. Po skle kolem žluté skvrny lezl nejrůznější drobný hmyz. Přestalo sněžit. V lese nebylo živáčka, přesto jako kdyby les vyčkával v plné pohotovosti. Jak strašně jsme tu cizí, pomyslel si Pavlyš. Pochopíme ten svět? Přijme nás?

„Nejbližší člověk je odtud miliardy kilometrů,“ uvažoval Pavlyš.

„Poslyšte,“ ozvala se Sally, „jak je možné, že myslíte na totéž, co já?“

„Miliarda kilometrů ale zase není tak moc,“ řekl místo odpovědi Pavlyš. „To, že jsme tady, vědí na spoustě míst. V kosmickém loďstvu, na Zemi-14, v Dálkovém průzkumu, běží nám plat a počítají se nám odsloužené neděle. Kdyby se s námi něco stalo, bude z toho bouřka, namíří si to sem záchranné křižníky ze všech koutů Galaxie...“

„Co kdyby ale přiletěly pozdě?“

„Aby k tomu nemohlo dojít,“ prohlašoval zpupně Pavlyš, „musíme se slušně chovat a poslouchat tetu Klaudii. Pak se nám nemůže nic zlého přihodit. Nejdůležitější je mýt si před jídlem ruce.“

„Už vás začínám chápat,“ pokyvovala hlavou Sally. „Cítíte se příliš osamělý a začínáte litovat, že jste s námi letěl.“

„To tedy ne.“

Pavlyš se neustále díval na les. Chtěl v něm uvidět aspoň nějaký pohyb, nějaké známky života. Připadalo mu, že se stromy začaly kymáčet v nějakém náměsíčním rytmu, začaly kývat větvemi, ohýbat kmeny a podřizovaly se tak nějakému vzdálenému bubnování.

Průzkumná stanice se krčila na kraji velkého lesa.

Dva dny po vyvrcholení činnosti, zmatků, stavění kopule, vykládání, nastal konečně klid.

Nikdo nevycházel ven a tenké stěny stanice dokázaly utlumit každý zvuk, který vznikl uvnitř. To, co se nehýbe, nikoho nepoleká.

Les si začal zvykat, že vedle něho žije něco cizího.

I když byl Pavlyš v prvních dnech velice zaneprázdněn, zvědavě sledovat proces onoho sžívání stanice s novým světem. Tím spíš, že už byly rozmístěny venkovní kamery, meteorologické stanice, vrtné soupravy pod kopulemi se dravě prokousávaly do země, bylo tím zahájeno poznávání lesa a země, poznávání objektivní, které nemá s city nic společného, protože přístroje okamžitě všechny informace kódovaly. A zakódované informace vedou k zákonitému zevšeobecnění, protože všechny planety se skládají ze stejných prvků, dokonce i jejich poměry se vyskytují ve známých hodnotách a živá příroda se podřizuje společným genetickým zákonům a sestává na kterémkoli místě Galaxie z bílkovin. Rozdíl tedy není v biologické podstatě, ale ve vnějších zvlátnostech. Proto byl Pavlyš neustále nespokojen, vždyť nashromáždění objektivních vědomostí bylo v absolutním rozporu s citovou stránkou věci.

Věděl, že je šílenství vyjít ven a zhluboka se nadechnout toho svěžího nesterilního vzduchu, rozmačkat v ruce list ze stromu nebo si utrhnout stéblo trávy a přičichnout k němu. Bylo mu jasné, že za klidem okolního světa se skrývají síly člověku nepřátelské, nepřátelské nikoli proto, že by byly namířeny právě proti člověku, ale proto, že si jsou s člověkem naprosto cizí, že ho neznají a udělají všechno, aby se od něho odtrhly, jestliže se pokusí o kontakt s nimi.

(11)

Třetí den ráno se Pavlyš rozhodl vypustit první biologickou sondu. Měl celkem tři, jejich úkolem bylo prozkoumat

ovzduší, zaznamenat chemické a biologické složení v různých výškách. Podobné sondy měla i Klaudie, ty však měly pořídit geologickou mapu planety. Rozdíl mezi nimi byl jen v tom, že v případě potřeby Klaudie mohla své sondy nechat přistát a dokonce je nechat udělat zkušební vrty. Pavlyšovy sondy jsou vlastně sběratelé informací, které předávají po svém návratu. To pak Pavlyš prohlíží sondou přichystané hlášení, snímky, určuje body, kam by se měl vypravit sám.

Přešel teď nízkou oválnou chodbou do své laboratoře.

Sondy tu na něho čekaly, ležely na vysokých podstavcích. Podle programu, který byl stejný pro všechny standardní situace, měl sondy vysílat v první fázi hvězdovitě. Znamená to, že každý let odpovídá jednomu cípu hvězdy. Délka cípu je pět set kilometrů, výška se mění. První cíp je ve výšce třiceti kilometrů, další jsou v nižších vrstvách. Tak nějak se vlastně zkoumá jakýsi válec místní atmosféry vysoký třicet kilometrů a s poloměrem základny pět set kilometrů. Posléze bude Pavlyš posílat své sondy dál a výše tak dlouho, dokud nezíská úplnou představu o složení vzdušného oceánu planety a života v něm.

Postup při vypouštění sond byl jednoduchý. Přístroj dostane program, člověk zapojí zařízení pro start a všechno ostatní už je úkolem automatů.

Sonda na něho mrkla zeleným světélkem, že je připravena, podstavec se dal do pohybu, zvedl sondu ke kopuli, v níž se otevřel dostatečně velký prostor. Pavlyš zvrátil hlavu, spatřil šedivou oblohu. Na přilbu skafandru dopadla dešťová kapka. Pavlyš si ji setřel rukavicí.

Sonda se pomalu vznesla i s rampou a mířila k otvoru ve střeše. Stoupala s hlubokým bzučením jako tlustý brouk, který se chystá na lov. Nato se střešní otvor zavřel.

„Tak,“ řekl si Pavlyš nahlas, „začal nám pracovní den.“

Zapojil vnitřní spojení a řekl:

„Klaudie, vypustil jsem první sondu. Půjdu teď ven.“

„Buďte opatrný,“ řekla Klaudie a její hlas zkreslený ve sluchátkách mu připadal jako hlas nesmírně milé dívky.

„Nezapomněl jste si vzít zbraň?“

„Nikoli, můj strážný anděl,“ odpověděl Pavlyš. „Navíc jsem si vzal železnou zásobu potravin, spací pytel a velikánskou hůl. Současně vám sděluji, že se od kopule vzdálím nejvýš sto metrů.“

„Slavo, nechte si ty vtipky,“ řekla Klaudie. „Je to váš první výstup.“

„Děkuju,“ řekl Pavlyš. „Budu opatrný.“

Otvor průchozí chodby nedočkavě cvakl a přitiskl se k rámu. Pavlyš zůstal chvíli stát u kopule, rozhlížel se a čekal, jak bude reagovat místní fauna.

Té však byl jeho příchod naprosto lhostejný.

Pavlyš přešel po řídké trávě k výsadkovému člunu a pohlédl ho. Pak pohlédl na okénko v geologické laboratoři. Samozřejmě, stála tu Klaudie a sledovala, jestli její chlapeček přechází pouze na zelenou. Zamával na ni, Klaudie zvedla ruku a odpověděla mu, ale od okénka neodešla. Konečně se mohl v klidu rozhlédnout. Strmá kopule s výběžky chodeb a malými kopulemi laboratoří stála asi dvě stě metrů od lesa. Tím směrem také hledělo okénko, u kterého měl Pavlyš svůj pracovní stůl. Obešel stanici a dostal se na svah mírně klesající k velkému jezeru. Svah byl porostlý trávou, o něco níže z holé země vyčnívaly zkosené hřbety kamenů, u nichž rostly shluky křovisek.

Pavlyš pohlédl vzhůru. Za tři dny se mraky vůbec nerozestoupily, aby aspoň na chvíli osvobodily slunce. Měly stejnou barvu jako jezero, byly stejně jednotvárné, že se nedalo poznat, jestli se vůbec pohybují, nebo jestli prostě visí nad hlavou.

Pavlyš pokračoval v sestupu. Obcházel shluky křovisek, šel nekrytými místy. Břeh byl prázdný.

Fauna je tu zřejmě velmi chudá, což není tak docela v pořádku, protože s rostlinstvem tu všechno v pořádku je. I když není vyloučeno, že jde o svět, kde převládá flora.

Vtom uviděl nějaký hmyz, něco černého se mu mihlo pod nohama, vzletělo kolmo vzhůru ke křoviskům.

Tak přece, spokojeně si pomyslel Pavlyš, první bližší seznámení.

Jako kdyby najednou vstoupil do roje, před očima se mu objevil mrak titěrných bodů. Hmyz mu zakrýval výhled z přilby, rozlezl se mu po ramenech a rukávech, měl pocit, že musí proniknout do skafandru, dokonce ho to začalo šimrat. což byl samozřejmě jen dojem. Uskočil stranou a začal mušky setřásat. Najednou se celý ten roj jako jedna bytost vznesl, vytvořil se z něj z ničeho nic černý chuchvalec, který se bleskově hnál nad zemí. Měl jsem si aspoň jednu chytit, napadlo Pavlyše, ale nevádí, ještě to udělám. Sestoupil až k vodě. Chvilí postál na břehu. Voda v jezeře byla čistá a u samého břehu ještě zůstala tenká vrstva ledu. Byla v něm nitková vlákna vodních rostlin. Tenoučký hádek silný asi jako prst vykoul mezi kameny a zmizel v hloubce.

Vzdálený břeh jezera se skrýval v mlze a bylo možno se jenom dohadovat, že se za ním tyčí pahorky.

Pavlyš rozbil led, vzal do zkumavky trochu vody, pak odhrabal kamínky, čekal, že tu najde něco živého. Nebylo tam ale nic. Asi sto metrů od břehu se zvedl sloup vody, něco tmavého připomínajícího pancíř obří želvy se vztyčilo nad hladinou, pak to znovu zajelo do vody, která začala vřít, a skončilo to všechno kruhy na hladině. Takže v jezeře žije něco velkého.

Pavlyš se zkumavkou v ruce vstal. Voda se ještě uklidňovala, jezero mlčelo. Snad vyčkávalo co udělá. Bezděčně se ohlédl, ke kopulím bylo daleko. Hladina se znovu rozbouřila, tentokrát ale jinak, objevila se na ní zpěněná stopa, někdo se neměl chuť předvádět Pavlyšovi na dálku a rychle plul ke břehu.

Přítom bylo naprosté ticho, dokonce i vítr ustal.

Pavlyš začínal mít nevysvětlitelný, neskutečný strach z něčeho neviditelného a tichého, co se k němu blížilo.

Udělal krok zpátky, druhý, nepodíval se pod nohy a zakopl o kámen, bezmála ztratil rovnováhu a sám byl

překvapen, když se rozběhl z ničeho nic vzhůru po svahu, aniž se otočil, a přitom se tvářil, že neutíká, že jenom tak jde, protože ho ta procházka po břehu přestala bavit.

„Pavlyši!“ zaslechl Klaudiin hlas. „Nestalo se nic?“

„Nic se neděje,“ odpověděl Pavlyš a snažil se rovnoměrně dýchat. Znovu přidal do kroku a přes rameno se ohlédl na jezero. Bylo přímo idylicky klidné.

Jenom v dálce se jako sněhová závěj táhla bělavá stopa a voda se před ní valila.

„Nic se neděje,“ opakoval Pavlyš. „Jdu zpátky. Je to nudné jezero.“

Pohled na kopule byl příjemný a dával pocit jistoty. Uvnitř bylo teplo, nemohly tam žádné zrůdy, pokud tu vůbec nějaké jsou.

U výsadečového člunu stála Sally. Oranžový skafandr se leskl vlhkem. Zamávala na Pavlyše.

„Zjistila jsem, že jste šel na procházku,“ řekla mu, „a tak jsem se rozhodla, že se k vám připojím. Pokud nebudete ovšem nic namítat.“

„Nebude se Klaudie zlobit?“

„To bude v pořádku. Podle pokynů se má chodit v neznámých nebezpečných místech na průzkum ve skupině.“

„A kde je tu co nebezpečného?“

„Nikam daleko nechodíte,“ ozval se Klaudiin hlas.

„Jen se podíváme do lesa a hned jsme zpátky,“ odpověděla Sally.

Růdká tráva nahrazující louku končila asi tři kroky před prvními stromy. Zem tu byla holá, jenom tu a tam rostly chomáče zakrslého mechu. Kmeny stromů byly bělavé, měly odstín do růžova, jiné do žluta. Ostatně kmeny se to dalo nazvat dost těžko, ve skutečnosti to byly spíš kořeny, které se kdoví proč rozhodly vyškřábat ze země na světlo. U samotné země byly kořeny zauzlované, jako kdyby se bály, že je někdo vtáhne zpátky. Listy v našem slova smyslu stromy neměly. Kořeny se ztenčovaly, měnily se v šedivé vlasy, které v chuchvalcích visely dolů a při každém závanu vzduchu les získával jakýsi zlověstný, čarodějný vzhled.

Bylo tu mokro, na některých místech ještě ležel sníh, ten se tu střídal s oranžovými, salát připomínajícími plochami lišejníků a modrými kopečky mechu. Dalo se to přirovnat k potrhané přikrývce.

„Jako ve strašidelné pohádce,“ řekla Sally.

Vztáhla ruku a opatrně se dotkla kmene. Ten zlehýnka povolil jako gumový, vlasy v koruně se pohnuly. Sally vykřikla a odtáhla ruku. Pavlyš se ani neusmál. Les působil nesmírně tísnivě.

„Co se stalo?“ zazněla naléhavá otázka Klaudie.

„Všechno je v pořádku,“ odpověděla Sally. „Pomalů si zvykáme.“

Ušli několik kroků a snažili se nedotýkat kmenů.

„Podívejte,“ promluvila tiše Sally.

Kousek před nimi se z mechu vysouval malý klobouk připomínající houbu. Pavlyš si ji chtěl vzít, ale Sally řekla:

„Počkejte mám tu tykadlo.“

Namířila je k houbě, která se po dotyku kovu okamžitě ukryla, jako kdyby se propadla do země.

„To je zajímavé,“ řekla Sally a natáhla tykadlo k jiné houbě. V tom okamžiku se tenký kořen plazící se po zemi od kmene, který měl stejnou barvu a na první pohled vůbec nebyl nebezpečný, vrhl na tykadlo, strhl je k sobě, ovinul je, a protože Sally tykadlo nepustila, kořen jí beznadějně povalil. Takovou měl sílu.

Pavlyš jednal téměř podvědomě. Vytáhl zbraň a vystřelil do kořene. Ten se nejdřív napřímil a pak znehybněl.

Sally stála jako solný sloup, tykadlo tiskla na prsa, snad se bála, že o ně přijde.

„Nezlobte se,“ pronesla jenom.

„Nějak moc rádi nás tu nevidí,“ odpověděl jí Pavlyš.

V lese bylo šero. Závan větru se sněhem přicházející od jezera zahalil les do vířivého tance mokřých vloček.

„Vrátíme se,“ navrhla Sally.

„Jsem pro.“

Ve vánici nebylo vidět ani na tři kroky. Zřejmě při srážce s kořenem ztratili směr, protože ušli dobře padesát metrů a les stále nekončil. Jenom stromy se tiskly blíž k sobě, kmeny ztloustly a zbělaly.

„Klaudie,“ ozval se Pavlyš. „Udejte nám směr.“

„To by tak ještě scházelo, abyste zabloudili.“

Rozezněl se bzučák pro navedení směru.

Vraceli se pomalu, obcházel kopečky mechu a lišejníků. Jednou Pavlyš šlápl do oranžového slizu, který se mu přilepil na botu a začal šplhat po noze vzhůru. Sklonil se, aby sliz setřel, ten mu však vmžiku přešel na rukavici.

„Tak dobře,“ řekl Pavlyš, „řekněme, že si neseme vzorek.“

„Co že nesete?“ zeptala se Klaudie.

„Ten les je strašně nepříjemný,“ ozval se Pavlyš. „Nechtěl bych tu zabloudit.“

„Postavím hned na čaj,“ navrhla Sally.

„To je skvělý nápad,“ souhlasil Pavlyš.

Mezi posledními stromy bylo v proudu deště a sněhu vidět kopuli stanice. Zjistili však, že není tak snadné dojít tam.

Mezi lesem a kopulí na ně čekalo nějaké zvíře. Vypadalo jak vystřižené z obrazu Hieronyma Bosche.

Šest tenkých nohou neslo těžké tělo pokryté nazelenalou dlouhou srstí v barvě vodních rostlin, navíc hřbet mělo zvíře zkrášlen protáhlými pancéřovými deskami. Hrozná zubatá tlama se pomalu otvírala a zavírala, jako kdyby ta zrůda zkoušela, jak se zakousne do své kořisti.

Při pohledu na lidi zvíře vydalo podivný mečivý zvuk, v němž Pavlyš vycítil hrozbu a výzvu, zvíře se začalo pohupovat, takže pancíře na zádech se mu začaly kolébat, rachotily a vydávaly tak strašný válečnický lomoz.

Zvíře teď mečelo bez přestání a běželo jim vstříc.

Pavlyš se stačil postavit před Sally a zasáhl blížící se nebezpečí paprskometem. Zvíře však běželo dál. Zařvalo vysokým hlasem, chvíli se otáčelo na místě, jako kdyby ztratilo kořist z dohledu, a malinkaté rudé oči mu přitom plály vztekem. Pavlyš vystřelil znovu a opět bezvýsledně, jenom zrůděl připomněl, kde právě jsou.

Kdoví, jak by ten souboj skončil, nebýt Klaudie.

Z vrcholu hlavní kopule vytryskl zelený paprsek a narazil do zvířete, které se vzápětí svalilo.

„To jsou ale věci,“ promluvil Pavlyš a pokusil se o úsměv. Otočil se na Sally.

Sally mlčela a snažila se uniknout z objetí stromu. Zřejmě jak ustupovala před zvířetem, přitiskla se zády ke kmeni a ten ji objal, jako kdyby ji chtěl vstřebat a vysát z ní život.

Zbytek zásobníku Pavlyš vystřelil do stromu. Kmen se naježil, zčernal, Sally udělala tři kroky kupředu a klesla Pavlyšovi do náručí.

„Proč jsi nic neřekla?“ zeptal se jí.

„Nechtěla jsem strašit Klaudii,“ odpověděla Sally tiše.

Pavlyš podíral Sally, a tak došli až ke zvířeti, které tam leželo v celé své čtyřmetrové kráse.

„Všichni si nás chtějí dát k večeři,“ prohodil.

Půjčil si od Sally tykadlo a opatrně jím otevřel zrůděl tlamu. Místo zubů měla řady zažloutlých plochých destiček.

(12)

4. kapitola

Pršelo a do toho padal sníh, zima se snad rozhodla pro návrat, a proto se všichni shromáždili u Stařešiny ve školní třídě. Sotva se sem vešli. Děti se usadily na podlaze, dospělí je chtěli vyhnat, ale neodešel vůbec nikdo, ani ti nejmenší. Oleg měl dojem, že sem dospělí přišli s jediným cílem — vyjádřit pochybnosti o tom, co viděl Sergejev, udělat z něho lháře a fantasu. Olega vůbec nebrali na zřetel. Tomu však bylo jasné, že to dělají z pověřivosti, všichni si totiž nesmírně přáli, aby Sergejev viděl právě sondu, i když se proti tomu vyskytovaly i ty nejztreštěnější námitky. Dokonce to byly námitky i hloupé, aspoň takový měl dojem Oleg.

Tak například matka řekla, že to musela být automatická družice, která tu zůstala po předchozím průzkumu.

„Družice v atmosféře?“ odpověděl jí Sergejev. „Ve značně hustých vrstvách atmosféry? Po prvním oběhu by shořela.“

„A ta výška? Jsi si jist tou výškou?“ zeptal se Vajtkus. Zrudl tak, že měl tváře červenější než rezavé vousy.

„Olegu, řekni to ještě jednou.“

Oleg opakoval snad už popáté, že to byl tmavý předmět, který se rychle pohyboval a zanechával za sebou stopu bílé barvy.

„Výška do deseti kilometrů,“ dodal Sergejev.

V místnosti bylo dusno, ale dveře neotevřeli, protože slepá Kristýna byla nasydlá a kašlala.

„Nedá se vyloučit,“ vzala si slovo Luisa, „že tu jsou nesmírně rychlí ptáci. Mohou létat rychle jako v pohádce.“

„Rychlosti tisíc kilometrů v hodině?“ trpělivě se zeptal Sergejev.

Oleg se divil jeho trpělivosti. Už dávno měl chuť vykřiknout, že to nebyl pták ani družice, ale že někde docela blízko jsou lidé a my tady kdoví proč sedíme a ztrácíme čas hloupými řečmi.

„Na planetární člun to podle tebe bylo malé?“ ptal se Vajtkus.

„Byla to typická sonda, skutečně, typická sonda,“ odpověděl Sergejev. „Vždyť jsem jich v životě viděl pěknou řádku. A sám jsem je vypouštěl.“

„Takže nás fotografovali?“ tázala se Mariana.

„Myslím že ne,“ odpověděl Stařešina. „Mapu planety mají už od poslední výpravy, kdy sem přiletěl Test. Tohle byla buď biologická, nebo geologická sonda...“

„Aspoň že ty tomu věříš,“ oddechl si Sergejev.

„Nesmírně rád bych tomu věřil,“ odpověděl Stařešina.

„Takže oni si nás vůbec nemusí ani všimnout?“ obávala se Mariana.

„To se může stát,“ přitakal Sergejev. „Mohou nás ale vidět.“

„Nechte toho optimismu,“ ozvala se Kristýna. „Nikdo si nás ani nevšimne. To by nás musel někdo hledat. Dovedete si vůbec představit, jak titěrný bod jsme na téhle planetě? Opakuju titěrný, i kovu je v naší osadě tak málo, že při jakémkoli rozboru to bude vypadat na přírodní úkaz. Nikdo nás nenajde.“

„Ani náhodou?“

„Sondy berou vzorky biosféry, vzduchu, půdy, ty nedělají mapy,“ řekl Stařešina. „Kristýna má pravdu, naděje, že nás sami objeví, je téměř nulová. Nesmíme zapomínat, že nad sebou máme téměř nepřetržitě mraky.“

„Mohou ale najít koráb,“ ozval se Oleg. „Nad ním často bývá čistá obloha.“

„Tady je šance o něco větší, ale ne zase o tolik,“ řekl Sergejev.

Tak, pomyslel si Oleg, všichni začínají být zajedno. Dali se přesvědčit. Jako kdyby mu tím udělali laskavost. Měl tisíc chutí říct nahlas, aby to slyšeli všichni, že nebýt jeho balónu, nikdy by tu sondu neviděli a možná že tahle výprava, která vypouští sondy, tu pracuje už půl roku a chystá se teď dokonce k odletu. Nesmírně živě si představil koráb podobný Pólu, ale přece jen trochu jiný, jak tam chodí lidé, čistí a oblečení v nádherných uniformách, jak tam zavírají kontejnery se vzorky a říkají si — tak, hotovo, na téhle planetě nic zajímavého není, nepočítáme-li ovšem ty

ukřičené kozy a šakaly.

V místnosti bylo naprosté ticho.

Jako kdyby bylo o všem rozhodnuto. Jenomže nikdo nevěděl jak.

Vtom se ozval Kazik. Seděl na zemi spolu s ostatními dětmi, Fumiko mu ležela břichem přes kolena.

„Co když se už chystají k odletu?“

„Kdo?“ zeptala se vysokým hlasem Kristýna. „Jak jsi na tohle přišel? Nikam neodlétají!“

Silný závan větru se opřel o stěchu dávkou sněhu, až se chatrč zachvěla.

Světlo, které sem pronikalo okny potaženými měchýři mustangů, bylo tak matné, že se tváře lidí rozplývaly v šeru a nikdo nemohl vyčíst, co je v nich napsáno. Jednotvárné šedé skvrny.

„Řekněme, že jsou teď uprostřed svého pobytu zde,“ řekl Stařešina.

„Proč?“ zeptala se Liz.

„Protože tady mluví v náš prospěch elementární matematika. Nejméně pravděpodobné je, že tu jsou první nebo poslední den. Čím blíže k prostředku, tím je to pravděpodobnější, tím větší máme naději...“

„A jak dlouho tu mají být?“ zeptal se Oleg.

Obrátil se na Sergejeva, protože ten kdysi býval v průzkumných výsadcích.

„To nevím,“ zněla odpověď. „Tři čtyři měsíce, půl roku...“

„Tak musíme jít za nimi,“ řekl Dick. „Když budeme sedět, nic se nestane. Musíme jít a říct jim, že jsme tady.“

„To je správné, Dicku,“ řekla Mariana a dala mu ruku na rameno.

Je to hloupé, pomyslel si tpce Oleg, tohle jsem měl říct já. Proč jsem čekal, až to řekne on?

„Kam chcete jít?“ zeptala se matka. „Co když ta sonda létá v kruzích? Kdo ví, jestli letěli vpravo nebo vlevo. Třeba přistáli na druhé polokouli...“

„Tak co navrhuješ?“ zeptal se Stařešina.

„Musíme jim dát nějaké znamení.“

„Jaké znamení jim můžeme dávat? A kdo je bude z druhé polokoule vidět?“

„Uvažoval jsem a tom,“ řekl Sergejev. „Myslím si, že naše situace není beznadějná. Známe přesný směr, kudy sonda letěla. Ze své zkušenosti mohu říct, že sondy jen málokdy létají v kruzích. Létají ve tvaru kytky.“

„Pokud to byla sonda,“ pořád pochybovala matka.

Olegovi bylo jasné, že matka klade odpor nikoli proto, že by Sergejevovi nevěřila a že by považovala jakýkoli pokus o výpravu za nesmyslný. Dostala jenom strach, že na tu výpravu pošlou Olega. A ona se o něho bojí. Neřekne to nahlas, proto hledá jiné důvody.

„Byla to nejspíš sonda,“ řekl Sergejev. „Biologické sondy létají ve vrstvách. Řekněme, že ta, kterou jsme viděli, brala vzorky ve výšce deseti tisíc metrů. A létá ve tvaru kytky.“

„Co to prosím tě znamená?“ zeptala se Kristýna.

„Let každé sondy připomíná okvětní lístek, třeba kopretiny. Dostane se do patřičné výšky, letí ve tvaru elipsy a vrátí se. Další sonda pak letí stejným způsobem, jenomže o sto metrů nad první a letí východněji. Takže po třiceti startech se získají vzorky z celého okruhu a z potřebných výšek. A co jsme viděli my?“ Sergejev se obrátil na Olega, který takovou otázku nečekal.

„No prostě tam letěla,“ řekl a udělal neurčitý pohyb rukou.

„Správně,“ kývl Sergejev. „Letěla v mírně klenutém oblouku, toho sis ty nemusel všimnout, protože jsi na něco takového nebyl připraven. Já sám jsem si dráhu letu v paměti představil až později. Ale to nejdůležitější — proč nám sonda zmizela z očí? Zmizela za obzorem?“

„To ne,“ odpověděl Oleg a hned před sebou viděl znovu ten obrázek — čistá obloha, šedivá bariéra mraků až k obzoru a tam daleko u kraje mraků černý bod s načechraným bílým ocasem, jak se noří do mraků. A vítr jen pomalu rozptyluje ten chvost.

„Správně.“ Oleg viděl, že Sergejev na jeho slova přikývl. „Sonda zmizela v mracích.“

„Proč jsi to neřekl dřív?!“ zvolal Stařešina.

„Vždyť jste mi nechtěli uvěřit ani slovo,“ odpověděl Sergejev. „A tohle je detail.“

„Žádný detail,“ rozesmál se Vajtkus hlasitě a matka musela skoro křičet, aby ji bylo slyšet:

„Jak je to daleko? Kde je to místo?“

„Můžu vám ukázat směr,“ řekl Sergejev, „směr, kde je základna té sondy.“ A zvedl ruku.

„Jihovýchod,“ konstatoval Stařešina. „Mraky jsou všelijaké a můžu se plést,“ pokračoval Sergejev. Vajtkus se už nesmál. „Navíc nedokážu přesně říct, jak dlouho letěla sonda v mracích a pod nimi.“

„Tak všechno pěkně popořadě!“ vyzvala ho Luisa.

„Pár desítek kilometrů,“ řekl Sergejev. „Sotva to bude přes stovku.“

„To už je pouhá otázka štěstí,“ prohlásil Vajtkus.

Nikdy se nedostal do lesa, uvažoval Oleg. Nemá představu, co tady znamená sto kilometrů. Nikdo z nás nebyl ještě tak daleko. Ani Dick ne. Ne, my jsme byli tak daleko, ale směrem ke korábu, k horám. Jihovýchodním směrem je nesmírně obtížný, nebezpečný les. A jsou tam bažiny. Jednou Dick dorazil až k řece. Před ní jsou ale bažiny.

„Musíme při tom všem počítat se štěstím,“ kývl Sergejev. „Ovšem i za takového předpokladu můžeme být úspěšní.“

„Těžko,“ prohlásil Dick.

„Je to ale v našich silách, no tak řekněte, že je to v našich silách?!“ spíš prosil o kladnou odpověď Vajtkus. Jemu bylo jasné, že tam nedojde. Věděl, že bude muset jít Dick. A s ním Oleg.

„Stejně už odlételi,“ opakovala pořád své matka. „A jestli ne, tak než tam dorazíte určitě odletí.“

„Tuhle příležitost nesmíme propást,“ řekl Stařešina. „Bude-li to třeba, půjdu sám.“

„To je nápad!“ přerušil ho Dick. „Je to těžká cesta.“
„Ale dojít se tam dá,“ vyletěl Kazik. „Uděláme prám. A přes řeku se dostaneme!“
„A co bažiny?“ zeptal se Dick. „Už jsem se tam pokoušel dostat.“
„Bažiny obejdeme,“ radil Kazik. „Musí přece někde končit.“
„Prosím vás,“ promluvil Oleg, protože měl pocit, že by tam měli jít jiní a on ne. „Prosím vás, dostali jsme se přece k průsmyku. A to bylo těžší.“

„Pět, šest dní cesty,“ řekl Vajtkus. „Půjdu s vámi.“
„Tohle je nebezpečnější cesta, než k průsmyku,“ ozval se Sergejev.
Za okny padla tma. Stařšina zapálil světlo a plamínek si začal pohrávat s obličejem, udělal z nich zlé, nikomu se nepodobající tváře.

Za Olegem se někdo pohnul, přistoupil blíž, měkká ruka mu dosedla na krk. Vajtkus se Sergejevem se dohadovali o terénu, jako kdyby tou cestou na jihovýchod už prošli kdoví kolikrát. Oleg se ohlédl, protože si strašně přál, aby to byla Marianina ruka, aby si na něho vzpomněla, ale věděl, že to její ruka být nemůže, protože ta má ruku suchou a drsnou.

Byla to Liz.

Měla rty až u Olegova ucha a šeptala mu:

„Nechod nikam, zůstaň tady, bojím se o tebe.“

Mluvila šepem, ale lidé seděli blízko a Oleg měl dojem, že to všichni museli slyšet a že se mu budou smát. Odtáhl hlavu, aby se ho nemohla dotknout, a neodpověděl. V uších mu tak hučelo, že nezaslechl Stařšino slovo, a to mluvil právě k němu. Stařšina říkal něco o voru a o tom, jak mají překonat řeku.

„Na prám potřebujete kmeny,“ uvažoval, „kmeny se musí porazit. Sekyru máme jedinou, pila je spíš takový větší nůž. A to ani nevíme, jestli ty kmeny budou plavat. Měkké borovice bychom museli nejméně měsíc sušit, to víme všichni.“

„Nebýt řeky,“ řekl Dick, „dorazili bychom tam za pět dní.“

„Můžeme si udělat plovací balóny,“ navrhl Oleg, „a s nimi přeplavat. Děti na nich taky plavou. Něco jako můj balón, jenom trochu menší. A s nimi se přes řeku dostaneme.“

„To je dobrý nápad,“ řekl Stařšina.

„Počkejte, a ty počkej taky!“ zvolala najednou Mariana. Mluvila rychle, jako kdyby se bála, že ji někdo přeruší. Nebo že ten někdo přijde na myšlenku, kterou se chystala vyslovit, dříve než ona. „Oleg říkal, že by se daly použít měchýře k přeplutí řeky. My ale řeku vůbec přeplovat nemusíme. A nemusíme ani přecházet bažiny: Vždyť máme balón!“

„Balón!“ zaslechl najednou sám sebe Oleg: „A my tu pořád jenom mluvíme a mluvíme...“

„A jak bychom pak letěli ke korábu?“ zeptal se Sergejev.

„Proč bychom měli letět ke korábu?“ podivil se Oleg. „Přece ho už teď nepotřebujeme.“

Nastal zmatek, jeden mluvil přes druhého, protože balón byl zajímavým východiskem z jejich situace a setkání s tou neznámou záchrannou výpravou, která vypouští sondy, byla docela reálné a prosté. Stačí sednout do balonu a doletět tam za jediný den, možná ještě méně. Někdo říkal, že tu vanou stále větry, pokud ovšem stačí stoupnout teplota do půlnoci a pokud se objeví rosa. V takovém případě vítr vane vždycky na jih. Dokonce i matka se najednou uklidnila a začala Olegovi domlouvat, aby se pořádně oblékl. Vtom si začala stěžovat Kristýna, že je tu příliš dusno, že jí není dobře, a požádala, aby ji odvedli domů. Liz řekla, že ji Kristýnu pomůže domů odvést Oleg, protože by to sama nesvedla. Tlustá Luisa vstala, aby Oleg mohl snáze projít ke Kristýně. Oleg však vůbec neměl v úmyslu odcházet, protože teď se bude projednávat to nejdůležitější, co se navíc týká bezprostředně jeho. Nedovolil si ale nic namítat, nebylo to na místě.

Naštěstí současně s ním vstal i Sergejev.

„Uděláme přestávku,“ prohlásil. „Stejně se tu už nedá ani dýchat. Navrhuji, abychom povečeřeli a pak teprve pokračovali. Uložíme děti a o všem si promluvíme. Je to příliš vážná věc. Stačí na to jen pomyslet a člověk hned vidí všechno úplně jinak.“

Oleg těm slovům tak docela nerozuměl, byl však Sergejevovi vděčen, že sezení přerušil.

(13)

Vedli Kristýnu domů, Liz Olegovi vůbec nepomáhala, jednoduše šla vedle nich. Oleg ani žádnou pomoc nepotřeboval, Kristýna skoro nic nevážila, jako kdyby ani neměla tělo, mohl by ji klidně odnést.

„Víte, sním o tom,“ dala se do řeči Kristýna, „nebo se spíš cítím jako uprostřed nádherného snu. Copak doopravdy uvidím skutečné lidi? A mýdlo? Já si myslím, že mou slepotu vyléčí okamžitě, možná hned tady na základně. Není to přece žádná složitá operace, že ne?“

„Určitě vás vyléčí,“ přitakával Oleg. Stále na sobě cítil Lizin pohled.

„Přijď někdy za mnou,“ opakovala poněkolkáté Liz a Oleg si najednou uvědomil, že tohle opakuje trpělivě a jednotvárně po celou dobu. „Budu tě čekat. Až půjdou všichni spát, tak přijď.“

Došli až k chatrči. Oleg pustil Kristýnu a řekl:

„Liz, odveď ji domů, já už musím jít.“

„Budu na tebe čekat,“ řekla Liz. „Pořád na tebe budu čekat. Třeba celý život.“

„Dobrou noc,“ řekl Oleg. Moc ji neposlouchal.

Proběhl louženi k sobě domů. Byla tam jenom matka, která si s ním chtěla povídat, ale Oleg si vzal jenom trochu studené kaše a utíkal znovu k Sergejevovi, kde už seděl Stařešina s Vajtkusem. Jakási osadní rada. Olega sem nikdo nepozval, určitě ho ale také nevyženou. V osadě se už totiž stalo takovým zákonem, že každý sám vážil a rozhodoval, jestli má na radu přijít nebo nemá. Byl tu i Kazik, jenomže ten nešel dovnitř, postával venku, klepal se zimou u zdi a poslouchal.

„Proč nejdeš dovnitř, když už jsi tady?“ zeptal se Oleg.

Kazik jenom mávl rukou. Věděl nejlépe, co má a co nemá.

„Můžu si na chvíli sednout?“ zeptal se Oleg, když vstoupil.

Nikdo mu neodpověděl, ale nikdo ani nic nenamítal. Sergejev pokračoval v tom, co před chvílí řekl:

„Proto svůj názor nebudu měnit. Pořadí musí v každém případě zůstat takové.“

Nikdo nepromluvil. Jaké pořadí, uvažoval Oleg. Někdo se k tomu musí vzápětí vrátit a všechno bude jasné.

„Sergejev má pravdu,“ přitakal Stařešina. Přisunul si svou jedinou rukou misku s čajem. Usrkl. Mariana postavila misku před Olega. Přál si, aby se Mariana dotkla jeho ramene, ale neudělala to. „To je věčný problém,“ pokračoval v úvahách Stařešina. „To s tím vrabcem a holubem. Lepší vrabec v hrsti nežli holub na střeše. Nemůžeme s naprostou jistotou říct, že tu skutečně nějaká výprava je, nebo jestli se Sergejev s Olegem nestali obětí nějakého optického klamu.“

„To tedy nestali,“ odporoval Oleg.

„Nepřerušuj mě. I kdyby, nevíme, jestli v tom místě sonda přistála, nebo jestli na povel jenom nesestoupila níž, aby vzala vzorky. Nevíme, jestli se výprava nechystá odletět. Není přece vyloučeno, že šlo o automatickou stanici. Nevíme vůbec nic. To je ten náš holub na střeše. Samozřejmě že by bylo nádherné, kdybychom tu potkali lidi. Je to jako nejhezčí sen. Mám však strach, že docela obyčejná aritmetika je proti nám. Máme ale vrabce v hrsti — Pól. Ten je dosažitelný. Věřím, že Oleg nestrávil zimu jen tak. Zkoušel jsem ho já, zkoušel ho Sergejev. Jeho vědomosti nejsou přirozeně úplné, jsou ale solidní. A existuje naděje, že spolu s ním se vám podaří něco udělat s vysílačem. No a to je všechno.“

Stařešina popíjel čaj a Oleg nechápal, k čemu se vlastně přikláněl. Copak nepoletí hledat expedici?

„To nebyl optický klam,“ řekl Oleg. „Jsem si tím jist.“

„Jenže tu je ještě druhé přísloví,“ ozval se Vajtkus. „O koze a vlku. Aby se vlk nažral a koza zůstala celá...“

Tohle Oleg znal, pořád ale ještě nechápal, proč to Vajtkus připomíná. Ostatním to bylo nejspíš jasné, protože se Sergejev usmál a pohlédl na Olega.

„Tak mi to vysvětlíte,“ žádal Oleg. „Mluvíte pořád jen v hádankách.“

„To není žádná hádanka, to je taková úloha,“ upřesnil Sergejev.

Mariana usedla vedle Olega a ten si ji prohlížel. Byl to krásný pohled, začal se raději dívat jinam, aby mu neušlo, co říká Sergejev.

„Je třeba letět k té expedici, nebo snad ne?“

„Jistěže ano. A to balónem,“ upřesnil Oleg.

„Až doposud říkáme všichni totéž. Teď dál — kdo poletí?“

„Poletím já. A Mariana, třeba ještě Dick,“ vysvětloval Oleg. „Máme už zkušenosti.“

„Jenomže my si myslíme, že ty nepoletíš.“

„A proč?“

„Z docela jednoduchého důvodu. Před chvílí jsi slyšel něco o holubovi a vrabci. Naše osada je příliš malá, lidí tu moc není. Abychom byli schopni to všechno přežít, nesmíme příliš riskovat.“

„To tedy nechápu.“

„Ty budeš muset k Pólu. To je nutné. A musíš jít už brzy. Začalo léto.“

„Zaletíme k té expedici, a když nikoho nenajdeme, vrátíme se a poletíme k Pólu. To je přece jednoduché.“

„Vůbec to není jednoduché!“ vyjel Stařešina a dokonce uhodil pěstí do stolu. Miska málem spadla, ale Mariana ji v poslední chvíli zachytila. „Nemůžeš se pořád chovat jako dítě. Nevíme, jak dlouho bude let k expedici trvat. Nevíme, kde je, nevíme v podstatě nic. V nejlepším případě se nám podaří přeletět bažiny a řeku. Nevěřím, že se v těch lesích dá balónem přistát a znovu vzletět. Nejspíš tam budeme muset balón nechat. A musíme být připraveni, že cesta za lidmi zabere spoustu času.“

Oleg zaslechl od dveří hluk. Vstoupil Kazik, který nedokázal přemoci zvědavost, anebo mu venku už byla strašná zima. Zůstal stát u dveří jako solný sloup.

„A čert ví, jak to všechno skončí,“ pokračoval Stařešina. „Ke korábu se dá dojít. Známe cestu, jsme lépe oblečení, je to těžká cesta, není na ní však nic tak výjimečného. A k téhle cestě potřebujeme tebe. Můžeš tam se Sergejevem dojít. Už je ti to jasné?“

„A kdo poletí mým balónem?“ zeptal se Oleg a bezděčně zdůraznil slovo „mým“.

„Ten balón patří nám všem,“ řekla Mariana a snad se i trochu na Olega rozzlobila.

„Balónem poletí Dick s Marianou,“ sdělil Stařešina. „Ti dva se dokáží nejlépe vyrovnat s nástrahami lesa.“

„A já,“ řekl tiše Kazik.

„Běž spát,“ řekl Vajtkus. „Už je pozdě.“

Kazik zůstal stát ve dveřích a v jeho postoji, v jeho nehybnosti bylo tolik paličatosti, že Vajtkus začal dělat, že ho prostě nevidí.

„Co vlastně chcete udělat?“ znovu promluvil rozčilený Oleg, „já jsem ten balón vyzkoušel, dovedu s ním nejlépe létat. Mám s ním letět ke korábu a najednou mi ho vezmete?!“

„Co bys dělal na našem místě ty?“ zeptal se Stařešina. „Kdybys ovšem nemyslel jenom na sebe, ale na celou

osadu?“

„Vynechal bych ten let k sondě. Žádná sonda tam není.“

„Tak prosím,“ usmál se Sergejev, „a je to vyřešené.“

„Tak tedy poletím společně s Marianou. A ke korábu půjde Sergejev. Ten toho taky ví o spojené hodně.“

Oleg měl jediný cíl — nesměl připustit, aby Mariana letěla bez něho k bažinám, k řece a kdoví kam ještě, zatímco on si tady bude vysedávat a čekat na pořádné léto. Proto se vrhl ještě jednou do útoku.

„Proč myslíte, že se s balónem nedá přistávat? Zaletíme tam a vrátíme se. V nejhorším případě se vrátíme bez balónu. A uděláme si nový. Plivník nám pomůže a mustangy taky nalovíme.“

„Mustangové až do podzimu odtáhnou,“ promluvil tiše Kazik. „Ti už tady nebudou.“

„To přece není tak důležité,“ mávl podrážděně rukou Oleg. „Přesto stačíme dorazit ke korábu. Léto je dlouhé. Určitě to stihneme.“

Nikdo proti jeho slovům nic nenamítal. Všichni mlčeli a dívali se na něho. Stařešina popíjel čaj, Vajtkus si kroutil vousy, jako kdyby si chtěl uplést copy, Sergejev vylovil nožík a začal seřezávat suk na desce stolu.

Oleg se taky odmlčel, měl pocit, že s ním všichni souhlasí, takže je přesvědčil. Pak promluvil Mariana.

„To jejich rozhodnutí je správné,“ řekla. „Bojí se jenom říct nahlas to, co se říct musí.“

„A co?“ divil se Oleg. Všichni věděli o něčem zcela jasném, zřejmém, co on nevěděl. „No co?“

„To, že my, kteří půjdeme k sondě, se nemusíme vrátit. Nemusíme se vracet dlouho. Nebo se třeba vůbec nevrátíme. A pak je třeba, abys v osadě zůstal ty a došel ke korábu.“

„Mluvíš nesmysly!“ vykřikl Oleg. „Jak můžeš s něčím takovým počítat?“

Dospěli mlčeli, protože s Marianou souhlasili a od samého počátku si připouštěli obavy, že se Mariana s Dickem skutečně nemusí vrátit.

„Je to docela normální,“ pokračovala Mariana, „a jednoduché. Chceš trochu čaje?“

„Já se s vámi nebudu už vůbec o ničem bavit!“ řekl Oleg a vrhl se ke dveřím. Kazik taktak stačil uskočit.

Venku Oleg ještě kousek utíkal, šlápl do studené louže a vtom si uvědomil, že nemá kam jít. Šel blátivou cestou stále pomaleji až k ohradě, pod nohama mu křupal tenký led. Ani nevnímal, že mu je zima.

Zastavil se u ohrady, díval se na tmavý les, v němž se mihaly modré světlušky, zaslechl, jak zavrzal schod u Sergejevovy chatrče, odkud vyšel Vajtkus se Stařešinou. Zaslechl slabý Vajtkusův hlas:

„Co ho to popadlo? To mu je doopravdy tak líto balónu?“

„To taky,“ odpověděl Stařešina. „Ještě má ale jeden důvod.“

Jaký důvod měl Stařešina na mysli, to se Oleg nedozvěděl, protože poslední větu zašeptal.

„To je zvláštní,“ řekl Vajtkus, „jistě máš pravdu, já jsem si ale ničeho nevšiml. Já vím, vyrostli, jsou už skoro dospělí. A věci, které jsou na Zemi tak samozřejmé, tady člověku unikají.“

„Je mi toho kluka líto,“ uvažoval Stařešina.

„Já ale nevidím jiné východisko,“ odpověděl Vajtkus.

„On to pochopí,“ řekl Stařešina trochu hlasitěji a Oleg si v tom svém vzteku uvědomil, že to Stařešina řekl schválně, protože věděl, že ho Oleg musí slyšet. Měl sto chutí vykřiknout, že ho nic takového ani nenapadne a že nemá ani trochu chuti to pochopit.

Vajtkus se Stařešinou se pak rozloučili a odešli.

Znovu vrzly dveře. Ze Sergejevovy chatrče někdo vyšel. Oleg si řekl, že to je určitě Sergejev, který ho jde přemlouvat, ale současně doufal, že je to někdo jiný.

„Olegu,“ ozval se Marianin hlas. Hledala ho. Chtěl se ozvat, byl rád, že ho Mariana hledá, ale ani nevěděl, proč to neudělal. Určitě by si to nedokázal vysvětlit. Vlastně ne, dokázal by to: bude ho teď přemlouvat stejně jako ostatní. Souhlasila s tím, že poletí balónem, i s tím, že tu Oleg musí zůstat. Vždyť ze všech lidí na světě právě ona musí vědět, že není možné naslouchat opatnickým řečem staříků. Ti mají strach ze všeho. Bojí se riskovat, bojí se, že zemřou, klidně se vykašlou na to co Oleg cítí, co chce, jsou schopni ho posadit do nějaké díry, když uznají, že je to pro osadu prospěšné. A co je vlastně pro osadu prospěšné? Vždyť každý myslí na sebe, jen na sebe. Prospěch osady, to jsou prázdná slova. Určitě i ti lidé, kteří na Zemi rozpoutávali válku, aby pokořili jiné lidi, také mluvili o prospěchu své osady. Musí se na všechno vykašlat, ničeho si nevšímat. Brzy ráno za svítání nasedne do balónu a odletí. Směr zná. Sám poletí a sám najde expedici. Přejde k nim a řekne: Nezlobte se, že vás ruším, ale kousek odtud, asi sto kilometrů, je taková malá osada. Potřebují pomoc. Ale vážně, co mu brání v tom, aby skutečně za svítání neodletěl? Kde je balón? Je složen pod stříškou. Sám ho ale nevytáhne.

Rozhodl se zkusit to, dokud všichni spali. V té chvíli ho ani nenapadlo myslet na vítr, na to, že balón musí někdo odvázat, aby mohl vzletět v pravou chvíli.

Oleg se otočil a zamířil ke kůlně s balónem. Měl před sebou celou noc.

Mariana si byla jista, že tam někde bude, a pak ho spatřila. Nezavolala na něj, také šla ke kůlně.

„Co chceš dělat?“ zeptala se tiše.

Trhl sebou, jako kdyby ho napadl šakal.

„Co tu děláš?“ zeptal se jí šepem.

Mariana se ani pořádně neoblékla, vyběhla ven a v mokré sněhu měla vlasy spleené, visely jí v krátkých kudrnatých praménkách.

„Bála jsem se, kam jsi šel.“

„Běž spát,“ řekl jí, „já to zvládnu sám.“

„Já vím,“ odpověděla mu, „chceš sebrat balón a odletět sám. To je ale hloupé.“

„Jsem v osadě ten nejhloupější,“ oznámil jí Oleg. „Vy všichni jste chytří, jen já jsem trouba. Proto budu sedět tady a

čekat.“

„Celou zimu ses učil. Osada tě strašně potřebuje.“

„Kdybych věděl, jak to dopadne, nikdy bych se neučil.“

„Mám tě ráda, protože jsi nejchytřejší.“

„Nikdo mě nemá rád! Všichni mě chtějí jen využívat. Jako nějaký stroj. A každému je fuk, co si myslím já.“

„O mě se neboj. Poletím s Dickem. Víš přece, že se nic nestane.“

„Když se nic nestane, tak poletíme spolu.“

„A kdyby se přece jenom něco stalo?“

„Tak tím spíš!“

„Olegu, nech toho. Bouříš se, protože mají pravdu. A ty to víš. Zatímco my tam poletíme, budeš se chystat na cestu.“

„Jestli tam je nějaká expedice, moje cesta nemá smysl.“

„Má, to je názor dospělých.“

„Myslí jenom na sebe.“

„Říkáš nesmysly. A od tebe to zní divně, Olegu. Oni myslí a uvažují stejně jako já. Myslí na dorůstající děti, které se musí vrátit domů, aby se mohly učit. Myslí na staré, kteří musí žít. A myslí i na tebe.“

„Tak se mnou půjdeš do hor.“

„A kdo poletí?“

„Dick s Kazikem. Dokážou to.“

„Tohle nesmíš nikdy nikomu říct. Jinak bych tě víc neznala. To by ses nestyděl uvázat si mě za nohu? Proč? Abych se na tebe dívala? Na to máš matku.“

„Obejdou se bez tebe.“

„Vyznám se ve všech rostlinách a lécích. Potřebují mě tam.“

„Já tě potřebuju.“

„Proč?“

„Vždyť to víš, protože tě mám rád.“

Jako kdyby zavržaly dveře někde docela blízko.

„To je otec,“ řekla Mariana. „Pojď spát. A jestli mě máš opravdu rád, jak říkáš, musíš všechno pochopit.“

Tmavá Sergejevova postava se blížila a byla v řídkém padajícím sněhu stále výraznější.

Mariana odtáhla Olega k chatrčím. Nevzpouzel se. V hlavě měl takový zmatek, že se v sobě vůbec nevyznal.

„Už jsem měl o vás strach,“ ozval se Sergejev.

„My jsme si povídali, tati,“ řekla Mariana.

„Dobře,“ řekl Sergejev a položil těžkou ruku Olegovi na rameno. „Mně by to na tvém místě taky nebylo jedno.

Chápu tě. Pochop ale taky ty nás, Olegu. Je to pro nás strašně těžké. Celá léta žijeme v sousedství se smrtí. Jsi příliš mladý, takže to nemůžeš cítit, jak to cítíme my. Ty si myslíš, že pro mě není hrozné pustit Marianu? A myslíš, že loni to pro mě nebylo hrozné? Uvažuji o tom, prosím tě.“

(14)

Hned následující den začali připravovat balón na dalekou cestu. Oleg třikrát vzletěl s Dickem a Marianou, jednou s ním letěl Kazik. Nikdo ho nechtěl na takovou cestu pustit, ale nakonec se všichni shodli, že Kazika stejně nic nezastaví. Kazik poletí. A Dick s Marianou nebyli proti. Kazik nebyl přítěží.

Oleg dělal, že se sám rozhodl zůstat v osadě. Že mu to nikdo neřekl. Trochu se bál, aby si Dick o něm nemyslel, že dostal strach. Vždyť Dick všechny ty řeči z předcházejícího večera neslyšel. Nejspíš o nich ale věděl, protože to věděla Mariana s Kazikem.

Druhý den letěl Oleg s Dickem a Dick se učil, jak stáhnout plamen hořáku a jak nejlépe odhodit zátěž. Mlčel a byl poslušný, ve vzduchu ztrácel svou jistotu. Skoro spolu nemluvili.

Pak se dostali nad oblaka. Tentokrát museli stoupat poněkud déle, měli pocit, že mraky nikdy neskončí, na balónu se dokonce vytvořil led. Oleg se chtěl okamžitě vrátit, nakonec však rozhodl, že ještě chvíli vydrží. Domluvili se totiž, že při každém výstupu se dostanou nad mraky, protože věřili, že znovu uvidí sondu.

Při prvních dvou výstupech neviděli nic.

Mraky neměly konce. Najednou okolí zešedlo. Bylo bezvětří a vítr tu nakonec ani nemohl být znát, protože balón se pohybuje spolu s větrem, zato zima byla strašná.

Musíme sestoupit, říkal si pro sebe Oleg a nespouštěl oči z Dickových prstů. Může nás to zanést daleko a jestli ta ledová vrstva zesílí, utrhne se s námi koš.

Dick zvedl hlavu v naději, že uvidí horní hranici, mraků. Najednou se zeptal:

„Co když vůbec nestoupáme?“

„Stoupáme,“ řekl Oleg, i když si tím vůbec nebyl jistý. Pro jistotu vyhodil poslední pytlík s pískem. Balón sebou trhl. Dick se znovu odmlčel.

Pak Oleg natáhl ruku, aby ubral plamen. Vtom si však uvědomil, že mraky končí, že skrze ně proniká slunce.

Nahoře nezůstali dlouho, protože jim byla pořád větší zima a protože uplynula příliš dlouhá doba od startu. Těžko říct, proč byl Oleg najednou tak šťastný, snad proto, že doletěli k obloze. Bylo тихо a oni byli pány tohoto světa. Odletí odtud hodně brzy, určitě. Budou se sem však muset ještě jednou vrátit a přijít do opuštěné osady. Oleg si to představil, viděl se, jak jde uličkou mezi polorozbořenými chatrčemi zarostlými křovisky.

„Ten balón jsi udělal dobře,“ prohlásil Dick.
Oleg mu byl za ta slova vděčný. Nebýt jich, nikdy by mu neřekl následující slova:
„Poslyš, Dicku, musím ti něco důležitého povědět.“
„Mně?“
„Nesmíš se mi ale smát. Mám rád Marianu.“
„Marianu? Ty máš rád Marianu?“ Dick hned nedokázal pochopit, co ta slova znamenají. „Jak to vlastně myslíš?“
„Tak, doopravdy, jak to bývá v románech. Chci si ji vzít.“
Dick se uchechtl. Nevědět, co by na to měl říct.
„Chci tě poprosit, aby ses o ni staral, ano? Je to přece jenom děvče, rozumíš mi?“
„Troubo,“ odpověděl mu Dick. „Co to na věci mění? Copak ji budu nosit na zádech? V lese je to pro každého stejné.“
„To já vím. Přesto tě o to prosím.“
„Tak ať tu zůstane,“ navrhl Dick. „Zaletíme tam s Kazikem.“
„To ne ona poletí. Ji to nevymluvíš.“
Dick na to už neodpověděl. Jako kdyby mu to, co řekl Oleg, moc radosti neudělalo.
„Sonda dneska zřejmě nepoletí,“ řekl Oleg. „Sestoupíme, mohli bychom tu zmraznout.“
Stáhl plamen a balón se vnořil do silné vrstvy mraků. Během sestupu nikdo nepromluvil. Teprve když mraky končily a bylo vidět na zem, Oleg řekl:
„Nikomu to neříkej.“
„Komu bych to měl povídat?“ odpověděl mu Dick, myslel už na něco jiného.
Pod nimi se rozprostíral řídký les. Zaneslo je to poměrně daleko, naštěstí to bylo na sever, kde byly široké holé pláně. Tady přistáli. Málem narazili na skálu. Kdysi, to už snad byla věčnost, tudy šli s Thomasem ke korábu.
Zvedl se vítr a začal balón vláčet po zemi. Byli strašně unaveni, měli co dělat, aby se jim balón podařilo zvládnout.

Ať se snažili sebevíc, trvalo dalších deset dní, než se balón vznesl a zamířil na jihovýchod. Poslední čtyři dny čekali na příhodný vítr.

Aeronauti, tak jim říkal Stařešina, byli oblečeni velice teple, snesli jim všechno teplé oblečení. Za celé ty dny si Oleg s Marianou pořádně nepromluvil. Pořád byl nesmírně unavený, každý den chystal balón, plnil ho, vypouštěl, stahoval dolů, vylepšoval, opravoval drobnosti, a k tomu všemu ho Sergejev zřejmě už zbytečně nutil do učení, spíš to bylo jen proto, aby Oleg chápal důležitost svého poslání a méně myslel na to, že ho nepustili do balonu. I Mariana měla spoustu práce, měla na starosti přípravu potravin. S jídlem to bylo špatné, léto teprve začínalo, na mnoha místech ještě ležel sníh, houby skoro nerostly a staré zásoby docházely, takže v osadě dokonce hladověli. Mariana s Kazikem a Fumiko třikrát vyrazila do lesa na známá místa. Hledali skupiny mladých hub, které se ukrývaly v zemi a které bylo možno najít jenom podle vůně a podle pískání drobných žahavých mušek.

Celá osada byla na nohou, každý někam pospíchal, všichni měli co dělat, až to vypadalo, že odlétají všichni a ne jenom ti tři. Dokonce i na kozu ten shon nějak dolehl, běhala neustále lidem v patách, pletla se jim pod nohy a málem porazila Kristýninu chatrč. Kozel víckrát nepřišel a koza marně přicházela k ohradě a volala ho. Nevěděla a nikdy se ani nedozví, že kozla lidé zabili, to přece bylo daleko odsud a navíc Pavlyše nikdo v osadě neznal.

Oleg se s Marianou samozřejmě vídal, mluvili spolu, ale připadalo jim hloupé zůstat o samotě, když je měli všichni na očích. Oleg si dokonce nemohl ani jednou s Marianou vyjít do lesa. Teprve poslední den před odletem ji našel pod stříškou, kde přebírala zrní, aby si mohli vzít s sebou to, které ještě nezplesnivělo. Oleg se dokonce podívil, že tu je Mariana sama. Tentýž den spolu vzletěli balonem, jenomže s nimi byl i Dick a před ním si spolu neřekli ani slovo. Mariana nevěděla, že Oleg prozradil Dickovi, co k ní cítí, že toho teď lituje a dokonce že nedokáže pochopit, jak se mohl tak prořeknout.

„Nejsi unavená?“ zeptal se Oleg.

„Nejsem,“ odpověděla Mariana. „Ty to máš těžší.“

„To nic není,“ řekl Oleg. „Co si o mně myslíš?“

„To stejné,“ odpověděla Mariana. „Pořád to stejné.“

„Dobře,“ kývl hlavou Oleg.

Přistoupil k Marianě. Seděla a nevstala, ani když byl u ní, přestala jen přebírat zrní, ani se nepohnula. Položil jí ruku na vlasy, Mariana zvrátila hlavu dozadu a soustředěně na něho pohlédla. Dotkl se její tváře, doslova hořela. To zjištění zapůsobilo jako exploze, všechno znehybnělo, všechno se doslova sevřelo v malém prostoru v prsou.

Vtom se Mariana zlehýnka a skoro nepozorovaně odtáhla. Pod stříšku vstoupila tlustá Luisa, která vlekla košík sušených hub, zbytek podzimní úrody. Ty houby se také musely přebírat.

Od rána vál vítr od severu. A nepršelo. Už za svítání začal Oleg plnit balón. Kazik byl v koši, uvazoval tam pytle s pískem, aby jim nepřekážely, když poletí tři na tak malém prostoru. Určitě se ale nechtěl příliš vzdalovat od balonu, to pro jistotu, bál se, že by ho mohli zapomenout. Poté přišel Dick, přivlekl pytel se zásobami, překontroloval si samostřil, vyzkoušel zapalovač. Byl nejlepší z celé osady, vždycky dal jiskru i v nejhorším počasí. Ten zapalovač měl totiž víčko, které se muselo odklopit a knot byl pořád suchý.

„Poslyš,“ obrátil se Oleg na Sergejeva. „Neměl bych přece jenom letět?“

Sergejev mu neodpověděl. A Oleg to ani nečekal.

Stařešina na aeronauty pospíchal, mohl se změnit vítr. Navíc při spěchu nezbývá tolik času na city. Mariana

přiběhla poslední.

Na louce se shromáždila celá osada. Nepřišla jenom Liz s Kristýnou. Kristýna proto, že byla nemocná, Liz proto, že raději vysedávala doma.

Oleg stál u koše.

Mariana se na něho dívala, stála však daleko, docela na opačné straně koše. Oleg přešel na druhou stranu a kontroloval, jestli je všechno v pořádku. Stáli u sebe odděleni pletenou stěnou koše. Ani se jeden druhého nedotkl, protože kolem dokola bylo příliš mnoho lidí.

„Vraťte se co nejdřív,“ řekl jim Oleg. „Jestli nebudete do týdne zpátky, půjdu vás hledat.“

„Ne,“ odmítla to Mariana. „Čekej tu a nikam nechod. Vrátime se. Nemusí to ale být tak brzo.“

„Pozor!“ zvolal Stařešina. „Kde je Oleg? Musí už startovat!“

Oleg ta slova nechtěl slyšet, byla neupřímná, tvrdá, přesto Mariana řekla:

„Běž!“

Rozběhl se k přidělenému lanu. Ostatní odvažovali provazy držící balón. I tak se už ten dopravní prostředek dral ze všech sil vzhůru. Byl pořádně nafouknutý, vypadal nadutě a důležitě. Jako kdyby věděl, co se od něj očekává.

Pak začal stoupat, stoupal poměrně prudce a Vajtkus pomáhal Olegovi uvolňovat lano. Mariana přešla na Olegovu stranu a dívala se na něho dolů, pak na otce a mávala jim.

Lano se napjalo, kotva se vytrhla ze země, Oleg taktak stačil uhnout, když mu proletěla nad hlavou.

„Navíjejte,“ volal, „navíjejte lano!“

Kotva stoupala vzhůru. Balón se začal zmenšovat.

„Stáhni plamen!“ křičel Oleg.

Balónu se zmocnil vítr vanoucí k lesu. Ještě nikdy balón neletěl tak rychle, avšak nad lesem bylo vidět, že zpomalil, zřejmě tam byly slabší proudy, začal dokonce klesat. Oleg dobře viděl hlavy pohybující se nad okrajem koše. Dick přidal plamen na síle.

Balón pak letěl dál a za další chvíli zmizel nad lesem právě v tom světlém pruhu, který dělil vrcholky stromů od šedivých mraků.

„Tak,“ řekl Sergejev Olegovi. „Teď jsme tu oba jako sirotkové.“

Pavlyš se připravoval k výjezdu, když do kopule vstoupila Sally. Chtěla jet s Pavlyšem, avšak Klaudie ji nepustila, protože i ona potřebovala pomocnici. Slíbila, že ji vezme s sebou zítra k zajímavým odkryvům na břehu jezera, bylo to dílo sond.

„Kdybyste narazil na nějaké květiny,“ řekla Sally, „myslím tím opravdové kytky, tak mi je přivezte. Takový malinkatý pugét.“

„Co tomu řekne Klaudie?“

„Sally, máš čas?“ ozval se Klaudiin hlas.

„Už jdu,“ odpověděla Sally.

Člověka by napadlo, řekl málem nahlas Pavlyš, že ta ženská žárlí. Čert ví, žárlivost se přece může projevat různě.

Pavlyš vyjel s průzkumným vozidlem z kopule a zamířil na břeh jezera, aby nepronikl příliš hluboko do lesa. Postupoval pomalu, rozhlížel se na všechny strany, kamery mírumilovně bzučely, analyzátoři cvakaly, výsadkové vozidlo se poctivě snažilo a nevěnovalo člověku žádnou pozornost. Pavlyš si moc přál najít opravdové květy, i když mu bylo jasné, že tu nic květům podobného neroste, vyšších rostlin bylo na planetě málo, nakonec tu bylo málo i hmyzu, který by je opyloval.

Pavlyšovu pozornost upoutala zvláštní podívaná. Zastavil se svým strojem, aby si mohl prohlédnout obrovské tvory, něco mezi hmyzem a koněm, to hejno nebo snad stádo šlo pít a najednou narazilo na jeho stroj. Tvorové na místě znehybněli a současně jim na zádech začaly vyrůstat průhledné bubliny, které se mihotaly, střídaly se v nich duhové barvy. Stádo se dalo na útek, bubliny už byly větší než samotní tvorové, až dosáhly velikosti dobrých tří metrů v průměru. Každý krok těch tvorů se měnil v protáhlý skok několik metrů dlouhý, hmyz či zvířata se začala vznášet nad zemí a vzdalovala se podél břehu. V jejich nepřírozeném běhu bylo něco exoticky ladného.

Posléze celá skupina zamířila k jezeru a vrhla se do vody. Jenom bubliny a úzké černé hlavy s bílými plochými očima jim vyčnívaly z vody. Stádo se daleko nedostalo. Najednou se před první bytostí rozčeřila voda a hadí hlava s otevřenou tlamou plnou zubů se vrhla k mihotavé bublině, ta praskla, černá hlava zmizela pod vodou a na stejném místě zajela i hadí hlava. Ostatní plavci se prudce otočili a spěchali ke břehu.

Pavlyš pokračoval dál s vozidlem po břehu, uvažoval o tom, že kritériem pro civilizovaný svět může být právě tak smysl pro humor. Jednou se možná bude smát i opice, musí k tomu ale mít dostatečně vyvinutou řeč, aby mohla vyprávět nějaký vtíp a viděla, jak se ostatní kolem ní smějí. Tady nic legračního není. Člověk si tu chvíli zalekne, trochu se zasměje a vzápětí ho někdo sežere.

Po chvíli musel přibrzdit, na břehu vyrostly pahorky porostlé řídkým, bělavým neduživým křovím. V něm bylo vidět v kruzích rozrytou půdu. Ty kruhy byly naprosto pravidelné, jako od kružítky. Na okraji jednoho z nich Pavlyš zastavil a čekal. Nic zajímavého se nedělo. Vysunul proto tykadlo. Dlouhý pružný prut se vymrštil z vozidla a začal ohmatávat půdu. Jeho konec se pomalu blížil do středu kruhu. A ve chvíli, kdy už si Pavlyš myslel, že kruhy jsou naprosto bezpečné, se země rozestoupila, něco bílého, beztvareho se odtud vyvalilo, těžko říci, jestli to bylo chapadlo nebo nějaká bytost, tykadlo to ovinulo a táhlo k sobě dovnitř takovou silou, až nevydrželo a prasklo. Chapadlo zmizelo a na

zemí byla znovu původní rovina. Pavlyšovi bylo tykadla líto a vztekle prohlásil:

„Udav se tím! Uvidíš, že se tím udávíš!“

Zamířil s vozidlem stranou ke svahům pahorků, musel se přitom prodírat křovisky. Vtom spatřil květy. Nebo snad něco, co se květům podobalo. Jasně červené lístečky velké asi jako dlaň obklopovaly načechraný žlutý střed kvítku. Bylo to něco nádherného. Dlouhé stonky se mírně kolébaly, skláněly se pod vahou květu. Pavlyš se rozhlédl. Zdálo se, že široko daleko žádná nebezpečí nehrozí. V nejhorším případě ho skafandr ochrání.

Vyklouzl z vozidla a šel ke květům. Bude to milé, když udělá Sally radost.

Avšak ve chvíli, kdy se Pavlyšova rukavice dotkla stonku, květ uhnul, jako kdyby se toho dotyku polekal, zavřel okvětní lístky a zajel do země. Jenom malinká dírká prozrazovala, kde ještě před chvílí rostl. Druhý kvítek se Pavlyš rozhodl přelstít. Uchopil ho velmi rychle, jako kdyby chytal mouchu. Květ se mu zazmítal v ruce, jak se pokoušel zmizet v zemi, Pavlyš ho však držel pevně. Tenhle boj trval snad půl minuty, tak dlouho, dokud se květ nevzdal a nezůstal bez života viset v jeho ruce. Pavlyš se pokusil otevřít okvětní lístky, ty však v té chvíli už nebyly okvětními lístky, ale slizkým chomáčkem červené hmoty.

Odhodil ten beztvářý chuchvalec, ten však, jakmile dopadl na zem, bleskově ožil a začal si hledat místo, kudy by mohl zmizet v zemi. Po několika pokusech se mu to podařilo, takže jako červ vklouzl dovnitř a vtáhl za sebou i červený chomáček bývalého květu.

„Klidně si tu žijte po svém,“ řekl beze zloby Pavlyš. „Kytky tu prostě trhat nebudeme.“

(15)

Po pravé straně stála stěna z keřů, které byly jiné než ty původní. Lísty měly ostré jako jehly, vypadalo to, že se mladé výhonky borovic vyhřívají v teplých závanec větru. Pavlyšovi připadalo, že kdyby rozhrnul pichlavé větvičky, musel by za nimi najít opravdové klouzky jedna radost.

Snad proto, aby ho takové nápady přešly, přistoupil blíž. Nestačil se keřů ani dotknout, najednou naježily dlouhé ostny, které vzápětí vyletěly rovnou na něho, byly tak ostré a tvrdé, že když jich stovky narazily do skafandru, ztratil Pavlyš po takovém soustředěném útoku málem rovnováhu. Uskočil a chvíli mu pak trvalo, než se mu podařilo očistit skafandr od nepředstavitelně ostrých jehel.

Rozhodl se, že z vozidla už nevystoupí. Teprve až bude mít víc zkušeností s místní flórou a faunou, bude si moci dovolit podobné procházky. Zatím to pokaždé skončilo nějakou nepříjemností.

Po několika stech metrech musel znovu zastavit. Pahorky se teď vypínaly rovnou z vody, vyčnívaly v podobě ostrých útesů a dávaly tak najevo, že i plavba po jezeře může být nebezpečná.

Pak se vznesl s vozidlem do vzduchu a zamířil nad les těsně nad vrcholky stromů. Tenkými promodralými větvemi toho moc vidět nebylo, navíc začalo pršet a všechno se zahalilo do chuchvalců mlhy.

Pavlyš si pokoušel namluvit, že je to tu pro něho nesmírně zajímavé, že jako biolog i jako poutník toho dnes viděl hodně, že se stal objevitelem, Kolumbem tohoto světa, a tak může být se svou první výpravou spokojen. Ve skutečnosti měl náladu pod psa a celou dobu se mu vracela představa, jak trhá živý kluzký stonek a jak se květ mění v beztvářou slizkou hmotu na dlani. Jako kdyby tato událost dávala tvář planetě, která se nemíníla ztotožnit s nádhernými Pavlyšovými pocity a proto ho odmítala.

Les náhle skončil u široké prudké řeky, která se vlévala do jezera. Stromy vstoupily až do řeky, rostly těsně jeden vedle druhého, nebyl tu kousíček volné půdy, bílé kmeny trčely z vody, jako kdyby se byly vykoupat a nebyly si svým počínáním jisté.

Na protějším břehu Pavlyš spatřil malý výběžek porostlý trávou a lemovaný pruhem drobného kamení. Právě sem zamířil se svým vozidlem a rozhodl se, že přece jenom vystoupí a tohle místo bude nejvzdálenějším bodem jeho dnešní cesty.

Když vystoupil z vozidla, kolem dokola panovalo ticho. Jenom voda mírně bublala, jak překonávala kameny. Les začínající kousek odtud byl nízký a zakrslý, něco dál od břehu se vypínal už výše a vrcholky stromů ztmavly. A ještě dál, v místech, kde les splýval se závojem deště, spatřil obrovskou strmou skálu. Vlastně ne, to snad skála nebyla. Byly to zřejmě nějaké sloupy, dva, tři, čtyři... Všechny mizely v mracích. Tak to už je něco zajímavějšího, pomyslel si a na přání vrátit se zapomněl. Aspoň něco, co se vymykalo z té jednotvárnosti...

Vznesl se s vozidlem a letěl dál.

Po pěti minutách se přiblížil k podivným sloupům a mohl si je patřičně prohlédnout. Zjistil, že se nejvíc podobají kmenům stromů. Kmeny však byly silné několik desítek metrů a Pavlyšovi připadalo, že jsou spleteny ze spousty lan nejméně metr silných. Ta propletenina neměla žádný systém nebo pravidelnost, na několika místech se kmeny rozšiřovaly, posléze obrovitým výběžkem, dlouhým snad sto metrů, mířily někam do strany, a to všechno bylo porostlé keři, lišejníky, drobnými stromky rostoucími rovnou z kmene. Na jednom místě Pavlyš objevil dokonce malé jezírko, které si vybralo místo v rozdvojené větvi. Bylo obklopeno hustým rákosím. Pak uviděl jeskyni, dutinu, do níž by se vešel dvoupatrový dům, a v tu chvíli ho napadla bláznivá myšlenka zaletět dovnitř. Vzápětí si však představil, co všechno mohou předvést její obyvatelé, a raději si to rozmyslel.

Kroužil kolem kmene, pomalu stoupal a každý jeho oblet měl větší poloměr, protože z kmene začaly vyrůstat sukovité větve, strom mířil stále výš a najednou jako by se setmělo. Teprve pak si Pavlyš uvědomil, že se dostal do nízkých mraků, které korunu stromu ukrývaly. Rozsvítil reflektor, prudký paprsek se jen namáhavě prodíral mlhou a

Pavlyš se mohl jenom dohadovat, že se před ním proplétají větve. Když se ke kmeni přiblížil asi na pět metrů, viděl, jak se paprsek odráží od nehybných červených očí nějakého zvířete, které stroj sledovalo v očekávání, že se přiblíží ještě víc a že si na něm bude moci pochutnat.

Najednou to jeho strojem trhl a Pavlyš si narazil loket o řídicí pult. Nedokázal se hned zorientovat, chytil ruční řízení a teprve pak zjistil, že lokátor stroj zastavil a zavedl ho stranou, aby nenarazil na obrovskou vodorovnou větev, takový snad deset metrů široký most mířící do dálky někam k sousednímu stromu. Nic víc se mu nepodařilo rozeznat. Musí se sem vrátit za lepšího počasí, rozhodl se. Jestli tohle tedy není ten hledaný zlatý náhrdelník, pak je určitě aspoň stříbrný. Podařilo se mu najít největší stromy v celé Galaxii, a to už je nějaký objev! Jak jsou asi vysoké?

Zamířil vzhůru, řízení svěřil autopilotu, věřil mu víc než sobě. Stroj stoupal pomalu, uplynulo asi deset minut, než se vynořil z mraků. Najednou bylo světlo. Nezvykle prudké světlo. Nad hlavou se mu modralo nebe, bylo tmavší než na Zemi, svítilo na něm pár hvězd. Kousek pod vozidlem se donekonečna táhla vrstva mraků. Nic ji nenarušilo, vypadala zcela klidná, bílá, netknutá.

To pak znamená, že koruny stromů se ukrývají někde v mracích. Nevadí, to všechno může ověřit doma, protože lokátor zaznamenal jejich obrysy.

Pavlyš otočil vozidlo a zadal umístění stanice. Do mraků však zatím neseštopil. Litoval, že ho dosud nenapadlo vzlétnout sem nahoru do nádherně čistého prostoru, kam vypouštěl své sondy, že ho nenapadlo jak nádherná psychoterapie to může být pro člověka utiskovaného páchnoucím, vlhkým lesem tady na obloze nad otravnými mraky. Jak nádherně se tu dýchalo! I když to samozřejmě byl jen dojem, protože dýchal stejný vzduch jako ve skafandru, avšak možnost vidět nekonečný prostor a vesele mihotající hvězdy Pavlyše rázem odtrhla od jednotvárnosti skrývajících se tam dole.

„Nádhra,“ řekl nahlas. „Kdykoli mi bude úzko, vždycky si sem zaletím.“

„Kam?“ zeptala se Klaudie.

Spojení bylo v provozu a Pavlyš netušil jak dlouho Klaudie slyšela jeho povzdechy, proklínání a monology.

„Vracím se,“ oznámil. „Za pár minut budu doma.“

„Jaký byl let?“ zněl další dotaz.

„Bylo to nesmírně zajímavé,“ upřímně odpověděl Pavlyš. „Je tu nepředstavitelně krásná obloha.“

Pavlyš od sebe líně odsunul nedojedený pudink, už nebyl schopen pozřít ani sousto, dopil číši burgundského vína a řekl:

„Ted' přijde mé překvapení, milé dámy. Pohádková obluda, se kterou jste se dosud nesetkaly ani v jediném koutě Galaxie.“

Zapojil projektor.

Na obrazovce se pomalu vznášel hmyz nadnášený bublinami. Ted' míří k vodě a plave, barvy na něm mihotají jako na mýdlových bublinách vypuštěných na vodní hladinu nějakým vynalézavým kouzelníkem.

Sally seděla na podlaze s nohama přitaženými k bradě.

„Škoda, že jsem nebyla s tebou,“ pronesla potichu.

Pavlyš si všiml, že mu poprvé tykala.

Klaudie stále ještě pracovala. Na stole před ní ležela skříňka s přihrádkami a v nich vzorky hornin. Probírala se spektrogramy, potichu si pohvizdovala, neposlušné vlasy jí vyklouzly z příliš strohého účesu. Lampa namalovala na stole výrazný kruh. Pavlyš měl dojem, že svou prací mu chce vyčítat, že on se baví amatérskými filmy a navíc rozptyluje Sally. Neměl však pravdu. Klaudie sledovala obrazovku, protože najednou řekla:

„To je zajímavé, ten drak dobře ví, jak s těmi bublinami zacházet. Prokousává je. Pro ty tvé koně je plavání v jezeře běžné. A pro něj zase lovit je.“

„Ted' přijdu o tykadlo,“ pokračoval Pavlyš. Na obrazovce se objevila půda rozrytá v kruzích. Sally povzdechla.

„To je velice chytrý způsob čekání na kořist,“ konstatovala Klaudie. „Ve vesmíru to dělá spousta různých dravců.“

Mlčky sledovali, jak keře Pavlyše zasypaly jehlami, pak přišla řada na obrovité stromy. Na obrazovce však nevypadaly tak okázale jako ve skutečnosti. Pavlyše dokonce napadlo že by měl divačky požádat, aby nevěřily tomu, co vidí. Šedivé neurčité větve mizící v mlze, pazoury větví, jezírko...

„Kamera nemůže otáčet oči jako já,“ řekl Pavlyš. „Má omezené zorné pole, naše představivost se nechává živit tím nelogickým pohybem očí.“

„Ale ne,“ nesouhlasila Klaudie. „Tohle je působivé.“

„Je tam hodně takových stromů?“ zeptala se Sally.

„Myslím tak tři čtyři, aspoň kam jsem dohlédl. Třeba jich tam je celý les.“

„To určitě nejsou stromy,“ uvažovala Klaudie. „Mám dojem, že jde o symbiózu, les, který na sebe vzal takovou podobu. Vidíte, že každá větev je spletena ze stovek větví jako lano z vláken.“

„A každý takový strom je samostatný svět,“ pronesla Sally. „Vždyť tam jistě žijí nějaké bytosti, které nemají potuchy, že za hranicemi jejich stromu existuje ještě něco jiného.“

„Bude třeba uspořádat na ten strom zvláštní výpravu. Na několik dní,“ řekl Pavlyš.

„Nenecháme aspoň něco pro velkou expedici?“ řekla Klaudie.

„Chcete mě připravit o objev, který mě proslaví,“ protestoval Pavlyš.

„Slavo, člověk se nikdy nemá honit za senzací,“ prohlásila Klaudie, která najednou opět ztratila smysl pro humor. „Podívejte se,“ ukázala na kousek tmavé horniny, na jedné straně zbroušené. Přes celý vzorek se táhla zlatá žíla. „To je

zlato,“ pokračovala. „Mé sondy tu objevili horu, která je doslova prošpikovaná takovými zlatými žilami. Vzácný jev. Romantik vašeho typu by okamžitě napsal jaksepatří článek a novináři by s vámi dělali rozhovor za rozhovorem. Aby taky ne, vždyť jste objevil zlatou horu! Pro mne to je pouze další a poměrně nedůležitý kus horniny z celkové geologické mapy této planety.

Sally položila Pavlyšovi na ruku dlaň, jako kdyby se obávala, že Pavlyš pronese nějakou jedovatou větu a Klaudie bude mít po náladě. Měla teplou a měkkou dlaň. Klaudie svůj monolog přerušila a Pavlyšovi bylo jasné, že se jí nelíbil pohyb Salliny ruky, který zahlédla. Sally věděla totéž, přesto ruku neodtáhla. Nastalo trapné ticho, které porušila Sally:

„Mám chuť na čaj. Pomůže mi někdo?“

„Já dokonce velmi rád,“ řekl Pavlyš.

Zastavil kameru. Klaudie se sklonila nad stolem. Zamyšleně otáčela v ruce vzorkem se zlatými žilami.

Když vypili čaj, Klaudie se rozhodla, že budou uklízet. Oznámila, že v posledních dnech pro Pavlyšovu nedůslednost byla ve stanici porušena hygiena. Pavlyš se úklidu nezúčastnil, ovšem když člověk nic nedělá, zatímco druzí pracují, je lepší odejít do laboratoře. Tady usedl ke knize, neměl chuť nic dělat.

Za okny laboratoře padlo šero, vzduch zmodral. Mohl si k tomu představit, že sedí v domku někde na Zemi a kdykoliv si může vyjít na procházku. Čtení mu moc nešlo, nedokázal se soustředit. Vstal a zapojil vnější zvukové zařízení. Les mlčel, ale nebylo to naprosté ticho. Skládalo se ze spousty takových opatrných zvuků. Rovnou nad hlavou se mu najednou ozvalo vysoké, divoké zapištění. Dokonce vyskočil a teprve po chvíli mu došlo, že to byl zvuk lesa, toho světa, který si žil dál, jako kdyby tu celá ta jejich technika vůbec nebyla.

Vrhl se k oknu. Ve tmě, proříznuté paprsky pomalu se otáčejících světél, se zmítalo klubko těl, několik dravců, v takovém zmatku se nedalo rozeznat, co to je za zvířata, která rvla tlusté, zelené, neohrabané zvíře. V této rvačce byla taková primitivní krutost a takový strach ze smrti, že Pavlyš při pohledu na klubko zmítajících se těl blížících se k lesu vypojil zvuk a od okna odstoupil. Tak trochu smutně ho napadlo, že lidé odtud nejspíš odletí a nic se o planetě nedozvědí, vůbec ji nepochopí, i když formálně odtud povevou solidní náklad biologických údajů a vzorků flóry a fauny. Čist se mu už vůbec nechťelo, přesto nespěchal do své kabiny. Ženy se teď určitě chystají ke spánku, koupelna je stejně obsazená, sprchu si na půl hodiny přivlastnila přehnaně čistotná Klaudie a Sally, což se k odvážnému rozvědčikovi vůbec nehodí, si už aspoň popáté vykládá pasiáns. Přál si, aby Sally odložila karty a přišla za ním, protože jí je smutno, protože už má plné zuby toho Klaudiina pískání ve sprše...

„Neruším?“ zeptala se Sally.

„To je dobře, žes přišla,“ odpověděl Pavlyš.

„Co to tu bylo slyšet? Zdalo se mi, že někdo křičel.“

„Měl jsem zapojený venkovní odposlech a nějaká zvířata si tam vyřizovala účty.“

Sally přistoupila k oknu.

„Nic,“ řekla. „Nikdo tu nežije. Občas nás přijdou jenom trochu vyděsit. Ale my žádní strašpytlkové nejsme, že ne?“

„Nám hned tak někdo strach nenažene.“

„Mohl bys tu zůstat žít?“

„S tebou ano,“ odpověděl jí Pavlyš.

„Já to myslím vážně.“

„Víš, kde všude žijí lidé? Tady je při vší skromnosti aspoň normální vzduch a normální déšť.“

Pavlyš přistoupil k Sally a dotkl se prsty jejího ramene.

„Tobě se tu ani trošičku nelíbí, otravuješ se tu, lituješ, že ses do téhle expedice dostal. A jsem pro tebe jediné lidské rozptýlení,“ řekla mu Sally.

Pavlyš odtáhl ruku.

„Kdybychom byli na Zemi...“

„Na Zemi by sis mě jednoduše ani nevšiml,“ odpověděla Sally. „Já totiž nedovedu koketovat. Nic zvláštního na mě není.“

Otočila se a pohlédla mu do očí.

„Třeba cítím totéž, co ty. Ani já bych si tě nevšimla... To je trapné, vid?“

„Není,“ řekl Pavlyš.

Sally se k němu přitiskla, vzala mu do dlaní hlavu, stiskla spánky a políbila ho na tvář blízko rtů.

„Díky,“ řekl Pavlyš.

„Je to hloupá odpověď, ale není nejhorší,“ usmála se Sally.

Ustoupila o krok, vymanila se z jeho objetí a Pavlyš si všiml, že nejsou sami — za Sallyinými zády hleděla do okna tupá bílá tlama.

„Běž pryč,“ řekl Pavlyš té návštěvě.

Sally se ohlédla a zasmála se.

„Klaudie by se zeptala, proč jsi nespustil kameru.“

„Nikdy jsem ti nedala příčinu, aby sis ze mne za mými zády dělala legraci!“ řekla dotčeně Klaudie. Stála v chodbičce u vchodu do laboratoře. Měla na sobě župan a mokré vlasy si zavinula do ručníku.

Pavlyš cítil, že se začíná červenat jako kluk, který byl přistižen při kradení cukrátek ze zaslíbené babiččiny krabičky.

Nikdo nemohl mít ani potuchy, jak dlouho tu Klaudie stála.

„Za tvými zády si z tebe nikdy legraci nedělám,“ odporovala Sally. „To dobře víš.“

„Zítřka musíme brzy vstát,“ pokračovala Klaudie.

Dětičky, teď rychle do postýlek, pomyslel si Pavlyš, ale nahlas to neřekl. Vůbec se teď snažil neříkat nahlas to, co by se Klaudie mohlo dotknout.

„Jasně, ráno se bude brzy vstávat,“ přikývl.

(16)

5. kapitola

Osada se jim zmenšovala rovnou před očima, z chatrčí se stávaly hračky, které Vajtkus modeloval pro malé děti. Kromě toho modeloval krávy, kozy, psy a všelijaká další zvířata žijící na Zemi. Stařešina říkával, že podle takových modelů nikdo nemůže ty tvory poznat. Až děti uvidí opravdovou krávu, nikdy nepochopí, že tohle zvíře mohlo být modelem toho Vajtkusova výtvaru. „Má to čtyři nohy? Má!“ odporoval Vajtkus. „Má to dva rohy? Má! Má to dokonce i vemeno. Proč by to nemohla být kráva?“ „No jo,“ souhlasil Stařešina, „vemeno to má...“

Pak titěrná osada začala stále rychleji ubíhat dozadu, začala se halit do ranní mlhy i s lidmi, kteří postávali ve výběhu, s přitroublou kozou stále hledající Marianu, zmizel pahorek se hřbitovem a dole pod nimi ubíhal les, shora naprosto jednotvárný a nekonečný.

Balón letěl rovnoměrně, jako kdyby ho někdo táhl na provázku, pohyb bylo možno zjistit jenom podle toho, jak dole pod nimi ubíhaly stromy. V koši vládlo naprosté ticho, ani vzduch kolem posádky se nepohnul.

Všichni tři už předtím balónem letěli a věděli, jak se s ním má zacházet, tohle však byl první opravdový let, to nebylo pouhé vystoupání nad mraky, tohle byla cesta.

V každé lidské skupině se lidé na rozdělení práce buď dohodnou, anebo k tomu dojde zcela automaticky. Nikdo Kazikovi neřikal, aby se postavil k hořáku a zjišťoval, kterým směrem letí, přišlo to samo od sebe. I když tu jakoby tím nejdůležitějším byl Dick, při loučení všichni mluvili ke Kazikovi a jeho prostřednictvím předávali všechna doporučení, všechna přání. Kazik neletěl víckrát než ostatní, navíc to byl ještě kluk, malý byl dokonce i podle místních měřítek. Tady v koši se však rázem změnil, jak se to stávalo vždycky, když se ocitl v lese. Z Kazika, bytosti spíš bázlivé a mlčenlivé, se tu stal jakoby mávnutím kouzelného proutku člověk, který ví, co chce, prostě jako kdyby celý život nedělal nic jiného, než létal balónem. Vedl si tak jistě, že mu Mariana a Dick beze slova přenechali prvenství při ovládání balónu, který v nich pořád ještě vyvolával určité obavy.

Mariana hleděla do mlhy pod nimi, pořád si myslela, že uvidí Olega, který se snažil být až do poslední chvíle tak statečný a skrýval jak strach o Marianu, tak i závist vůči těm, kteří odlétali. Mariana se nebála o sebe, na to ani nebyl čas, navíc to byla prázdná slova — bát se sám o sebe. Chtěla teď dosáhnout jediného — co nejdřív doletět a nepovažovala dokonce za nejdůležitější, jestli najdou nebo nenajdou lidskou expedici. Navíc ji pořád odmítala uvěřit, vždyť konečně nevěřila ani v existenci korábu, dokud si na něj nesáhla. Jestliže však koráb existoval ve vyprávění a v paměti obyvatel osady, pak nějaká vědecká expedice na této planetě patřila do snu. Kdo ví, co to bylo za lidi, když nedokázali nalézt osadu a vysvobodit je. Proto se bála jediného — aby nezabloudili, aby nezaletěli příliš daleko, protože se musí vrátit do dne, kdy Oleg odejde k Pólu, aby mohla jít s ním.

Pro Dicka byla balónová výprava také něčím neskutečným. Prostě ji nedokázal ve svém pojetí světa nikam zařadit. Fakt je, že loňská cesta k Pólu jeho názory změnila, avšak nerozbořila je docela, Pól byl přece mrtvý, byl pouhým pokračováním osady a současně i jejím zdrojem. Nedovedl si představit život mimo tuto planetu, mimo les. K uspokojení ješitnosti mu stačil boj s lesem a možnost pokořovat ho. Nikdy si nedovedl představit život na jiné planetě, ani na Zemi ne, třeba jenom proto, že tam je jiný les a jiná zvířata, která není možno lovit. Životní náplň, kterou mu předkládala Země, byla cizí a nepochopitelná. Pro něho bylo nejlepší zůstat tady dokonce i v případě, že se podaří navázat spojení se Zemí, neodcházet z osady, která se rozroste a bude dokonalejší a které dokáže porozumět.

Z těch tří vlastně žil na Zemi jediný Kazik. Balón vznikl před očima osady a všichni se s ním mohli postupně seznamovat podle toho, jak získával svou podobu. Kazik však viděl hotový balón podstatně dřív, věděl předem všechno, co bylo možno o balónech vědět. Rozsah vědomostí uchovávaných v hlavách starších obyvatel neměl ten základní smysl ve všech svých podrobnostech, zato však ožíval v malé nadané Kazikově hlavě, který měl schopnost získávat informace od lidí tak, že je samotné ani nenapadlo, že tomu chlapci sdělují víc, než sami vědí. Tyto získané informace byly obohaceny velkou obrazotvorností a uměním postihnout podstatu věci i v případech, že šlo o něco doposud nepoznaného. Už při prvních letech s Olegem Kazik vystihl základy balónu lépe než samotný Oleg, samozřejmě nic takového Olegovi neřekl, jeho samotného nakonec ani nenapadlo, že ve skutečnosti umí balón ovládat lépe. V prvních chvílích letu Kazik využil toho, že Dick s Marianou byli ještě myšlenkami na zemi, pořádně upevnil pytlíky se zátěží, aby balón co nejvíce vážil, nebo spíš, jak říkal sám pro sebe, aby je balón mohl co nejpohodlněji nést. Balón považoval za živou bytost, které je někdy těžko, někdy lehko, veselo a někdy to má prostě složité, dělal všechno, aby mu tyto komplikace odstranil.

Dick se díval dolů. Pokoušel se najít v lese své stezky a místa, kde odpočíval, odtud shora byl však les úplně jiný, takže Dick měl dojem, že tudy nikdy nešel. Najednou však poznal louku. Tady před rokem zabil velkého medvěda a ten mu zanechal na ruce památku — tři rovnoběžné šrámy. Dick na ně teď pohlédl, a když se znovu podíval dolů, louka už byla pryč.

Vítr se uklidnil, Kazik se pořád zabýval hořákem, zvětšil plamen, protože cítil, že balón začíná klesat. Viditelnost se ještě zhoršila, takže stromy pod nimi zmizely v mlze.

„Sestoupíme níž?“ zeptal se Kazik.

„Níž?“ Dick hned nepochopil podstatu té otázky. Vždyť let ještě neskončil. „A co řeka?“

„Nevidíme přece, kam letíme,“ vysvětloval Kazik.

„Letíme dobře,“ prohlásila Mariana. „Za chvíli budeme nad první bažinou.“

Najednou to balónem trhlo, potom znehybněl. Spustil se na něj přívál deště a bylo slyšet, jak kapky hlasitě bubnují na tenký potah. Koš se rozhoupal. Dick se chytil za jeho okraj, Mariana si sedla, připadalo jí, že okraj koše je nízký a že je to může vymrštit ven.

„Vystoupáme nahoru,“ oznámil Kazik. „Třeba tam bude příhodný vítr. Ještě by nás to mohlo zanést zpátky do osady.“

„Zpátky nesmíme,“ řekl rázně Dick. „Vysmáli by se nám.“

Dick nesnášel situace, kdy by se mu někdo mohl smát.

Kazik přivlekl k okraji koše pytlík s pískem, rozvázal ho a část zátěže vysypal. Pytlík si schoval, ještě se jim může hodit. Balón začal okamžitě stoupat.

„To je něco! Vysypal jsem písek a balón mě poslouchá,“ konstatoval radostně Kazik, ale nikdo mu neodpověděl. Bylo jim všem úzko, protože balón byl nespolehlivý a měl v sobě neodhadnutelnou paličatost. Dickovi a Marianě bylo jasné, že jsou zajatci balónu, titěrné hračky jeho zvůle. Když se mu zachce, odnese je třeba k obloze nebo s nimi praští o zem. Na rozdíl od Kazika se s balónem nesžili.

Zanedlouho balón zmizel v mracích a bylo to ještě horší, protože kolem koše se plavala neproniknutelná mlha deroucí se i do koše, mlha, která kdoví co všechno skrývá. Třeba nějaké létající zvíře, mohla tam v ní být skála nebo něco docela neznámého.

„Teď už tedy vůbec nevím,“ přiznal se nahlas Kazik, „jestli letíme vzhůru nebo jestli stojíme.“

„Tak vystoupíme výš,“ rozhodl Dick. „Až nad mraky, jako jsme to dělali s Olegem.“

„Nemáme moc zátěže,“ váhal Kazik, „ještě se nám může hodit.“

„Tak zvětši plamen,“ navrhla Mariana.

„Oleg říkal, že balón nemáme tak moc plnit,“ odporoval Kazik. „Kdyby praskl, spadli bychom jako kámen.“

Ve skutečnosti to tak docela nebylo, i když ho Oleg na tohle nebezpečí upozorňoval. Kazik si teď uvědomoval svou převahu nad staršími, věděl, že on sám se ničeho nebojí, že pro něho je nádherné stoupat do mraků, až ho mrazilo v zádech, že se mohl dostatečně kochat letem, zatímco pro ty dva to bylo hrozné a nezvyklé.

„Tak stoupej,“ přikázal mu Dick, který v jeho slovech pocítil skrytou vzpouru.

Kazik pokrčil hubenými rameny a zvětšil plamen.

Ochladilo se, koš byl celý mokrý, velké kapky stékaly po balónu, odlepovaly se od obvodového kruhu a ztěžka dopadaly na hlavy astronautů.

Kazik by nesmírně rád vyjádřil nádherný pocit z letu, dokázal to však jenom písni. Kdyby byl sám, určitě by se rozezpíval a dokonce by to bylo slovy, která by sám skládal do veršů. Před druhými se styděl. Neodvážil se toho ani nyní. Tlumeně si prozpěvoval se sevřenými rty, takže ho druzí neslyšeli.

Dicka se zmocnila z té bezmocnosti zoufalost. Mrakům nebude nikdy konec. Všechno se propadlo do mlhy. Neměli se o nic takového pokoušet. Kdyby šli pěšky, nějak by se za řeku dostali. Nebylo by na tom nic tak výjimečného. Teď tu není ani řeka, od osady jsou daleko...

Najednou se trochu rozjasnilo, balón proletěl světlejším místem v mracích, vyklouzl v prostoru mezi nimi, ovšem nad jejich hlavami byla další vrstva oblaků a neslo je to k černému obrovitému mraku, který jim stál v cestě jako zeď a který jako kdyby na ně čekal, aby je pohltil. V jeho černé ploše se míhaly blesky, takže vypadal jako živý a rozžhavený.

„To je nádhra!“ zvolal Kazik. „A jak to rachotí!“

„Dolů!“ vykřikl Dick. „Let’ dolů! Nerozumíš?!“

„To je škoda,“ řekl Kazik a vztáhl ruku k hořáku, aby ubral plamen. „Něco takového jsem ještě nikdy neviděl. Zdola to tak zajímavě nevypadá.“

„Já to za zajímavé vůbec nepovažuji,“ kroutila hlavou Mariana. „Nic z nás nezůstane.“

Balónu se z neznámých důvodů dolů nechtělo, stále mířil vstříc obrovitému mraku, v němž se rodil téměř nepřetržitý rachot, jako kdyby nějaký obr přejížděl holí po nekonečném plotu.

Dick odstrčil Kazika a prudkým pohybem zhasl plamen hořáku.

„To není na hraní,“ vyjel na něho.

Vlny větru narážely do balónu, který se zmítal mezi mraky a pořád nemohl dolů.

„Plamen se nesmí úplně zhasnout!“ vykřikl Kazik. „Jste hlupáci!“

„Ticho!“ osopil se na něho Dick. „Už tě mám plné zuby.“

Hrubostí se snažil zakrýt strach, protože ani sám sobě nechtěl nikdy přiznat, že by se mohl něčeho bát.

Najednou se balón zachvěl, dostal se do vzdušného víru a začal klesat.

„Zapal hořák!“ volal Kazik. „Copak nechápeš, že to strašně rychle vystydne?!“

„Času dost,“ řekl Dick. „Nejdřív se musíme dostat dolů.“

„Tak náraz to nemůžeš dělat. Kde je zapalovač?“

Zapalovač měl Dick a ten ho Kazikovi nedal, protože pořád ještě nevěřil, že by balón mohlo ohrozit nějaké nebezpečí. Chtěl se co nejrychleji dostat co nejdále od bouřkového mraku.

„Podívej, vždyť se dokonce zmenšuje!“ ukázal Kazik vzhůru. Jenom jeho oči však dokázaly zjistit, že balón už není tak plný a že se klesání zrychluje.

„Tumáš!“ ozval se Dick, který byl vyděšen naléhavým Kazikovým hlasem. Podal chlapci zapalovač.

Zapalovač cvakl, zarachotil, ale chytit nechtěl.

Všude bylo mokro, sychravo, byli celí promoklí. Knot v zapalovači zvlhl, a kdyby Kazik jen tušil, že Dick udusí plamen hořáku, určitě by si zapalovač schoval a měl ho v suchu.

Najednou se znovu ocitli v mracích, znovu se sešeřilo a rachot bouřkového mraku trochu zeslábl, zůstal tam někde nad jejich hlavami.

„Ještě že jsme to stihli,“ řekl Dick, aby zdůvodnil své jednání. Koutkem oka sledoval, jak Kazik zoufale a maně zápolí se zapalovačem.

„Dej to sem!“ nařídil Kazikovi a vytrhl mu zapalovač z ruky. Jenomže zapalovač neposlechl ani jeho. Kazik stál vedle Dicka a sledoval jiskřičky, které odletovaly od kamínku. Připadaly mu strašně studené a titěrné.

„Ten balón je doopravdy menší!“ zvolala polekaně Mariana. Dívala se nahoru a viděla, že síť v níž byl balón uvězněn se zařezává do jeho povrchu stále víc.

Dick tiskl zapalovač v dlaních a pokoušel se knot usušit. Všem už bylo jasné, že balón klesá stále rychleji.

„Neměli bychom zakrýt tu díru?“ zeptala se Mariana, ale hned se zarazila, uvědomila si že odtud to nemohou žádným způsobem udělat.

„A co ten tvůj zapalovač?!“ vykřikl najednou Kazik. „Máš ho přece!“

„Mám,“ odpověděla Mariana, „že jsem si na něj hned nevzpomněla. Mám ho!“

„Dej ho sem!“

„Kde vlastně je?“

„V tom pytlíčku, co máš na krku,“ připomněl jí Kazik.

Mariana bleskově rozvázala váček s léčivý, který jí visel na krku, a vylovila odtud zapalovač.

Kazik jí ho vytrhl, odstrčil Dicka a začal křesat oheň. Zapalovač poslechl napotřetí.

Hořák však nechytl.

„Vysuň ho!“ volal Kazik na Dicka. „Moc jsi ho zatáhl!“

Koš se znovu zakymácel, Dick ztratil rovnováhu a taktak se stačil zachytit za okraj. Kazik málem ulomil kolečko, jak se pokoušel upravit hořák. Konečně ucítil odporný zápach plynu unikajícího z trubky. Zapalovač naštěstí nezhasl a na konci trubky se objevil fialový plamínek. Kazik okamžitě přidal, plamínek na okamžik zmizel, pak se však objevil mnohem jasnější a silnější. Pohlédl do pološera balónu, kam stoupal horký vzduch.

Vtom vyklouzli z mraků.

„Stejně pořád klesáme,“ promluvila tiše Mariana.

Vítr nebyl silný, vál však nárazově a balón doslova poskakoval.

„Už je pozdě,“ řekl Dick. „Držte se pořádně.“

Uklidnil se. Les důvěrně znal, ale nevěděl, zda se nic nestane po nárazu na stromy, nedokázal si představit to, co doposud nikdy nezažil. Věřil, že je les přijme a nezabije.

„Pytle!“ zvolala Mariana a přerušila tak krátkou přestávku, při níž byli všichni jako začarovaní. Sama se vrhla k jednomu pytli, který jí ležel u nohou, a s námahou ho překulila přes okraj koše. Málem vypadla.

V tom okamžiku už balón plul nad vrcholky stromů, dal se rozlišit každý lísteček a Kazik, který si vzpomněl na zátěž až po Marianě, se díval jako zmámený na přibližující se zemi. Neměl strach o sebe, bál se o takový nádherný balón, který se měl zanedlouho rozbít a zahynout.

Vrcholky stromů, které byly tak blízko, najednou uskočily dolů a země jako kdyby s lítostí odložila nevyhnutelné setkání s balónem.

V následujících okamžicích všichni ožili. Dick také uchopil pytlík. Třetí pytlík vlek Kazik, ale nevyhodil ho jako Mariana, rychle se vzpamatoval a vysypal z něj písek.

„Ty pytle musíme schovat!“

Nikdo ho však asi neslyšel. Mariana s Dickem se dívali dolů na vrcholky stromů, které mizely v mlze. Pozorovali je pořád, i když Kazik už zase pracoval. Vždyť nikdo z nich nechtěl, aby se balón znovu dostal až do mraků, tím spíš, že už neměli žádnou zátěž. Stáhl hořák, aby zastavil stoupání. Nebylo to tak snadné. Nad nimi se rozpoutala bouřka a vítr se pořád nechtěl uklidnit. Balón se bez přestání zmítal jako mýdlová bublina a doslova skákal mezi lesem a mraky.

„Tak vidíte,“ promluvil Dick, „a vy jste se báli.“

(17)

Nebylo snadné stát v koši. Bez zátěže byl balón sice lehčí, ale koš se houpal se ze strany na stranu jako houpačka. Z mraku se na ně přičítal prudký závan větru, balón se hnul s nakloněným košem, jako kdyby chtěl lidi vysypat, ti se však poskládali na dno koše, drželi se prutů a provazů a vyčkávali, až větrný útok pomine. Na znamení, že to šílenství pominulo, se spustil prudký, rovnoměrný liják.

„Máme smůlu,“ prohlásil Dick, když konečně mohl vstát a podívat se dolů. „Teď už vůbec ani netušíme, kam nás to zaneslo.“

„Na začátku jsme letěli správným směrem,“ řekl Kazik. „Až do chvíle, kdy jsme se dostali tak vysoko. Jestli jsme letěli správným směrem skoro hodinu, mohli jsme bloudit nejvýš deset minut.“

V osadě neměli hodiny, ale pojem o čase, co je to hodina, minuta a dokonce vteřina, ten v nich zůstal. Kazik měl zvláštní cit na čas. Všichni mu věřili.

„Takže letíme správným směrem?“ zeptala se Mariana.

„Dá se říct, že skoro ano,“ odpověděl Kazik.

Byli promoklí a promrzlí. Ani bundy a boty z rybí kůže je nechránily. Teprve teď si uvědomili, jaká je jim zima, předtím mysleli jen na to, aby neztroskotali.

„Dívejte se dolů,“ vybídla je Mariana. „Jste lovci, došli jste na výpravách daleko.“

„Nejdřív musíme uvidět řeku,“ prohlásil Kazik. „A bažiny před ní.“

„Pokud jsme ji už nepřeletěli, když jsme byli nahoře,“ zapochyboval Dick.

„To ne, takovou rychlost vítr neměl. K řece to je pět dní pěšky.“

Balón teď plul pomalu.

„Až přestane pršet,“ řekl Kazik, „vyletíme výš.“

„Proč?“ ptal se Dick.

„Podíváme se na slunce,“ odpověděl Kazik. „A uvidíme, kterým směrem letíme. Dole nejsou žádné stíny, není tu nic, podle čeho bychom se mohli orientovat.“

„Nejlepší by bylo přistát a zjistit, kde vlastně jsme,“ navrhoval nejistě Dick. Věděl, že to není nejlepší řešení, protože kdyby se ocitli na neznámém místě, bude určení směru ještě složitější, zvlášť jestli je to zaneslo daleko od osady. Ale letět vysoko nahoru, na to už neměl chuť.

„Máte hlad?“ zeptala se Mariana.

„Ne,“ odpověděl Kazik.

Mariana přesto vylovila z pytlíku suchary, namazala je houbovou paštikou, mužští je chroupali a sledovali zemi v naději, že uvidí něco, podle čeho by se mohli orientovat.

Zimu dokázali vydržet, byli na to zvyklí.

Jednu chvíli Dickovi připadalo, že před sebou vidí známý pahorek vyčnívající z lesa, ale Kazik prohlásil, že je to jiný kopec. Čas plynul. Stále pršelo, hrom však už bylo slyšet jen z dálky a nepřipadal jim vůbec nebezpečný. Mariana se chtěla zahrát, dělala v koši dřepy, dokud se neunavila. Přesto však se jí to nepodařilo, jenom se zadýchala. Dick se usadil na dně a otíral samostříl. Kazik si hrál ruce u hořáku, pak řekl Marianě, aby udělala totéž. Všechny zmáhala hlavně nejistota. Připadalo jim, že jsou nesmírně daleko od osady a že se už nikdy nevrátí.

Přestalo pršet a najednou nastalo ticho, kapky už nebubnovaly do balónu. Od jeho teplého povrchu stoupala pára. Kazik dlouho hleděl směrem jejich letu, až zvolal:

„Pojďte se podívat!“

V padajícím večerním soumraku se objevil na obzoru světlý pruh.

Dick se tam taky podíval a řekl, že to je určitě řeka.

„Třeba tam jen končí les,“ uvažovala Mariana.

Stála na druhé straně koše a také ten pruh viděla. Nedokázali to však pochopit. Měli dojem, že vidí dvě řeky.

Za další půlhodinu se přesvědčili, že to je skutečně řeka, objevil se před nimi protějšší tmavý břeh. Světlý pruh po pravé ruce byl nesmírně široký, mizel za obzorem a řeka s ním splývala.

Dick prohlásil, že to je druhá nesmírně široká řeka.

„Kdyby to tak bylo moře!“ dal se slyšet Kazik.

„Moře?“ Mariana to slovo znala, ale nedovedla si představit, že by na téhle planetě mohlo být moře a navíc tak blízko.

„Nebo hodně velké jezero,“ snil Kazik. „Lepší by ale bylo moře. To bychom postavili loď a dál bychom se plavili.“

„Jenom aby to tím směrem nezaneslo balón,“ obával se Dick.

Všichni hleděli bez přestání kupředu a snažili se odhalit, jestli jde o řeku, kterou hledají. Někdy loni Dick došel až k řece, ale kvůli bažinám, v nichž byla na každém kroku spousta hadů, se nedostal ke břehu. Došly mu potraviny, lov za mnoho nestál. Rozpomněl se na pahorky u řeky, ale tady žádné nebyly. Nebudeme-li ovšem brát v úvahu ty hory na obzoru, kde oba pruhy splývaly. Tyhle hory však byly nesmírně daleko a člověk prostě nedokáže odhadnout, co to je. Jako kdyby oblaka splývala se zemí.

Od chvíle, kdy prvně spatřili řeku, měli lepší náladu. Jenom balónu se nechtělo k řece a unášel je k horám.

Věděli, že večer se blíží, že ubývá světla, rozhodli se proto vystoupat až k mrakům, aby se tu pokusili najít vítr vanoucí potřebným směrem. Jako kdyby balónu došel dech, stoupal velmi neochotně.

Nahore byl vítr skutečně silnější, avšak ani ten nevál potřebným směrem. Navíc se znovu rozpršelo. Už toho měli plné zuby, balón zlenivěl, byla jim stále větší zima a nejhoupější bylo, že už byli skoro u cíle, stačilo málo, aby se dostali přes řeku, kde mohli sestoupit, přenocovat a hledat lidi.

Několik velkých ptáků létajících ve veliké výšce, proto je doposud znali jen z dálky, se sneslo k balónu. Křičeli, pleskali blanitými křídly, kroužili kolem nich a dávali najevo svou nespokojenost s tím, že si někdo dovolil porušit jejich království.

Jeden z ptáků si dokonce dovolil zachytit se drápy za provazy a několikrát klovl do balónu.

„Tak tohle bych ti neradil,“ řekl Dick a rychle chytil samostříl.

Šíp propíchl ptákovi krk, ten pomalu zatáhl drápy, odpadl od balónu a proletěl docela blízko jejich koše, dolů pak klesal v kruzích. Dick dokonce natáhl ruku ve snaze zachytit ho, ale Mariana ho musela přidržet, protože málem přepadl.

„Škoda,“ řekl Dick. „Mohlo být dobré maso.“

Vystřelil na druhého ptáka, ale minul. Ostatní ptáci pak ještě chvíli sledovali balón, zanedlouho však zmizeli za dešťovou clonou.

I v šeru už bylo možno řeku rozeznat. Byla široká, tmavošedá, měla barvu mraků a plynula rovně téměř bez zátočin, to nebylo jako potoky, na které byli zvyklí.

„Jestli ji nepřeletíme,“ uvažoval Dick, „jen tak se přes ni nedostaneme.“

„Neměli bychom na noc přistát?“ zeptala se Mariana. „Ráno počkáme na vítr a poletíme dál.“

„To by šlo,“ trochu nejistě souhlasil Kazik. „Taky bychom mohli nabrat zátěž. Jenomže tu není kde přistát.“

Měl pravdu, dole nebyla jediná louka, jediný kousek volného prostoru, kam by mohli balón posadit.

Nastala už taková tma, že zřetelný byl jen pruh řeky a někde v dálce světlejší vodní plocha. Les se proměnil v temnou, celistvou plochu. Kazik hleděl neustále kupředu, větrný proud je totiž nesl spíš k horám, které viděli v dálce.

„Tak si myslím, že přece jenom přistaneme,“ řekl Kazik.

„Na stromy? Nedoletíme ani k řece?“ protestovala Mariana. „To by bylo škoda.“

„Tak co uděláme?“ zeptal se Kazik.

„Mohli bychom třeba vyletět výš a letět celou noc,“ navrhoval Dick. „Ráno ale zmrzneme, za to vám ručím. A zanese nás to k moři. Tenhle koš není zrovna nejlepší loď.“

Odmělili se a naslouchali tichu. Pleskání kapek dopadajících na balón ticho jenom násobilo.

„Tak já začnu sestupovat,“ oznámil Kazik.

„Až pod sebou budeme mít stromy,“ řekl Dick, „lehnete si na dno a budeme se pevně držet.“

„Ještě kousek poletíme,“ navrhl Kazik. „Třeba uvidíme nějakou louku.“

Skutečně ji viděli, ale nedomysleli, že po dobu klesání balón poletí dál. Louka se pod nimi mihla tak rychle, že Kazik jen stačil stáhnout hořák. Pak se znovu dívali dolů, nejdřív v tom pohledu byla naděje, pak smutek. A vtom před nimi vyrostla šedivá stěna.

Mariana stačila jen hlasitě vydechnout, když zvedla hlavu a spatřila tu obrovskou hrboilatou zeď mizící někde nahore. Balónu se zmocnil závan větru a nesl ho najednou rychleji, jako kdyby se chtěl lidem pomstít, že je vlekl celý den.

„Kaziku!“ vykřikla.

Kazik to viděl také, stěna se vynořila z deště a pološera. Otevřel naplno hořák a zvolal:

„Vyhodte všechno! Úplně všechno!“

Zátěž neměli už skoro žádnou, zbýval jim jen malý pytlík. Dick ho vyhodil, Mariana vzala pytlík s jídlem a chvíli váhala.

„Rychle!“ křičel Kazik. Dick Marianě pytlík s jídlem vyrval a také ho vyhodil, pak sbíral na dně koše všechny předměty a bez rozmyslu je vyhazoval.

Balón chvíli váhal, pak začal stoupat.

Už si mohli tu podivnou překážku prohlédnout. Ve skutečnosti to žádná zeď nebyla, šlo o nepředstavitelně obrovitý strom skládající se z propletených kmenů menších stromů, z obrovských lián obepínajících hlavní kmen.

Doletěli téměř k němu, pak začali stoupat rychleji, možná to bylo proto, že vítr, který narážel na překážku, také mířil vzhůru. Aeronauti užasle sledovali, jak šedivá plocha klesá.

Skutečně to byl strom, nepředstavitelně obrovský strom. Z hlavního kmenu trčela dobře dvacet metrů silná větev a mířila téměř vodorovně neznámo kam. Balón proletěl těsně vedle ní, málem do větve narazil. Čím výše, tím více tu rostlo větví a balón do nich nenarazil jen proto, že měli štěstí. Nikdo neměl potuchy, jak vysoko se dostali, najednou však nastala tma, kmen zmizel, protože se všechno ponořilo do mraků. Strom byl vedle nich, zdaleka mu nebyl stále ještě konec, a vztahoval své spáry k balónu. Vítr se balónu zmocnil a mrštil jím k němu.

„Držte se!“ vykřikl Dick, a jak padal na podlahu, strhl i Marianu, Kazik dopadl na ně. Bylo to v poslední chvíli. Ozvalo se hlasité praskání, koš jako kdyby vystřelil kupředu, balón na něco narazil, v následující chvíli se zmítal jako pták uvězněný v kleci, nad hlavami jim cosi zadunělo, balón se zachvěl v předsmrtné křeči, jak se snažil uniknout zkázonosnému objetí.

Kolem dokola bylo ticho a naprostá tma. Koš byl silně nakloněn a mírně se pohupoval.

„To je konec,“ pronesl Kazik smutně. „Máme po balónu.“

„Hlavně že jsme naživu,“ namítl Dick. „A že se nám nic nestalo. To je hlavní.“

„Co budeme dělat?“ ozval se Marianin hlas.

„Počkáme,“ rozhodl Dick. „Až se rozední.“

Objali se na dně koše, aby se nemuseli moc hýbat a nerozhoupali koš. Čekali na svítání. Chvillemi usínali, vzápětí se však probouzeli zimou. Naštěstí nebyl mráz a přestalo pršet. Celou noc něco skřípalo a šustilo, koš chvillemi visel bez hnutí, chvillemi se nebezpečně rozhoupal. Všechno to však snášeli a trpělivě čekali.

Až konečně nastalo ráno.

Pololeželi, poloseděli na dně koše. Jazyky mraků se plazily kolem nich, chvillemi ukrývaly tmavou skvrnu balónu, chvillemi se rozplývaly a v takových okamžicích bylo možno nahlédnout do nitra koule. Avšak pochopit, co se s nimi vlastně stalo, to se jim nepodařilo. Svítalo nesmírně pomalu, až měli dojem, že den nikdy nepřijde. Chuchvalce mraků byly světlejší než ovzduší, vzduch se jim svým zbarvením přizpůsoboval pomalu.

Aeronauti stále ještě napůl spali, byl to tíživý spánek, který svazuje ruce i jazyk, který však nedokáže nahradit normální spánek, protože člověk neustále vnímá chlad a nebezpečí.

„To bych nikdy neřekl, že mohou být takové stromy,“ řekl Kazik.

„Takové nejsou ani na Zemi,“ odpověděla ospale Mariana.

„Na Zemi jsou jistě ještě větší,“ prohlásil Kazik. „Třeba takové sekvoje. Jsou ve Skalistých horách. A rostou tři a půl tisíce let.“

„Jenže tohle třeba vůbec není strom,“ namítl Dick. „Co když je to skála?“

„S větvemi?“ pochybovala Mariana.

„Ty snad poznáš co to je?“

„Vždyť za tu větev visíme.“

„Může to být skalní výstupek,“ řekl Dick. „Jestli je tohle ale strom, tak tím hůř.“

Mariana pomalu šátrala po podlaze v naději, že přece jen nevyhodili všechno jídlo. Koš však byl prázdný.

„Neměli jsme vyhazovat palivo,“ litoval Kazik.

„Nikam už přece nepoletíme,“ prohlásil s jistotou Dick. „Už toho bylo dost. Raději půjdeme pěšky.“

„Nejdřív se musíme dostat dolů,“ řekla Mariana. „A najít ty pytle. Co kdyby je našel někdo před námi a všechno

snědl?“

„Palivo těžko někdo sní.“

Dick se připlazil k okraji koše a díval se do mlhy.

Mariana najednou vykřikla. Narovнала si nohu, měla ji ale tak ztuhlou, že jí projela bolest celým tělem. Dick sebou trhl, až se koš rozhoupal.

„Asi přece jen visíme za korunu toho stromu,“ ozval se Dick. „Balón se roztrhl. Jestli se budeme hýbat, může se utrhnout a dolů je to daleko.“

Nenápadný ranní vítr odháněl chuchvalce mraků a v mezerách mezi nimi bylo možno spatřit šedivou zeď — větve stromu, plochu s tmavými, holými místy. Koruna stromu se stále ještě skrývala v mlze.

„Musíme se dostat z koše,“ řekl nejistě Dick.

Vytáhl šíp s těžkou špicí a hodil ho dolů. Kazik v duchu počítal. Došel až do dvaceti. Přesto nikdo nic nezaslechl.

„Třeba zůstal viset někde na stromě,“ uvažoval Kazik. „Nebo spadl do mechu. Já polezu první.“

„Prosím tě, kam?“ zeptala se Mariana.

„Po provazech nahoru. Na co čekat? Pak na vás zavolám.“

„Lez,“ souhlasil Dick. „Jsi nejlehčí.“

Kazik zkontroloval, jestli má dobře připevněný nůž. Pak se chytil lana a opatrně vylezl na okraj koše.

„Není to tak hrozné,“ sděloval. „Nic nevidím, proto to asi tak hrozně nevypadá.“

Uchopil lano oběma rukama a přitáhl se, aby se mohl vzepřít nohama. Mariana s Dickem se na opačné straně koše ani nepohnuli. Koš se rozhoupal. Kazik sděloval:

„Všechno vám to povím, abyste věděli, co na vás čeká!“

Šplhal rychle. Naučil se to na liánách. Za půl minuty ho už nebylo vidět, jenom koš se houpal v rytmu jeho pohybů.

„Tak co?“ volal Dick.

„Pořád ještě lezu,“ oznamoval Kazik. „Balón je úplně vypuštěný. Visí jako kus hadru.“

Po chvíli se koš přestal houpat.

„Už jsi nahoře?“ ptal se Dick.

„Odpočívám,“ volal Kazik. „Už tam ale budu.“

Čekání je vždycky zlé, zvláště když člověk neví, jak to skončí, uvažovala Mariana, a my pořád na něco čekáme. Ani nemáme čas na život. Všichni tu čekají, že se vrátíme na Zemi, já čekám, že se vrátím k Olegovi, Dick čeká, aby byl už v lese. Teď čekáme, jestli se balón neutrhne. Čekání je strašně hloupé, je to nejvšednější a nejhoupější trávení času. Žít by se mělo tak, aby se vůbec na nic nemuselo čekat...

Znovu se rozhoupali. Ozvalo se praskání. To byl balón. Koš se zachvěl a klesl o půl metru.

„Opatrně!“ varoval Dick.

„Už to bude,“ zněla Kazikova odpověď. Jeho hlas zněl dutě, jako kdyby ho chtěla pohltnout mlha.

Koš se rozhoupal silněji.

„Jsem tu!“ sděloval Kazik. „Nemusíte se bát, balón dobře drží za lana. Je to obrovská větev, silná snad jako já. A ještě další větve. Nebojte se, polezte, čekám tu na vás.“

(18)

„Tak lez,“ vyzval Dick Marianu. Vstal a upravil si na zádech samostříl, aby mu nepřekážel při šplhání. Věřil Kazikovi a už se nebál, že by se balón mohl utrhnout. „Když budeš unavená, odpočiň si. A nedívej se dolů.“

„Stejně není nic vidět,“ řekla Mariana. „O mě se neboj.“

„Odpočívej, nespěchej,“ opakoval jí Dick. „Lez bych hned za tebou, ale lano by nás nemuselo unést.“

Mariana si stoupla na okraj koše a pevně se chytila lana. Bylo vlhké a kluzké. Nebylo to však nejhorší. I ona uměla šplhat po stromech. Po několika minutách stála vedle Kazika na široké cestě, aspoň jí tak připadala větev trčící ze stromu. Balón se zachytil za ostré větve vyčnívající z větve hlavní, zapletl se v drobnějších větvích a listů podobajícím se nožům, protřhl se, avšak lana držela spolehlivě.

„Vickrát už nepoletí,“ oznamoval Kazik Marianě jasný fakt.

„Nevadí,“ řekla Mariana. „Teď už nám toho tolik nezbývá.“

Zanedlouho se nahoře objevil Dick.

Už se docela rozednilo a teď, když měli nejhorší za sebou dostali všichni strašný hlad. Aby se mohli najíst, museli se co nejrychleji dostat na zem a najít pytlík s potravinami.

„Tak jdeme,“ vyběhl je Dick, samostříl vzal do ruky, aby byl připraven na všechno. „Ty půjdeš uprostřed, Mariano.“

„Ještě počkejte,“ namítl Kazik.

„Co se stalo?“ nechápal Dick.

„Zapomněls, že se po něčem musíme spustit dolů.“

„No a?“

„Vezmu to lano.“

Dick se zarazil, bylo mu jasné, že Kazik má pravdu. Ukázalo se, že dostat lano nebude tak snadné. Pokoušeli se tahat hned za jeden, hned za druhý konec, lana však byla tak dokonale propletena, že se jim nepodařilo žádné uvolnit. Pokoušeli se vytáhnout nahoru celý balón, ale koš i samotný balón byly příliš těžké a nohy jim klouzaly po mírně se svažující větvi.

„Počkejte,“ řekl Kazik a ještě než stačil Dick něco namítnout, sjel po provaze a zmizel v mlze. Vrátil se po pěti minutách celý zadýchaný, ale spokojený. Zatáhl za lano, po kterém se vyšplhal, a to poslušně klouzalo vzhůru.

Bylo to pevné a dlouhé lano. Kazik je smotal a přehodil si je přes rameno. Bylo pěkně těžké, ale nedal to znát.

Než se Kazik stačil vrátit s lanem, šel Dick k místu, kde větev vrůstala do kmene. Na nic nebezpečného nenarazil. Ani Mariana neztrácela čas, sedla si na bobek a odřízla kousek větve. Skutečně to byl strom, měl tlustou kůru, která byla kluzká a navrchu tvrdá, ale uvnitř byla poddajnější. Proto tedy pružila, když po ní šli. Mariana potěžkala kůru na dlani:

„Je lehká. Bude dobře plavat.“

Všichni společně pak vyrazili k hlavnímu kmenu. Mariana pohlédla na Kazika, jak se prohýbá pod tíhou lana a hned jí bylo jasné, že je nebude chtít nikomu předat. Proto řekla:

„Kaziku, proč máme to lano jen tak nést? lepší by bylo, kdybychom se připoutali, a kdyby někdo padal, druzi ho zachytí.“

„To je fajn!“ zaradoval se Kazik. „Budeme jako horolezci, kteří dobývají Mount Everest.“

Dick ani Mariana nevěděli, co to Everest je, nevěděli čím se zabývají horolezci, ale nevyptávali se. Přivázali se k lanu na takové vzdálenosti, aby se jim šlo pohodlně.

Dorazili až na konec větve. Teprve pak zjistili, že tato větve je ve skutečnosti jednou z obrovitých lián z nichž byl strom spleten. Jenom tahle jediná se odklonila téměř v pravém úhlu od kmenu. To znamená, že větve nevyrostla z kmenu jako u obyčejného stromu, ale pokračovala v jeho nitru tím, že rozhrnula ostatní liány. Připomínalo to cop, z něhož jeden pramen trčí ven. V tomto místě se nad větví vytvořila zužující se škvíra vedoucí do mlhy, vytvářela jakýsi tunel, tmavý tunel, jehož stěny byly porostlé dlouhým pohybujícím se mechem a lišejníky.

Před vchodem do tunelu se zastavili a nevěděli co dál. Mají se vydat do té tmy nebo hledat jinou cestu dolů? Mariana se opatrně dotkla mechu. Zнала ho. Zelená hmota se při dotyku zachvěla a přitiskla se ke kůře. Podobný lepkavý mech, byl jen trochu nižší, se často vyskytoval na stromech v nitru lesa, jíst se nedal, byl hořký. Občas v něm ale rostly oříšky, jako kdyby šlo o nějakou chorobu toho mechu. Tvrdé křupavé oříšky téměř bez chuti. Jedí je většinou jen děti, protože ty mají pořád hlad. Jim by se teď takové oříšky docela hodily.

Zatímco Mariana marně pátrala v mechu po oříšcích, Dick opatrně na délku lana vstoupil do škvíry. Každým krokem se liána více svažovala, až zamířila kolmo dolů. Dick uklouzl a padl na břicho, aby nesjel do černé propasti a nestáhl tak s sebou ostatní. Po chvíli se vyškrábal ven.

„Slezeme tady venku,“ rozhodl. „Našlas něco?“

„Ne,“ odpověděla Mariana.

„Potřeboval bych se něčeho napít,“ řekl Dick.

Odvázali se od lana. Jeden konec upevnili za větve rostoucí jako křoví u samotného kmenu. Kazik si druhý konec upevnil k pasu a začal sestupovat, prsty se zachycoval za nerovnosti kůry a za rostliny, které se tu uchytily. Dick byl neustále v pohotovosti. Nespoléhal na to, že větve jsou dost silné, stále čekal, že to lanem trhne, že větve povolí a on bude muset zadržet Kazikův pád. Trochu se toho bál, protože udržet se na kluzkém povrchu větve nebylo snadné. Kazik však sestupoval pomalu, také byl opatrný. Podíval se dolů, pořád doufal, že pod sebou uvidí v mlze nějakou plošinu nebo další větve, jinak ta jeho cesta neměla smysl. Aby se trochu rozptýlil, představoval si, že je horolezec, avšak ani jeho fantazie mu nedokázala vytvořit patřičný obrázek, protože mu chyběla obloha, kterou poznal, jenom když letěl balónem.

Uviděl ostrou malou větev vyčnívající trochu stranou od místa, kudy slézal, natáhl ruku, aby se za ni zachytil. Avšak v okamžiku, kdy se větve dotkl, rozdělila se na dva ozubené nože a jenom blesková reakce zachránila Kazikovi ruku. Stačil prsty odtrhnout, přesto se jich nože dotkly.

Lano se zachvělo. Dick sevřel lano pevněji a zavolal dolů:

„Co se stalo?“

Kazik hned neodpověděl. Z dlaně se mu řinula krev, nože byly totiž kusadly velkého hmyzu skrývajícího se v noře a čekajícího na kořist. Ruku si neměl čím ovázat, jenom nahoru zavolal:

„Je to dobré, škrábl jsem se. Je tu schovaná nějaká potvora a kouše.“

„Dávej pozor,“ odpověděl mu Dick. „Škráblo tě to moc?“

„Ani ne. Lezu dál.“

Pach krve však v té potvoře vyvolal patřičné choutky na snídani a tak se začala vysunovat z nory. Za čelistmi, které se nedočkavě otvíraly a zavíraly, jak se hmyz zřejmě snažil najít co nejrychleji cestu ke kořisti, se vzápětí objevilo členité tělo, vysouvalo se z nory a zdálo se, že nikdy neskončí.

„No nazdar!“ ozval se Kazik.

„Co je?“ zeptal se Dick.

„Je to strašlivě dlouhé.“

Zdravou rukou se Kazik přidržoval lana, druhou vytáhl nůž a když se ta potvora, teď už podobná duhovému hadu se spoustou drobných nožiček, rozběhla rovnou k němu, rozmáchl se nožem a uřízl ji hlavu. Tělo stále ještě zmateně běhalo po knemu, zatímco hlava padala dolů a asi o tři metry níž se vysunulo další chapadlo, zmocnilo se hlavy svého druhu a vtáhlo ji dovnitř.

Ruka Kazika bolela, zřejmě to kousnutí bylo jedovaté.

Sděloval nahoru:

„Musíte při sestupu dávat pozor. Ty potvory si tu vyvrtaly díry a číhají.“

„Nechceš vytáhnout?“ volal Dick.

„Ani nápad!“ odpověděl Kazik. „Polezu teď raději rychleji a kmene se nebudu dotýkat. Pode mnou něco je.“

Snažil se překonat bolest, chytil lano do obou rukou a sjel dolů. Zakryté nory, v nichž žily ty potvory, se hlučně otvíraly a jako kdyby odtud někdo vystřeloval nožové čelisti, které všechny mířily ke Kazikovi. Naštěstí však byly pomalejší než on. Bílá vatová oblaka však najednou zmizela a Kazik viděl, že zbytek lana leží ve vodě. Dokonce ho napadla taková hloupost, že strom roste pod úrovní a že je teď pod zemí. Bylo to však jen jezírko, které se prostíralo mezi dvěma srostlými liánami, dlouhé a protáhlé, kolem něho rostlo křoví a dokonce dvě malé borovice.

Kazik začal sestupovat ještě rychleji, když však mu k hladině zbývaly asi tři metry, nevydržel bolesti a pustil se. Voda jezera vystříkla, Kazik zmizel pod hladinou, proto nemohl ve chvíli, kdy se vynořoval, slyšet volajícího Dicka.

Vyškrábal se z vody, usedl na břehu porostlý trávou a vzápětí si znovu uvědomil tu strašnou bolest. Nechtěl to však Dickovi říct, začal mu klidně vysvětlovat, že objevil jezero a že až budou s Marianou sestupovat, že by se pro jistotu neměli dotýkat kmenu.

„Já je vypálím,“ řekl Dick, „mám paprskomet.“

„To ne,“ nesouhlasil Kazik. „Paprskomet se nám ještě může hodit a těch potvor je tu strašná spousta. Když se spouští rychle, nestačí ti ale nic udělat.“

Voda v jezeře byla tmavá, páchla hnilobou a žila v ní spousta drobných živočichů. Když sestoupila Mariana, natřela Kazikovi ruku mastí a převázala mu ji, pak oběma dala tabletku, jednu z těch, co Oleg přinesl z korábu. Z neznámé vody by mohli dostat kdovíjakou nemoc nebo se dokonce otrávit.

Napili se, ale tím dostali ještě větší hlad.

Mariana jako kdyby nebyla unavená, se teď rozběhla k nízkým borovicím. Zřejmě sem kdysi vítr zanesl semena, která se tu zakořenila v měkké půdě. Pod borovicemi rostou houby, ovšem Mariana si nemohla být jistá, že to platí i tady, není tu žádná hlína, aby se mohly zahrabat. Měla však štěstí — v trouchnivíně několik hub chytila, byly sice malé, ale byly to opravdové houby. Takovou barvu hub neznala, mohly být jedovaté, ty ze sebe někdy dělají jedlé houby. Kousla do jedné, byla nasládlá a bylo by samozřejmě lepší je uvařit, jinak budou štípat v ústech, jenže kde by teď byl čas na oheň, když všichni mají takový hlad? Mariana pochytila všechny houby, bylo jich tam asi dvacet, a přinesla je ostatním. Rozdělili si je a snědli. Chroupali pískající houby, ale bylo jich bohužel málo. Bylo to však opravdové jídlo.

Ruka Kazikovi opuchla tak, že ji měl silnější než nohu. Byla docela bezvládná, na druhé straně to bylo tak trochu dobře, protože tolik nebolela. Neměl třesavku, nebylo mu špatně od žaludku, což bylo také dobře, jed v těch čelistech nebyl patně tak silný. Zlé však bylo, že Kazik ruku neovládal a nemohl se spouštět po laně.

Oteplilo se, dostali se do spodní vrstvy oblaků, ta přes den stoupají vzhůru, proto když se najedli, zjistili, že dole mohou rozpoznat zem. Byla strašně daleko. Viděli ji jako z balónu. Kmen se v některých místech rozšiřoval, to když se rozplétaly liány a vytvářely labyrint tunelů, takže nebylo jednoduché ji tam dole nalézt. Asi o sto metrů níže vznikla široká plošina, na níž se leskly bažiny.

Zmocnila se jich beznaděj.

„Neměli jsme to raději vidět,“ řekla Mariana. „Když to člověk neví, může si myslet, že je kousek před cílem.“

„To nám ten pytlík s jídlem určitě někdo sni,“ zalitoval Kazik, který měl strašný hlad.

„Něco se najde i tady,“ řekl Dick. Přidržel se za pružný, ohebný kmínek borovice, díval se dolů a prohlížel malý les v rozdělených větvích. „Jenom se tam dostat.“

„Škoda, že nám Oleg neudělal padák,“ uvažoval Kazik. „Říkal jsem mu, aby ho udělal, že budeme skákat z balónu, ale říkal, že se o to pokusí později.“

„Oleg by určitě něco vymyslel,“ prohodila Mariana a Dick pocítil v těch slovech výtku.

„Tomu se to v osadě vymýšlí,“ řekl. „Jenomže tady se musí jednat.“

„Oleg s námi letět chtěl,“ namítla Mariana. „Nepustili ho.“

„Tady není čeho litovat,“ odsekl Dick.

Ve skutečnosti se na Olega nezlobil, že zůstal v osadě. To teď vůbec nebylo důležité. Důležité bylo dostat se dolů a Dick nepochyboval, že se jim to podaří. Museli jenom vymyslet, jak to udělat. Dokážou to i bez Olega.

Kazik přešel po větvi za jezero, aby se podíval do dálky. Najednou vykřikl:

„Rychle sem pojďte! Podívejte se!“

Přiběhli k němu. Kazik odstrčil obrovský list velký snad jako on sám, vznikla tak mezera, kterou bylo vidět širokou řeku, odtud jim připadala strašně blízko. Dokonce bylo možno rozeznat, jak po ní přebíhají drobné vlny. Byla rozdělena několika zátokami a vlévala se do jezera. Bylo to jasné, bylo to jezero, žádné moře, protože za jeho obrovským zrcadlem byl pás modrých pahorků přerušených tmavým pruhem lesa. V deltě řeky na písčném výběžku se potulovalo stádo mustangů. Něco je vyplašilo, nafoukli měchýře a spěchali do vody.

Za řekou byl les jiný, tmavší a modřejší, pokrýval nízké sopky a sestupoval do mělkých údolí, jako kdyby i tam dole znehybnělo s modrými vlnami jezero. Bylo to nádherné.

Ležení expedice neviděli, k němu to bylo ještě asi dvacet kilometrů, skrývalo se za zvlněnými pahorky. Nesmírně toužili je spatřit, a tak dlouho pohledy pátrali v lese za řekou.

„Třpytí se tam něco!“ vykřikl Kazik a ukázal k lesu. Vzhůru se vznesl bod, který vypadal jako světýlko na šedivých mracích. Najednou však zmizel.

Ostatní ten bod neviděli, protože zmizel v mracích příliš rychle. Uvěřili však Kazikovi především proto, že mu uvěřit chtěli. Místo, odkud ten bod vzletěl, leželo kousek za vodou, a proto Dick řekl:

„Přes řeku se dostaneme poblíž jezera, jsou tam úzká ramena. Snáz se tam přeplavíme a budeme pokračovat po břehu.“

„Správně,“ schválil to Kazik. „U jezera není les tak hustý.“

Ještě dlouho tak stáli a pozorovali to místo v naději, že něco uvidí.

Toho rána Klaudie vypustila jen jednu geologickou sondu. Chtěla vypustit ještě druhou, ale pak si řekla, že má i tak dost práce. Trápila ji špatná nálada a nechtěla si přiznat, že příčinou bylo včerejší zjištění v laboratoři. Nic v podstatě neviděla, ale vycítila všechno z Pavlyšovy a Salliny nejistoty, poznala vše podle toho, jak blízko u sebe stáli, a spíš jenom vytušila, že je spojuje nějaké tajemství, o které se s ní nechtějí podělit. Od Sally to byla bídná zrada. Chtěla jim říct všechno o jejich lehkomyšlnosti, ale hrdost ji donutila mlčet, proto měla špatnou náladu. Možná že na Sally kvůli Pavlyšovi jednoduše žárlila.

Pavlyš o tom ovšem neměl ani potuchy. Usmyslel si, že poletí do hor. Už měl plné zuby věčného preparování místních živočichů, už měl dost nekonečného třídění všech těch druhů bakterií. Neměl chuť Klaudii vyprávět, že chce být na takovém místě, kde je modrá obloha a čistý sníh, kde se nic nepláží, nepřikrádá k člověku, kde se nešíří odporná vlhkost zrádných bažin, kde si ještě může sejmout prilbu, bez obav se projít, nemyslet na všelijaké nemoci, prostě kde je doopravdy jen čistý sníh, mráz a modrá obloha.

Ve chvíli, kdy si mladí lidé z osady prohlíželi z obrovitého stromu les kolem jejich stanice, Pavlyš právě hovořil se Sally. Řekl jí, že by chtěl odletět na celý den do hor. Sally ho požádala, aby ji vzal s sebou, protože i ji deptal vlhký les a protože měla radost, že Pavlyš cítí totéž, co ona.

(19)

Příští noc poutníci strávili v lese, v místě obrovských rozdvojených větví. Byl to opravdový les, ve kterém nerostly jen borovice, ale i nebezpečné keřomety. Když je člověk spatřil včas, velké nebezpečí nepředstavovaly. Keřomety reagují na teplo, a když se k nim přiblíží neopatrné zvíře, zabodnou do něj své ostré dlouhé ostny. Ty vylétají tak prudce, že mohou probodnout kůži nebo medvěda. V osadě nikdo nevěděl, k čemu to keřům slouží, avšak bojovat s ostny se naučili velmi rychle. Stačilo na ně třeba ze vzdálenosti deseti metrů hodit něco teplého. Teplou bundu. Nebo botu. Keře okamžitě vymrštili všechny své ostny a pak už k nim mohl člověk bez obav přistoupit. Jejich mladé výhonky jsou velmi šťavnaté.

Proto jakmile Mariana spatřila keřomety, měla radost. Natrhala větvičky a jedli je celou hodinu, dokud jim nezačaly být odporné. V ústech po nich zůstávala nepříjemně nasládlá chuť. Hlad je přesto nepřešel, jenom ho tím otupili.

Dick se šel projít po lesíku, jestli nenarazí na nějakou kořist, byl si jist, že tu něco musí hnízdit. Toulal se celou hodinu, ale kromě jediného hada, který se nedal jist, a ptáka, který uletěl, jakmile jen Dicka spatřil, neobjevil vůbec nic.

Dolů však dál nesestupovali. Počasí se opět pokazilo, a i když bylo teplo, dokonce tepleji než obvykle, dole se objevila mlha. Navíc Kazika bolela ruka, do lesa ho pustili, až když ho uvázali na lano.

Navečer se Dick znovu vydal na lov. Štěstí mu opět nepřálo, ale objevil v kmenu škvíru a doufal, že tudy budou moci projít na druhou stranu stromu. Snad se jim to ráno podaří, protože na té straně, co rostl lesík, byl kmen aspoň sto metrů holý a k další větví by jim nestačil provaz. Museli tedy v lesíku přenocovat.

V ten večer, ještě než se setmělo, se Pavlyš rozhodl zajet se svým vozidlem na břeh jezera, nikoli k řece, ale na opačnou stranu, kde ještě nebyl.

Podél jezera urazil asi deset kilometrů a dostal se k prudké říčce, která se do něj vlévala, proti proudu ujel několik dalších kilometrů. Každou chvíli zastavoval, sbíral vzorky flóry, pak chytil dlouhého růžového plovoucího červa, který ze sebe udělal kuličku a odkutálel se na souš. Když ho Pavlyš pronásledoval, napadlo ho, že vypadá jako vlk pronásledující koblížek. Pak uviděl podivnou a něčím přitažlivou línou bytost o něco větší než pes. Byla až k zemi porostlá dlouhými vodními rostlinami. Potulovala se v nízkých křovinách, vozidlu nevěnovala sebemenší pozornost, občas prohrábala dlouhým pazourem půdu, hledala si potravu. Dál se všechno odehrálo nesmírně rychle, takže teprve když se Pavlyš vrátil do laboratoře a promítl si filmy, pochopil, že se tento zelený medvěd přiblížil k napohled nevinným keřům porostlým bodlinami, právě k takovým, které zaútočily svými jehlami i na něho. Keř vystřelil jehly na medvěda, ten se vzápětí změnil v dikobraza a padl mrtvý.

Nedokázal pochopit, k čemu keři taková agresivita slouží. Vždyť ho medvěd nijak neohrožoval. Proto z medvědí kůže vytáhl několik jehel a v laboratoři si je prohlédl pod mikroskopem. Objevil zajímavou věc, která znovu potvrdila všedně nemilosrdný a věčný zákon, že v přírodě neprobíhá nic bezúčelně. Na konečcích jehel byly mikroskopické spory. Jakmile se dostaly do krve, okamžitě vyklíčily. Pavlyš je dokonce vysadil ve svém skleníku, aby se dozvěděl, co s nimi bude dál.

Ráno se první probudil Kazik. Rozžvíkal pár mladých výhonků a tiše, aby nikoho neprobudil, se vydal na svou pozorovatelnu. Jezero bylo ještě zahaleno do mlhy a vzdálený břeh se proto skrýval v bělavém nekonečnu. Snadno si představil, že má před sebou Tichý oceán, on že je anglický kapitán Drake, kterému se za pomoci indiánů podařilo vylézt na vysoký strom na Panamské šíji a dívá se shora na nekonečnou plochu oceánu, který hodlá pokořit se svou lodí. V Tichém oceáně ho čekají atoly, na nichž svými nádhernými korunami kývají palmy, čeká ho setkání se španělskou stříbrnou galeonou, vůně na ostrovech koření a tajuplné břehy Afriky... Svět byl nádherný, romantický a ležel u nohou velikého cestovatele.

„Kaziku, kde jsi?“ To volala Mariana.

„Tady.“

„Bolí tě ještě ruka?“

„Už je to lepší.“

Po zemi se plazil kouř. Mariana rozdělala oheň, aby upekla výhonky keře a houby, které vylezly z mechu během noci.

Kazik odtrhl pohled od Tichého oceánu, přikázal dole čekajícímu Indiánovi, aby ho zavedl zpátky k lodi. Přidržel se slabých lián a sestoupil po okraji větve k šedivé stěně hlavního kmenu, přeplazil se po jiné uschlé větvi, která mu posloužila za můstek, k dalším rozdvojeným větvím. Tady měl štěstí. Podařilo se mu objevit starou liánu silnou asi půl metru, která se spirálovitě vinula kolem kmenu, po ní sestoupil asi třicet metrů ke vstupu do dutiny velké asi jako Sergejevova dílna. Kazik vytáhl nůž a opatrně vstoupil do černé jeskyně. Chvilí zůstal stát, aby oči přivykly tmě. Pak hodil dovnitř šišku. Kutálela se jeskyní, chvíli poskakovala, až se ozvalo žbluňknutí. Uvnitř je tedy voda. A jestli je tam voda, pak tudy cesta nevede, to by si ji voda našla sama. V odpověď na žbluňknutí se ozvalo bouchání, zřejmě probudil obyvatele jeskyně. Mohl počkat, až vyleze ven, kdo ale ví, jak vypadá — člověk z lesa, a to Kazik byl, nikdy bezdůvodně neriskoval.

Vylezl z jeskyně a hledal cestu dolů, avšak liána, která se vinula kolem stromu, najednou končila, nebyly tam žádné jiné větve, dokonce ani žádné výstupky v točeném sloupoví nebylo vidět. Stál před nimi neřešitelný úkol. Kazik se proto vydal nahoru, aby všechno pověděl Dickovi. Doufal, že ten na něco přijde.

Najedli se a společně vyrazili k dutině, snažili se postupovat co nejtíšeji, aby neprobudili neznámého obyvatele, pozorně prohlíželi kmen a stále ještě věřili, že objeví cestu dolů. Nějaké řešení přece muselo existovat. Copak jim je souzeno, aby na tom stromě zemřeli?

„V nejhorším budeme vyřezávat stupínky do kůry,“ řekl nakonec Dick. „A po nich slezeme.“

„Víš, kolik bychom jich museli vyřezat?“ jenom vydechla Mariana. „To je práce na celý rok!“

„Zkusíme to, když nepřejdeme na nic lepšího,“ rozhodl Dick.

Kazik mezitím přistoupil k zejícímu černému otvoru dutiny a díval se dovnitř. Doléhalo sem vrčení, někomu se jejich návštěva nelíbila.

„Co tam děláš?“ zeptal se Dick.

„Tak mě napadlo, jestli se tudy nedá projít. Kdybychom se dostali na druhou stranu, třeba tam nějaký sestup bude.“

„Ty víš, kdo je uvnitř?“

„Nevím,“ zakroutil hlavou Kazik. „Musíme to zjistit.“

Dick po chvíli uvažování souhlasně kývl.

„Tak běž,“ vyzval ho, „budu tě krýt. Ukaž ale, uvážu si tě na lano, abych tě mohl v nejhorším vytáhnout.“

Kazik neměl v úmyslu dlouho slepě šátrat ve tmě, chtěl postoupit jen o kousek a podívat se, jestli tam není nějaký průchod, třeba zahlédne světýlko. A skutečně, když zůstal chvíli stát, v dálce uviděl jasný bod. Tak tu musí být i průchod. Jak se tam ale dostat? Před ním stále něco vrčí, mlaská a všemožně dává najevo svou nespokojenost.

„Poslyš,“ ozval se Kazik, „střel tam paprskometem.“

„Dobře,“ souhlasil Dick, „viděls tam nějaké světlo?“

„Pořád je vidím. Musíme to zkusit.“

Dick vystřelil. Zelený paprsek, který vůbec neoslňoval, pronikl dovnitř. Kazikovy oči už přivykly tmě, stačil proto zahlédnout, jak uprostřed dutiny leží v prohloubenině plné vody nějaký šedivý lívanec o průměru snad dva metry, po obvodu obklopený spoustou nožiček trčících na všechny strany. Lívanec syčel, a když ho zasáhl paprsek Dickovy zbraně, celý se nafoukl a sám začal zářit zeleně, jako kdyby zelený paprsek pohltil. Nazelenalý lívanec ozářil celou dutinu a Kazik, aby zbytečně neztrácel čas, přešel po okraji na vzdálenější straně od lívance. Chtěl zjistit, jestli se tudy dá vyjít ven.

Na protější straně byl otvor, malý otvor, kterým se dala prostrčit nejvyšší ruka, avšak pronikalo tudy světlo.

„Pojďte sem!“ volal Kazik. „Budeme muset tu díru zvětšit.“

Lívanec ležel bez pohnutí, z jeho strany nehrozilo žádné nebezpečí. Mariana s Dickem dorazili až ke Kazikovi. Ten se pokoušel otvor zvětšit. Dřevnatá hmota však odolávala i Dickovi, který Kazika vystřídal.

Najednou se ještě více setmělo. Shora na vstup do jeskyně se spouštěla nějaká clona. Za několik dalších vteřin nastala naprostá tma, nebudeme-li počítat svítící lívanec a malý otvor, u něhož stáli.

„Proč nás tu uvěznili?“ nechápal Dick.

Pozorovali lívanec. Byl to jediný obyvateľ té dutiny a nejspíš tohle byly jeho žertíky, i když si jich vůbec nevšímal.

Dick přeběhl zpátky, nikdo přece nechce být zazdřený, tím spíš, když ten, kdo tě tu zazdil, tě chce nejspíš sežrat, to byla jednoduchá matematika. Avšak přepážka tam nahoře byla tvrdá a nepoddajná.

„Nejde to!“ volal Dick. „Musíme se dál pokoušet zvětšit ten otvor!“

Kazik pracoval, co mu síly stačily, pak se k němu připojil Dick. Pospíchali, protože cítili neznámou hrozbu a bylo jim jasné, že se dostali do pastí. Nevěděli, co jim hrozí, jisté bylo jediné — co nejdříve se musí dostat ven.

Šlo to pomalu, byli stále nervóznější a Mariana do toho najednou zavolala:

„Podívejte! Voda!“

Vodní hladina v dutině stoupala, nikdo z nich neměl potuchy, odkud se voda bere. Už jim sahala k nohám, trochu fosforeskovala a lívanec v té nádrži pomalu plaval, nespěchal, jako kdyby vyčkával, až voda stoupne ještě výš.

„Kde se ta voda bere?“ zvolal Dick.

Stále jí přibývalo, až jim najednou bylo jasné, že voda nestačí vytékat dírou, že stoupá rychleji.

Odpoledne Pavlyš oznámil Klaudivii, že poletí na průzkum a že s sebou vezme Sally, protože motor jejich vozidla neposlouchá jak by měl a on si přeje, aby ho Sally zkontrolovala za chodu.

„Dobře,“ souhlasila Klaudivie, „Moc se ale nevzdaluj!“

„Děkuju,“ pípala Sally, když už byli nahoře. „Ukážeš mi ty stromy?“
„Samozřejmě, už se sám nemůžu dočkat. Ani se mi nechce věřit, že doopravdy existují.“
Přeletěli řeku, a když Sally zahlédla propletence obřích lián vytvářejících kmeny a mířících do mraků, nestačila žasnout.
„To snad ani není možné, to se nám asi jen zdá!“
„Chtěl bych rozehnat mraky,“ uvažoval Pavlyš, „abych to všechno mohl v celé kráse vyfotografovat.“
„Musíme sem vzít Klaudii,“ řekla Sally, „bude se jí tu líbit.“
„Ta nevyjde na krok ze stanice,“ prohlásil Pavlyš. „Je to zvláštní, pro ni je vždycky nejodpornější ta planeta, kterou zrovna zkoumá. Je v tom nějaká anomálie.“
„A tobě se ta planeta líbí, Slavo?“
„Na planetu nemá člověk přicházet s vyhraněnými představami. Koukej,“ ukázal ji najednou, „co říkáš tomuhle?“
V kmenu spatřili malý otvor, z něhož tryskal proud vody, tříštil se do všech stran v malých praménkách a celý ten vodopád pospíchal ze své třisetmetrové výše k zemi.
„To tedy vysvětlit nedokážu,“ řekla Sally a současně zkontrolovala, jestli je spuštěna kamera.
„Uvnitř toho stromu je zřejmě aktivní cirkulace tekutiny,“ uvažoval Pavlyš. „Vytvořil se otvor v kůře a šťáva pronikla ven. Představ si takovou gigantickou břízu na jaře, když ji prořízneš kůru...“
„Možná to tak je,“ kývla Sally. „Jednou se na ten strom vypravíme jako na hory.“
„O něčem takovém sním ve dne v noci,“ řekl Pavlyš.
Vyletěli asi o dvě stě metrů výše, až k dolní hranici mraků. Tam se větve proplétaly, v široké vidlici bylo jezírko a dokonce několik malých stromů.
„Ideální místo pro piknik,“ poznamenal Pavlyš.
„Na to zapomeň,“ řekla Sally a položila mu ruku na paži. „Dobře víš, že bych chtěla uspořádat piknik. Ale ne tady. Tady je spousta štírů.“
„Máme přece skafandry.“
„Piknik ve skafandrech?“
Letěli ještě výše. Z obrovské vodorovně vyrůstající větve téměř vymezující spodní hranici mraků visel jako památník zapomenuté civilizace roztrhaný cár propletený nějakými žilami s předmětem připomínajícím upletený koš dost velký k tomu, aby se do něj vešlo pár lidí. Bylo obtížné si tu věc prohlédnout, Pavlyš ji vyfotografoval a řekl:
„Tak si představ, že tu příroda vymyslela i balón!“
„To se mi nezdá,“ řekla Sally.
„To já si představuju, že tahle bytost se zaživa podobala obrovské bublině naplněné vzduchem, podobná zvířata jsem tu už viděl, byla ale menší. Když jim hrozí nebezpečí, udělá se jim bublina na zádech, pamatuješ si přece, jak jsem vám promítal ten film? A tahle bytost létá až někam do mraků... Až tuhle planetu uzpůsobíme pro život, mladí odvážlivci budou tyhle bubliny pronásledovat, aby se na nich svezli.“
„To jsou nesmysly,“ řekla Sally, „sestoupíme dolů.“
Při sestupu ještě jednou obletěli celý strom. Proud v otvoru byl silnější než před chvílí.
„Máš pravdu, jsou to nesmysly,“ kývl Pavlyš. „Vždycky se snažíme o logické vysvětlení pro něco neznámého, co nám nabízí příroda. Stará metoda vycházející z analogie tu neplatí.“
„Pojď, někde přistaneme, třeba na břehu jezera,“ navrhla Sally, „trochu se projdeme. Jenom aby tam byl kousek volného místa, foukal tam vítr a z křoví se na nás nehrnuli červi a krysy.“
„Poletíš se mnou do hor?“
„Jistě. Je mi s tebou dobře.“
„Dík. Aspoň abychom byli spolu sami.“

Situace to byla nepříjemná, vůbec netušili, co se stalo. Byla to past, samozřejmě že nebyla připravena speciálně na lidi, zato však byla dokonalá.

Voda stoupla k otvoru v kůře a prodírala se jím ven, otvor však nestačil. Posléze otvor zmizel pod vodou a stalo se z něj světlé kolečko, které bylo stále hlouběji a přestávalo být vidět. Ještě jedna světlá skvrna byla v té tmě, nazelenalý lívanec, který pomalu kroužil uprostřed, k lidem se však nepřibližoval a vůbec si jich nevšímal.

Voda jim už dosahovala k pasu. Kazikovi snad po krk. Prázdný prostor vracel bublání vody shora. Dick se snažil držet co nejdále od lívance, dostal se temným prostorem k černé přepážce, která shora zapadla. Zaklepal na ni rukojetí nože, odezva byla zřetelná. Zaslechl Kazikův hlas:

„Já už musím plavat,“ oznámil naprosto klidně. Proč taky dělat paniku?

„Poplav sem,“ vyzvala ho Mariana. „Tady není tak hluboko.“

Ozvalo se vyšpláchnutí vody. Dick řezal nožem přepážku. V těchto místech se zdálo, že není tak silná. Ve skutečnosti to však dělal proto, že mu nic jiného nezbyvalo.

(20)

6. kapitola

Byl třetí den po odletu balónu. Osada žila na první pohled jako předtím, v jejím životě však bylo napjaté očekávání. Bylo teplo jako na konci léta.

Oleg seděl v dílně se Stařešinou a Sergejevem.

„Vypadá to špatně,“ řekl Sergejev, který za poslední tři dny viditelně pohubl a sešel. „Kdyby měla cesta normální průběh, za den dva by tam doletěli a dneska bychom už měli hosty.“

„Není vyloučeno, spíš je to dokonce pravděpodobné,“ oponoval Stařešina, „že přistáli někde v lese a nemohou najít tábor expedice. V lese to není nic snadného.“

„Se všemi těmi variantami jsem počítal,“ odpověděl Sergejev.

„Tak dobře,“ kývl. „Co uděláme?“

„Nejspíš bychom měli jít do lesa,“ navrhl Stařešina. „Jestli přistáli, víme přece, kterým směrem letěli, najdeme je.“

„Správně,“ souhlasil Oleg. „Půjdu já, ano?“

„To není zrovna chytré,“ odpověděl Sergejev. „Uvažujte. Mohl se změnit směr větru a mohlo je to zanést stranou. Daleko stranou.“

„Kdyby viděli, že je to zanáší, přistáli by.“

„Nemuseli to stihnout... A les je to obrovský. Kdyby přistáli blízko nás, vrátili by se. V lese se vyznají.“

„Mohli také pokračovat dál pěšky.“

„Tím hloupější by bylo hnát se za nimi lesem.“

„Co když ale museli to... jak se to řekne?“

„Nouzově přistát?“ napověděl Stařešina. Pak zakašlal. Na první pohled bylo vidět, jak strašně sešel. Dříve byl starý jen podle jména. Oleg nikdy nespojoval tohle jméno s pojmem stáří. Navíc do té doby staré lidi nikdy neviděl. Ti, co zemřeli, se vysokého věku nedožili. Teď se zadíval na Stařešinu a byl mu jasný smysl slova stařec. Dokonce vetřelý stařec. Stařešinovi slzely oteklé oči uprostřed vráscitých pavučin, jeho jediná ruka se mu chvěla, hrbil se, při chůzi tahal za sebou nohy. Byl starý.

„Co když museli nouzově přistát?“ Oleg zavrtěl hlavou, aby zahnal ošklivé myšlenky na stáří, které mu bránily v přemýšlení, vždyť Stařešina může zemřít a on také zestárne, budou se mu chvět ruce a země... „Co když...“ Oleg to ani nemohl vyslovit, ale přemohl se:

„Co když jsou v nouzi, co když se ztroskotali a potřebují pomoc?“

„Kde tu pomoc potřebují? Ukaž mi, kde?!“ tvrdě vyjel Sergejev.

„Dojdeme k řece, půjdeme směrem, kterým letěl balón. To je čtyři pět dní.“

„A kdo tam půjde?“ zeptal se Sergejev. Najednou se jeho hlas chvěl zlostí. Oleg pochopil, že ten stav je způsoben vlastní bezmocností. Všechny své i Olegovy nápady zvážil, všechno propočítal a současně zavrhl, i když i on by chtěl jít za astronauty a hledat je v nekonečném lese. Jenom nesesedět tady a čekat.

„Já půjdu,“ prohlásil Oleg. „Půjdeme spolu. A můžeme vzít ještě Fumiko. Vyzná se v lese.“

„To je velmi náročná výprava,“ namítal Sergejev. „Na tak dlouho se nikdy nevypravil do lesa ani Dick. Nemáme skoro žádné zásoby potravin, všichni mají hlad, ještě že se to zazelenalo na Vajtkusově zahradě, jsou to vitamíny.“

Oleg neměl začátky léta rád, to měli vždycky všichni hlad. Zvěř v té době ještě žádná nepřicházela, hub bylo málo. Rostlinstvo se teprve začalo zelenat. Kristýna říkala, že osada převzala od křesťanů staré zvyky — velký půst. Na prahu léta lidé kdysi také hladověli, když jim docházeli zásoby a náboženství se tenhle hlad hodil, říkalo se tomu půst a během něho se nesmělo moc jíst. Vlastně to ani nebylo možné.

„Nemáme si ani co vzít s sebou, všechno, co jsme měli, jsme dali do balónu. Je to tak?“ promluvil Stařešina.

„Něco zabijeme v lese, neztratíme se...“ A vůbec, copak teď na něco takového můžeme myslet?“

„Vždycky, když člověk myslel, tak se mu to vyplatilo.“

Oleg pohlédl na Stařešinu, čekal, že ho podpoří, ten však mlčel.

„Teď ale jde o naše lidi... Co když jim je zle?“

„Žijeme vedle smrti od rána do večera,“ prohlásil Sergejev. „Kdybychom tě teď s někým dalším poslali do lesa bez naděje na úspěch jenom proto, že se o ně bojíme, mohlo by to znamenat tragédii pro celou osadu. A osada je na prvním místě, nikoli my s Borisem, dokonce ani ty ne, ale těch deset dětí je na nás závislých. A dejme tomu, že odejdeme do lesa. Kdo zůstane v osadě?“

„Spousta lidí,“ ujišťoval Oleg. „Stařešina, Vajtkus, ženy, Liz. Bude jich dost.“

„Vajtkus je starý a slabý, Stařešina taky, v osadě nezůstane jediný ochránce, dokážeš to pochopit?“

„Ne, nemáš pravdu,“ řekl Stařešina. „Když je třeba, pořád se ještě dovedeme otáčet.“

„Jestli si nedokáže poradit s lesem Dick s Marianou,“ pokračoval Sergejev, jako kdyby ho neslyšel, „pak my s Olegem nemáme moc velkou šanci nalézt je a pomoci jim. Zato máme mnohem větší šanci dostat se ke korábu. Na to jste zapomněli?“

„Koráb počká,“ umíněně pokračoval Oleg. „Čekal už dost dlouho, tak to ještě chvíli vydrží.“

„Zapomněls, proč jsme tě nepustili na výpravu balónem? Protože ty musíš dorazit ke korábu, rozumíš?“

„A když půjdu ke korábu, kdo bude chránit osadu?“ Oleg hned objevil slabé místo v Sergejevově logice a chytil se ho. „No kdo? Sám jste to přece říkal. A teď mám sedět a čekat?“

„Drží nás u krku nutnost, nevyhnutelnost,“ řekl Sergejev. „Vždycky jsme byli mezi dvěma zly, někdy mezi třemi, mezi spoustou zel. A zůstáváme lidmi, protože vždycky myslíme, protože vždycky žijeme společně...“

„A teď nejedeme na pomoc Marianě!“

„Ale mlč už sakra!“ rozzlobil se najednou Stařešina. „Myslíš, že jsou takové úvahy pro Sergejeva lehké? Jsi dospělý a jsi náš nástupce. Jsi dědic malého království. Spolehneme na tebe. A ty se najednou začneš dohadovat jako kluk. Jsi do Mariany zamilovaný.“

„Cože?“ Oleg se doopravdy našel. „Nic takového není pravda.“

„To je vidět,“ usmál se Stařešina, „jenom jsi o tom neměl sám dlouho potuchy. Teď ti to snad došlo, proto se stavíš

na zadní.“

„Dobrá, nemá přece smysl se hádat,“ uklidňoval je Sergejev a vstával. „Křičíte na celou osadu.“

Oleg se od nich odtrhl.. Jestli je nebo není zamilovaný, to slovo je samo o sobě hloupé, jich se to netýká. Už si byl jist, že dnes v noci uteče z osady, uteče a sám je najde. I kdyby měl jít pět nebo třeba deset dní, i kdyby se proti němu spikly všechny lesní obludy, on Marianu a Kazika najde. No a Dicka taky. Musí se jenom ovládnout a teď se s nimi nehádat. Balónem odletět nesměl, nemohl se s nimi přece prát! Ale v odchodu do lesa mu nikdo nezabrání.

„Spoléhám teď na tvůj rozum, jak se ukázalo, trochu ho máš,“ říkal Stařešina. Oleg ho neměl chuť poslouchat, ale nějak se mu to nedařilo. „Cestu ke korábu známe a relativně, opakuju relativně, je to cesta bezpečná. Teď je tak teplo, že bychom mohli vyrazit třeba zítra. A tohle je tvá cesta, Olegu. Je to tvůj osud a současně i osud osady. I kdyby se stalo něco tragického s mou dcerou...“ Řekl naschvál ‚s mou dcerou‘, abych to pochopil, napadlo Olega. „Jestli žádná expedice na téhle planetě není a nikdo nás nenajde, budeme připraveni na nejhorší. Zůstane nám koráb. A taky ty. Rozumíš tomu teď?“

„Rozumím,“ opakoval Oleg jako ve škole.

„Ale houby tomu rozumíš,“ řekl Stařešina. „Nejsi schopen pochopit, že nepatříš sám sobě. Že v životě nastávají chvíle, kdy člověk nemá právo patřit jen sobě. Tak tomu bývá vždycky, když na jeho jednání závisí osud jiných.“

„No dobře, už toho nechme,“ řekl Sergejev. „Zvážíme to.“

Navečer se rychle setmělo, matka byla u Lindy, žily společně. Oleg vzal malý pytlík, vyškrábal z krabice na polici poslední mouku a sladké kořinky, nic víc už doma neměli, pak si nabrousil nůž. Mohl si samozřejmě vzít i samostříl, ale ten by mu překážel, musí jít velmi rychle, téměř před každým dravcem se v lese dá utéct. Olegovi v té chvíli seděla v týle umíněnost. Bylo mu jasné, že není v právu, že pravdu mají starší, avšak v té jejich pravdě byla jakási krutost, se kterou se Oleg nedokázal smířit. Vždyť on přece neodmítá jít ke korábu, vydá se tam však až později, ti v lese čekají, že jim někdo pomůže, a my si tu klábosíme. Představoval si, jak půjde rovnou k bažinám, k řece. Tam je volné prostranství, on sám tam nikdy nedorazil, ale vyprávěl mu o tom Dick, a jestli se jim podařilo doletět k řece, půjde po břehu a určitě na ně narazí. Nebál se, ani kdyby musel jít v noci sám do lesa, kde to vůbec nezná. Kdyby mu o tom ovšem řekli za normálních okolností, měl by strach. Teď však bylo nejdůležitější nepozorovaně se dostat z osady a dojít za noc tak daleko, aby ho už nedohonili a nepřinutili k návratu.

Večer se snad zastavil. Oleg zažehl světlo v misce, naplnil ji tukem, otevřel učebnici, kterou prošel už třikrát. Sergejev mu uplácá z hlíny velké modely ovládacího pultu, aby si to všechno dokázal pořádně představit, ale Oleg si musel teprve teď dokázat, že se tím útekem nezřídí cesty ke korábu, že ji jen trochu odkládá. Dokonce si s sebou chtěl učebnici vzít, ale pak si uvědomil, že na čtení nebude mít čas. Pytlík strčil pod stůl, usedl ke stolu a pročetl příručku o obsluze přístrojů dálkového spojení, ale nevnímá žádné slovo.

Klaudie vyměnila všem třem ve stanici ložní prádlo. Pavlyšovi sama ustlala, i když ji o to nežádal. Čisté prádlo vonělo levandulí.

„Dobrou noc,“ ozval se Pavlyš.

„Dobrou noc,“ odpověděla za přepážkou Sally.

„Tak už spěte,“ udělala tečku Klaudie.

Celí se chvěli u vstupu do dutiny, marně se pokoušeli zahřát, ve tmě se nedá nasbírat dříví na oheň. Sami pořádně nevěděli, co se vlastně stalo, ale když voda stoupala o více než dva metry a když se z posledních sil přidržovali za výstupky ve stěně, když plavali v naprosté tmě studenou vodou, když se kolem nich naprosto lhostejně vznášel fosforeskující lívanec, najednou se černá přepážka zvedla a voda, která se nahromadila v dutině, se s hukotem prodrala ven a bylo slyšet, jak se v celé své váze někde daleko dole na zemi roztříštila.

Doplazili se ven na rozdvojenou větev, ruce a nohy je už téměř neposlouchaly. Přitiskli se k sobě a seděli tak, dokud neusnuli. Nikdo nepromluvil. Přitom je trápil strašný hlad.

„Spíš?“ zeptala se Liz, když vstoupila do chatrče.

Oleg se odtrhl od knížky. Podařila se mu natolik se začíst do obsahu, že se v duchu ocitl v korábu, ve spojové kabině.

„Ne.“

„Učíš se? Neruším tě?“

„Ani ne. Matka tu ale není, je u Lindy.“

„Já přišla za tebou.“

„Proč.“ No tohle mu ještě scházelo!

„Našla jsem takovou rostlinu,“ řekla Liz. „Roste u ohrady. Nádherně voní. Natřela jsem si s ní ruce. Přivoň si.“

Panebože, čichat k ruce!

„Nestačil však nic říct, protože Liz mu položila ruku na obličej, až ho málem udusila, i když to udělala něžně. Ruce ji příjemně voněly, nebylo to ale nic zvláštního, tuhle rostlinu Mariana často trhala a sušila. Dělal z ní vodičku na obklady proti zápalům a zánětům.“

„Je to příjemné, vid’? To jsem našla sama.“

„Mariana má takové rostliny celý pytlík,“ řekl suše Oleg.

Liz neodpověděla. Buď se urazila, nebo přemýšlela co dál. Usedla vedle Olega na lavici, takže Oleg cítil její teplo. Rozpuštěné vlasy jí ležely na ramenou.

„Bojiš se o ně?“ zeptala se Liz.
„Ty snad ne?“
„Já taky. Já se vždycky bojím o každého,“ přiznala Liz.
„Jak jen někdo odejde do lesa, už mám o něj strach. Mě bys nikdy do lesa nedostal, ani za nic.“
„Já vím,“ řekl jí Oleg.
„Máš strašně dlouhé vlasy, že by sis je mohl splétat. Já tě ostříhám, chceš?“
„Ale ne, ostříhá mě matka.“
„Já jsem tak rozrušená,“ pokračovala Liz.
„A proč?“
„Sama nevím.“
„Tak si jdi lehnout,“ poradil jí Oleg.
„Ještě je moc brzo. A ke všemu se strašně nudím, ani si nedovedeš představit jak. Ty máš pořád co dělat, ale já musím pořád sedět s tou bláznivou Kristýnou. Nudím se, a tak jsem přišla k tobě. Také se bojím o Dicka. I o Marianu s Kazikem. Teď jsou nejspíš v lese. Nebo třeba našli už tu expedici. Co myslíš?“
„Kdyby ji našli, už by tu byli.“
„Tady se přece nedá vůbec žít zajímavě,“ posteskla si Liz. „Sám dobře víš, jak se tu nudím, a ty si mě ani nevšímáš.“
„Mě to s tebou nebaví,“ odsekl Oleg.
„A s ní ano?“
„S ní ano.“
„Povídáme si tu jako malé děti,“ řekla Liz. Přešla k dřevěné palandě a usedla na ni. „Tady je to měkčí,“ oznámila.
„Proč jako malé děti?“
„Protože musíme myslet na budoucnost. A to ty neumíš. Jistě proto, že jsem starší.“
„Ale vždyť jsi skoro stejně stará.“
„Tomu ty nerozumíš, Oležku, jsi skoro pořád ještě jako kluk. Lítáš po lese, staviš balóny, ve skutečnosti jsi už velký a dovolíš klidně, aby s tebou jednali jako s malým klukem.“
„Ty něco víš?“
„Nevím nic, ale cítím to. Cítím, že už jsem dospělá.“
„To je přece tvoje věc.“ Olegovi bylo najednou trapně, že spolu o takových věcech mluví. „Mě se to netýká.“
„Škoda,“ odpověděla a odmlčela se.

(21)

Mlčeli dlouho. Dělal, že čte. Liz seděla na jeho palandě s nohama pod bradou, a tím bylo v místnosti všechno jiné.
„Pojď si sednout vedle mne, křičím tu na tebe přes celou místnost,“ vyzvala ho Liz.
„Já slyším dobře,“ odpověděl jí.
A zase se rozhostilo ticho. Oleg seděl u stolu. Chtěl, aby Liz co nejdřív zmizela, ale ta se k odchodu neměla. Konečně se Oleg odhodlal říct:
„Měla bys už jít spát.“
„Já vím,“ odpověděla mu. „Chceš, abych odešla? Proč? Ty se mě bojiš?“
„Já se nebojím nikoho.“
„Tak pojď ke mně, jsem celá promrzlá. Tvá matka nepřijde. Bude u Lindy nejmén do půlnoci, byla jsem tam.“
„Já musím pryč.“
„Teď? V noci?“
Oleg neodpověděl.
„Jo, já už vím,“ řekla Liz. „Panebože, že mě to hned nenapadlo! Náš odvážný chlapec se rozhodl utéct do lesa hledat své nešťastné přátele, kteří si popíjejí čaj a zapomněli na něho. Je to tak?“
„Mlč!“
„Proč bych měla mlčet? Nechci, abys chodil do lesa. Určitě tam zahyneš a mně bude bez tebe strašně zle. Na mou duši...“
Liz se najednou rozplakala tichým, avšak hořkým a zoufalým pláčem.
„Mě nikdo nepotřebuje,“ šeptala znovu.
Ještě víc se na palandě přikrčila, stočila se do klubíčka a ramena se jí chvěla. Olegovi ji bylo líto. Přistoupil k posteli, zastavil se, vztáhl k ní ruku a pohladil ji po tváři.
„Nech toho,“ řekl. „Vždyť jsou na tebe všichni hodní.“
„Já nechci všechny,“ vyrazela ze sebe mezi vzlykáním, „já chci jen tebe. Ty to nechápeš, ještě nikdy jsi nezažil opravdovou lásku a nikdy jsi neměl potuchy, co to znamená, když tě někdo nechce.“
Liz byla celá rozpálená, jako kdyby měla horečku a zinnici, okanzitě Olega začala hladit, jemu připadalo příjemné hladit i ji, tváře, ramena, uklidňoval ji a říkal, že se nemá rozčilovat, že bude všechno v pořádku, až odletí všichni na Zem, docela určitě že odletí a všechno bude, jak má být. Že je jenom strašná ta nejistota, protože jestli balón spadl, mohli se dostat do lesa třeba až za řekou a nemohou zpátky. Liz mu říkala, že to všechno chápe, že chápe i Olega, protože je odvážný a velice hodný, když se stará o jiné. Říkala, že je správné jít teď do lesa, jenomže za nic nepustí Olega samotného, proto půjde s ním a bude ho chránit, je přece pravda, že v lese je lépe ve dvou, že předtím nikdy do lesa nešla, protože se strašně bála, ale s Olegem že se nebude bát ničeho, že s ním bude na každém kroku jako zrovna

ted'.

Oleg už nevěděl, co se s ním děje, protože neexistovalo vůbec nic, viděl jenom rozpálenou Liz.

Když vrzly dveře, bylo to, jako kdyby někdo vystřelil. Matčiny kroky se ocitly rázem vedle nich.

Oleg se vytrhl z Liziny rukou, možná že mu to dalo i dost práce, vyletěl a pokoušel se upravit. Liz seděla na posteli, ruce tiskla na prsa. Oleg to pořádně v šeru ani neviděl, spíš jen vycítil, všechno pozoroval matčinyma očima.

Matka se překvapením nemohla vzpamatovat.

„Co se děje?“ zvolala. „Co tu děláte, Olegu?!“

Pak Olega uviděla a všimla si i Liz.

„Ale nic,“ řekla Liz a rázem byla nesmírně daleko. „Přišla jsem za Olegem, seděli jsme a povídali si, já už ale jdu, nebojte se.“

„Tak tohle jsem nečekala,“ řekla matka, jako kdyby ji nic kromě toho, co viděla, nemohlo překvapit.

„Nezlobte se,“ řekla Liz, „měla jsem o Oležka takový strach, chtěl utéct do lesa a jít hledat Marianu s Dickem, chtěl jít úplně sám, tak jsem ho přemlouvala...“

„Co to povídáš, Liz?!“ rozzlobil se Oleg, protože tohle byla odporná zrada.

„Zlob se na mě, jak chceš,“ pokračovala Liz a stále ještě seděla na posteli, „ale mám o tebe strach. Vím, že jít do lesa znamená jistou smrt. Víte, snažila jsem se rozmluvit mu to, navrhla jsem mu, že s ním půjdu do lesa já, na mou duši.“

„No tos mu to vymlouvala zajímavě,“ řekla matka a obrátila se na Olega s otázkou: „Tys vážně chtěl utéct do lesa?“

„Lže,“ odpověděl tupě Oleg. Vůbec neuměl lhát, ale teď to bylo důležité, a to, že ho Liz zradila, to bylo od ní hnusné. Polekala se matky a chtěla odvést její pozornost.

Matka se najednou sklonila. Zнала Olega dokonale. Vytáhla pytlík schovaný pod stolem.

„A na co máš tohle?“ zeptala se.

Liz dosáhla svého. Přestala být středem pozornosti. Vstala, zapínala si bundu a našla zapadlou botu.

„Na co to máš? Ty mě snad chceš zabit? Samozřejmě že chceš!“ Matčin hněv sílil a ten hněv čerpal sílu právě z toho leknutí.

„Tak já jdu,“ řekla Liz. Nikdo si jí ani nevšiml.

Bouřlivá scéna ještě neskončila, a když ten hluk zaslechl Stařešina, nahlédl dovnitř. Hned pochopil, o co jde:

„Tušil jsem, že budeš chtít něco takového provést. Ale nemysli, se Sergejevem jsme se domluvili, že budeme hlídat u ohrady, takže bychom tě stejně viděli. Ta lidská hloupost je nekonečná...“

„Tohle není žádná hloupost.“

„Ne, není to hloupost, to je sobectví,“ řekla matka.

„Ano, Irino, máš pravdu, to je sobectví.“

„Nechtěl jsem tím nic získat pro sebe...“

„Ale chtěl. Chtěl ses stát hrdinou, chtěl si v náruči přinést Marianu a Dicka na zádech.“

„Vy jste vůbec nic nepochopili!“

Oleg vyběhl ven tak, jak byl, jenom v košili, a byla zima, posadil se na kládu, nechtěl se ani za nic vrátit domů a každou svou buňkou vnímal, jak ho pozorují ze všech chatrčí. Liz, matka, Stařešina, Sergejev, a jak mu nikdo nevěří. A tam v lese čekají na pomoc...

„Olegu!“ zavolala matka ode dveří, „pojď spát, nastydeš!“

Musel jít, slyšela to celá osada. Nepromluvil s matkou ani slovo a matka také mlčela.

Vlezl do postele ke všemu vonící bylinou, kterou si Liz natřela dlaně.

Oleg chtěl myslet na Marianu, a když usínal, vybavoval si, jak vypadá, bylo to příjemné.

Druhý den začal Kazik vyřezávat do stromu schůdky. Byla to únavná a otravná práce, navíc on i Dick, se kterým se v práci střídali, byli tak hladoví, že jehličnaté keře obrali jako stádo koz.

Za první den vyřezali schůdky asi na dvacetí metrech, dostali se až ke zlomené větvi, která trčela ze stromu. Ten výstupek byl dostatečně pevný. Kazik na něm vyřezal drážku, aby tu bylo možno upevnit provaz.

Další den jim vystačil na schůdky na nových třiceti metrech. Dick s Kazikem mohli po schůdcích sestoupit, ale Marianu museli jistit provazem, byla z hladu z nich nejslabší. Říkala, aby ji nechali na stromě a sestoupili bez ní, že tu počká, až seženou nějakou pomoc, ale tohle Dick odmítl.

Mohlo by se přece stát, že nenajdou žádnou expedici, třeba proto, že už odletěla. Pak by se museli vrátit domů, to by znamenalo, že by Mariana musela čekat na stromě nejméně deset dní, možná dva týdny. A to by z ní zbyla jen kostra. Měl pravdu a Mariana se s ním o tom už nedohadovala. Když jim to navrhla, měla strach, že s ní budou souhlasit a skutečně ji tu nechají. Umřela by strachy a samotou.

Uplýnul třetí den jejich vysedávání na rozdrovené větvi. Dick znovu sestoupil do dutiny. Daleko ale nešel. Pořád tam uprostřed louže plaval svítilí lívanec. Takže ani nezjistili, proč se ta přepážka uzavřela.

Kazik objevil v kmenu malou díрку, vypudil odtud jedovatého plaza, a tím vznikla další přestupní stanice, místo, kde mohli upevnit provaz. Potřebovali ještě tři čtyři takové stanice, dolů to bylo pořád ještě daleko.

Čtvrtý den Dick vystoupil ke zbytkům balónu, až k mrakům, a přinesl odtud ještě jeden provaz. Současně se mu podařilo zabít stromového zajíce, takže se více méně dosyta najedli, a protože byli hladem nesmírně zmoženi, prospali dobrých deset hodin. Uplýnulo už přes týden od chvíle, kdy opustili osadu, a k cíli přitom měli skoro stejně daleko jako na začátku.

Když se probudili, bylo nádherné počasí a bylo vidět daleko. Ještě než Kazik jako obvykle sestoupil po schůdcích ke své práci, nůž už měl z poloviny opotřebovaný, Mariana mu namazala ruce zbytkem masti. Měl prsty celé krvavé a opuchlé, ještě že už ho netrápily následky po tom kousnutí. Odešel na svou pozorovatelnu, odtud by mělo být vidět na

místo expedice. Seděl tam dobře půl hodiny, nikdo na něho nespíchal, bylo jim jasné, že chlapec pracuje na pokraji svých sil. Díval se dlouho, dokud nespátřil stoupat malou kuličku. To Pavlyš odlétal se svým strojem na břeh jezera. Kazik zavolal Marianu, Dick totiž šel na lov, ale Mariana přišla pozdě. Aspoň si už mohli být jisti, kam mají jít.

S druhým provazem to Kazikovi šlo rychleji. Toho dne dokázal prodloužit cestu snad o padesát metrů. Potřebovali ještě dva dny.

Ty dva dny mýjely dost nudně a nezajímavě. Mariana chodila často na pozorovatelnu a čekala, až zase něco poletí. Také se jí podařilo uvidět letící bod, nevěděla samozřejmě, že to byla geologická sonda. Později viděla letící bod ještě jednou, to Pavlyš s Klaudií letěli na protější břeh jezera ke zlaté hoře.

Byla to Klaudiina první cesta na této planetě. Byla nesmírně napjatá a ožila, až když uviděla kusy ryzího kovu, jako lana silné žíly zlata a křemíku, vymyté potokem. I Pavlyš byl ohromen tou podívanou a rozhodl se, že udělá pro Sally zlatý náramek, neměl k tomu však potřebné nářadí. Po návratu ho Klaudie donutila dvakrát projít desinfekčním úsekem. Pavlyš samozřejmě vrčel, ale měl radost z velkých vzorků, které rozložili v komoře, a kochal se pohledem na ně. Let do hor museli znovu odložit, možná že Pavlyš podvědomě pro sebe neustále vyhledával práci. Cesta k horským velikánům byla svátkem, takovým vánočním stromčkem, pod kterým nalezneme hezký dárek. Navíc se mu nějak nedařilo zůstat se Sally o samotě. Klaudie je měla pořád pod dohledem. Sally to brala s humorem, navíc měla Klaudií ráda a nechtěla ji přidělovat starosti.

Ke všemu měl Pavlyš narozeniny a Sally s Klaudií se snažily co mohly, aby připravily slavnostní tabuli s pirožkami a se svíčkami, což ho dojalo.

Po dalších dvou dnech se Kazik konečně dostal k místu, kde se asi padesát metrů nad zemí větve rozrůstaly do neprehledné pyramidy, takže odtud už bylo možno sestoupit více méně bez potíží. Zavolal nahoru, aby se o něj nestrachovali, sestoupil do lesa, což mu udělalo nepředstavitelnou radost, mohl totiž jít kam chtěl. Zem tu byla měkká, dalo se tu chodit, běhat, skákat a člověk přitom nikam nespádl. Okamžitě se rozběhl kolem kmene, aby se podíval po pytlíku s jídlem, který před týdnem při havárii odhodili, ale nenašel nic. Buď pytlík někdo odnesl, nebo zapadl někam do lesa. Kazik byl natolik roztěkaný, že ho málem dostal šakal, jen taktak mu utekl. Před šakaly Kazik rád neutíkal, co měl ale dělat, když mu z nože zbyl takový kousek, že by tím šakalovi nepropíchl ani kůži? Přesto se mu podařilo nasbírat houby, které vzal s sebou nahoru do rozdvojené větve.

Druhý den ráno začali sestupovat.

Nahoře Dick uvázal provaz ke kmenu. První šel Kazik, potom Mariana, přidržovala se provazu, nohy vkládala do mělkých schůdků, a tak se dostala až k ulomené větvi. Tady se zastavila. Kazik už byl na další zastávce. Dick pak odvázel provaz a sestoupil po schůdkách k Marianě. Ta si mezitím odpočala a začala sestupovat ke Kazikovi, zatímco Kazik pro ni připravil druhý provaz k další zastávce.

Sestup byl nesmírně zdoluhavý, Mariana byla nepředstavitelně unavená a odpočinek nad tou hloubkou příliš nepomáhal. Každým metrem měla ruce slabší, nohy se jí stále více chvěly. Samozřejmě že nic takového nahlas neřekla, ti dva však něco tušili i bez toho.

Ke všemu se spustil liják, opravdový letní liják, jaké většinou přicházejí až později. Proudý deště jim bičovaly ruce i hlavu, snad chtěly lidi s kmene spláchnout jako mravence. Neměli se kam schovat, provaz nabobtnal, ztěžkl, byl kluzký, udržet nohy ve výstupcích bylo stále obtížnější, protože se sem dostala voda.

Museli ještě projít dvěma zastávkami.

Dick shora volal, aby Mariana nesestupovala a zůstala přitisknutá ke kmenu, avšak proudy vody byly nad její síly, věděla, že by se dlouho neudržela. Z nebe se valily doslova vodopády.

Mariana v sestupu pokračovala. Prošla předposlední zastávkou, zbývalo posledních třicet, čtyřicet metrů, dál už se kmen rozšiřoval a sestup byl snazší. Kazik, který čekal níž, nestačil pro Marianu připravit provaz, sestupovala bez něho, hledala nohama schůdky, celá poškrábaná a odfená se tiskla ke kluzké, nerovné kůře.

Kazik se snažil sestupovat poblíž ní, měl strach, že by mohla spadnout, současně mu však bylo jasné, že kdyby k něčemu takovému došlo, nemohl by jí pomoci. Přesto se držel nedaleko a napovídal, kam má dát nohu.

Dostala se až k místu, kde se kmen začal rozšiřovat, uvědomila si to, protože pod ní už nebyla propast. Kazik si také oddechl, všechno dobře dopadlo. Rukou si chránil oči před deštěm a sledoval, jak sestupuje Dick.

Vtom zaslechl krátký a tichý výkřik, kolem něho proletěla Mariana, zavadila o něj a málem ho shodila. Kazik v hrůze sledoval její pád. Dalo by se říct, že se spíš skutálela po svahu, který však byl natolik strmý, že se na něm nemohla udržet.

Ani nevěděl, jak se sám dostal dolů, snad ani nesestupoval po schůdkách, přidržoval se jen jako brouk nerovností kmenu. Dole se rychle rozběhl k místu, kde ležela s bezmocně rozhozenýma rukama Mariana. Zavolal na ni. Neodpověděla. Dotkl se jí, pak ji přiložil ucho na prsa. Dlouho nemohl zaslechnout srdce. Pak snad něco slyšel, i když to mohl způsobit zase jen ten liják.

To už se k nim dostal Dick.

Odstrčil Kazika a přikázal mu, aby držel bundu nad Marianinou hlavou. Kazikovi byla zima, dešť ho bolestivě bičoval, jeho však přesto napadlo, jaký je hlupák, že na to nepřišel sám.

„Žije,“ řekl Dick.

Začal jí hýbat rukama, aby zjistil, jestli nemá něco zlomeného. Když se dostal k noze, kterou měla v nepřírozené poloze, Mariana zasténala, aniž otevřela oči, a jim bylo jasné, že ji má zlomenou a že je to zlé.

Dick odešel do lesa, uřízl tenké hůlky, z nichž udělal dlahy. Mariana nebyla při vědomí, zřejmě se tak uhodila, že omdlela, když jí však Dick začal přikládat dlahy a přivazovat je provázkem, který měl u sebe, vykřikla bolestí, rozplakala

se a přišla k sobě. Dicka však její sténání nezastavilo, i když ho Kazik prosil, aby ji přestal trápit. Dlahy upevnil tak, že noha byla nehybná.

Opatrně Marianu dopravili do lesa, kde pod hustou střešou listí nebyl liják tak silný.

(22)

Mariana už byla při plném vědomí, moc ji to bolelo a trpěla.

„To je ale hloupé,“ řekla, „takhle vám to zkomplikovat.“

„Mlč,“ odpověděl jí Dick. Pokoušel se rozdělat oheň a Kazika poslal, aby našel velký prázdný ořech, v němž by mohli uvařit vodu.

„Nic se neděje,“ pokračoval, „přece jen se nám podařilo dostat se dolů, teď už bude všechno v pořádku.“

Mariana byla tak unavená, že bez ohledu na bolest usnula. Dick s Kazikem pak seděli u ohně a přemýšleli co dál. Všechno se to nesmírně zkomplikovalo.

Mohli samozřejmě Kazika poslat zpátky do osady, ale to by trvalo pět dní, ne-li více, a byla by to těžká cesta, bažiny, hustý les, to nejsou moc bezpečná místa. Jeden člověk přirozeně musí vždy odejít na lov, pro dříví, pak by Mariana zůstala sama. Les se nemazlí s těmi, kteří se nemohou bránit. I kdyby ji tu nechali paprskomet, může se k ní připlížit nějaký netvor.

„Tak jo,“ prohlásil nakonec Dick, „uděláme sáně a dotáhneme Marianu k řece.“

„Správně,“ okamžitě souhlasil Kazik. „Nejdůležitější je dostat se přes řeku, aspoň jeden z nás se tam musí dostat. Vyhledáme lidi a přivoláme je sem.“

„Ano, uděláme to tak,“ řekl Dick. „U řeky budeme tak za půl dne. Jen aby se nám podařilo přeplavit se.“

„Jen aby neodletěli a počkali na nás,“ dělal si starosti Kazik, jako kdyby odříkával modlitbu. Tamti nesmí odletět, musí pochopit, že bez nich jsme v koncích. Jsou přece ze Země, jsou moudří, všemu rozumí.“

„Vyspíme se,“ navrhl Dick, „nejdřív si odpočineš ty, já budu hlídat. Pak tě probudím. A zítra dorazíme k řece.“

„Jasně,“ přitakal Kazik. „Už nám moc nezbývá.“

Děšť bičoval stromy, pak utichl, těžké kapky sjížděly po listí a padaly do mechu.

Toho dne ještě k řece nedošli, i když se jim shora zdálo být tak blízko.

Cestou museli překonat bažiny, navíc ztratili spoustu času při výrobě saní pro Marianu. Dick sice nařezal vhodné větve, ale nenašli tu slabé liány, kterými by je mohli svázat.

Marianě se udělalo hůř, bolest ji neustále trápila, navíc měla otřes mozku. Samozřejmě nevěděli, že Mariana má otřes mozku, bylo jí špatně od žaludku, bolela ji hlava a dalo jí hodně námahy, aby vůbec poznala ty, se kterými se vydala na cestu. Rány na obličej, na prsou i na boku jí zčernaly.

Pak si uvědomili, jak bylo dobře, že se nedostali až k řece. Měli štěstí při lovu, podél řeky severním směrem táhla různá zvířata a Dick zastřelil mladého kozla, takže se najedli, dokonce se jim podařilo přesvědčit Marianu, aby snědla trochu teplého rozvařeného masa. Ke všemu se v noci rozpoutala bouřka, i když skoro nepršelo. Blesky zasahovaly kmen stromu a sjížděly po něm jako ohniví hadi. Dick byl rád, že se stačili dostat dolů.

Bouře strhla zbytky balónu, viděli jak padají, a nejdřív netušili, co to je, blesky totiž osvětlovaly něco černého, lesklého, co pomalu klesalo do lesa.

Po ránu se k nim Kazik přikradl jako k neznámému zvířeti, které leželo kousek od nich, a teprve pak mu došlo, že je to jejich starý balón. Balónu se už vůbec nepodobal, dokonce si těžko bylo možno představit, že tohle někdy létalo. Z potahu zbyly jenom velké cáry, z koše ubohé trosky. Získali však provaz a blánu z měchýřů, takže Dick s Kazikem vyrobili nádherné sáně pro Marianu. Nahoře dokonce udělali něco jako stříšku, aby ji u řeky netrápily mušky, byla jich tam spousta.

Celý následující den potřebovali na přepravu přes bažiny hemžící se plazy, přenocovat museli na ostrůvku, který si postavili z rákosí a vodních rostlin a který ukotvili v klidné zátočině těsně u břehu řeky.

Mariana blouznila, stoupla jí horečka, nedokázali jí dát lék, protože v lécích se vyznala jenom ona.

První hlídka připadla na Kazika. Jejich plovoucí ostrůvek se mírně pohupoval, při troše neopatrnosti člověku hned noha propadla do vody. Po setmění zabil Kazik velkého hada, který si usmyslel přenocovat na jejich plavidle. Kazikovi připadalo, že z osady odletěli strašně dávno, snad před rokem, a od té doby že pořád někam jdou, plazí se škrábou a nikdy to nebude mít konce. Aby se trochu odpoutal od těch starostí, představoval si to nádherné setkání s opravdovými pozemšťany a pak se pokoušel rozpomenout se na jména všech hor, které přesahují výšku osmi kilometrů. Byla to jména, která pro něho nic neznamenal, jakési zaklínadlo, které ho jako nitka spojovalo se Zemí.

Ráno nemohli uprostřed bažin dlouho najít vhodné kmény na vor, znovu se tím strašně unavili. Marianu nenechali ani na chvíli samotnou. Tím spíš, když šlo o neznámá a nebezpečná místa. Setkávali se tu s jinou zvířetí a s plazy žijícími jen v bažinách, ne že by byli něčím zvláštní, něčeho neobvyklého je na světě málo, ale člověk musel být pořád v pohotovosti. Tak třeba tam v hloubi bažin, kus po proudu byla shromážděna spousta nějakých zvířat. Když vylezli na strom, bylo vidět, jak se tam vaří voda, jako kdyby ta zvířata žila v nějakém neustálém nepřátelství. Kdo to však byl, to se nedozvěděli, protože ta zvířata se vůbec nevynořila.

Teprve navečer našel Dick dva povalené stromy. Ležely však velice nešikovně v mokřině, nevěděl, jak je odtamtud vytáhnout a svázat, když se tam člověk ani pořádně nedostane. Kazik přišel na to, že když odříznou kořeny, které přidržovaly jejich pobřežní plovoucí ostrůvek, mohli by se k těm stromům dostat. Nakonec se jim povedlo oba povalené stromy přivléct a získali tak loď, vlhkou, nespolehlivou, skoro neovladatelnou, zato však plovoucí.

Pod Marianu nastlali spoustu suché trávy a větviček, pak ji přikryli zbytky balónu, aby ležela v suchu, Mariana

stále těžce zkoušela. Jenom chvílemi však zasténala. Nohu měla celou červenou, opuchlou, nemohla prakticky ani vykonávat svou potřebu. Styděla se a z bolesti nechtěla nic jíst. Před Kazikem se styděla méně, takže se o ni staral on, Dick vždycky poodešel. Kazik se už dříve takhle staral o Luisu, když byla nemocná, uměl všechno a neměl žádné zábrany.

Druhý den odrazili od břehu. Všichni se shromáždili na plavidle, které Kazik pojmenoval Zlatá laň. Udělal dokonce vlajku z velkého pružného listu na tyči, kterou zapíchl doprostřed plavidla.

Dick se na vodě cítil strašně, mnohem hůř než v lese. Připravil sice dlouhá bidla, nebyla ovšem příliš spolehlivá, prohýbala se a veslo, o kterém snil Kazík, se jim nepodařilo vyrobit, nebylo z čeho ani čim.

Když Kazik s Dickem prudce odrazili od břehu, vor, který spíš připomínal plovoucí ostrůvek, neposlechl právě ochotně, přesto však vypluli. Proud je hned zanášel, toto rameno bylo první ze tří nebo ze čtyř, která museli překonat, ale bylo poměrně klidné a mělké. Bidly dosáhli na dno i v prostředku.

Bylo to snadné cestování a všichni z něj měli radost, dokonce i Mariana se pozvedla na loktech a sledovala plavbu.

Ještě nikdy se na velké vodě neplavili, všechno to pro ně bylo nové. Pod sebou viděli písčité dno, vodní rostliny mířící k hladině, občas zahlédli i ryby. Nad hlavami jim kroužili neznámí ptáci, byli malí a strašně hluční, každou chvíli se vrhali do vody a lovili rybky.

Vzdálenost mezi prvním a druhým ramenem byla malá, byl to vlastně nevelký pruh z drobného kamení obklopený vodou. Nemuseli tedy při přenášení voru řešit žádné problémy. Přesto jim to trvalo asi tři hodiny a Kazik s Dickem dostali pěkně zabrat, také to zanechalo stopy na samotném ostrůvku.

Z kamenitého pruhu viděli, že mají před sebou široké koryto, kde voda prudce vířila, a to následující bylo ještě horší. Navíc se mezi druhým a třetím ramenem táhl dlouhý pahorek porostlý trávou, takže neměli potuchy, jak se jim podaří přes něj dostat jejich ostrůvek. Rozhodli se proto, že se dají zanést trochu níž po proudu, kde pahorek končil.

Přenocovat museli na břehu až u samotného jezera, tak daleko je proud zanesl. Přesto se přes třetí rameno dostali.

Druhý den je čekala nejsložitější část přepravy.

Kazik spal, Mariana byla hned vzhůru, hned usínala a Dick, aby nemusel Kazika budit, sám vařil nad ohněm vodu v ořechu, aby mohl dávat Marianě pít. Dick byl přesvědčen o léčebné síle horké vody. Byl strašně unavený a chtělo se mu spát, přesto prolézal okolní křoví, jestli tu nenajde jiný kmen nebo velké větve, aby zpevnil ostrůvek. Nenašel však nic a raději si také lehl.

V noci zase drobně pršelo, nebyl to až tak nepříjemný déšť, připadal jim docela teplý. Mariana nespala. Noha ji bolela a měla pocit, že jí do ní někdo buší kladivem přesně v rytmu srdce. Nejradši by si tu hnusnou nepohyblivou končetinu utrhl. Dírou ve stříšce pozorovala černou oblohu. Bylo sychravo a dusno, vedle ní hlasitě chrápal Dick, Kazik každou chvíli křičel ze spaní a s někým se hádal. Mariana se snažila myslet na Olega, určitě už vyrazil ke korábu a jistě si myslí, že je mrtvá. Musí to všechno strašně prožívat. Představovala si, jak nesmírně trpí, a měla radost, že se trápí zbytečně, protože ona je stále naživu a vrátí se k němu. Pak se najednou rozplakala, plakala docela tiše, aby nikoho neprobudila. Plakala, protože si představovala, že jí nohu uříznou, protože bude mít gangrénu, že ji Oleg určitě přestane mít rád, opustí ji a nebude s ní společně žít. Ať si pak odletí na Zemi, ona zůstane tady v osadě. Osada bude úplně opuštěná, zůstanou tu jen se slepou Kristýnou a budou se starat o kozu...

Toho večera skutečně v osadě usoudili, že se expedici Dickovi nepodařilo najít. Nikdo nechtěl ani pomyslet na to, že zahynuli, ale nikdo už nevěřil tomu, že pomoc může přijít odtamtud.

Zase byli všichni pohromadě, jenom děti tu tentokrát chyběly. Z nejmladších přišla jen Fumiko, Kazikova sestra. Celé ty dny si s ní nikým nehrála, ale ani neplakala, ostatně stejně jako Kazik. Chodila jako stroj, nic neslyšela, nic neviděla.

Ve velké Stařešinově místnosti bylo dost místa, když chybí tři lidé, je to v tak malé osadě znát. Člověk si rázem uvědomí, že tu nejsou a že má vedle sebe prázdnou.

„Odcházíme,“ řekl Sergejev. „Odcházíme s Olegem, protože už dál čekat nemůžeme. Musíme něco udělat, musíme mít nějakou naději.“

„Ještě je brzo,“ dal se slyšet Vajtkus, „ještě mi nic nedozrálo.“

„Děti nasbíraly spoustu hub,“ odmítl to Sergejev. „Letos je léto velmi teplé a nikdo nám nezaručí, že to vydrží. Pamatuješ, jak před dvěma lety bylo strašné vedro a pak z ničeho nic začal padat sníh? Co když se to bude opakovat? Teď už je přes týden teplo, sníh u průsmyku musel roztát.“

„Půjdeme jen dva,“ prohlásil Oleg. „Moc jídla nepotřebujeme. Budeme pospíchat.“

„Oleg má pravdu,“ řekl Sergejev.

„Co to na věci mění?“ ozvala se najednou matka. Olegovi bylo jasné, že si teď bude vymýšlet argumenty proti té cestě, a čekal jen, kdy začne. Bál se, že když začne mluvit rozumně a přesvědčivě, budou ostatní souhlasit, že ji poslechnou a on bude muset zůstat s ní. „Kde je nějaká jistota, že dokážete nějak navázat spojení? Když to nedokázali před dvaceti lety...“

„Maminko, tohle všechno jsme už probrali,“ promluvil Oleg. Ostatní mlčeli, bylo jasné, že právě on musí matce odpovědět. „Před dvaceti lety na to nebyl čas, koráb byl mrtvý, studený, oba spojaři zahynuli, víš přece, že i kapitán zahynul, zahynuli všichni, kdo byli u ovládacího pultu. Tos nemohla zapomenout. Kdo se tehdy mohl něčemu naučit? Ale já jsem se učil. A Sergejev taky. Učili jsme se společně. Tehdy chtěli všichni přežít, mysleli jen na to, jak odejít, a nikoho neměl chuť zůstat v korábu a zmrznout, je to tak?“

„Je,“ přitakal Stařešina.

„A ještě něco,“ pokračoval Oleg. „Jestli naši zabloudili, jestli se dostali na ostrov, do hor a nemohou zpátky, pak je naší jedinou nadějí koráb.“

„Nemluv nesmysly,“ nesouhlasila matka. „Koráb leží v horách.“
„Jestli zavoláme Zemi, jestli nás zaslechne jiný koráb, přijdou nám na pomoc. A všichni společně je pak najdeme.“
„Za tři roky?“ zeptala se matka.
„Irino, naději člověk může mít velkou, malou a nicotnou,“ řekl Sergejev. „My potřebujeme jakoukoli. Kdybychom neměli po celá léta ani tu nicotnou naději, dávno bychom už vymřeli. To dobře víš. A sama tou nadějí žiješ.“
„Já žiju Oležkem,“ řekla Irina. Oči měla vlhké, dalo jí práci ovládnout se a neplakat, proto měla tvář zkrivenou a napjatou. Byla to unavená tvář staré ženy.
„Nemyslím, že Oleg říká nesmysly,“ řekl Sergejev. „Došli jsme spolu ke stejným závěrům. Nemůžeme si představovat, že by nám Země pomohla okamžitě. My máme ještě jinou naději. Spoléháme na to, že na naší planetě je expedice ze Země. Ti také mají své spojení. Nebo mají spojení někde na oběžné dráze. Nemusíme odesílat signály do nekonečného vesmíru. Potřebujeme, aby nás slyšeli ti, co jsou kousek od nás. Jakmile zaslechnou signál, který si nedokáží vysvětlit, okamžitě zbystří pozornost.“
„Tak už sakra dál nemluv!“ zvolal Vajtkus. „To je geniální myšlenka!“
„Co bych víc povídal?“ pronesl Sergejev. „Ještě jsme ani neopravili spojení. Neudělali jsme zatím vůbec nic.“
„Mně jsi to ale mohl říct,“ urazil se Oleg. „Přece tam jdu s tebou. A mohli jsme vyrazit už včera.“
„Právě proto jsem ti to neřekl,“ usmál se Sergejev. „Protože bys okamžitě utekl. A na to bylo příliš brzo.“
Všichni se rozesmáli. Celé to shromáždění sice moc veselé nebylo, ale smáli se všichni do jednoho. Naděje jim všem doslova vyrostla před očima, snad se dokonce rozzářila.
Pak vstal Stařešina. Byl vážný a tvářil se slavnostně. Oleg hned pochopil, že teď řekne něco nesmírně důležitého.
„Jste troubové,“ začal Stařešina. „Ty taky, Sergejeve, i když jsi chytrý chlap, přece jen jsi trouba. Kdy tě to napadlo s tím místním spojením?“
„Asi před dvěma dny,“ přiznal se Sergejev. „V podstatě nedávno. Hledal jsem způsob, jak bychom mohli pomoci těm našim. Pak se mi v hlavě rozsvítilo.“
„Moc ti to nezapáľilo,“ řekl Stařešina. „Napadlo tě, kde jsou vysílačky pro místní spojení?“
„Ne.“
„Vysílačky pro místní spojení nejsou jen na hlavním ovládacím pultě, který je poškozen jsou i na planetárních člunech. A pokud je mi známo, planetární čluny jsou nepoškozené.“
„Hm,“ ozval se Vajtkus. „To už zní líp.“
„Takže můžeme předpokládat, že ten váš úkol není tak složitý, jak se zdálo. Třeba Oleg ztratil tolik času na učení zbytečně.“
„Vůbec ne zbytečně,“ odpověděl s jistotou Oleg. „Já toho nelituju ani trochu.“
„Já to taky nemyslím vážně,“ řekl Stařešina. „Takže můžete vyrazit!“
„Až zítra,“ odpověděl mu Sergejev.
„Až zítra,“ opakoval Oleg. „Hned ráno.“
„A teď půjdeme do skladu,“ řekl Vajtkus. „Shromáždíme všechno, co máme, aby ti dva došli ke korábu a neumřeli cestou hladu.“

(23)

7. kapitola

Tentokrát se žádné slavnostní vyprovázení nekonalo. Nebyla na to nálada a nebyla to nakonec ani opravdová výprava.

Bylo příliš brzy ráno, děti ještě spaly, u brány se shromáždili jen ti nejstarší a příběhla i Fumiko, do poslední chvíle doufala, že ji vezmou s sebou. Zaslechla, že Oleg bude mluvit s těmi, kdo budou zachraňovat Kazika, a chtěla slyšet, jak to všechno proběhne. Samozřejmě že nemohlo být ani řeči o tom, že by ji vzali s sebou do hor. Byla slaboučká, v té chvíli znamenala přítěž.

Fumiko řekla:

„Mariana chtěla s sebou vzít kozu, aby táhla sánky.“

„Tolik toho zase neneseme,“ uklidnil ji Oleg.

Ze své chatrče vyběhla Liz. Nesla nějaký pytlíček. Nezaspala, ale zdržela se při hledání nějaké dobroty pro Olega. Byla tak trochu jako myška, také si schovávala všelijaké dobroty, zapomínala však kde. Ted' všechno obrátila vzhůru nohama a našla sladké kořinky, musela je jenom přebrat, protože některé shnily, jiné okousaly myši, našla kousek cukru, byl už loňský, pak přinesla své ubohé pokusy, když se pokoušela upéct pirožky. Chtěla to všechno zabalit co nejkrásněji, pospíchala však a nepodařilo se jí to, takže všechno přesypala do obyčejného pytlíku, s nímž chodila na houby, a rozběhla se k ohradě.

Oleg si od ní pytlík vzal a měl pocit, že z toho mají všichni legraci. Liz stála pár kroků od něho a dívala se, jako kdyby ho chtěla spolknout očima.

Matka se posunula, aby stála mezi nimi a začala mu upravovat límec u bundy. Oleg žádný odpor nekladl.

„Tak,“ ozval se Stařešina, „nebudeme ztrácet čas.“

„A dneska půjdou všichni plít,“ oznámil Vajtkus. Hlas se mu trochu zachvěl a Oleg si uvědomil, že Vajtkusovi není nejlépe — všichni odcházejí a nechávají ho tu s dětmi a ženami. Měl slabé plíce a bolelo ho u srdce. Nemohl chodit nikam daleko a leželo na něm celé hospodářství a zahrada.

Linda se rozplakala. Nepromluvila, ale plakala. Každý věděl proč — není to tak dávno, co vyprovázela Thomase a ten se nevrátil. Ted' žije se Sergejevem a ten taky odchází.

Oleg se Sergejevem si nadhodili pytle na zádech a vydali se k horám.

Po zemi se válela mlha, půda se mírně vypařovala, den sliboval teplo.

Oleg pospíchal, poznával místa z minulé výpravy a snažil se jít co nejkratší cestou. Sergejev ho ve všem poslouchal, spoléhal na jeho paměť. Příliš nemluví, a když, tak jenom věčně.

Obří houba byla stále ještě na svém místě, dokonce ještě vyrostla, ale možná se to Olegovi jen zdálo. Skoro se u ní ani nezastavili, začalo už ubývat světla a Oleg chtěl dorazit až k jeskyni, nebo kdyby se to podařilo, tak ještě dál. Každý den museli urazit větší kus cesty než loni.

Přes široké rameno by se vypravili dříve, ale zatímco se chystali, Mariana usnula. V noci nespala vůbec, teď se trochu zahřála, a tak spala. Dick s Kazikem ji nebudili, poodešli kousek po břehu a čekali, až se probudí sama.

„Jsi unavený?“ zeptal se Dick.

Kazik se té otázky podívil. Dick se na podobné věci nikdy neptal. Když je chlap unavený, je to jeho věc. Když byl unaven k padnutí, Dick mu vždy pomohl s kořistí nebo pytlem. Nic neřekl, prostě si to vzal. Třeba je unavený on, napadlo Kazika.

„To je dobré,“ odpověděl mu, „už je to jen kousek.“

Dick ho plácl do ramene, nebolelo to, bylo to skoro něžné. Kazik myslel na to, že tu teď s Dickem takhle sedí a ten ani netuší, jak ho má rád. Má ho nejradši ze všech, dokonce víc než Marianu a tetu Luisu, a až vyroste, chce být jako on, silný a mlčenlivý. Dobře by si jistě rozuměli i na Zemi. Myslel na to, že rychle vyroste, dospěje a Dick bude pořád ještě poměrně mladý. Mohli by se vydat společně na dalekou výpravu.

„Třeba vystoupíme na Everest,“ řekl Kazik nahlas.

„Co pořád máš s tím Everestem?“ odpověděl mu Dick, který pochopil, že Kazik už zase myslí na Zemi.

„Přece kvůli lovu,“ kroutil hlavou Kazik.

„Tam se ale lovit nesmí,“ řekl Dick. „Ptal jsem se Stařešiny. Na zemi se neloví. A já na Zemi nechci.“

„Nechceš se tam ani podívat?“

„Podívat jo,“ kývl Dick. „Zůstat tam ale nechci. Nudil bych se. Tam se nesmí tohle a tohle... Vysedávají v čistých domech a mají strach z mikrobů, to všechno vím.“

„Kdyby z nich měli strach,“ promluvil Kazik uvážlivě, „pak bychom sem nepřiletěli ani my.“

„Co my s tím máme společného?“

„Protože jsme jako oni. Jsme úplně stejní. Kam jdeme? K nim. To znamená sami k sobě. Já to aspoň tak chápu. Jako kdybychom zabloudili v lese a teď se z něj chceme vymotat. Jsou všichni krásní, silní, jako na fotografii.“

„Jsme pro ně špinavci,“ zavrčel Dick.

Kazik se nechtěl hádat, bylo mu jasné, proč Dick takhle mluví. Nic to nemůže změnit na jeho vztahu k takovému člověku, když sám dokáže pochopit slabosti toho druhého, máš k němu mnohem blíže. Kazik se svou schopností neustále se lidí vyptávat, získávat od nich informace, mluvil tolikrát s Olegem, s Marianou a právě s Dickem o korábu, že mu to bylo jasné — Dick se cítil na korábu strašně, byl tam malinkatý a vůbec nic neznamenal. I na Zemi bude takový.

„Vždyť my tam mezi posledními nebudeme,“ řekl Kazik.

„Kde myslíš?“

„Na Zemi přece. Tam se jim hodí všechno, co budeme umět. Stanou se z nás průzkumníci. V Dálkové kosmické flotile.“

„Taky jim k něčemu budeme... učí se tam všechno od úplného začátku,“ vyrazil ze sebe Dick.

„Tak kluci,“ zavolala na ně Mariana. „Proč už neplujeme?“

„Už ses probudila?“ Dick vstal. „Řekli jsme si, že si trochu odpočineme, protože to bude těžká plavba. Co noha, bolí?“

„Je to lepší,“ zalhala Mariana.

„Chceš se napít?“

„Trochu.“

Dick jí přinesl vodu ve skořepině. Přidržel jí hlavu, aby se mohla pořádně napít, zátylek měla celý rozpálený. Dick se o ni bál, už několik dní se snaží překonat tu zatracenou řeku a nemají vůbec žádné léky. Mariana se Dickovi odjakživa líbila ze všech nejvíc v osadě. Pořád měl ale na paměti, že patří k Olegovi, a považoval to za nespravedlnost... Ne ovšem příliš velkou, když to tak chtějí, ať to mají.

Pak odrazili s ostrůvkem od břehu a začali se odstrkovat bidly od měkkého dna. Bidla v něm vázla a nebylo snadné je ovládat, vzápětí je řeka stále více zanášela po proudu. Břeh se jim vzdaloval, ovšem čím dál tím vzdálenější byl i druhý břeh, protože řeka se stále rozšiřovala a měla splynout s jezerem. Bidla už nedosahovala na dno a Dick s Kazikem začali veslovat tuhými listy, které ráno objevili na břehu. Proud byl silný a neměli potuchy, jestli jim takové veslování bude co platné. Zdálo se, že moc ne.

Zpotili se a nesmírně unavili. Mariana byla nešťastná, že jim nemůže pomoci, ke všemu se uvolnila jedna z klád, takže stálo spoustu času, než svázali přetržený provaz. Za tu dobu je proud zanesl ještě níže, vpravo bylo šedivé hladké jezerní zrcadlo s roztroušenými tmavými skvrnami ostrůvků, které vyrostly v deltě, za nimi byla šedivá mlha, protějšný břeh odtud vidět nebylo.

Propluli nad mělčinou, nestačili však zakotvit, protože Dick zlomil bidlo, jak se o ně silně opřel, a málem spadl do vody. Navíc jejich ostrůvek, vlastně základna voru, se skoro rozpadl, spousta bahna a kořenů jen taktak držela klády pohromadě, a za jejich korábem se táhla vlečka z větví a vodních rostlin.

Břehy po obou stranách se rozestoupily, foukal tu vítr, byl docela jiný než ten v lese, čerstvý a svěží. Trochu to s

nimi trhlo a rychlost plavby se zpomalila. Řeka jim zůstala za zády.

„Co se děje?“ zeptala se Mariana.

„Ale nic,“ uklidnil ji Dick, „prostě plujeme dál.“

„Je to tak lepší,“ řekl Kazik. „Proud je slabý, doveslujeme to.“

Proud tu však byl stále dost silný, zaháněl je od břehů, až nakonec uvízli na mělčině nebo spíš na plochem písčitém ostrůvku, který z vody téměř nebylo vidět. Odráželi se zbylým bidlem, až se jim konečně podařilo na ostrůvku přistát.

Kdyby se člověk nepodíval pod nohy a neviděl ten malý písčitý pruh, musel by mít dojem, že pořád ještě plují po jezeře. Ústí řeky, odkud sem připluli, bylo tak široké, že nízký porost na březích vypadal jako mech. Bylo to nesmírně daleko. Protože vypluli pozdě, vlastně teprve odpoledne, nebylo divu, že se už začalo stmívat. Nějakou dobu uvažovali, jak se dostat na břeh, a došli k závěru, že pokud tu nebude příliš hluboko, nějak to zvládnou, zvláště když tu není silný proud. Uklidnili se, rozdělali na ostrůvku oheň a ohřáli vodu pro Marianu. Dick s Kazikem se napili rovnou z jezera, pili hodně, protože když se člověk pořádně napije vody, zažene tím hlad. Jim to ovšem příliš nepomohlo.

Dick se navečer pokoušel ulovit nějakou rybu, zbývalo mu ještě několik šípů. Nikdy předtím však nestřílel samostřílelem do vody, proto nic nezasáhl. Paprskometu mu bylo líto, nevěděl kolik v něm zbývá nábojů.

Nastal soumrak a nikdo z nich nedokázal čekat do rána, pokusili se proto dorazit ke břehu, zvedl se ale silný vítr a tak se museli vrátit.

Byla to těžká noc, vítr zesílil tak, že se přes ostrůvek převalovaly vlny. Jejich ubohé plavidlo se houpalo a museli ho neustále bidlem přitahovat na mělčinu. A když už byly vlny příliš vysoké, Dick s Kazikem vlezli do studené vody a prám přidržovali. Ani Mariana nespala.

Oleg se Sergejevem šli nalehko, postupovali rychle, a hlavně šli docela jinak. Změnil se jejich vztah k cestě. Loni to byla výprava skoro neuskutečnitelná, ke které se museli rozhodnout jenom ze zoufalství. Thomasova smrt byla přirozenou daní za dosažení vysněného cíle a samotný Pól jim připadal jako tajuplná, vzdálená vzpomínka, jeho skutečnost zpochybňovali dokonce i staří lidé.

Ted' šli touto cestou za přesně vytyčeným cílem. Nejdůležitější je dojít co možná nejdřív a spojit se s expedicí.

Sergejev docela samozřejmě uznával Olegovu vůdčí úlohu na cestě, a to, že byl starší a přesto nedával ten věkový rozdíl nijak najevo, Oleg také přijal jako samozřejmost. Proto nehledě na spěch, na zimu a sníh s deštěm, který se začal sypat už u červených skal, to byla cesta dvou dospělých mužů.

Až do té doby spolu prožili mnoho let v malé osadě, mnohokrát spolu rozmlouvali, to však neznamena, že by v osadě neexistovaly neviditelné, přitom však zcela zřejmé bariéry dané věkem nebo rodinnými vztahy. A Marianin osud, která jim oběma byla bližší než ostatním obyvatelům osady, je sblížoval ještě víc.

Přešli kolem obří houby, pokračovali dál mezi skalami, když se najednou Sergejev zeptal:

„Ty máš mou Marjašku opravdu rád?“

„Asi ano,“ odpověděl Oleg. Napadlo ho, že nějaká přesnější odpověď by Sergejevovi mohla být nepříjemná. Ten jako by Olegovu diplomatickou odpověď ani neslyšel.

„Koho z nás by napadlo, že se dožijeme svatby. Svatby nastupujícího pokolení.“

„My jsme o ničem takovém spolu nemluvili,“ zarazil se Oleg. „Ani jednou.“ Vzpomněl si na Liz a chtěl okamžitě tu myšlenku zapudit, aby si ji Sergejev třeba nevšímal.

„Jestli to všechno dobře dopadne,“ pokračoval Sergejev, „osada se té svatby nedožije. Přestane existovat, protože ji pohltí les.“

„Mně té osady líto není,“ řekl Oleg.

„To mně ano,“ odpověděl Sergejev. „Je v ní skoro půlka mého života, většina té produktivní části.“

„Copak ty nechceš domů?“

„Ale o to přece nejde. Prožili jsme dlouhá léta v bídě a bezmocnosti, kdyby nás potkal člověk ze Země, klidně by ho napadlo, že má před sebou stádo opic. Jsem přesvědčen, že když se nám podaří vrátit se domů, pak v našich vzpomínkách zůstanou malá vítězství i velké okamžiky, kterých sis třeba ani nevšímal.“

„Protože jsem byl malý?“

„Bylo to pro tebe všechno samozřejmé, i to, že zůstaneme lidmi, že chodíš do školy a jíš lžící. Víš ty vůbec, co to bylo za svátek, když jsem udělal první lžící? Tehdy byla spousta věcí k smíchu,“ pokračoval Sergejev. „Často jsme se smávali. Mnohem častěji než teď, teď už jsme unavení.“

Přešli kolem jeskyně, kde minule Oleg strávil neklidnou noc. Asi by tu měli přenocovat, je to přece jenom přístřešek, ještě se ale docela nesetmělo a kdo ví, jaké bude zítra počasí. Vytrvalost, s jakou sníh pokrýval zemi, je musela zneklidňovat. Sergejev se s Olegem nedohadoval, i když byl mnohem unavenější. A už po půlhodině Oleg litoval, že nezůstali v jeskyni. Začalo sněžit hustěji, Oleg dostal strach, že zabloudí. Postavili stan, vecpali se dovnitř a pevně se k sobě přitiskli. V noci se pořádně ochladilo. Dokud Sergejev neusnul, vyprávěl, že Klaudie, Marianina matka, ho neměla v lásce. Dokonce od něho chtěla odejít, ale kvůli Marianě to neudělala. Byla to zvláštní situace — jak by se dalo v osadě od někoho odejít? Zvedl se vítr a vrhal záplavy sněhu na titěrný stan. Cesta, která jim ještě přednedávnem připadala strašně jednoduchá, nezačala právě úspěšně.

Vstali hned, jakmile se jen rozednilo natolik, aby viděli na cestu. Oleg chystal jídlo, vařil vodu v plechovce, kterou přinesli z korábu. Sergejev vytáhl kompas, udělal si ho vlastnoručně, stfelka pořád o něco drhla a nikdo takovému výtvaru nedůvěřoval. Když má ale člověk kompas, měl by ho používat.

Sníh už nepadal, ale vítr na své síle neubral, byl to vítr plný vody a zloby. Oleg si všiml, jak se Sergejev krčí pod

nápořem větru, všiml si jeho černých uzlovatých prstů, kterými si odstraňoval z čela dlouhé, tmavé kudrnaté vlasy. V té chvíli si uvědomil, v jak hroznou situaci teď je. Při minulé cestě ke korábu na něm neležela žádná odpovědnost. Dick byl lepší lovec a hledal cestu, Thomas si pamatoval, kudy kdysi šli. Oleg měl jediný úkol — jít. Jenže co když teď sešli z cesty? Co když nenajdou úžlabinu, kterou protéká ledový potok? Neměli by se vrátit? To by ale bylo to nejhorší, co by se mohlo stát. Jenom se nevracet. Zůstalo by na něm znamení člověka, který nedošel. Dokonce i kdyby odtud odletěli nesmírně daleko, všichni by o něm věděli, že se vrátil.

„Vaří se ti voda,“ upozornil ho Sergejev.

Oleg hodil do plechovky hrst sušených hub. Rychle nabobtnaly a vynořily se na povrch. Jeden po druhém je lovili, páčili si prsty a ústa, foukali na ně a pak houby žvýkali, i když Oleg neměl vůbec chuť k jídlu. Jíst ale musel, jinak by neměl dost sil. V osadě to celou dlouhou dobu bylo špatné se solí. Nej dřív neměli vůbec žádnou, teď Vajtkus našel za bažinami slaná pramen, kde bylo možné sůl získat. Faktem ovšem je, že to byla sůl spíš hořká než slaná, ale Vajtkus nechal vodu vypařit a nápaditě ji dál zpracovával. Houby, které teď žvýkali, byly trochu osolené, nestačilo to však k tomu, aby sůl překonala jejich nepříjemnou příchut'.

(24)

„Tak půjdeme?“ zeptal se Sergejev. Oleg si ani nevšiml, že vstal a začal skládat stan, kus plachty slepené z rybí kůže.

Oleg si zkontroloval samostřil. Těťva byla vlhká, musel ji trochu přitáhnout.

A tak šli dál, stále stoupali, Oleg ta místa vůbec nepoznával a pln vzteku si v duchu opakoval, že byli hloupí, když tu po sobě nezanechali nějaké orientační body, vždyť tudy šli dvakrát.

Oleg byl stále neklidnější, protože nepoznával místa kudy tehdy šli. Už dávno měli být u potoka, u úžlabiny, avšak skály kolem dokola vypadaly naprosto neznámé a cizí.

Sergejev si Olegova nepokoje všiml.

„Máš strach, že jsme zabloudili?“ zeptal se ho.

„Všechno je tu jiné než tehdy,“ řekl Oleg. „To bude tím sněhem.“

„Neboj se,“ řekl Sergejev, „nemůžeme tak moc sejit z cesty. Známe přece směr, pořád stoupáme, nic se neděje.“

„Počkej,“ zastavil se najednou Oleg. Zaslechl bubláni vody.

Znovu začal padat sníh. Po chvíli se dostali k potoku a dál šli proti jeho proudu, i když to nebyla právě nejspolehlivější cesta. Minule se k potoku dostali až u úžlabiny. Kolik tu může pramenit potoků?

Tak šli až do večera, téměř se nezastavili. Nic výjimečného se jim nepříhodovalo. Oleg vystřelil po zajíci, ale minul. Sněžit nepřestávalo. Vločky se jim lepily na šaty, zima jim však nebyla, jen bylo stále obtížnější postupovat hlubokým sněhem.

Když padl soumrak, dorazili k úžlabině. Byla to ale úplně jiná úžlabina. Spíš široké údolí. Rozhodli se tu přenocovat. Oba věděli, že zabloudili, jenže na návrat už bylo pozdě. Pokud tam nahoře nebude tolik sněhu, mají stále ještě naději dostat se k průsmyku. Neměli ale vůbec chuť o tom mluvit. Oleg rozdělil zbývající houby na tři díly. Šetřili dřívím, jakmile se voda v plechovce ohřála, oheň hned uhasili, ohořelé dříví naskládali do batohu.

V noci mrzlo a vítr se valil širokým údolím jako proud čerstvých jarních vod.

Ráno se Pavlyš rozletěl do hor.

Chtěl s sebou vzít Sally, jak se domluvili, Klaudie však byla proti tomu, protože nastal kontrolní den a Sally musela vyzkoušet všechny přístroje, jak měla ve svých povinnostech. Pavlyš se pokoušel Klaudii přemluvit, kontrola se přece dá o den odložit, ale velitelka expedice byla tvrdá. Líbilo se jí být právě takovou. Byla pevně přesvědčena, že jí to napověděl smysl pro povinnost, a nic jiného neuznávala.

„Když nemůže Sally, poleťte se mnou vy.“

Pavlyš měl pocit, že se Sally po těch slovech usmála, ale nesměl se tím směrem podívat.

„Zbláznil jste se?“ vyhrkla Klaudie a byla najednou celá červená. Pavlyše by v životě nenapadlo, že se Klaudie dokáže červenat. „Vy snad myslíte, že jsem tu jediný člověk, který nemá nic na práci?“

„Nic špatného jsem tím nemyslel,“ bránil se Pavlyš. „Jenom mě napadlo, že dřív nebo později budete stejně muset do hor letět. Hory jsou přece vaše hobby.“

„Mé hobby je celá planeta,“ upřesnila Klaudie a pokračovala:

„Hory už prozkoumaly sondy. Ten systém severně od lesa je poměrně malý, není tam aktivní větrání. Jestli tam něco skutečně výjimečného je, pak to bude chtít hluboké vrty...“

„Já jsem vás chtěl pozvat. Místo v člunu je...“

„Děkuju za pozvání, využiju ho až jindy...“

Sally zabalila Pavlyšovi na cestu pár chlebiček a dala mu termosku s kávou.

„Nebud' otrávený,“ řekla, když Klaudie odešla do své laboratoře. „Já dnes musím skutečně pracovat tady. Zaletíme tam jindy.“

„Jenom nemám potuchy kdy,“ bručel Pavlyš. „Zítra budeme mít nekonečnou spoustu práce.“

„Něco vymyslíme. Dneska tam najdeš nějaké zvlášť hezké místo. Platí?“

Sally Pavlyše zlehýnka políbila na spánek.

„Já vím, co dneska udělám,“ prohlásil Pavlyš. „Všechno jsem promyslel.“

„Co to bude.“

„Odstěhuju se do laboratoře. Společně s tebou.“

„Se mnou?“

„Jistě. Budeme mít společný domeček a můžeme za sebou zavřít dveře. Proč se máme přetvařovat a dělat, že jsme si lhotejní?“

„Ty se nemusíš přetvařovat.“

„Tím spíš. Na co tyhle žárlivé scény jsou?“

„Hošánku, nepřeceňuj se tak. To, co Klaudie dělá, se nedá nazvat žárlivostí. Je to mnohem složitější. Je to zhroucení běžných norem. Moc dobře ví, jak přicházejí na svět děti, nemysli si, ale v expedici, v průzkumné výpravě, si zvykla vidět na tvém místě Srjobinu Talevovou. Vztahy nás dvou jsou nesprávné, nenadálé a ona se jim pořád neumí přizpůsobit. Vždycky nás přece rozčilují věci, kterým se nedokážeme přizpůsobit. Třeba nás rozčiluje tahle planeta.“

„Takové filozofování nemá smysl,“ prohlásil Pavlyš. „Postavíme ji před hotovou věc.“

„Z toho nic nebude, laboratoř není patričně sterilní. Klaudie by spíš umřela, než aby nám něco takového dovolila.“

Rozhovor nestačili dokončit, protože se vrátila Klaudie. Nesla žlutý list.

„Třetí den,“ promluvila, „zjistila jedna z mých sond kovovou anomálii v tomhle čtverci. Kromě toho jsou ty údaje značně rozporné, nedokážu pochopit, co tam vlastně je. Jestli musíš za každou cenu někam letět, podívej se tady do toho údolí. Ta anomálie je na povrchu, tím je to podivnější.“

„Nesmírně rád,“ odpověděl Pavlyš.

Pavlyš zakroužil nad stanicí, bylo pěkné počasí, viditelnost dokonalá, jenom jako skály postavené z mlhy se skrývaly v mracích kmeny obřích stromů. Po jezeře se proháněly nízké vlny, které si ve větší hloubce nasadily bílé čepičky. Být na Zemi, Pavlyš by vyrazil na jezero v nafukovacím člunu, zarybařil si a potápěl se, dokud by ho to nepřestalo bavit. Na dno jezera se tu taky bude muset vypravit. Ještě tento týden.

Stroj se vznesl k horám. Teď už se člověk mohl vyznat ve schématu, jak byly hory rozmístěny. Stoupaly v mírných svazích z údolí a přecházely v první poměrně nízký povlnový řetěz. Za nimi se pak táhla vysokohorská údolí, kde ani nyní, tedy v létě, neroztál sníh. Za údolím se v novém řetězci vypínaly vyšší hory, už skuteční velikáni dosahující výšky přes pět kilometrů. A dál, to Pavlyš věděl, i když zdálky to bylo možno jen těžko rozeznat, se tyčila mohutná skupina vrcholů, nejvyšších hor na planetě přesahujících jedenáct kilometrů. Pořád ještě čekají na patričně krásné jméno.

Tam ovšem Pavlyš neletěl.

Přistál se svým strojem na mírném horském svahu. Chvilí zůstal sedět a neotvíral dvířka.

Bylo nepředstavitelné ticho. Ticho ničím nedotčené, slavnostní. Ticho, které dosud nikdy nikdo neposkrvnil svým hlasem.

Posléze Pavlyš navázal spojení a zeptal se, jak se jim daří na stanici. Klaudie mu odpověděla, že je všechno v pořádku, a požádala ho, aby nepřišel pozdě k obědu. Měla docela mírumilovnou náladu. Znovu Pavlyšovi připomněla, aby se podíval do údolí, kde sondy objevily anomálii.

„Samozřejmě,“ ujistil ji Pavlyš. „Ale až později.“

Otevřel dvířka a vyšel ven. Vítr nefoukal, nohy se mu zabořily skoro až po kolena, sněhová vrstva byla pokryta ledovým škráloupem. Na povrchu sníh přes celý den mírně rozechřívalo letní slunce, níž však byl sníh suchý, sypký a nepředstavitelně bílý, takový sníh Pavlyš dosud neviděl.

Vzal do rukavice hrst sněhu a sevřel ruku. Sníh se vysypal na zem jako pudr.

Vzápětí se Pavlyš dopustil přestupku proti předpisům, ale jako biolog věděl, že mu tady žádné nebezpečí nehrozí. Sundal si přilbu.

Studený vzduch mu ožehl tvář, na chvíli musel dokonce zadržet dech, aby mu mrazivý vzduch nevnikl příliš rychle do plic. Když se konečně nadechl, překonalo to všechna jeho očekávání, byl to křišťálový, panensky čistý vzduch.

Přilbu držel v ruce, bořil se ve sněhu a postoupil kousek dál. Nikam nespíchal. Bylo slyšet jediné — křupání sněhu. V takové nezvyklé výšce nemohl chvilí popadnout dech, a to přistál maximálně ve čtyřech kilometrech. Že se nestyďš, Pavlyši, pořád jenom sedíš a sedíš, káral se.

Daleko od něho přeletěl bílý pták. Tak i tady je nějaký život! Proč by tu ostatně nebyl, vždyť je tu normální vzduch.

Uši měl celé omrzlé. Mrzelo ho, že si nevzal svou teplou čepici, vždycky s sebou nosil takovou starou pletenou čepici, přišť ji nesmí zapomenout.

Nasadil si přilbu a zapojil topení. Pořád se mu ještě nechtělo zpátky. Stál, pomalu otáčel hlavou a prohlížel si vrcholek po vrcholku, byly si tolik podobné a současně se od sebe lišily, šlo o zvláštní, velkolepou a dokonalou architekturu, která je vlastní jenom velehorám. Výrazné bílé slunce viselo nad vrcholky, nebe bylo poněkud tmavší než na Zemi.

Vrátil se ke stroji, odstartoval a zamířil k dalšímu mohutnému hřebenu. Letěl podél horského řetězce, vpíjel se pohledem do podrobností těch velikánů, viděl skalní strž hlubokou snad kilometr, úzký hřeben, nad nímž se táhl sněhový převis, trhlinu v ledovci vedoucí někam do modrého nekonečna...

Někteří lidé se rádi dívají do ohně, jiní na moře, Pavlyš se nejraději díval na hory.

Uvědomil si, že je unavený, že vyhladověl. Vylovil obložené chleby, napil se kávy, znovu se spojil se stanicí a znovu vyslechl Klaudiinu připomínku, aby nezapomněl na ono údolí.

Pavlyš se tedy tím směrem rozletěl. Popíjel během letu kávu a cítil se jako člověk, kterému se splnila všechna přání. Pomalu teď klesal nad svahem údolí připomínajícím obrovský amfiteátr.

„Tak kdepak máme tu anomálii?“ řekl nahlas a pohlédl do okénka. Na této straně nebylo nic, jenom svah. Pohlédl na druhou stranu dolů. A pak znovu promluvil:

„Jistě. Je to docela normální.“

Ze všech nejnečekanějších pohledů, se kterými se člověk ve svém životě setkává, měl teď před sebou ten nejméně

pravděpodobný.

Dole v údolí uprostřed zasněženého amfiteátru stál kosmický koráb vypadající odtud jako hračka.

V prvních chvílích Pavlyšovi připadalo, že koráb je nepoškozený, a dokonce uvažoval, jestli sem někdo nepřiletěl kvůli nim. Pak mu teprve došlo, že ten koráb je mrtvý.

Stál tam nakloněný a jedním svým krajem se dotýkal sněhové pokrývky. Vrcholek mu zakrývala sněhová čepice.

Pavlyš prudce přistál a zamířil ke korábu. Přiběhl k němu a vzpomněl si, že měl podat hlášení na stanici, že tím znovu neodpustitelně zanedbal nařízení, pak to ale pustil z hlavy.

Na boku toho korábu zářil nápis Pól.

Koráb nechtěl Pavlyše přijmout.

Vchod tyl sice pootevřen, ale nebylo možné se k němu dostat, trčel tři metry vysoko. Schůdky zřejmě nemohli spustit, nebo to prostě neměl kdo udělat. Nákladový prostor se při pádu zaklínil. Pavlyš obešel koráb a bylo mu jako kocourovi, který má mléko ve džbánu s příliš úzkým hrdlem. Bořil se do sněhu a najednou si uvědomil, že vlastně vůbec nespíchá dovnitř, že se bojí setkání se smrtí uvězněnou mrazem.

Současně ale doufal, jenže v co? Konečně přišel na odpověď: Co když někdo zůstal naživu, co když odletěl planetárním člunem někam do vesmíru?

Nesmyslnost takového nápadu ho ale vzápětí postavila na zem.

Vždyť velmi dobře věděl, co je to za koráb, věděl, že je to dávno, kdy zmizel beze stopy. Naposledy s ním bylo navázáno spojení, když se chystal k velkému skoku do jiného prostoru. Jenže z toho skoku se už koráb nedostal. Nebylo po něm ani vidu ani slechu. K něčemu takovému dochází jen výjimečně, snad jednou za deset let. Ale stává se to.

Je přirozené, že se nikdo nezachránil. Protože kdyby se to podařilo, mohli by se na záchranném člunu dostat k obydlené planetě. A to se nestalo.

Pavlyš se vrátil do svého člunu, uvědomil si, že Klaudie už zřejmě šílí, že se tak dlouho neozval.

Jestli doopravdy šilela, pak se dokonale ovládala.

„Stalo se něco?“ zeptala se ledově, když zaslechla Pavlyšův hlas.

„Nevím, jak bych to řekl...“

Klaudie mlčela. Spojení bylo bezvadné, Pavlyš dokonce slyšel její rychlý dech.

„Našel jsem Pól,“ oznámil suše.

„Jaký pól?“

„Vzpomínáš si, jak jsi mi říkala o té anomálii? Tak to není žádná anomálie. Je to kosmický koráb Pól. Možná jsi slyšela, že před dvaceti lety zmizel.“

„Ne?!“ ozval se hlas Sally. Zřejmě stála vedle Klaudie. Asi měla také obavy, kam se Pavlyš ztratil. „A co lidé?“

„Koráb je mrtvý. Ztroskotál,“ řekl Pavlyš. „Za chvíli se pokusím proniknout dovnitř.“

„Počkej,“ řekla Klaudie. „Neznáme důvody ztroskotání.“

„Prostě před dvaceti lety ztroskotál,“ konstatoval Pavlyš.

„Pak nemusíš pospíchat,“ prohlásila Klaudie. „Poletíme tam společně. Podle předpisů tam sám nesmíš!“

„Mám skafandr,“ řekl Pavlyš.

„Samořejmě, že tam Slava musí!“ ozvala se Sally, „já bych tam na jeho místě šla taky.“

„Jsem rozhodně proti tomu,“ řekla Klaudie.

„Tak mi to budeš muset odpustit,“ odsekl Pavlyš a přerušil spojení.

Byla to otevřená vzpoura, povstání na palubě. Klaudie mohla mít tisíckrát pravdu, ale Pavlyš byl o své pravdě také přesvědčen.

Otevřel skříňku s palubními nástroji. V expedičním člunu muselo být i primitivní nářadí stejně jako provazy a háky. Občas dochází k tak nečekaným situacím, že dokonalá technologie kosmického věku je bez kousku lana bezmocná.

Hned vyhledal to, co potřeboval, aby se mu podařilo proniknout do korábu — reaktivní batoh.

Než se znovu vydal k Pólu, spojil se se stanicí a sdělil Klaudii, že jde.

„Rozumím,“ odpověděla suše.

Koráb byl obdivuhodně zachovalý. Jako kdyby ho konzervoval ledový vzduch.

Šel pomalu jeho chodbami, nahlížel do kajut, hledal ovládací pult. Musel tam zůstat palubní deník.

Všechny kajuty byly opuštěné.

Bylo to divné, protože i kdyby většina posádky byla v anabiózní komoře, ve službě muselo být nejméně sto lidí.

V kajutách bylo všechno tak, nebo skoro tak, jako ve chvíli katastrofy, všechny věci stály na svých místech, nikde žádná oběť.

V korábu letěly celé rodiny. V jedné kajutě, Pavlyš si zapamatoval číslo 44, ho zaujal obraz zvěčněného okamžiku. Dětská kolébka, vedle láhev s mlékem. V kolébce bylo chřastítko...

Už si začal namlouvat, že po ztroskotání zůstali na korábu živí lidé. Jeho úkolem teď bylo přijít na to, co se s nimi dělo dál.

Ovládací pult byl silně poškozen. Přístroje rozbité. Jako malý zázrak v těch mrtvých troskách vypadalo blikání signálu automatického spojení se Zemí. Pavlyš světýlko vypnul, jako by v tom zeleném blikání bylo něco zlověstného.

Ani v ovládacím úseku, ani v úseku spojovacím žádnou obět' nenašel. Nenašel ani palubní deník. Žádní lidé nebyli ani v motorovém úseku, který byl poškozen nejvíc. Konečně dorazil do anabiózní komory. Dveře byly zavřené. To očekával. Vytáhl z batohu řezač.

Zámek dlouho nevzdoroval.

Byla tu tma, stěny na rozdíl od ostatních místností nebyly natřeny svítící hmotou. Rozsvítil světlo na přilbě.

A vzápětí pochopil.

Lidé v anabiózních lázních zahynuli společně s korábem. Při ztroskotání se nejspíš vypořádal energetický zdroj a ti, kteří zůstali naživu, nemohli přivést k životu reanimační systém. I když se o to zřejmě pokoušeli. Některé lázně byly pootevřeny, ale všechny snahy vyšly naprázdno.

Lázně ve vanách pak zmrzly a ti, kdo v okamžiku katastrofy Pólu spali, byli uvězněni v průhledných ledových balvanec.

Procházel mezi vanami a našel i ty, kdo zahynuli mimo tuto komoru. Někdo měl ještě sílu, aby sem těla přetáhl.

Pavlyš se tu déle nechtěl zdržovat. Byl to hrozný pohled. Člověk mohl být sebezornější, sebestřízlivější a dokonce sebeodvážnější, přesto by snad zešilel, kdyby třeba za zády v tom ledovém tichu zaslechl něčí pomalé kroky, nebo kdyby najednou uviděl, jak se pod sklem anabiózní lázně v chvějícím se paprsku někomu z těch lidí zachvěje víčko nebo se ústa pohnou do úsměvu, úsměvu člověka, který zahynul před dvaceti lety.

Pomalou ustupoval k východu, nedokázal se totiž otočit zády k tomu hřbitovu. A když za sebou zavřel dveře komory, přitiskl se ke stěně chodby, zůstal tak několik minut, dokud se nezbavil podivné slabosti v nohách.

Poté zamířil k východu, ten však byl příliš daleko. Zrychloval krok, zdržel se jenom jedinkrát, když nahlédl do otevřených dveří nějakého skladu a byl doslova ohromen nepořádkem, jaký tam panoval, jako kdyby se k zásobám dostali nějakí divoši, všechno rozházeli po zemi, konzervy a balíčky otvírali snad kameny a drápy, jedno po druhém ochutnávali a co jim nechutnalo, odhazovali stranou. To nemohlo být dílo lidí z korábu ani ve chvíli nejvyšší nouze už jenom proto, že věděli, jak se konzervy otvírají... To tedy znamená, že v korábu byl někdo po katastrofě, po smrti posledních lidí. Nepřišel na žádné vysvětlení toho případu, na planetě by jinak musela být vysoce organizovaná zvířata nebo dokonce nějaká pralidé. Ale Pavlyš byl jako biolog přesvědčen, že vyšší zvířata na planetě nejsou. Teprve až když odešel pár desítek metrů od polozničeného skladu, napadlo ho něco naprosto jednoduchého a přijatelného. V podvědomí tu myšlenku zaháněl už dřív: lidé umírali v mrznoucím korábu postupně, jeden po druhém, a ti poslední, polomrtví hrůzou a beznadějí, přišli o rozum. A umírající šílenec, aniž věděl, co vlastně dělá, se připlazil do skladu, protože smrt i k němu byla nemilosrdná...

Co nejrychleji se dostat ven! Na slunce a čerstvý vzduch. Co nejdříve uniknout z mlčící hrobky a ledovými stíny dávné, avšak dobře uchované tragédie!

Za celou noc byli tak zmoženi a promoklí, že za úsvitu, když se vlny uklidnily a přestaly zalévat ostrůvek, padli a spali jako zabíjí.

Objali Marianu a přitiskli se k ní z obou stran. Mysleli, že jí tak bude tepleji, při spánku se snažili ani nepohnout, aby jí nezpůsobili bolest, zatímco Mariana byla každou chvíli vzhůru, nemohla se zahřát, celá se chvěla a musela se držet, co měla sil, Oleg stále nepřicházel, někam šel, volala na něho, utíkala za ním, vypovídala jí službu zraněná noha, jako kdyby ji neměla vůbec, Oleg se ani neotočil a ona ho nemohla dohonit... Země se chvěla, protože bylo zemětřesení a shora na ni padala střecha...

Mariana pak přišla k vědomí, potah z balónu jí zakryl obličej, takže nemohla dýchat, odhodila ho, Dick s Kazikem leželi každý na jedné straně a ona si vzpomněla, jak loni leželi na sněhu a mrzli, jak ji chlapeč také dávali doprostřed, aby jí nebyla taková zima. Ani jí nenapadlo, že bude muset mrznout tak daleko od domova na téhle proklaté planetě doslova pár kroků od Země.

Ostrůvek jí ukolébával, ale to přece dělat neměl!

„Dicku,“ zvolala, „my plujeme?“

„Cože?“ zeptal se ještě v polospánku, ale za pár vteřin se dočista probudil, posadil se, strhl ze sebe blánu, kterou byli přikryti, a řekl:

„No to nám ještě scházelo!“

Kazik se pohnul, zasténal a pořád se ještě nemohl probudit. Kost a kůže, co sotva drží pohromadě, tak o něm mluvily ženské v osadě — měly by ho vidět teď.

Mariana se pokusila posadit, lokty se jí probořily, ale noha ji skoro nebolela, aspoň nic necítila.

Kolem dokola byla voda, samá voda. Někam je to zaneslo, když spali.

Dick vstal, voda mu byla po kolena, vzepřel se rukama, vytáhl nohy a začal se rozhlížet. Konečně se probudil Kazik.

„Měli jsme štěstí,“ konstatoval Dick. „Mohlo to dopadnout mnohem hůř.“

K ránu, když usnuli, proud jejich vor z ostrůvku odnesl. Vítr však váł ke břehu, a proto se ocitli blíže ke vzdálené zemi. Začali veslovat, využívali přitom větru, hrabali ve vodě rukama, dokonce i Mariana se doplázila ke kraji, naklonila se přes kládu a pomáhala.

„Krucí,“ řekl Kazik, „ten vítr se může každou chvíli změnit.“

Shodil ze sebe rozedrané kalhoty a bundu, z níž zůstaly jen cáry, a skočil do vody. Plaval za vorem, kopal nohama a plavidlo tlačil před sebou. Když už byl břeh blíž a všech se zmocnila nedočkavost, skočil za ním i Dick a dělal totéž, dokonce ani nevnímali, jak je voda studená.

Celí udýchaní tlačili vor, bylo to těžké plavidlo, připadalo jim, že je dokonce živé, jak se jim stavělo na odpor. Najednou Dick zavadil kolenem o dno. Prudce odstrčil vor kupředu. Kazik přišel o oporu, málem se napil vody, protože pro něho tam bylo ještě příliš hluboko. Dick ho vytáhl a došli společně ke břehu za pomalu plovoucím vorem. Šli

pomalounku, zlehka ho jenom postrkovali a po několika minutách vzali Marianu a donesli ji na povlovně se svažující břeh pod pár bělavých borovic.

Voněly tu houby, v mechu se míhal hmyz, křoví šustilo, jako kdyby ohmatávalo příchozí. K cíli jejich cesty jim zbývalo už jen velmi málo.

Při zpáteční cestě musel Pavlyš odpovídat na nekonečné množství otázek obou žen. Bylo to neuvěřitelné, doposud se nikdy nestalo, že by nějaká expedice našla mrtvý koráb. Navíc ještě koráb, jehož zmizení měli všichni v dobré paměti.

„Ten koráb ale v tomhle sektoru vůbec neměl být,“ uvažovala Klaudie.

„Jsi si jist, že nikdo z nich nemohl zůstat naživu?“ zeptala se Sally.

„Neměl, ale já jsem někde četl,“ pokračoval Pavlyš, „že se po velkém skoku mohli objevit i tady.“

„Ano, ovšem nakonec se došlo k závěru, že to nebylo možné.“

„Ztratili vládu nad korábem při fázi, kdy se ze skoku vynořovali,“ řekl Pavlyš, „a mířili k téhle planetě.“

„Je jisté, že nikdo z nich nemohl zůstat naživu?“ zeptala se Sally.

„Nic takového nemůžu tvrdit,“ prohlásil Pavlyš. „Myslím si ale, že někteří z nich nezemřeli hned.“

„Kdyby někdo z nich naživu zůstal, nepřežil by tam ani den,“ byla si jista Klaudie.

„Kdy se to stalo?“ zeptala se Sally.

„Nenašel jsem palubní deník. V těch místech je mráz i v létě. V noci až mínus čtyřicet. V jiných ročních obdobích je to ještě horší.“

„Neměli kam jít,“ řekla Klaudie.

„Prohledáme celé okolí pod horami,“ rozhodl Pavlyš.

„Byla tam spousta lidí,“ pokračovala Klaudie.

„I děti,“ připomněla Sally. „Kolonisté.“

Ženy připravily večeri k Pavlyšově přiletu, ten však neměl na jídlo ani pomýšlení. Hned začal promítat filmy.

.. Koráb v zasněženém amfiteátru. Teď je blíž. Obrovité těleso, matový, větry a sněhem ošlehaný plášť. Pootevřený vstupní otvor, to zřejmě způsobil náraz...

Chodba. Jasné světlo z Pavlyšovy svítilny. Ovládací pult. Rozbité přístroje. Následky výbuchu v motorovém úseku. Studený dech smrti.

Popíjeli kávu, seděli v malé vytopené jídelně stanice a každý si představoval mrtvý chlad vesmíru, jehož pokračováním byly ty hory, kde našel svůj konec Pól.

„Podíváme se na další filmy?“ zeptal se Pavlyš.

„To je zbytečné,“ řekla Klaudie. „Musíme zjistit, co se má v takových případech dělat. A jak.“

„A co se má jako dělat?“ Pavlyš si uvědomil, že se nikdy s ničím podobným nesetkal a nevěděl, co se tedy doopravdy má. Předpisy jsou ovšem na všechno, na vstup do volného vesmíru i pro chování v případě, že se člověk setká s cizími rozumnými bytostmi. Dokonce i ty nejnepředstavitelnější situace, všechny mají své předpisy.

„Co z toho můžeme využít?“ zeptala se Klaudie.

„Jak využít?“ nechápala Sally.

„Výsadekové čluny jsou v pořádku?“

„Velký člun je poškozen. Náraz zasáhl dopravní úsek.“

Klaudie zapojila počítač. Zanedlouho se na obrazovce objevil text, byla to strohá, výrazná písmena, která nepřipouštěla žádnou diskusi. Klaudie četla nahlas.

„V případě, že expedice opouští zkoumanou planetu, musí se přesvědčit, zda na planetě nezůstal jediný předmět pozemského původu s výjimkou přístrojů, které jsou zde ponechány s tím, že budou odvezeny později...“

„Tohle je ale úplně jiný případ,“ řekl Pavlyš. „Tím mají na mysli třeba můj kartáček na zuby.“

„Kartáček na zuby?“

„Jistě, už ho nemůžu tři dny najít,“ oznamoval Pavlyš. „Musel jsem si vzít náhradní. Zřejmě někam zapadl a za milióny let, až tady vznikne civilizace, objeví archeologové můj kartáček a budou mít důkaz, že tu byla cizí civilizace.“

„Na legrácky teď není vhodná chvíle,“ pronesla Klaudie a sklonila se znovu k počítači. „Něco tady ještě musí být. Vzpomínám si na to. Jistě, tady je to!“

Obrazovka se znovu rozsvítila.

„Objeví-li expedice na zkoumané planetě jakýkoli předmět pocházející ze Země, ať už jde o předměty, které tam byly zapomenuty předcházející expedicí nebo které jsou pozůstatky havárie, expedice je povinná je vzít s sebou a v případě, že to není možné, musí tyto předměty zničit.“

„Vždyť jsem to říkala,“ kývla spokojeně hlavou Klaudie. Byla ráda, že se mohla na svou paměť spolehnout.

„Ale to snad ne?!“ protestovala Sally. „Vždyť jsou tam lidé...!“

„Ti lidé zahynuli před dvaceti lety.“

„Snad s tím nemusíme tak pospíchat,“ řekl Pavlyš. „Ještě přece neodlétáme.“

„S takovou věcí se musí pospíchat,“ řekla Klaudie. A začala znovu hledat v předpisech. „Píše se o tom někde v poznámkách,“ sdělovala. „Musí tam být ještě nějaké dodatky.“

„To tedy nechápu,“ nesouhlasila Sally. „Co by se mohlo stát?“

„Mohla bych se zmýlit v přesnosti formulaci,“ pokračovala Klaudie, „ovšem smysl je jasný. A musí být jasný i vám. Ten příkaz nemá na mysli jen budoucí obyvatele planety. Tady jde o současnost. Koráb, který ztroskotál je zdrojem mikroorganismů ze Země. Můžeme být příčinou nějaké místní ekologické katastrofy.“

„Mikrobi už dávno zmrzli,“ mávl rukou Pavlyš.

„Můžeš to tvrdit s naprostou jistotou? Jako biolog?“

„Ne, to nemůžu,“ připustil Pavlyš. Bylo mu totiž jasné, co tím chce Klaudie naznačit. Pavlyš vstoupil do korábu. Jestliže něco, co je cizí tomuto světu, mikroorganismy či viry jemu škodlivé, byly uvnitř. Pavlyš jim umožnil proniknout na tento svět. A teď už není taková zima, ani v horách. Nikdo nemůže s jistotou tvrdit, že se nic nestane. Nejspíš ne, ale předpisy pro takové příležitosti sestavují velmi moudří a předvídaví lidé.

„Znáte přece historii objevení Polynésie?“ uvedla učebnicový příklad Klaudie.

Pavlyš kývl.

Evropané zanesli v devatenáctém století do Polynésie, kde doposud tyto nemoci neznali, příušnice, neštovice a spálu a na ně vymírali obyvatelé celých ostrovů, protože proti těmto, pro Evropany běžným chorobám, neměli protilátky.

„Mně to připadá hrozné,“ řekla Sally. „Stojí tam teď jako pomník.“ Zarazila se.

„Lidé nepřišli do vesmíru proto, aby tu po sobě zanechávali pomníky, které by mohly zničit cizí život. Nesmíme se stát zdrojem nákazy,“ řekla Klaudie. „Smyslem současné civilizace je humanismus.“

Sally vstala, odešla do kuchyně, aby postavila na čaj. Zastavila se mezi dveřmi a najednou řekla:

„Jak si můžeš být vždycky vším tak jistá...“

Klaudie ji neodpověděla.

Když si trochu odpočinuli, chtěl Kazik okamžitě vyrazit ke stanici. Mariana mu řekla:

„Počkej, až se trochu zahřeješ a uschneš.“

„Uschnu cestou,“ protestoval Kazik. „Chodím rychle.“

Dick mu dal svůj nůž, protože ten Kazikův už nebyl k ničemu, chtěl mu dát i paprskomet, ale Kazik si ho nevzal, nedůvěřoval té zbrani.

„Budeš ho potřebovat víc,“ prohlásil, „já budu chodit, ty musíš sedět a čekat.“

Kazik vykročil do vkrádající se tmy, ale do cesty se mu postavila bystrá říčka, šel proti proudu a hledal, kudy by se dostal na druhou stranu, uvízl však v bažinách. Vrátil se až za naprosté tmy. Viděl oheň, který rozdělával Dick.

„To jsem já!“ volal už z dálky.

„Tys je nenašel?“ ptal se Dick a vstal.

„Ráno je určitě najdu. Teď už vím, kudy mám jít,“ odpověděl Kazik.

Mariana ležela s otevřenýma očima a mlčela. Strašně ji to bolelo, ne noha, ale celé tělo, byla to taková tupá, pomalu se přelévající palčivá bolest.

Vstali, když se rozptýlila ranní mlha. Odcházela v chuchvalcích, jako břecha stékala do jezera a schovávala se v lese. V chuchvalcích mlhy se skrýval i kouř z ohně, na kterém Dick vařil vodu. Pavlyš si toho kouře nevšiml. A i kdyby si ho všiml, považoval by ho za mlhu. Kazik pohlédl na oblohu právě ve chvíli, kdy se Pavlyšův stroj mihl nad vrcholky stromů.

„Odlétají!“ zvolal.

„Tys je viděl?“ zeptala se Mariana.

„Ano takový malý koráb.“

„Určitě letěli na průzkum,“ uklidňoval je Dick.

„Kéž by to byla pravda!“ vzdychl Kazik.

„Není to jedno?“

„Jestli jich je víc, mají ještě další koráb a mohli by vzít Marianu,“ řekl Kazik. „Tak já už jdu, můžu?“

Byl celý nedočkavý, shledání se Zemí bylo tak blízko!“

„Počkej,“ zadržel ho Dick, „napij se čaje.“

Dick by tu Kazika mohl nechat a jít ke stanici sám, ale neřekl ani slovo. Les hrozil stejným nebezpečím všem. Člověk, který se pohybuje, je prakticky stejně ohrožen jako ten, kdo chrání bezmocné děvče. Chápal, co to pro Kazika znamená, když uvidí opravdové pozenšťany. Jemu to nic neříkalo. Měl jenom strach o Marianu, dnes vypadala strašně špatně. Donutil Kazika, aby se napil horké vody, a řekl:

„Tak utíkej!“

Věděl, že na planetě se neumí lesem nikdo pohybovat tak rychle jako Kazik.

(26)

Té noci Klaudie spala špatně.

Navečer totiž vypukl spor s Pavlyšem znovu: Klaudie naléhala, aby hned ráno udělal všechna opatření k likvidaci korábu. Slovo likvidace, které v případě Pólu použila, jako kdyby všechno Pavlyšovo jednání odosobňovalo, pomáhalo jí totiž nevidět pod pojmem Pól to, co viděl on. Existoval prostě předmět, který ohrožoval planetu. Existovaly pokyny, které nařizovaly nebezpečný předmět zlikvidovat. Pól už dávno neexistoval. Byl to logický postup, o kterém se pokoušela Pavlyše přesvědčit, jako kdyby měl odškrtnout událost starou dvacet let.

Klaudie sama otevřela kontejner s implozivem, se zařízením, které nevytvářelo žádné průvodní efekty způsobené běžným výbuchem a nenarušovalo přírodní rovnováhu. Odvlekla těžkou bednu do společné kajuty a neosobním tónem Pavlyšovi rozkázala, aby ráno zlikvidoval Pól, a aby udělal hologramový záznam z místnosti pro hlášení Hvězdné komisi. Bude-li potřeba, to souhlasila se Sally, může Pavlyš vzít z Pólu všechny předměty a materiály, které by mohly mít význam pro šetření nebo které by mohly mít nějaký význam pro příbuzné těch, kteří tu zahynuli.

Poté musela vyslechnout bouřlivý, ne příliš dokonale připravený Pavlyšův citový útok, při němž jednoznačně

odmítl takovou věc provést.

„Jsme na dálkové rozvědce,“ řekla klidně a vyrovnaně. „Když jste, Pavlyši, souhlasil, že poletíte na tuto expedici, moc dobře jste věděl, že ve výjimečných případech záleží vždycky na rozhodnutí velitele expedice. V případě, že někdo neuposlechne, je navždy, opakuji navždy, vyloučen z jakékoli práce ve vesmíru. Můžete mé rozhodnutí považovat za hloupé. Ovšem odpovědnost za to nesu jenom já. A vy jste povinen se podřídit. Tady neexistují žádné výjimky. Nejednou tak byla zachráněna celá expedice, v níž se v nevhodnou dobu objevovaly sebemoudřejší nápady.“

„Klaudie,“ řekla Sally. „Mluvíš o něčem jiném. Naši expedici nic nehrozí. Můžeme to tvé rozhodnutí odložit až do odletu. Máme ještě čas.“

„Nic se do odletu odkládat nebude. Každým okamžikem vzrůstá nebezpečí, že tato planeta bude nakažena.“

„Kdybych ho radši nenašel!“ zněla Pavlyšova poslední slova. Najednou si uvědomil, jak je za celý den unavený a že se nechce na nikoho ani podívat. Ani na zásadovou Klaudii, ani na hodnou Sally. Jsou mu obě cizí, pokud se podřizují zákonu a neuvědomují si svou slabost před silami vyššími než samotný zákon.

Klaudie vlastně nespala celou noc, protože měla ze spánku strach. Nebyla na Pólu, ale viděla filmy, které tam Pavlyš natočil. Dokázala si dokonale představit sama sebe v mrtvém korábu.

Stačilo usnout a všechno jí oživalo před očima. Lidé, které odsuzovala k smrti podruhé, se u ní scházeli, přicházeli až k ní, chtěli ji něco říct. Musela se s nimi dohadovat, dokazovat jim, že plní jen svou povinnost, nechápali ji však a vyhrožovali jí, a třebaže se pokoušela vybavit si jejich tváře, nedařilo se jí to... Klaudie se v hrůze probouzela a dělala vše, aby znovu neusnula. Zdálo se jí, že nespí, avšak nový příchod těch lidí ji potvrzoval, že znovu usnula...

K ránu ji ten nekonečný souboj s lidmi z Pólu natolik vyčerpával, že pochopila, že když se jí nepodaří ty lidi přesvědčit, bude je muset nechat na pokoji. Tato myšlenka ji přinesla nesmírnou úlevu, takže okamžitě usnula hlubokým, bezesným spánkem. Probudila se kolem desáté. Stanice už byla prázdná. Když Pavlyš se Sally odlétali, nechtěli ji budit.

Klaudie vstala, hlava jí třeštila, pokoušela se připomenout si to blouznění, vzniklo však vždycky něco beztvářého a nesmyslného. Věděla, že nepřikázala Sally, aby letěla s Pavlyšem, i když samozřejmě letět ve dvou je podle předpisů...

Umyla se v ledové vodě, zacvičila si, vypila šálek silné kávy, nic z toho ji však nezbavilo tísnivé, odporné nálady, dokázala však alespoň zahnat z hlavy noční blouznění. Představila si, jak Pavlyš letí, vedle něho sedí Sally, dělají si z ní legraci, když si vzpomenu na včerejší dohadování, asi o ní mluví ironicky. Jistě si z ní dělají legraci a Sally na všechno přikyvuje, souhlasí... Nezavolala člun. Rozkaz už vydala. Musel být splněn, jinak by od zítřka na stanici propukla anarchie.

Nakonec tohle všechno je pouhá epizoda, nic víc. Dávno mrtvý koráb, lidé kteří už dávno zahynuli... Dobývání vesmíru přináší oběti. Kdyby se lidé nepodřídili disciplíně, oběti by se ztrojnásobily.

Klaudie musela jít něco dělat.

Kazik pospíchal, teď už věděl, kudy jít. Musel obejít bažiny přes skupinu pahorků, pak prudce zabočit úvalem k místu, kde se říčka rozlévala a byla mělká.

U říčky se chvíli zdržel, vyhledal nejklidnější místo, byla tu voda jako zrcadlo. Samozřejmě že ne takové, jaké Mariana zanechala v osadě, ale dalo se do něj dívat. Podívil se tomu pohledu, tvář měl divně protáhlou a tmavou, jenom oči neměl špinavé. A vlasy měl jako nejdřívejší křoví.

Neměl se čím učešat, ale myl se tu dobře pět minut, jenom tak, vodou a jílem. Bylo mu jasné, že pozemšťanům se líbit nebude. Moc o sebe nedbá, teta Luisa mu právem hubuje. Copak je na to ale vždycky čas? To přece musí pochopit!

Přebrodil se, na místě mu bylo vody skoro po pás, strašně prochladl, takže dál utíkal, les tu nebyl hustý, samé borovice, světlé, namodralé kmeny mu uhýbaly, bály se hluku, dravé liány přetínal v běhu nožem, je to nádherný nůž, třeba mu ho Dick pak dá, protože Kazik bez nože... Určitě jim řekne, aby mu dali zeměpisnou knížku. Až to všechno skončí, určitě jim nejdřív řekne o takovou knížku, musí v ní být barevné fotografie. Stařešina říkal, že existují knížky s pohyblivými obrázky. Co víc si člověk může přát?

Olegovi zima nebyla. Sníh, který usilovně a hustě padal, se pokoušel jejich stan nejdřív strhnout svými prudkými útoky, když však ze stanu vznikl malý kopeček, smířil se s tím, jako kdyby byl spokojen, že obnovil netknutou bílou plochu horského údolí. Sníh byl těžký, dusivý, ale udržel ve stanu teplo.

Oleg cítil, jak je unavený, chtělo se mu spát, myšlenky mu probíhaly hlavou líně a prakticky bez jeho přičinění. Včera šli celý den, snažili se postupovat tak, aby celou dobu stoupali. Už nebylo pochyb, že zabloudili, ale neustále doufali, že se dostanou k průsmyku na jiném místě, to ostatně není tak důležité, jenom aby se dostali nad mraky, kde nezuří nepřetržitě bouře, kde na ně nebude útočit moře dotěrných sněhových vloček bodajících do obličejů, narážejících na prsa, snažících se zastavit je a nepustit k Pólu.

Ještě před soumrakem však doslova padli, neměli už sílu ani na ohřátí vody. Mlčky stavěli v šedivé mlze stan, jako kdyby to byl nějaký rituál, přidržovali ho, aby ho neodnesla vichřice, pak se do něj uchýlili a pokorně leželi, cítili, že sněhová vrstva nad nimi je stále těžší. Pak si Oleg ve spaní uvědomil, že se mu špatně dýchá, nedokázal se úplně probudit, avšak Sergejev přece jenom nějakým zázrakem dokázal setřást vrstvu sněhu z tváří, vytvořil kolem nich něco jako malou jeskyni, do níž vzduch, i když jen líně, přece jenom shora pronikal. Takhle se aspoň neudusí.

Klaudie usedla k práci.

Nic se jí nedařilo.

Každou chvíli se přistihla, že se bezmyšlenkovitě dívá z okna. Les se za ty týdny změnil, léto nechalo vypučet listy na stromech, takové malinkaté zelené puntíky na dlouhých vlasových větvičkách, z mechu vyrazily čerstvé výhonky, které se chvěly, když v jejich blízkosti letěl nějaký hmyz, lišejníky se rovněž rozrostly a pomalu dýchaly, v lese se objevovalo mnohem víc zvířat, snad se sem vrátila z jihu nebo se probudila ze zimního spánku. Les budil v Klaudii odpor, současně ji však přitahoval. Výsledkem bylo neodbytné přání, které ji zdolávalo jako žízeň — prostě si jenom tak vyjít do lesa, bez skafandru, a projít se tam bez cíle a ničeho se nebát.

To ne, takhle to nejde, řekla si a znovu se snažila soustředit se na práci, pak se spojila s Pavlyšovým strojem. Tam bylo všechno v pořádku.

Ten koráb jim tu ještě scházel! Tutanchámonova hrobka!

To, že nechtěla myslet na koráb, však neznamenal, že Klaudie byla lhostejná a chladná. Byla jenom snadno zranitelná a velmi citlivá, snažila se to před lidmi skrývat, protože jinak neměla šanci na další průzkumný let. Zvykla si za poslední léta potlačovat své city, styděla se za ně a možnosti počítačů, které v ní vyvolávaly úctu, zřídka však sympatie, pro ni znamenaly smysl života. Zvláštní bylo něco docela jiného — Klaudie totiž neměla potuchy, že Srjobina a Sally s ní pracují tak dlouho, nikoli proto, že je důsledná, pracovitá a přesná. Ty dvě měly naopak rády docela jinou Klaudii, tu kterou ona sama před sebou skrývala, chápaly ji a běžně už přehlížely pedantství své nadřízené. Bylo v tom něco neobvyklého, protože se staraly o Klaudii jako o zlobivého syna, kterého neměl ve třídě nikdo v lásce, který měl sice samé jedničky, současně to však byl otravný nesnesitelný šprtoun, o němž doma vědí, že když ho nikdo nepozoruje, je úplně jiný, celé hodiny se stará o nemocné kotě, maluje si kyticky nebo vyřezává ze dřeva nádherný zámek. Ve třídě o tom ale nemá nikdo potuchy.

Klaudie se zamilovala do hluchného a chybního Pavlyše už na korábu, když se ještě vůbec nemluvílo o tom, že by ho měla vzít s sebou na expedici. Zamilovala se a začala na něj být tvrdá, chladná a dávala mu najevo svůj odstup. Tentokrát se jí podařilo oklamat nejen sebe, ale i vnímavou Sally. Když se ukázalo, že shodou okolností poletí Pavlyš s ní, zmocnila se jí nepředstavitelná radost.

Dokázala bojovat sama se sebou, ovšem v tu chvíli si sama přestala rozumět, a snad proto si z té své radosti začala říkat, že člověk Pavlyšova typu je pro expedici nebezpečím. Od toho okamžiku byla naprosto věčná, rázem si namluvila, že úlohy expedice jsou na prvním místě, že se musí obětovat, protože expedice by jinak nesplnila svůj cíl. Začala zuby, nesmírně se trápila láskou k Pavlyšovi, přesto všechno ho přijala do své skupiny. Když se ukázalo, že Pavlyš se Sally jsou veselí a společenší lidé, které to k sobě přitahuje a jejichž sblížení je jenom otázkou času, docela přirozeně si našla jako člověk odpovědný za expedici spoustu důvodů, které ji opravňovaly postavit se do cesty jejich vztahu. Ona sama však v těchto důvodech nehrála žádnou úlohu, šlo jen o splnění služebních povinností.

Možná i proto byla Klaudie neustále nervózní, protože si sama nedala ani příležitost, při níž by se mohla v sobě vyznat, a všechno vyvrcholilo tím, že byla plná takového odporu k planetě. Tím spíš, že planeta byla primitivní a člověku nepřátelská. Prvně v životě si přála jediné — aby expedice co nejdřív skončila, aby se mohla vrátit do běžného života v laboratořích, do světa, kde ji nikdo nechápal, kde se však všichni domnívali, že jí rozumějí, neboť ona si myslela totéž.

Ať jí byla planeta sebeodpornější, ať ji sebevíc znervózňovala, současně ji ten svět přitahoval a vzrušoval.

... Klaudie vstala. Byla neklidná, chtěla něco dělat za každou cenu, ale pracovat už nemohla. Nemohla na práci ani pomyslet. Přistoupila k vařiči a chtěla si postavit na kávu, nalila vodu, ale vařič už nezapálila.

Odešla do před síně a oblékla si skafandr.

Vyjdou si ven, opakovala si, na chvíli, dojdou jen k lesu. Proč bych konečně měla celé týdny jen vysedávat v tomhle vězení?

Kdyby byl na stanici ještě někdo jiný, nikdy by si nedovolila odejít. Teď tam ale nikdo nebyl. Nikdo ji neuvidí. Může si tedy i představovat, že ji jako neuvidí ani neúprosná Klaudie Sunová. Ta tu přece není, i ona odletěla do hor. Do lesa nejde ona, ale tajuplná, neuvědomělá a ve skutečnosti neexistující Klaudie, nad kterou nemá žádnou moc.

Překontrolovala hermetické uzavření vchodu, všechny povinnosti předepsané při odchodu dodržovala přesně, a vykročila k lesu.

Už předtím byla samozřejmě mimo stanici, vyžadovala to její práce, musela třeba pomoci při vykládání vzorků ze sondy nebo musela jít do planetárního člunu, ale v lese ještě nikdy nebyla. A když ji Pavlyš napůl žertem přemlouval, aby se s ním do lesa vypravila, suše odmítla a dala mu najevo, že se nebude zabývat věcmi, které ji nezajímají.

Přešla přes louku a ohlédla se. Kopule stanice s laboratoří ji sledovaly a její chování neschvalovaly.

Připadalo jí, že vítr, který pohybuje listím, jí ovívá tváře. Dokonce si přejela rukavicí po výhledu přilby, aby zkontrolovala jestli je uzavřený. Všechno bylo v pořádku. Byla v naprostém bezpečí. Vstoupila do lesa, šla docela pomalu rozlehlým údolím, dívala se pod nohy, aby nešlápla na něco nebezpečného, protože její cesta vůbec neznamenal, že by se s lesem smířila. Byla to pro ni jakási zkouška, kterou si připravila — kdyby totiž před ní byl místo lesa jícen sopky, ve stejném duševním rozpoložení by vstoupila i tam.

Ke svému vlastnímu údivu na každém kroku něco objevovala, jednou to byl suchý list, podivně zkroucený kořen, podruhé okázalý pohyb lišejníku, to všechno ji přitahovalo svou krásou a přirozeností, výjimečností tvarů. Občas se zastavila, jednou se dokonce sklonila, když si prohlížela legračního pruhovaného broučka s dlouhými nohama. Jakmile brouk Klaudii spatřil, postavil se na zadní a poskočil, až se lekl, a napadlo ji, že se podobá lísajícimu se štěnění, které chce člověku olíznout tvář.

Líbezný brouček Klaudii nezasáhl, a když odlétal, vztekle zabzučel.

Klaudie naštěstí nevěděla, že jed tohoto pruhovatele sice není životu nebezpečný, ale způsobuje hluboké rány, které se nehojí, a proto ten, kdo ho potká v lese, se mu bez váhání vyhne. Ostatně Klaudie byla ve skafandru a nic jí

nehrozilo.

S úsměvem vyprovodila legračního broučka a už se chtěla vrátit, když spatřila květy. Na této planetě byly květy vzácné, různé útvary často květy připomínaly jenom svým tvarem, nešlo totiž většinou vůbec o rostliny. Zastavila se na malé louce, uprostřed rostla smaragdově zelená tráva, jednotlivá stébla jako kdyby někdo vyblýskal, blíž stromům pod spleť visících větví se krčily něžné chomáčky pampelišek, byly jenom o něco menší a něžnější než pozemské.

Když se k nim přiblížila, zakolébaly se na tenkých stéblech, jako kdyby na ně dýchl vítr.

Princezny Pampelišky.

Klaudie měla nepřekonatelnou chuť do nich fouknout. Fouknout, aby se rozletěly se svými bílými padáčky na všechny strany.

To se ale dělat nesmí.

Dokonce se ohlédla, jestli ji náhodou někdo nesleduje, jestli nevidí ten její přestupek.

Les mlčel a vyčkával.

(27)

Klaudie trošinku, jen na pár centimetrů pootevřela přilbu a foukla. Padáčky se jako bílý obláček vznesly do vzduchu, zavířily a rozletěly se do všech stran.

Pár nehmotných padáček se jí dotklo tváře, ohnala se po nich rukou.

Okamžitě zavřela hledí.

Ten dotyk, i když byl jemný a neškodný, ji polekal a vzpamatoval. Prudce se napřímila. Zelená stébla, na kterých ještě před chvílí byly pampelišky, se jako živá ukryla v zemi.

Káčo, řekla si Klaudie.

Svrběl ji nos, stačila se nadechnout lesní hniloby, cítila tíhu odcizení.

Okouzlení rázem pomínulo.

Rozhlédla se. Les ji obklopoval ze všech stran, ani se nepohnul, byl pozorný a všemu cizímu nepřátelský. Neuvědomila si hned, kudy má jít, byl to nepřijemný okamžik. Konečně mezi stromy zahlédla kopuli, vzdálila se nejvýš padesát metrů.

Rozběhla se zpátky, vtom ze stromu sklouzl namodralý had, neměl oči, šlehl ji přes skafandr ocasem a pokoušel se ji zadržet, rázně ho odhodila, neměla potuchy, že je to dravá liána, bytost bez mozku, zato však setsakramentsky nepřijemná.

Všechno se odehrávalo jako ve snu, slabost, ke které se nesmí přiznat, ani sobě ne, byla to hloupost proti níž sama tak rozhodně vystupuje.

Doběhla ke kopuli a strhla ze sebe skafandr, hodila ho do dezinfekční komory a sama šla okamžitě pod sprchu. Horká voda vonící různými bylinami ji bičovala. Myla si obličej, znovu a znovu, a stále více sebou opovrhovala. Připadalo jí, že to něžné pohlazení pampeliškových chomáčků není možno ničím smýt.

Jistěže se jí to jen zdálo.

Ani malé dítě z osady by se však nepřiblížilo k takovým pampeliškám, a kdyby je uvidělo třeba jen zdálky, naštěstí se vyskytují dost vzácně, povědělo by o tom dospělým, protože setkání s hnízdem sněžných blech v lese je jedním z nejhorších setkání. Dospělí by okamžitě sledovali toho, kdo objev udělal, protože takový člověk bude nejspíš nakažen a odsouzen za deset minut nebo třeba až za týden k dočasnému šílenství. Téměř všichni v osadě to prodělali, někteří dokonce několikrát. Jedinou věc, kterou mohli pro postiženého člověka udělat ve chvíli, kdy ztrácel vědomí, bylo svázat ho co nejpevněji a držet tak hodinu dvě, dokud záchvat nepomine a dokud člověk neusne na několik hodin hlubokým spánkem. Když se pak probudí, vůbec si nepamatuje, co se s ním dělo. Právě to se přihodilo Olegovi, právě kvůli tomu zahynul Thomas Hind.

Kazikovi se v lese něco nezdálo. Na jedné straně příroda kypěla životem, různými zvuky, na tom nebylo nic zvláštního, tak tomu v létě bývá, avšak současně před ním, kudy vedla jeho cesta, bylo skoro ticho. Zprava i zleva bylo hluku dost, za ním rovněž, ale vpředu se skrývalo nějaké napětí.

Třeba je to proto, že tím směrem je stanice a lidé vyplašili zvěř. Kazik se s touhle možností spokojil a pospíchal dál. Přesto byl ve střehu.

Musel se prodrat spoustou povalených stromů, zřejmě tu byla pořádná bouřka. Nůž měl připravený, postupoval naprosto tiše, snažil se, aby na sebe nesoustředil pozornost a aby lesem proklouzl jako stín. Tato překážka ho však zdržela, tudy jít dál nemohl, navíc ve ztrouchnivělých stromech se rády skrývají všelijaké zrůdy.

Cestou uviděl pavučinou potažené obydlí plivníka, oběhl je, v údolíčku spatřil obrovitou houbu, která se ukryla v zemi, jenom kousek klobouku jí vyčníval. Ani se k ní nepřiblížil. Konečně překonal zával stromů, když najednou ucítil smečku šakalů.

Jsou v lese cítit už zdálky, nikoho se nebojí a svou kořist uštívou. Nejčastěji útočí jednotlivě, jsou vytrvalí a zuřiví, někdy se však shromažďují do smeček, taková smečka loni napadla Dicka s Marianou. Proto tedy bylo v lese takové ticho.

Nevadí, řekl si, uteču vám.

Šakali Kazika také ucítili.

Prvního šakala uviděl ve chvíli, kdy přecházel úžlabinou a musel postupovat pomaleji. Zvíře se objevilo vpravo nahoře, dívalo se klidně, jako kdyby je ten človíček ani nezajímal, jen ze zvědavosti vyhlédlo z křoví a dokonce se

podivilo, kdo to tu dělá hluk.

Kazikovi však bylo jasné, že jejich setkání znamená smrt jednoho z nich.

Bylo by dobře, kdyby šakal byl sám. Druhý však čekal rovnou na cestě, jakmile Kazik vyběhl z úžlabiny na rovné místo, seděl na zadních, bílou srst měl celou zjezenou, černou tlamu dokořán. Jako kdyby se usmíval.

„Jedeš!“ vykřikl na něj Kazik.

Dobře věděl, že šakaly není možno zastrašit, ale dodal si tím odvahy. Vrhle se na šakala, který se mu postavil do cesty, ale ten se ani nepohnul, lhostejně čekal na šílenou kořist, která se mu sama řítí do spárů. Byl vysoký, a když se postavil na zadní, byl dvakrát vyšší než Kazik.

Kazik stačil v poslední chvíli uskočit před šakalí tlamou, vyceněné zuby se mu mihly pár centimetrů před obličejem.

Přeskočil živý kořen a utíkal dál, za ním cvakaly tlapy, šakal mu běžel v patách a byl samozřejmě rychlejší. Jako naschvál byly kolem jenom samé borovice s měkkými rovnými kmeny, tam se nedá vylézt a počkat. Ovšem šakal má nepředstavitelnou vytrvalost a trpělivost. Vydrží čekat třeba celé dny.

Kazik se ohlédl. Šakali byli už tři.

Zamířil víc vpravo k jezeru, třeba se mu podaří dostat do vody. Nevěděl, jestli šakali dovedou plavat, přesto to pro něho znamenalo aspoň kapku naděje.

Ke stanici mu zbývaly ještě tak jeden dva kilometry, to ho šakali zcela jistě dostihnou.

Bez ohledu na možné nebezpečí se vrhl do největšího houští, avšak ani to mu nepomohlo. Tam, kde liány Kazika zdržovaly, nebyly pro šakaly žádnou překážkou, lámali keře jako slámu.

Jako kdyby před ním z ničeho nic vyrostl strmý pahorek, spíš hromada kamení. Kazik se sem vrhl z posledních sil a škrábal se nahoru. Všichni tři šakali jeho útočiště obklíčili.

Kazik dýchal zhluboka a rychle, v posledních dnech nesmírně zeslábl. Kdyby se mu to přihodilo poblíž osady, dokázal by uniknout, ale tady to nešlo. První ze šakalů se začal škrábat nahoru, odhrnoval kameny tlapou. Blížil se pomalu a klidně. Všichni šakali se tak chovají.

Když měl šakalí tlamu u nohou, zaútočil nožem na krk. To bylo nejzranitelnější místo. Nůž však narazil na kost. Šakal uskočil, jako kdyby něco takového nečekal.

Hned se však škrábal nahoru znovu. Kazik stačil ještě jednou zaútočit, úspěšně, dokonce ještě dřív, než musel seskočit a znovu utíkat, protože ostatní šakali už lezli na pahorek také.

Ted' už měl jen dva nepřátele a sám nebyl zraněn.

Zraněný šakal se trochu opozdil.

Kazik utíkal, avšak u velkého měkkého modrého stromu ho šakali znovu dostihli. Skočil za něj, ale uklouzl, protože ho za ruku chytla dravá liána. Vtom mu první šakal rozedral kůži na rameni. Strašně to bolelo.

Začal se po šakalovi ohánět nožem, schovával se přitom za kmen, který se ohýbal, a šakalovi se podařilo Kazika ještě jednou kousnout. Mezitím se přihnál další šakal a Kazikovi bylo jasné, i když z bolesti a zoufalství nedokázal tak rychle reagovat, že se neubrání, že musí jenom utíkat.

A tak se rozběhl a kličkoval mezi stromy, až vyběhl na louku.

Na louce se naprosto netečně, sebejistě a pyšně tyčily opravdové pozemské kopule, třpytivé, stříbrné a nezničitelné. Bylo v to něco překvapivého a neuvěřitelného.

Uplynula asi hodina od neúspěšného výletu do lesa, ale Klaudie se pořád nedokázala uklidnit. Ani nevěděla proč to dělá, začala otírat přístroje, pak spustila pračku a dala do ní ložní prádlo. Nechtěla, aby se Pavlyš se Sally vrátili a ona nebyla na jejich návrat připravena. Pak si namluvila, že má hlad, otevřela konzervu s obědem, ale ani ji neochutnala a hodila ji do odpadu.

Snažila se nedívat okny ven, jako nazlost je ale měla před sebou při každém kroku, a les, nepřátelský a úskočný les jako by sledoval každý její pohyb.

Zmocnila se jí zimnice. Neměla potuchy, co se to s ní děje, nevěděla, že jde o první stádium po kousnutí sněžnou blechou, instinktivně však vytušila, že se s ní stalo něco zlého, co dávala do souvislosti s výletem do lesa.

Děšť byl na spadnutí, sešelfilo se víc, než určoval ve svém běžném scénáři den, nad stanicí visely tmavé mraky. Nemocí znásobená představivost jí napovídala, že se stromy pohybují a chystají se proniknout dovnitř.

A když se z lesa vyřítila zkrvavená opice a vrhla se ke kopuli i se smečkou bílých hrozivě naježených zrůd, právě tak před sebou viděla Kazika a šakaly, považovala to za pokus lesa o útok proti ní.

Okamžitě otevřela skříň, vytrhla odtud anblast, to všechno trvalo jen zlomek vteřiny, jednala podle pokynů, které počítaly i s obranou stanice před napadením divokými zvířaty, proto dělala všechno rychle, mechanicky, ve snaze překonat v sobě strach a odpor.

Zvířata, která zaútočila na stanici, se propletla do jediného klubka a Klaudie s ulehčením pochopila, že ti venku si vyřizují své účty, že je to pokračování věčného boje o existenci, při němž opice bude muset zahynout...

Ve stanici se svítilo, podrobnosti zuřivého boje tedy nemohla pořádně vidět, napadlo ji, že by měla zapojit kamery a možná že by je i zapojila, ale mdloby a zimnice ji přemáhaly stále víc, takže nebyla schopna usoudit, jestli se jí to zdálo nebo jestli byl ten okamžik doopravdy, kdy uviděla skoro rozumné opičí oči přitisknuté k oknu, temnou, podrápanou tvář, zoufale pohybující rty, snad volající o pomoc.

V hrůze z té podívané, v hrůze z tlamy toho bílého zvířete, z té opičí tváře, zvedla Klaudie anblast, aby vystřelila na svou obranu do těch zrůdných zvířat, uvědomila si však, že by tím mohla porušit hermetičnost stanice a vpustit dovnitř mikrofaunu. Jakmile bytost podobná opici uviděla Klaudiin pohyb, vrhla se stranou.

Klaudie měla dojem, že opice držela nějaký nůž nebo to snad byl tak dlouhý pařát, pak bytost upadla a zvířata se na ni vrhla... Byla to příšerná podívaná, krvavá, typická pro tuto planetu, Klaudie se tam nechtěla dívat, přesto tam znovu

pohlédla a za svitu blesků jako v mlze viděla, že ta bytost, aspoň měla takový dojem, není porostlá srstí, že to jsou cáry kožesinového obleku... Bytosti se pak podařilo vyrvat bílým zvířatům a běžela k jezeru, každou chvíli však upadla, bránila se z posledních sil...

Když se Kazik kutálel po svahu k jezeru a ztrácel poslední síly, pořád před sebou měl vystrašené oči té ženy ze Země, krásné a čisté bytosti obklopené třpytem dokonalých pozemských předmětů, která na něho mířila paprskometem, a jeho zatím bolely ruce, jak zoufale bušil pěsti do okna toho skvělého domu...

A šakali ho rvali, jako by si s ním pohrávali, štváli svou oběť k šedivé vodě jezera...

Od večera si Sally byla jistá, že poletí s Pavlyšem k Pólu. Cítila, že poslední závěrečné rozhodnutí o zničení korábu nezávisí na Klaudiině nekompromisním příkazu ani na bouřliváckém Pavlyšovi, ale že to bude záležet na ní, která se shodou okolností dostala do role soudce. Nikdo to ovšem nikdy nahlas nevyslovil, navíc si to všechno ani pořádně nesrovnala v hlavě.

Proto vstala první, hned za svítání, připravila snídani, ale Pavlyš, který vstával krátce po ní, se ani trochu nepodivil, když ji viděl v kuchyňce v těsné přiléhavé bundě a v kalhotách určených pod skafandr, tedy připravenou na cestu. Ve stanici Sally obvykle chodila ve volných šatech, vůbec nebyly moderní, zato však byly pohodlné, domácké. Klaudie byla přesvědčena, že Sally je jediný člověk v dálkové rozvědce, který se takhle obléká. Nijak to ale neodsuzovala.

Sally Pavlyšovi řekla, že Klaudii nemusí budit. Určitě v noci nespala a usnula teprve před chvílí. Nic proti tomu nenamítal. Bylo mu jasné, že Sally k tomu rozhodnutí nevedl jenom soucit k velitelce expedice, ale také to, že neměla chuť vysvětlovat jí, proč letí bez jejího svolení s Pavlyšem do hor, a to bylo vcelku rozumné.

Zamračený Pavlyš mlčel, ani se nenasnídal, mlčky naložil do člunu kontejner s implozivem. Všechno to dělal, jako kdyby ani na chvíli neváhal zničit Pól. Byl k tomu odsouzen, ovšem Sally si tím stále ještě nebyla jista, na druhé straně však byla přesvědčena, že k tomu, aby Pavlyšova vzpoura mohla přerůst v čin, je zapotřebí katalyzátoru, jinými slovy jejího spojení. Sama však ještě netušila, na kterou stranu vah její rozhodnutí přijde.

U korábu dostala strach. Byla už v mnoha expedicích, viděla umírat lidi, znala sílu zuřivých živlů a nicotnost člověka před jejich tvářmi. Věděla, že koráb je už dávno mrtvý. Nic z toho však pro ni nebyla úplná pravda. Koráb byl těžce nemocný, byl v komatu, avšak život v něm zanechal tak zřetelné stopy, že je nemohl odstranit ani mnohaletý mráz v těchto horách.

Sally Pavlyšovi pomohla přetáhnout do korábu kontejner s výbušninou, když jí však Pavlyš místo toho, aby výbušninu rozmístil podle předpisů, řekl, že nechají kontejner u vchodu, s úlevou poslechla.

V Pólu Sally dělala všechno, jen aby byla pořád vedle Pavlyše. Ten se mračil a ani nepromluvil, dokonce i tvář se mu nějak protáhla.

Korábem prošli jen tak nalehko. Byli u ovládacího úseku, u řízení, nahlédli do anabiózní komory, pak Pavlyš Sally zavedl do kajuty číslo 44, kde stála dětská kolébka. Pavlyš tou prohlídkou neměl v úmyslu Sally ovlivnit. Byl zaneprázdněn něčím jiným. Pochopila, že něco hledá jako ohaň, zatím jí však neprozradil, po jaké stopě jde a ona na něho nenaléhala.

Svítil silnou svítilnou na prostor u vchodu, pak dlouho prohlížel konzervy a potrhané krabice v demolovaném skladu, sestoupil do garáže, kde stál poškozený planetární člun, vsoukal se do jeho kabiny a pár minut tam zůstal. Sally to nevydržela a zavolala na něho:

„Slavo, našels něco?“

„Nenašel, už ale jdu.“

Společně se pak vrátili k otevřenému vchodu.

Pavlyš si odsunul kryt přilby, Sally udělala totéž. Tváře jí rázem sežehl mráz a vzduch, který jí pronikl do plic byl tak studený až se rozkašlala a přikryla si ústa rukavicí.

Pavlyš odepnul od skafandru plochý přístroj s matovým povrchem, Sally něco takového dosud neviděla.

„Vzal jsem si biohledač,“ řekl. „Prohlédneme spolu údolí.“

(28)

Kdoví proč vůbec nezapochyboval, že s ním Sally půjde.

„A co... ten Klaudiin příkaz?“ Sally chtěla nejdřív říci výbuch, ale nějak to nemohla vyslovit.

„Co myslíš ty?“

„Já si myslím, že nemusíme pospíchat,“ řekla.

„Čerta starýho vyhodím do povětří!“ vyjel nasupeně jako malý kluk, který chytil brouka a nechce ho nikomu dát. Sally si toho jeho klukovského výrazu všimla a bezděčně se usmála.

„Co je?“

„Co by bylo... Víš o tom, že Klaudie jako dokonalá velitelka podá hlášení o nesplnění příkazu?“

„Ani jí nedovolím, aby koráb zničila,“ prohlásil Pavlyš.

„Na to teď nemyslím. Uzavře tím pro tebe vesmír.“

„Ale to já vím!“

Pavlyš se prudce napřimil. Přístroj se mu matně leskl v rukách.
„Neodpověděls mi, jestli s tím počítáš.“
„Sally, milánku, nemluv nesmysly. Tady nejde o nějaké odmítnutí nebo souhlas. Co bys udělala ty?“
„Já jsem se ptala tebe a ty mi odpovídáš otázkou.“
„Tady máš kontejner, tak se do toho pusť.“
„Udělal bych totéž co ty.“
„Pak nepoleť ani jeden z nás. Zbytek dní prožijeme na Zemi. Podle mě na tom není nic tak hrozného.“
„Ty chytáčku, vždyť já tě mám ráda,“ řekla Sally. „Je ti snad deset?“
„Brzo mi bude dvanáct.“
Pavlyš sestoupil po schůdkách, které si s sebou přivezli, sníh kolem korábu přijímal jejich stopy, ale vítr se s nimi rychle dokázal vypořádat.
„Zavři si přilbu,“ zavolal Pavlyš zdola. „Mohla bys nastydnout.“
Sally seskočila. Ze tří metrů se zabořila do sněhu skoro po pás. Musela se vyškrábat ven.
Měla velice dobrou náladu.
Bylo jí najednou všechno jasné. Nejen pro tento okamžik, ale i pro celkové řešení situace.
„Jestli odtud odešli,“ uvažoval Pavlyš a držel přístroj v rukavici před sebou, „jestli opustili koráb, a o tom skoro nepochybují, museli se pokusit sestoupit z hor. Do údolí k lesu. Vzimě to udělat nemohli. Neměli ale jiné řešení. Jestli mám pravdu, pak někoho z nich najdeme. Pod tím sněhem.“
Na Sally rázem padla tíseň.
„Nedělej to,“ skoro zašeptala.
Pavlyš už ale kolem sebe přejížděl biohledačem a pozorně sledoval ručičku. Snad Sally ani neslyšel.
„Nech to na jindy,“ naléhala na něho. „Dnes ne. Nech je odpočívat v klidu.“
„Copak nevíš, proč to dělám?“ zeptal se Pavlyš. „Musím zjistit, kterým směrem šli.“
„Proč to potřebuješ vědět?“
Pavlyš si všiml, jak se zachvěla na přístroji ručička, a vykročil pomalu po drsném ledovém škraloupu určeným směrem.
Sally šla vedle něho.
„Protože se odtud mohli dostat.“
„To je naivní. To se přece nemohlo stát.“
„Sally, miláčku, ty se snažíš vnutit lidem kolem sebe své vlastní pocity. Tohle je pro tebe planeta, která zabíjí. Jsi přesvědčena, že na ní nelze prožít bez skafandru ani chvíli. A uvažuješ tak proto, že žiješ v dokonale vybavené stanici, dýcháš očištěný vzduch, piješ destilovanou vodu. Ale představ si, že nemáš jinou volbu: buď smrt, nebo se přizpůsobíš.“
„To pak je lepší smrt.“
„Smrt nikdy není lepší.“
Ručička se znovu zachvěla a zamířila vlevo.
„Připadá mi to jako dětská hra — samá voda, přihořívá, hoří...“
„Biohledač nemá příliš velkou citlivost,“ odpověděl Pavlyš. „Vymysleli ho totiž horolezci, záchranáři. Nejdřív s ním hledali ty, co zavalila lavina... Tady je to!“
Pavlyš se zastavil u mírně se vypínajícího kopečku.
„Podrž mi to,“ předal biohledač Sally a sám začal v rukavicích třístit ledovou kůru, aby se dostal k měkkému sněhu. Sally se přemohla a sledovala Pavlyšovy ruce, po chvíli se však přece jenom odvrátila. Nechtěla vidět to, co vzápětí musela spatřit.
„To je divné,“ řekl Pavlyš.
V jeho hlase byl údiv, nic víc. Sally se ohlédla.
Pod sněhem uviděla zažloutlou srst. Bylo tam pohřbeno nějaké zvíře, snad lední medvěd.
„Až se sem příště vrátíme, vykopeme ho,“ rozhodl Pavlyš.
„K čemu nám to bude?“
„Vedou mě k tomu dva zcela logické důvody, miláčku,“ řekl Pavlyš. „Jednak to zvíře věda dosud nezná, jednak se potřebuju dozvědět, jak zahynulo. K tomu bych ale potřeboval lopatu.“
Ve stále větších kruzích obcházeli koráb, čím dál tím víc se od něj vzdalovali. Sally už byla unavena, ledový škraloup nebyl všude dost silný, takže se propadali hluboko do sněhu. Vítr nabíral na síle a bránil jim v chůzi, strhával horní vrstvu sněhu a chvílemi nebylo vidět ani na pár kroků.
Tak uplynuly dvě hodiny marného hledání.
Konečně se Pavlyš zastavil a zeptal se:
„Jsi unavená?“
„Strašně.“
„Nezlob se, dal jsem se příliš unést.“ A provinile se usmál.
„Já se přece nezlobím.“
„Vrátíme se na stanici. Odpoledne sem zajedu a budu pokračovat.“
„Jak si můžeš být tak jistý, že někdo zůstal naživu?“
„V korábu není jediný mrtvý člověk s výjimkou těch, kteří jsou v anabiózní komoře.“
„Kdyby ale odešli, museli by zahynout v horách...“
„Co když došli do lesa?“

„No a? Víš přece, co je to za les.“
„To vím. Někdo ale na korábu byl poměrně nedávno. Vidělas ten nepořádek ve skladu potravin.“
„To přece neudělali lidé.“
„Tak ti nelidé se podle tebe dostali ke vstupnímu otvoru, otevřeli ho, prošli chodbami do skladu, a když odcházeli, tak za sebou zavřeli?“
„To jsou jen tvé domněnky.“
„Jsou ale natolik závažné, abychom kvůli nim nechali své práce a hledali je!“
Došli ke člunu.
„Klaudie už jistě šlí. Zapomněli jsme na ni.“
„To není nic tak hrozného,“ pokračoval umíněně Pavlyš.
Sally zavolala stanici.
Klaudie neodpovídala.
Pavlyš za sebou zavřel dvířka a posadil se do křesla.
„Klaudie se nehlásí,“ oznamovala Sally.
„Mohla se odpojit,“ řekl Pavlyš. „Copak je málo míst, kam člověk může na stanici jít? Nebo se s námi nechce bavit...“
„Nemluv nesmysly, Slavo.“
Pavlyš odstartoval. Pól se proměnil v titěrný černý knoflík na bílém kabátě údolí. Sally se stále pokoušela spojit s Klaudivou, bylo to ale marné.
Pavlyš udělal prudkou zatáčku, nad jezerem zvýšil rychlost a proletěli mraky tak, aby mohl přistát kolmo rovnou u stanice.
Dole lilo a snesl se soumrak.
Pavlyš postavil člun u kopule, vypnul motor, vzal velkou tašku s věcmi z Pólu.
„Nezapomnělas tam nic?“ zeptal se.
Sally zavrtěla hlavou. Byla dostatečně soustředěná.
Přešli rovnou ke vchodu. Uvnitř se svítilo a kulatá okna stanice útulně zářila, vrhala teplé proudy světla do hustého lijáku.
Bylo zavřeno. Klaudie po jejich přistání neotevřela. Sally stiskla signální knoflík u dveří. Bylo slyšet, jak se bzučení rozléhá po celé stanici.
Pavlyš nahlédl dovnitř.
Po okénku stékaly proudy vody, takže skoro nic neviděl.
Sally vyťukala kód. Dveře do předsíně se odsunuly. Vstoupili.
„Něco není v pořádku,“ řekl Pavlyš.
Proudý dezinfikantu jim narazily do skafandrů. Sally zavřela sprchu a strhla si přilbu. První vběhla do společné kajuty. Pavlyš se teprve začal škrábat ze skafandru, když zaslechl výkřik. To byla Sally.
Vřítel se do místnosti.
Zářilo tu prudké světlo. A právě v něm působil celý ten obraz ještě neskutečněji. V místnosti bylo všechno vzhůru nohama. Jako kdyby tu řádila nějaká tlupa, kam člověk pohlédl, všude viděl stopy po boji — převrácený nábytek, rozbité nádobí, zničené přístroje. Uprostřed toho chaosu ležela s rozhozenými rukama Klaudie a držela anblast.
Sally byla u ní skloněná a poslouchala, jestli jí tluče srdce.
„Počkej,“ odstrčil ji Pavlyš.
Zvedl Klaudivu víčko. Reagovala.
„Žije,“ řekl, „ale je v těžkém šoku.“
Rychle ji přejel rukama po těle, aby zjistil, jestli není zraněná, nic vážného však nenašel.
„Ona tu střelila!“ konstatovala Sally.
Pavlyš si také všiml stop po výstřelech.
Klaudie měla zkrvavené ruce, byly samý škrábanec a podlitina. Pavlyš nemohl vědět, že při záchvatu po kousnutí sněžnou blechou Klaudie bojovala s neviditelným nepřítelem. Domníval se, že šlo o skutečné nepřátele, že někdo pronikl do stanice a málem Klaudivu zabil.
Pavlyš ji přinesl na pohovku, pak vzal přenosný diagnostický přístroj, ale ten mu bohužel nijak nepomohl — zjistil pouze, že jde o hluboké bezvědomí, nervové vyčerpání, ale co dělat dál, návrh na způsob léčení dát nemohl, protože se dosud s ničím podobným nesetkal.
Všechny Pavlyšovy pokusy přivést Klaudivu k vědomí skončily nezdarem.
Čas plynul. Ve stanici byli už dvacet minut.
„Neslábne jí tep?“ zašeptala Sally.
Pavlyš pohlédl na přístroje a zavrtěl hlavou.
„Měla jsem něco takového předvídat,“ kladla si za vinu Sally.
„To tedy nepochopím,“ řekl Pavlyš, „je to jako tajemství zamčeného pokoje. Uzamčené dveře, nepoškozený zámek, stopy po nikom cizím tu nevidím. A přesto se sem někdo dostal...“
„Co my o té planetě víme?“ trpce pronesla Sally. „Kdo a jak a kam se může dostat? Trochu jsme škráblí do jejího povrchu, ale nitra jsme se ani nedotkli.“
„Ale jestli byl někdo opatrný, tak to byla především Klaudie!“
„Raději porad, co budeme dělat. Já tedy nevim.“
„Máme jediné východisko,“ rozhodl Pavlyš a vstal z postele, kde seděl v nohách u Klaudie. „Odstartujeme s

planetárním člunem.“

„Chceš letět k majáku?“

„Jistě, při maximální rychlosti tam budeme za tři hodiny.“

Maják byl ve volném vesmíru za hranicemi přitažlivosti planety, která vadila kosmickému spojení.

„To bude nejlepší,“ souhlasila Sally.

Z majáku mohli navázat spojení s Galaktickým centrem, aby přivolali pomoc a mohli se napojit na velké diagnostické centrum, které rozhodne o dalším léčení.

Klaudii přenesli do člunu. Pak se Pavlyš rychle vrátil ke kopuli. Může se stát, že se spojí s korábem, který poletí v blízkosti, a hned tak se sem expedice nevrátí. Možná se sem nevrátí vůbec.

Pavlyš zapojil kameru, zbývalo mu snad půl minuty, než Sally uloží člunu letový program. Natočil ten obraz zkázy. Záznam třeba Galaktickému centru pomůže vyhodnotit příčiny tohoto stavu. Třeba budou dostatečně závažné a planeta bude pro další výzkum uzavřena, protože bude zařazena mezi takzvané nebezpečné světy.

Poslední, co při odchodu ze stanice udělal, bylo, že uvedl do činnosti konzervační program. Stanice se sama složí do kontejnerů a připraví se k možné evakuaci.

To bylo všechno. Pak se rozběhl ke člunu.

Sally seděla na podlaze a držela Klaudiinu hlavu.

Pavlyš opatrně odstartoval.

„Dicku,“ volala Mariana, „Dicku!“

Dick se k ní naklonil.

Schylovalo se k bouřce, každou chvíli se strhne liják. Dick chtěl Marianu schovat pod zbytky balónu.

„Myslel jsem, že spíš.“

„Nespím. Plavala jsem... byla jsem daleko... Kde je Kazík?“

„Už mám o něj strach. Trvá mu to dlouho.“

„Tak běž.“

„Kam?“

„Běž za ním, něco se mu stalo, copak to nechápeš?“

„Jak to můžeš vědět?“

„Nevím vůbec nic, je mi hrozně, protože se mu určitě něco stalo.“

„Nemůžu tě tu nechat.“

„Ale mně se nic... nic se mi nestane. Běž.“

Mariana naléhala, jako hypnotizovaná, jako kdyby neviděla Dicka ani ten les těsně před bouřkou, prostě nic, dívala se někam do dálky, celým tím prostorem a v jejím hlase zaznívala tak pevná vůle, až Dicka zamrazilo.

„Jestli začne pršet,“ uvažoval Dick nahlas, „smyje déšť stopy. Když mám jít, tak musím vyrazit co nejdřív.“

„Jdi hned,“ naléhala Mariana, „mohlo by být pozdě, jestli není pozdě už teď.“

Dick poslechl. Nejdřív ale ohnul vrcholky tří nízkých borovic, svázal je provázkem a zvedl na ně Marianu, nebylo to sice příliš spolehlivé lůžko, nad zemí bylo nejvýš metr, ale aspoň na ni nemohou hadi. Mariana to všechno mlčky snášela a pak ještě jednou řekla:

„Běž!“

„Nechám ti tu paprskomet,“ řekl jí Dick.

„To ne, budu potichu, nikdo o mně nebude vědět.“

Strašně špatně se jí mluvilo.

„Má to lehkou spoušť, skoro se ten knoflík nemusí mačkat,“ radil Dick. „Mám samostříl, jsem na něj zvyklý.“

Vložil paprskomet Marianě do ruky. Už nic nenamítala.

„Tak já utíkám,“ řekl Dick.

„Rychle.“

Běžel po Kazíkových stopách. Kazík je zanechával úmyslně, lovci to vždycky tak dělají, když jdou sami, a oni se na tom domluvili už v osadě.

I když mu už bouřkový mrak visel doslova nad hlavou a byla skoro tma, všiml si Dick tu nalomené větvičky, tu odkopnutého kamene. Kazík to dělal v běhu, už asi skoro podvědomě.

Dickovi se běželo dobře, půda byla vlhká i když v posledních hodinách nepršelo. Kazík po sobě zanechával otisky chodidel, o boty přišel už v jezeře, teď běžel bos.

Najednou Dick strnul. Ucítil šakalí pach. Nebyl čerstvý, ale šakali tu byli.

Tak tady se Kazík zastavil. Pozorně si stoupal na špičky, taky tedy ucítil šakaly, pro něho to však byl pach bezprostřednější a čerstvější.

Dick zneklidněl ještě víc. Jestliže šakal nebyl sám, musel Kazík pospíchat k obydlí pozemšťanů, pouhým nožem si ten chlapec neporadí ani s jedním šakalem. Dick prošel úzkou úžlabinou a pak pochopil, že šakal sám nebyl. Byli nejméně tři, dva další se blížili ze stran.

Kopec, hromada kamení, krev.

Tady ho dostihli. Tady odrážel jejich útok. Jednoho zabil. To bylo jeho velké štěstí. Dick se rozběhl ještě rychleji. Šla z něho hrůza a les se krčil, uhýbal při pohledu na něho. Les totiž dokázal vycítit, když utíká na nejvyšší míru rozzuřené zvíře, v takovém stavu je nebezpečná i bezbranná koza.

Dick doslova vletěl na louku u stanice podobně jako Kazik.

Stanice byla slabě osvětlená. Připomínalo to dosud nevyprávěnou pohádku — několik kopulí propojených tunely, kulatá okénka, v nich světlo. Stanice byla ze světa, ke kterému pařil Pól. V té chvíli však Dick neměl čas na srovnávání a úvahy.

Viděl stoupat vzhůru tmavé kulaté těleso a tento tichý, stále se zrychlující pohyb ho zastavil. Sledoval ho, nevěděl, že je to planetární člun, a neměl potuchy, kdo a proč odtud odlétá.

Rozběhl se ke dveřím.

Vzduch ztěžkl blížící se bouřkou.

Strčil do dveří, ale neotevřely se.

Nahlédl dovnitř, ale nikdo tam nebyl.

„Hej!“ zakřičel. „Otevřete!“

Odpovědi mu bylo ticho. Dick otřel sklo.

Oknem uviděl, že ve velké osvětlené místnosti se bojovalo, všechno tu bylo vzhůru nohama, různé věci se povalovaly po podlaze, byly rozbité... Na měkkém koberci zůstaly stopy od krve. Paprskomet, ne takový, jako měl Dick, delší a mohutnější, se tam povaloval taky.

Dick praštil pěstí do dveří. Tak kde ten Kazik je? Co s ním udělali?

Najednou ho ale napadlo, že Kazika vzali s sebou a odvázejí ho někam nahoru, kde mají svůj koráb. Jistě, Kazika poranili šakali a lidé ho vzali na koráb, aby ho vyléčili.

Nesmírně se mu ulevilo, protože to byl jasný a logický soud. Zhluboka se nadechl. Pak mu oči padly na stěnu mezi dveřmi a oknem. Viděl, že je potřísněna krví, Kazikovou krví. Viděl tu otisknutou Kazikovu dlaň. Tady na ně Kazik bouchal a oni ho pustili dovnitř...

Musí se vrátit k Marianě.

Přepadla ho však podivná tíseň. Něco tu nebylo v pořádku. Šakalí pach? Ano, ale to nebyl teď ten pravý důvod znepokojení. Kazikův pach? Dick pohlédl k lesu, tam to bylo. Uviděl Kazikovy stopy překryté stopami šakalů. Mířily k jezeru. To bylo nejhroznější, co se mohlo stát.

Šel pomalu po stopách a oba splývající pachy byly stále výraznější. Proč Kazik nešel dovnitř? Vždyť tu byli lidé! Vždyť odlétali teprve když sem přišel.

Ze stop vyčetl, že Kazik běžel z posledních sil, zastavoval se, oháněl se, mával nožem, to všechno sdělovala Kazikova chodidla otisknutá v zemi, i to, jak se dral k vodě.

Dick nemusel chodit daleko.

Na břehu uviděl v křoví roztrhaného šakala. Bylo to dílo jeho druhů, mívají už takový zvyk takhle naložit s mrtvým.

Kazik stačil doběhnout do vody. Dostal se na kameny poblíž břehu. Dokázal uběhnout ještě asi dvacet kroků a tam padl. Dick viděl jeho tělo zpola ponořené do vody, několika skoky byl u něj a vzal ho za ruku.

Vtom se ve světle blesků a rachotu hromu doslova otevřelo nebe a spustil se liják.

Hlava Kazikovi bezvládně visela a Dick, když ho nesl na břeh, se mu ji snažil přidržovat.

„Žiješ?“ ptal se ho. „Tak sakra žiješ?“

Uložil ho na břeh, naklonil se nad něho a ukrýval ho svým tělem před proudy vody.

„Je mi to líto,“ promluvil najednou tiše, ale srozumitelně Kazik. „Moc jsem ji prosil, ale nepustila mě tam.“

„Cože?“ nechápal Dick.

„Oni nás k sobě nepustí,“ řekl vyrovnaně Kazik. „Mají z nás strach. Jsme pro ně divoká zvířata...“

Pak zmlkl.

Navzdychky.

Dick si uvědomil, že Kazik zemřel.

Zvedl ho a rozběhl se s ním po břehu. Pořád ještě věřil, že se dá něco dělat. Tloukl do okna, aby ho pustili dovnitř. Sklo však jen pružně vracelo Dickovy rány.

„Smradi!“ řval Dick. „Zabili jste ho! Pusťte nás dovnitř a neschovávejte se před námi!“

Věděl, že na stanici nikdo není, že je v celém tom domě pusto a prázdno, přesto pořád nepřičetně bušil do dveří. V zoufalství se rozhlédl, poodběhl a zvedl obrovský kámen. Kámen, jaký by za normálních okolností nikdy neunesl. Chytil ho do náručí a rozběhl se zpátky. Ze všech sil jím mrštil do okna u dveří.

Sklo i celá kopule byla však propočtena na mnohem větší zatížení. Přesto byl náraz tak silný, že sklo, aniž se rozbilo, vyletělo z kovového rámu. Se zazvoněním dopadlo někde uvnitř, chvíli poskakovalo a kutálelo se. Dick se protáhl dovnitř, vtáhl tam Kazika a pokoušel se přivést ho k životu. Kazik však už nežil.

Rozběhl se do druhé místnosti, hledal nějaký lék, jenomže kde měl hledat a co měl hledat, aby Kazikovi pomohl? A jak také dávat mrtvému léky...

„Zabiju vás!“ opakoval už poněkolikrát. „Jak se mi dostanete do rukou, všechny vás pobiju!“

Stanice zela prázdnotou a mlčela.

Na vzdáleném konci chodby si Dick všiml, že se něco hýbá — podivný kovový přístroj, takové ploché vozítko za sebou pomalu vleklo lesknoucí se skříňku. Dick měl příšerný vztek, jednak proto, že se v prvním okamžiku lekl, jednak proto, že kovová příšera patřila k tamtěm lidem. Kopl do toho zařízení, které se zkrivilo a už se ani nepohnulo.

„Tumáš!“ zařval.

Pak si vzpomněl na Marianu. Byla v lese. A byla tam sama. I na ni mohou zaútočit. Dick byl jako šílený. Vyběhl do deště a hnál se do tmy promoklého lesa.

Sally udělila planetárnímu člunu nejvyšší možnou rychlost. Letěli tak, aby k majáku dorazili dřív než za tři hodiny. Klaudie byla pořád v bezvědomí. Pavlyš ji však sledoval a byl si jist, že se její stav nehorší. Teď už nezbývá než čekat.

Všechno to bylo tak zvláštní! A ty zvláštnosti do sebe zapadaly jako v mozaice, vytvářely nesrozumitelný vzorek, každý kamínek měl totiž jinou barvu, a přesto tu bylo vidět určitou souvislost, symetrii.

Pavlyš teď mohl uvažovat.

Probíral v duchu všechno, co se stalo, až si vzpomněl na obrovitý strom mířící korunou do mraků a na trosky nějaké látky visící z větve... Vytáhl pouzdro s filmy, vzal si je ze stanice. Počítač bleskově vyhledal potřebné záběry a Pavlyš zapojil projektor. Na malé obrazovce se objevila obrovská větev, na ní křoviska s visícím pokrouceným tělem nějakého zvířete. A od něho visel ten kymácející se předmět... ne, to nebylo tělo žádného zvířete, jak se snažil přesvědčit sám sebe, byl to koš. Zastavil film a obrázek zvětšil. Samozřejmě, do koše bylo možno nahlédnout, byl prázdný. A byly tam i provazy. Jak to jen mohl předtím přehlédnout?

„Podívej se, Sally,“ řekl Pavlyš.

Sally poodešla od lůžka, na němž ležela Klaudie.

„Co je to?“ zeptal se jí.

„Kdovíjaký místní tvor.“

„Mně připadá, že je to balón.“

„Hm,“ kývla Sally lhostejně, žila teď jenom starostmi o Klaudii. Balón ji nezajímal.

Co dál? Uvažoval Pavlyš a nechal balón na obrazovce. Bylo ještě tam něco. Jistě, ty sklady na korábu! Musí najít záznam odtud... Po podlaze rozházené konzervy. Roztrhaná krabíčka, pomačkaný kus staniolu... Ale ne, není jen pomačkaný. Jsou na něm otisky prstů, všech pěti prstů.

„Sally!“

„Co se stalo? Víš, jak jsem se lekla? Co to je?“

„Copak to nevidíš?“

„To je ruka,“ řekla tiše. „Kde se tam vzala? Podle všeho končetina opice.“

„Jaké opice? řekl Pavlyš rozhodně. „Vidíš ten palec? Vidíš jak je vychýlený? Ani u jediné opice se něco takového nevyskytuje, to má jenom člověk.“

„Tak je to jasné,“ udělala závěr Sally. „Umírali na korábu, ale zachraňovali děti. Dospělí tam už nebyli, nakonec zůstaly jen děti. Proto ten nepořádek ve skladu.“

„A co ten balón?“

„S tím balónem to je ztřeštěná fantazie.“

Dick Marianě neřekl ani slovo, našel ji a pak ji vlekl na cáru z balónu ke kopuli, ke Kazikovi. Byl už zcela vyčerpaný, ale musel to udělat. Nemohl nechat Kazika, nemohl jen tak nechat Marianu, byl nejstarší, byl nejsilnější z nich, proto musel vydržet.

Mariana mu připadala těžká, měla horečku a opět byla v bezvědomí.

Dick ji dovedl ke kopuli a vnesl dovnitř.

Kazik ležel na pohovce v nezměněné poloze.

Jenom světlo v kopuli bylo matnější, jako kdyby dohořívala svíčka. A ještě tu bylo něco divného — někam zmizely dvě menší kopule a ve velké bylo mnohem méně věcí.

Dick uložil Marianu na postel, kterou našel za přepážkou. Postel svítila bílým povlečením, ale Dick je vůbec nelitoval. Usedl na postel ke Kazikovi.

Seděl tak pět minut, ani se nepohnul, byl totiž zcela vysílen a navíc nevěděl, co by měl dělat dál.

Do místnosti vjela další kovová zrůda a začala na podlaze svinovat koberec. Dick ani nevstal, vytáhl paprskomet a střelil do ní. Jen se nakrčila, pak zčernala a znehybněla.

„Ať sem ještě někdo přijde...“ řekl Dick. „Jen ať přijde!“

Seděl na pohovce vedle mrtvého Kazika a umírající Mariany, nic nemohl dělat, jenom si přísahal, že celý svůj život, ať bude dlouhý jak chce, zasvětit pomstě pozemšťanům, kteří zabili Kazika a uletěli, aby umřela Mariana.

Najde je, on je najde, i kdyby se schovali kam chtěli, najde je a pobije je jako šakaly!

„Pavlyši,“ ozvala se Sally, „podívej.“

Naklonila se ke Klaudii, která se zhluboka nadechla. Přístroje na pultě ukazovaly, že se jí tep trochu zrychlil a že začala pravidelně dýchat. Vracelo se jí vědomí.

Chýlila se ke konci druhé hodina letu.

Pavlyš odpojíl Klaudii srdeční stimulátor. Soudě podle hodnot na přístrojích byl Klaudii stav v pořádku. Pavlyš ještě jednou překontroloval rozbor krve. Byly tu stopy po nějakém jedu. O jaký jed šlo, to nebylo možné v provizorních podmínkách přesně určit. Potřebovali by k tomu pořádnou laboratoř.

Klaudie otevřela oči.

„Sally,“ promluvila, „proč tu jsme?“

Hned pochopila, že jsou v planetárním člunu.

„Nehýbej se, mohla by sis ublížit,“ odpověděla jí Sally. „Všechno bude v pořádku.“

„Tak co se vlastně stalo?“ Klaudie se zamračila a pokoušela se na všechno rozpomenout. „Byl tam les, je to tak? Pampelišky. Nádherné pampelišky. A pak ta opice. Zahнала jsem ji, je to přece jen zvíře, a ono to lezlo do okna... A co bylo pak?“

„To my nevíme,“ řekl Pavlyš. „Mysleli jsme, že nám to povíš ty.“
„Já si nic nepamatuju. Vím jenom, že nějaká příšerná zvířata se drala do oken. Pak přišlo to blouznění...“
„Poslyš, co to bylo za zvířata? To ona tě tak vystrašila?“ zeptal se Pavlyš.
„Ale ne, byla jenom odporná. Všechno to bylo tak odporné! Hnusný svět. Pořád se jenom rvou, vyřítí se z lesa... ne, nebála jsem se jich. A dál si nic nepamatuju.“
„Počkej, pokus se vzpomenout si na všechno pěkně popořádku.“
„Byla jsem v lese.“
„Tys šla do lesa?“
„Ano. Trochu jsem se prošla. Byly tam pampelišky... Zřejmě jsem zvedla hledí u přílby, chtěla jsem do nich fouknout, no chápeš mě?“
„Udělalas to?“
Klaudie se odmlčela.
„Ty jsi zvedla kryt přílby?“ opakoval Pavlyš.
„To si nepamatuju, ale asi ano.“
„Dobře, co dál?“
„Pak jsem najednou měla tak odpornou náladu, cítila jsem se příšerně, do okna se škrábala ta opice, spolu s ní další zvířata.“
„A pak?“
„Ta opice utekla, všichni utekli, mně začalo být strašně zle... Nezlobte se. Udělala jsem moc velký... rozruch. Proč jsme ve člunu?“
„Letíme k majáku. Potřebujeme tě napojit na diagnostické centrum. Stanice se asi bude muset evakuovat.“
„To kvůli mně?“
„Ano.“
„Tak se tedy vraťme.“
„Ne, chtěl bych se spojit s centrem, aby tě prohlédli. Třeba jde o infekci.“
„Já si nic takového nepřeju!“ Klaudie se s námahou posadila. Byla celá bledá. „Nestrpím, aby kvůli mně... kvůli mé nevolnosti přerušila expedice práci.“
Pavlyšovi bylo jasné, že pro Klaudii znamená takový ústup neodpustitelnou ostudu.
„Počkej,“ řekl Pavlyš, „prohlédla sis tu opici pořádně?“
„Ne, moc jsem na ni nekoukala.“
„Víš,“ pokračoval Pavlyš, „na téhle planetě by žádné opice být neměly... nemohl to být člověk?“
„Myslíš divocha? Když tam ještě nemohou být opice, kde by se tam vzal divoch?“
„Já teď nemám na mysli divochy, jde mi o lidi — lidi jako my.“
„A kde by se tam měli vzít lidé?“
„Lidé z Pólu. Někdo mohl přežít.“
„To si těžko dokážu představit.“
„Lidé někdy dělají nepředstavitelné věci.“
„Tenhle svět každého zahubí.“
„Jednoho třeba zahubí, co když tu ale zůstalo víc lidí? Co když tu existuje kolonie lidí, kteří se pokoušejí přežít, kteří se nás chtějí dočkat, kteří čekají na záchranu?“
„Něčemu takovému nevěřím.“
„Tak se podívej.“
Pavlyš znovu promítl film s balónem.
Klaudie neřekla ani slovo.

Oleg už dál jít nechtěl. Bylo mu všechno jedno.

Avšak Sergejev, když se úplně rozednilo a vichřice se přece jen trochu uklidnila, sebral poslední síly a vstal. Nebýt dětí, nikdy by se k tomu nepřinutil. Nebýt Olega a Marjašky. Věděl, že když se mu nepodaří vstát, pak se ti dva už nikdy nesetkají, neuvidí se, nedotknou se jeden druhého. Jeho život neměl smysl bez pokračování v Marjašce a Olegovi. Přinutil se zvednout hlavu, už tohle úsilí ho však přespříliš vyčerpalo. Naštěstí se však při jednom křečovitém pohybu uhodil do hlavy o sněhovou vrstvu jejich útulku, která na tom místě byla trochu slabší. Vrstva sněhu se sesunula a propustila dovnitř proud ledového vzduchu, který mu sežehl tváře a ramena, takže rázem přišel k sobě.

Vyškrábal se ven a dlouho tam tak seděl na bobku. Pak se přinutil vyhrabat ze sněhu pytlík s dřívím a zapálit oheň. Když se voda ohřála, snažil se probudit Olega, otvíral mu špinavými uzlovatými prsty ústa a lil mu do nich horkou vodu. Oleg jen malátně odporoval, ospale brumlal, že se mu chce spát. Pak ho Sergejev těl, až se sám strašně unavil a nevšiml si, že při těch pokusech zvrhl plechovku s horkou vodou, která se vylila do sněhu. Zůstala po ní jen díra s rozehrátými okraji šedé barvy.

Pak se konečně Oleg vzpamatoval. Sebral v sobě tolik sil, že znovu rozdělal oheň, znovu uvedl vodu do varu a dal Sergejevovi napít. Jejich úlohy se teď vyměnily. Sergejev nekladl žádný odpor, všechno co se dělo vnímal, jenom byl naprosto vyčerpaný.

Pak pokračovali v cestě, stále stoupali, v mracích a mlze je poháněla naděje, že je nějaký zázrak zavede právě k té kotlině, kde leží Pól.

Asi po dvou hodinách padli do sněhu, připadalo jim, že ušli obrovský kus cesty, ve skutečnosti to však nebyl ani kilometr. Shromáždili zbytek dříví a znovu pili horkou vodu jako lék. Už ani nemluvíli, byli omrzlí, prsty u rukou a nohou

necítili. Přesto znovu vstali, tentokrát se už ale museli obejmout a jít vedle sebe, vzájemně se podpírali, takže postupovali ještě pomaleji. Byli však přesvědčeni, že jdou. Věřili, že se každým okamžikem rozestoupí mraky a nad nimi se rozklene modrá obloha...

(30)

Dick viděl přistávat člun. V prvním okamžiku se ho zmocnila obrovská radost — přece jenom se vrátili!

Pak si ale uvědomil, že se musí pomstít.

Musí je zabít. Zavinili Kazikovu smrt, mohou za to, že umírá Mariana. Mohli udělat všechno. Jenomže nechtěli.

Nikdy v životě Dicka nenapadlo, že by mohl zabít člověka. Lidí je na planetě málo. Vzájemně si pomáhají. Jinak by vyhynuli, protože les je silnější než kterýkoli lidský jedinec.

Ale tihle lidé z té čisté kopule, sytí a lhostejní, to ani nemohou být lidé!

A jestli to přece jenom lidé jsou, pak tu jejich Zemi nepotřebujeme, nepotřebujeme jejich bílá prostěradla a pokrývky a hladké stoly. Já vím, uvažoval horečnatě, vrátili jste se, protože jste si tu nechali své věci. Chcete nám vzít všechno, protože jsme špinaví a oškliví, protože se stydíte jenom připustit, že jsme sem přiletěli ze stejné Země. Nepotřebujeme vás! Bězte pryč! Ale ty věci vám nedám, ty zůstanou tady! Přijďte sem všichni a budeme tu bydlet. A na Zemi se nikdy nevrátíme!

Jenom mi zkuste vzít, co potřebuje osada!

Zbrklá zuřivost a vztek na lidi, kteří chtějí vzít osadě stanici, vlastně kořist, kterou Dick tolik dní pronásledoval, kvůli níž zahynuli jeho přátelé, mu zastřely rozum, nenapadlo ho lidi požádat aby vyléčili Marianu.

Vyčerpaný Dick, který byl na pokraji svých fyzických sil, téměř šílený, nebyl schopen logicky uvažovat. Byl to vlastně divoch zrozený lesem, šakal, který se vztyčil na zadní nad svou kořistí... Avšak na rozdíl od šakala měl Dick paprskomet.

Pavlyš posadil člun u stanice. Už se domluvili, co udělají: ženy nejdřív vypustí všechny sondy, nikoli však na běžnou dráhu, ale pod mraky. Plocha, kterou je nutno prozkoumat, byla relativně malá. Na severu ji vymezoval horský hřeben, u něhož ležel Pól, na jihu velké jezero, kde stála stanice. Jakákoli lidská usedlost v tomto prostoru musí být objevena během jediné hodiny.

Současně Pavlyš, který si vezme ze stanice anblast, prozkoumá ve svém stroji, nebo jestli to bude třeba i pěšky, nejbližší okolí stanice. Ten divoch, kterého viděla Klaudie, se nemohl dostat daleko.

Pavlyš otevřel vstupní otvor a seskočil jako první do mokré trávy, pak si ale všiml, že malé kopule jsou už složeny, to bylo dílo automatů. Práce ovšem měla probíhat poněkud rychleji. Pavlyš netušil, že zdržení způsobil Dick, který stačil zlikvidovat polovinu robotů. Avšak na tohle teď Pavlyš nemyslel. Kombinoval, jak všechno zařídit co nejrychleji. Nesmí zapomenout na obvazový materiál v lékárně. Dále musí vzít glukózu a čokoládu...

Nestačil udělat ani dva kroky, ženy byly ještě ve člunu. Najednou v okně spatřil tmavou siluetu člověka.

Setrvačností šel ještě dál a chápal, že bude muset něco říct, něco vhodného, co by odpovídalo takové chvíli. Ještě že sem stačili přijít, i oni nás jistě hledali, ještě že nás napadlo vrátit se...

Najednou zaslechl chraptivý hlas:

„Běž pryč!“

„Cože?“ nechápal Pavlyš a šel dál.

„Běž pryč!“ hlas se tentokrát zachvěl a zazněl fistulí. „Běž pryč, nebo tě zabiju!“

„Počkejte!“ promluvil Pavlyš a zastavil se. Světlo uvnitř bylo jasnější než šero venku, neviděl proto tomu člověku do tváře. Připadalo mu, že má příliš velkou hlavu, ale to určitě dělala ta hříva vlasů. Všiml si podrobností, detailů. Nedokázal se však v té situaci zorientovat.

Kde podobný obrázek viděl? No jistě, ale to bylo dávno, když jako kluk četl Robinsona Crusoe. Robinson stál na ostrově s vlasy do pasu, oblečen v kožešinách. Ještě že nezapomněli mluvit.

„Běž pryč!“ opakoval Dick. „Běž pryč!“

Z toho, co říkal a jak to říkal, bylo jasné že nedokáže vystřelit. Viděl před sebou vysokého člověka, vyššího než Stařešina, měl na sobě skafandr. Dick věděl, co to je. Přílba byla průhledná, mohl si prohlédnout obličej. Čistá, docela obyčejná oholená tvář, a protože Dick dosud neviděl oholeného dospělého člověka, napadlo ho najednou, že před ním stojí nějaký mladíček. Vždyť dokonce i Dickovi už rostly vousy, řezal si je, to jen Oleg byl ještě bezvousý.

„Běž pryč!“ opakoval Dick stále stejná slova jako zaklínadlo. Už si nepřál, aby ten člověk doopravdy odešel. Jiná slova ho však nenapadala. Byla to jakási setrvačnost a strašná otupělost, snad jako při horečce.

Vedle toho dlouhána už stály dvě ženy. Jedna byla skoro stejně velká jako ten muž, druhá byla drobná, hubená jako Mariana. Obě ve skafandrech. Ve tvářích měly údiv a dokonce strach. Nevěděly, co mají dělat. V Dickově ruce viděly paprskomet.

„Nedělejte to!“ vykřikla ta malá žena. „Za všechno můžu já. Nepochopila jsem to. Když jste sem přiběhli, netušila jsem kdo jste.“

Klaudie byla přesvědčena, že tohle je právě ta bytost, která se pokoušela proniknout do stanice.

„Pomůžeme vám,“ řekla rychle a rázně vykročila ke stanici. Muž ji chtěl zadržet, ale žena se mu vytrhla. Šla rychlými, nejistými kroky jako nemocná nebo jako kdyby dlouho nejedla. Dick si už vůbec nevěděl rady, upustil paprskomet, odstoupil ke zdi, k pohovce, na níž ležel mrtvý Kazik. Stál se svěřenými rukama a čekal, co bude dál, protože teď už o ničem nerozhodoval a vůbec nepřemýšlel.

Klaudie přesnými pohyby bleskově zvolila kód na dveřích, rychle odšroubovala a odhodila přílbu. Nehledě na to, jak byla slabá, jednala velice obratně. Tato situace patřila do případů výjimečných a Klaudie už pracovala v expedicích

dost dlouho.

Pavlyš se Sally si ještě ani nestačili sejmut přilby, Klaudie však už věděla, že v místnosti jsou další dva lidé. Chlapec, který ležel na pohovce, a strašně vyhublé děvče v bezvědomí, mělo hrozně opuchlou nohu a blouznilo.

Dickovi stačil jediný pohled a pár slov, které mu řekla napůl v běhu:

„Sedni si a odpočívej. Neplet se tu.“

Když vstoupil do místnosti Pavlyš, seděl už Dick poslušně v křesle uprostřed toho zmatku.

„Nejdřív toho chlapce,“ řekla Klaudie. „Snad ještě žije.“

„Nežije,“ řekl chraptivě Dick.

„Sally!“ Klaudie nevěnovala Dickovým slovům pozornost. „Horkou vodu. Hodně horké vody. Okamžitě dej stanici příkaz, aby se přerušilo to skládání.“

Roboti se naštěstí nestačili dostat ke skřini s léky. Zatímco šel Pavlyš přes celou místnost ke Kazikovi, Klaudie už stačila skřín otevřít, vytáhnout diagnostický přístroj a hodit ho Pavlyšovi.

Dick jim nijak pomoci nemohl. Sledoval, jak rychle jednají lidé ze Země, a bylo mu každým okamžikem trapněji, že si vedl jako divoch, jako zvíře. Lidé jim chtěli pomoci. Zpočátku se mohli mýlit, každý se může zmýlit, když vidí takovou zrůdu, jakou byl Dick, obyvatel osady. Určitě nečekali, že by tady mohl někdo žít. Jak by je to taky mohlo napadnout? Vždyť Sergejev říkal, že najít osadu není jen tak, dokonce ani s moderními přístroji, je to součást lesa, žádné velké kovové předměty.

Dick chtěl vstát a podívat se, co lidé dělají s Kazikem a Marianou. Mluvili tiše a z jejich slov nebylo možno vyrozumět, jestli mohou pomoci, nebo jestli už je pozdě. Dick však věděl, že když bude pozorně naslouchat, pochopí všechno. Hlavně sedět a neplést se jim do práce, už takhle mě považují napůl za opici! Třeba si myslí, že jsme na planetě jen my tři. Tři divoši. Určitě se pořádně lekli, když jsem na ně vykřikl. Ale možná, že našli Pól. Najít ho je mnohem jednodušší, než najít osadu. To už by věděli víc. Jenom nevstávat, i když to chtěl udělat a dívat se. Seděl však dál bez jediného hnutí a snažil se porozumět jejich slovům. Měl příšernou žízeň, ale neřekl si o nic k pití.

Pavlyš ani obě ženy toho moc nenamluvili. Kazikův tep byl téměř nehmatatelný. Ztratil spoustu krve, bylo až neuvěřitelné, že v něm zůstala ještě jiskřička života. Navíc byl zraněn na tolika místech! Některé rány byly hluboké. Měl potřhanou břišní krajinu, zlomená žebra... Tyto údaje jim předával diagnost a oni je mlčky registrovali. Sally připravila vodu, vzala přístroj na transfúzi krve, vyhledala suché univerzální plazma, rovněž je připravila. Hojivá náplast by jim nestačila na všechny chlapcovy rány. Sally na okamžik vystřídala Pavlyše, zatímco ten uváděl do činnosti syntezátor. Dick jako kdyby tam nebyl, i když je pravda, že Sally, vždycky když vcházela do místnosti, na něho ostražitě pohlédla, ale ten divoch seděl bez jediného pohnutí, jeho agresivita pominula. Přesto si Sally našla chvilku, nakapala do sklenice vody uklidňující prostředek a podala ji Dickovi. Ten sklenici poslušně vzal, ale nenapil se, dokud ho Sally k tomu nevybídla. Byla to divně nahořklá voda, avšak Dick, i když mu to ani trochu nechutnalo, vypil všechno do dna. Musel se přece chovat jako civilizovaný člověk.

O děvče se starala Klaudie. Pavlyš se na okamžik odtrhl od Kazika a pohlédl k ní. O Marianu neměl obavy, byl to těžký případ, věděl však, že děvče z toho dostanou během několika hodin. Gangréna, naprosté vyčerpání, to není nic dobrého, ale není to zas tak strašné.

Děvče svlékli, Klaudie ji omyla houbou. Byla strašně hubená, pod kůží se rýsovaly všechny kosti, a hrozně špinavá. Po těle šramy, odřeniny, že se těžko dal určit její věk. Mohlo ji být dvanáct, ale i víc.

Když byl volný přístroj na transfúzi krevní plazmy, Sally ho přenesla do laboratoře a předala Klaudii. Ta už mezitím připravila výživný roztok. Všechno by bylo jednodušší, kdyby s sebou měli ve výbavě dva reanimační přístroje. Měli však jen jeden a ten víc potřeboval chlapec. Kazik měl po celém těle elektrody a Pavlyš mu opatrně zavedl do hlavních tepen výživné zdroje. Mikrosondy se dostaly do hrudního koše, masírovaly srdce a udržovaly ho v rytmu. Nejvíce se Pavlyš obával, zda nedošlo ke změnám v mozku, chlapec se teď vracel do života z klinické smrti. Znovu a znovu vyžadoval od diagnostu zprávu, jak funguje mozek.

Dick zaslechl, jak muž s velkou ženou mluví v místnosti u Mariany. Mluvili potichu, mysleli, že je neslyší. Netušili, že Dick je dítě lesa a že má třikrát bystřejší sluch než oni. Nejdřív to byla samá lékařská slova, kterým nerozuměl. Podle toho, jak to říkali, pochopil, že Marianu vyléčí. Určitě. Hlasy však měli vzrušenější, když mluvili u Kazika. Ke svému údivu i radosti Dick pochopil, že Kazik není mrtvý. Nebo snad ti lidé dokáží mrtvé oživovat? Dick o ničem takovém od Stařešiny neslyšel, měl to v podvědomí jen z pohádek, které mu vyprávěla matka. Za dvacet let se však na Zemi mohli ledasčemu naučit.

„Musíme mu dát najíst,“ řekla tiše velká žena v sousední místnosti. Ta malá někam odešla.

Dick pochopil, že mluví o něm.

„Nekousne mě?“ ptal se ještě tišeji a s trochou humoru v hlase muž, kterému říkali Slava.

„Tady problémy teprve začínají,“ řekla žena. „Jestli vůbec někdy viděl talíř?“

„Viděl,“ vyhrkl Dick. „A lžici znám taky.“ Byla to hloupá otázka.

„Mluví ale docela srozumitelně,“ řekl muž. „I když tu prožil dvacet let.“

„Připadá mi to jako někde strašně hluboko ukryté tajemství,“ řekla velká žena. „Kolik jich tu je? Jak tu žijí? Kde jsou? Jak si dokázali uchovat lidskou podobu... třeba i oblečení...“

„Balón,“ dodal muž.

„A ten nepořádek ve skladu.“

„Ano, byli na Pólu.“

„Slavo,“ řekla žena hlasitěji. „Podívej, přichází k vědomí.“

„Dicku,“ ozval se slabý Marianin hlas. „Dicku...“

Dicka to doslova vymrštilo z křesla. Zapomněl na svou hrdost, na to, že má mlčet. Vběhl do místnosti. Mariana

ležela na pohovce. Byla bledá, nahé tělo měla přikryté pokrývkou.

„Mariano,“ řekl Dick a sklonil se k ní. „Jak ti je?“

„Jsem v pořádku.“ Mariana otevřela oči. „Co Kazik? Žije?“

Na okamžik se její pohled zastavil na Dickově tváři, pak sklouzl na Pavlyše a nakonec na usmávající se Sally.

„Děkujeme,“ řekla Mariana. „My jsme se tak báli, že vás nenajdeme!“

„Holčičko,“ vyhrkla Sally a najednou se rozplakala. „Ty moje malá chudinko! Tvůj Kazik bude žít, určitě. Všechno bude v pořádku.“

Ve dveřích vyrostla Klaudie. Mlčela.

„Už vám Dick všechno řekl?“ zeptala se Mariana.

„Ne,“ řekl Dick. „Nebyl na to čas. A na nic se mě neptali.“

„Došlo k malému nedorozumění,“ vysvětloval Pavlyš. „Věřím, že k poslednímu.“

„Máte koráb, kterým by se dalo letět do osady?“ zeptala se Mariana. „Naši na vás tolik čekají.“

Do osady odletěla s Dickem Sally. Pavlyš s Klaudií zůstali u raněných.

Dick se najedl, poprvé po mnoha dnech byl sytý a bylo mu z toho zle od žaludku. Říct to ale nemohl, protože Sally strašně spěchala do osady. Ještě než Mariana usnula, Pavlyš jí dal prášek na uklidnění, řekla:

„Dicku, prosím tě, v osadě o nás mají strašný strach, dovedeš si přece představit...“

Dicka napadlo, že se Mariana bojí o Olega, že nepočkal, až se vrátí, a odešel ke korábu. Určitě se bála o Olega. To nebyla příjemná myšlenka, a tak ji Dick raději zahnal.

Kdyby Dickovi nebylo tak špatně, určitě by si představoval, jak se snesou nad osadou, jak přistanou, jak z chatrčí vyběhnou doslova všichni, on vystoupí první a řekne: Tak tohle je žena ze Země, jmenuje se Sally. Teď mu ale bylo všechno jedno.

Člun letěl nízkou pod mraky, málem se dotýkal korun stromů. Dick znal přesný směr, byl si jist, že nemohou zabloudit. Shora les vypadal jako jednoduše šedozelené moře.

Přelétali řeku. Těžko mohl uvěřit, že jim trvalo tři dny, než se přes ni dostali, vždyť nebyla tak široká. Vlevo se mihly kmeny obřích stromů jako zeď mizející v mracích.

„Tady jsme byli,“ řekl Dick. „Nahore.“

„Ano,“ kývla Sally, „viděli jsme balón. Ale hned nám to nedošlo. Já jsem tomu pořád nechtěla věřit. Na to přišel Slava.“

„Škoda,“ řekl Dick. „Měli jste na to přijít dřív.“

Pozoroval její ruce. Hladké a bílé ruce, až ho napadlo, že snad ani nikdy nesundává rukavice. Jak jinak by člověk mohl mít takové ruce? Ležely jí na ovládacím pultě a nepatrnými pohyby prstů přikazovaly člunu naklánět se, letět výš nebo níž. Najednou Dicka napadlo požádat Sally, aby ho pustila na své místo a aby ho nechala řídit. Samozřejmě že to neřekl nahlas. Jak se v něm to přání zrodilo, tak i zmizelo.

Sally zrychlila, zeleň pod nimi se slila v nejasnou rovnou plochu. A byla to ona, kdo první uviděl holé místo v lese a osadu.

Zpomalila, přesto však člun přeletěl nad osadou, museli udělat okruh a přistát u ohrady. Stařešina hlídkoval u brány, na hlavě měl kapuci z rybí kůže, protože znovu začal otravovat déšť a Stařešina byl nasydlý. Někdy šestý smysl ho však přinutil kapuci stáhnout ve chvíli, kdy se člun vynořil docela nízkou nad korunami a začal kroužit nad osadou.

Stařešina vykřikl. A začal vyzvánět na poplach, jako kdyby se na osadu z lesa vyřítili všichni šakali najednou. Lidé vybíhali z chatrčí a nic nechápali, protože Stařešina vyzváněl, křičel a přitom skákal na místě jako pomínutý.

(31)

Sally si shora vybrala větší prostranství vymezené napůl svalenou ohradou. Na tom volném místě rostlo pár nízkých keřů, bylo vidět kostrbaté řádky na záhonech, skvrny louží, v nichž se zrcadlily mraky.

Pak si Sally všimla chatrčí, v nichž lidé žili. Pokřivené ubohé domečky se táhly ve dvou řadách podél špinavého pruhu ulice. Ten pruh zatáčel k průchodu v ohradě a dělil se na dvě cesty, z nichž jedna mířila k šikmým střešům. Nad jednou takovou střechou stoupal dým. Kdyby nějaký malíř měl vyjádřit ubohost a nicotu, kde také člověk může žít, pak by si něco tak smutného určitě nedokázal vymyslet.

Člun přistál u krajní chatrče.

Sally vyplula motor a pohlédla na Dicka, čekala co řekne. Ten však mlčel. Dívala se na něho a cítila se provinile, protože měla na sobě skafandr, který si nesměla svléknout. Dick se na ni pomalu otočil a zadíval se jí upřeně do očí. Jeho oči hořely vzrušením, avšak ústa měl sevřená a Sally připadala zlá. Bože, ty bys potřeboval pod sprchu a pořádně vymydlet! Promodralá bledá kůže byla příliš dobře ukryta pod vrstvou špíny a potu. Dlouhé černé vlasy se mu lepily na tváře. Dickovi bylo v kabině horko bylo mu strašně špatně od žaludku a ze všech svých sil se snažil nedat té čisté ženě najevo, jak příšerně mu je. Sally to ovšem nemohla tušit.

Dick začal tahat za dvířka k sobě, Sally se naklonila a pomohla mu. Dick vyskočil.

Sally vystoupila za něj.

Pak uviděla děti. Utíkaly blátem, loužemi, polonahé, rozcuchané, bosé. Křičely a mávaly rukama.

V patách jim běželi dospělí. Tři nebo čtyři ženy, pak muž s obrovským zrzavým plnovousem, který mu zakrýval celou tvář, jenom červený nos mu vyčníval a nad ním svítily modré oči. Jedna z žen v dlouhém kožešinovém kabátě byla tlustá, Sally se stačila podívat, jak v tomhle prostředí člověk může být tlustý. Pak viděla vysokého hubeného starce s

jednou rukou, který se belhal o holi. Otevřely se dveře krajní chatrče, odtud vyšlo děvče se světlými vlasy a vedlo slepou ženu. Sally hned pochopila, že je slepá, protože volnou ruku měla před sebou nataženou, bála se, že do něčeho narazí.

Sally stála a čekala, až k ní doběhnou, a bylo jí hrozně při pomýšlení, že odtud mohli odletět a ty lidi tu nechat. Pár kroků od Sally se všichni zastavili. Nastalo ticho. Dívali se na ni jako na něco neskutečného. Bylo to dlouhé mlčení, trvalo snad celou věčnost.

Sally viděla, že tlustá žena pláče. Nevydala při tom ani hlásku, polykala slzy a prsty si přejížděla po prsou, jako by hledala knoflíky.

Sally pozorovala děti. Bylo jich hodně, nějak nedokázala pochopit, jak lidé v takové špinavé díře mohli plodit děti. Bylo v tom něco živočišného, ponižujícího. Ještě nic nechápala, neviděla v osadě pokračování Země, ale hrstku umírajících a trpících, které postihlo neštěstí.

Napjaté ticho přerušila slepá žena se spletenými, až do pasu dlouhými vlasy, které kdysi měly barvu pšenice.

„Kde jsou?“ zeptala se hlasitě. „Oni skutečně přiletěli?“

„Dobrý den,“ řekla na to Sally. Nejhorší ze všeho bylo říci první slova. První slovo.

„Kde je Kazík?“ zeptala se tlustá žena. „Nestalo se mu nic?“

„Ti dva zůstali tam, teto Vando,“ řekl Dick. „Vyléčí je, slíbili to.“

„Jejich životy jsou mimo nebezpečí,“ dodala Sally.

„A co Oležek? Kde je Oležek? Šel do hor!“ vykřikla najednou stará hubená žena. „Musíte ho dohnat. Prosím vás.“

„Počkej, Irino,“ řekl jednoruký stařec s holí. „Jmenuji se Boris,“ pokračoval. „Jsem tu něco jako stařšina. A jménem nás všech bych vám chtěl poděkovat...“

Dick rychle pooděšel za chatrč, aby se vyzvracel. Nikdo si toho nevšiml.

Sally se vítala postupně se všemi. Každý ji podával ruku a představoval se. Dokonce i malé děti. Byla ráda, že si nevzala rukavice, když odlétala ze stanice.

„Pokud nejste příliš unavená,“ řekl ji jednoruký stařec, „byli bychom rádi, kdybyste mohla zaletět do hor. Je tam Oleg se Sergejevem. Šli k Pólu, aby s vámi navázali spojení. V horách je ale špatné počasí.“

Nesměli ztrácet čas. Za dvacet minut člun znovu odstartoval.

Dick se už cítil lépe, letěl se Sally. Znal cestu od osady k Pólu, kterou už jednou prošli. Bylo jich hodně, kdo chtěli letět pro Sergejeva a Olega do hor, zvláště děti, Olegova matka se do člunu přímo drala, ale Stařšina prohlásil:

„To nejde, Irino. Zařídí to bez tebe.“ Otočil se na Sally a požádal ji: „Vraťte se co nejdřív.“

Řekl ta obyčejná slova tak nějak příliš vážně, snažil se za každou cenu zachovat nejen svou důstojnost, ale důstojnost celé osady. Stál vzpřímený, Dick ho tak ještě nikdy neviděl stát. Jedinou rukou se opíral o zahnutou část hole. Děti přestaly žadonit a skákat kolem člunu. I Olegova matka pomalu odstoupila od člunu.

„Dobře, Borisi,“ řekla Sally, „vynasnažíme se je najít co nejdřív.“

Pak člun odstartoval a Sally řekla Dickovi, který teď už byl jejím starým známým:

„Jsem vrták, vzala jsem s sebou bonbóny pro děti a zapomněla jsem jim je dát.“

„Večer si je vezmou k čaji,“ řekl Dick. Už mu bylo dobře. „A kde jsou ty bonbóny?“ zeptal se.

„Sáhni za sebe trochu dolů,“ odpověděla mu Sally.

V té době už člun nabral patřičnou výšku a Dick si nakonec žádný bonbón nevzal.

„Vidíš ty červené skály? Tam se musíme dostat. Za nimi je jeskyně. Tehdy jsme tam přenocovali. Nespěchej tolik, ztratil bych cestu.“

Člun tedy letěl pomalu. Vznese se nad úžlabinu, v níž bublal ledový potok. Válela se tu mlha, úžlabina byla zavalena sněhem a Dicka napadlo, jak těžko se Olegovi muselo jít.

Člun se dostal na náhorní plošinu. Dick poznal místo, kde našel polní láhev s koňakem, pak přišlo místo, kde zahynul Thomas.

„Tady zemřel Thomas,“ řekl Dick. „Olega kousla sněžná blecha, Thomas ho chtěl zachránit a sám pak spadl.“

Sally přikývla, i když o Thomasovi slyšela prvně v životě. Tušila, že tuhle historii vyslechne ještě víckrát a Thomas ji bude blízký jako všichni živi.

Člun letěl asi ve sto metrech nad sněhovou plání, pak sestoupili ještě níž, dostali se do hustých mraků, ale Sally měla strach, aby lidi nepřehlédla.

„Ti musí být dál,“ uvažoval Dick. „Už musí být kousek od Pólu. A jestli došli až k němu, nevádí, nějakou dobu se tam zdrží.“

Sally málem Dickovi řekla, že chtěli Pól vyhodit do vzduchu. Ale neudělala to. Nemusel by to pochopit. Jak by také mohla vysvětlovat platnost předpisů a nařízení člověku, který vyrostl v lese?

Za několik dalších minut se vynořili z mraků. Zářilo tu modré nebe a hvězdy nad hlavou. Bylo vidět široko daleko.

Dick byl klidný. Čekal, až se objeví Pól.

Koráb ležel v kotlině přesně jako před rokem.

Člun nad ním zakroužil. Po lidech nebylo nikde ani stopy.

„Třeba jsou uvnitř?“ řekl Dick. „Je přece zima.“

Sally přistála hned vedle vchodu. Vedly odtud schůdky, které tu nechal lehkomyšlný Pavlyš. Ještě že je tak lehkomyšlný, pomyslela si.

Oběhla spolu s Dickem koráb, nahlédli do ovládacího úseku a do skladu, pak sestoupili k oddělení, kde stál planetární člun, protože Sergejev s Olegem mohli být uvnitř a pokoušet se navázat spojení.

Nenašli však nikoho.

Vyšli ven. Dick se mračil. Kolem dokola se prostíralo zlověstné kosmické ticho.

„Budeme hledat dál?“ zeptal se Dick, protože se obával, aby Sally neřekla, že je unavená a že se musí vrátit. Vždyť Oleg i Sergejev jsou pro ni cizí lidé.

„Počkej,“ řekla Sally, „nejdřív zavoláme na stanici.“

Řekla Pavlyšovi, že byla v osadě a teď že letěla k Pólu. Lidi tu však nenašla. Pak se zeptala, jak se vede dětem. Dick se uchechtl: copak byla Mariana nějaké dítě? Je to legrační. Pavlyš odpověděl, že je všechno v pořádku, a dodal:

„Leťte co nejrychleji sem. Vystřídám tě.“

„Já ale nejsem unavená.“

„Mám biohledač. Na to jsi zapomněla? Bez něj je nenajdete. Mohou být zasypaní sněhem, mohli zabloudit v mracích.“

„Máš pravdu,“ souhlasila Sally.

„Co že to má?“ zeptal se Dick s nadějí v hlase.

„Přístroj, který dokáže najít organickou látku.“

Sally napadlo, že to řekla příliš odborně, než však stačila něco dodat, tak Dick stručně řekl:

„Já tomu rozumím.“

Rozuměl tomu doopravdy. Vajtkus jim ve škole přednášel chemii.

Člun se prudce vznesl nad kotlinu.

„Chtěl bych tě poprosit, abychom neletěli rovně,“ řekl Dick. „Nejdřív uděláme nad horami okruh.“

„Pavlyš má pravdu, s biohledačem to bude snazší.“

„Já vím,“ přitakal Dick.

„Dobře,“ kývla na to Sally.

Souhlasila s Dickem. Nikdo z nich to nevyslovil nahlas, ale oběma bylo jasné, že jestli ti dva zabloudili, pak může být v takovém počasí každá minuta osudná. Samozřejmě že kdyby na Sallině místě byla Klaudie, nikdy by nesouhlasila s takovou ztrátou času při kroužení nad sněhovými údolími. Dokázala by, že pro zbloudilé bude prospěšnější, když ztratí půlhodinku a doletí nejdřív do stanice pro biohledač. Sally však nebyla tak uvážlivá. A tak letěli opět nízko, létali ze strany na stranu, pročesávali několik kilometrů široký pás.

A udělali dobře.

Když sestoupili ke spodní hranici mraků, bylo jim jasné, že musí pátrání přerušit. Bystrý Dick však najednou spatřil daleko vpravo na sněhu tmavý bod.

„Otoč!“ vykřikl.

Bod se ani nepohnul. Sally ho také viděla, prudce změnila směr letu, až se Dick jen taktak udržel v křesle.

Bod jim rychle rostl před očima, konečně si všimli, že se pohnul. Byl to podivný beztvárý chumel, který se stále zvětšoval. Když k němu sestupovali, zjistili, že to jsou dva lidé, kteří padali a znovu vstávali, podpírali jeden druhého, vypadali jako jedna bytost.

Když člun přistál na sněhu asi dvacet metrů před Sergejevem a Olegem, ti dva ho ani neviděli, jak je oslepil sníh, přímo před očima Dicka a Sally, kteří vyskočili z člunu, oba znovu padli a s nesmírnou námahou a s otupělým křikem se pokoušeli pokleknout.

„Olegu!“ křičel Dick a vrhl se okamžitě ke zmítajícímu se klubku těl. „Olegu! Jsem tu! Slyšíš mě?! Olegu, to jsem já! To jsme my, Olegu! Přiletěli jsme!“

KONEC